

סדר
הגדה של פסח
 עם פי'
 מאמר אנגדתא דפסחא
 והוא מכת'יק ספר
שער יששכר

על החדשים ומיעדים
 שחיבר איש חי רב מעלים מקבצא"ל ראש נולת
 אריאל מאורן ורכן של כל בית ישראל המקובל
 האלקי קדוש ונורא אביר הרועים שר התורה נאמן
 הגאונים עשרת נבונים ארפורג הגריל מוהר"ר

חיים אלעזר שפירא
 וצללהיה וייע

האבדקק מונקאטש והגלילות יע"א
 מונקאטש שנה ביצות

אברהם יצחק פריעדמאן
 ניו-יורק נ.י.

חזקתק וחרכבס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org

עייני חיים תשס"ג

הקרמה

דשיפרא וליהנות מזויה ומנה ברקה. ואשנס עיקר עבודת וקדושת הצדיק היא צורתו צלם א' כמי שאיתא בספרו של זקני הקדוש מופת הרור רבשכבה'נ דברי חיים וצלהיה במאמריו לחנוכה ברף כ'א ע'א שביהמ'ק ה'י בכח'י איר כפול כי ידוע שהאדם הוא מנשם וחומר וצורה וכל חכלית האדם להודרך חומריו ולהעשות כלו בחי' צירה ושכל' ובזמן הבית היו הקרבנות עבודתם להודככות כח הבהמי ולהנביר כח השכלי וזה שני פעמים אור שאפילו כח החומריו ה'י מזהיר עכ"ל. וזה מה שאמרו חז"ל נדולה מיתת צדיקים כשריפת בית א' כי בזה כמו בזה במלה העבודה הנדולה התכליתית והעיקרית לעשית ולהעלות הכל לבחינת צירה. ועל דא יתרומם קולנו לכבי עינינו תורידנה דמעה וכאב נורא ממלה כליות ולב יאחו איתני על שלא זכינו לחמוק בלבנו איתו כח הצורה שהסבירה לנו פנים ולשמור על השלימות השכלית ועל קני האור שהדרו ועלו מכל היותי הקדושה. הן יעלה על זכרוננו דבריו הקדושים במאמר מילי דהספידא מה שהספיד את דורו וקנו מביאלעבזינ (שהוא נב דודי. אחי זקני מביאלע) ז"ע וז"ל כל דבריו דברי תורה אמירים ולנביה סלקי ואף בימי חליו וכו' שנשמתי מחציו ולמעלה הוא מחלק הקדושה ולא שלם בה חילי ומכאוב כדרך שלמעלה מן המבע עכ"ל ויובן עפ"י דברינו הניל שאם אמנם הנשמה היא צירת הניף ותלוי' בכל שינוי שיחול בו אבל אין זה אלא כל עוד לא הודרך כח הניף להעשות בחי' צורה אבל אם גם נוסו יהפך להיות מקדש מעם מרכבה לשכינה להעשות תורה שלימה ושכלית או אין צורתו הרהגית מתפעלת כלל מן השינויים שיחילו בכלי הניף. ואם היינו זוכים אנחנו לקלוט לתוך עצמותנו אותה הצירה הנהדרה צירה בלתי תלוי' בחומר או או ה' ניה לני כי היינו יכולים לשמרה בנו להחזיקה תמיד לפני עינינו בלי שום שינוי כמאז וכמקדם אבל אוי' לנו כי אין בכחני לראבון כל לכ ונפש לשאת אותה חקיקה בקרבנו ואולי ירחם עלינו השם יתברך לחדש את זכרונה מתוך הספרים שיצאו ער עכשו ושעור יצאו בעזרת השם לאור עולם כרבות הימים בהעמיק את דעתנו לרבין תוכן הדברים העמוקים מני ים ורחבים בלי קץ והיתה זאת לנו לתקת לרחיית את נפשנו לומר ערין לא נואש כי עוד **יש שכר**

שער יפתח לנו לדבין לפי דברינו הניל את נועם ויו אמרות חז"ל כמה שספרו לנו במש' תענית ר"נ ור"י הוי יחבי בסעידתא איל רינ לרי לומר מר מילתא איל הכי אמר ר"י אין מסיחין בסעודה לבתר רסיימי איל הכי אמר ר"י יעקב אבינו לא מת איל וכי בכרי חנסי הנסייא וספרו ספריא איל מקרא אני דורש כי הנני מושיעך מרחיק ואת זרעך מארץ שכים מה זרעי בהיים אף הוא בחיים עכ"ל הנמרא. ולהבין דברי חז"ל רקדושים משתעין מילי דחיכתא לומר לאנש בינה ולהרות לני דרך ה' אשר נלך בה. והוא לפי מה שביארנו מעלת יעקב אבינו ע"ה שהכתוב קירא איתי לשם ולחפארת יעקב איש תם יושב אהלים ואמר מר רש"י עלה מי אנו בקי בכל אלה כלבו כן פ"י מי שאינו חרף לרמות קדויו תם ולכאר אמרו שאינו בקי בכל אלה נראה לפי מה שאיתא בהרמב"ם ומובא גם בספר דברי חיים ענין דעת טוב ורע שהיו אדם וחייה בן ערן כאלוקים לרעת

הקדמה

טוב ורע אחרי שעברו את מאמר וציווי השי"ת והיתכן כי זו תהי' עבירה וזה יהי' שכרה להוסיף לקח ומכרא ע"י הגדת הציווי הלא רק תורת ה' תמימה מחכימת פתי ואין חכמה אלא חכמת התורה והאריך לבאר שכל המונחים כעין מוב ורע והומדום אינם מוחלטים לנמרי מתוך שיושנו אצל האדם מקניני העוה"ז והם תלויים במקום ובזמן ולעולם יחילו בהם שינויים ומה שייטיב לאחד לא ייטיב למשנהו ומה שהי' טוב לפנים לא יומב היום משאיכ מדת האמת עומדת וקיימת לעד ואינה תלוי' במקום ובזמן כן בעולמות העליונים וכן בעולמות התחתונים בעתים הראשונים והאחרונים כל מה שהוא אמת לא יהי' שקר לעולם ומה שהוא שקר לא יתאמת לעולם. וזאת היתה מעלת אדם וחיה שאך זה יצאו מירי היוצר שצר קלסתר פניהם כצלמו וכדמיתו וירדה אליהם נשמחם מתחת כסא הכבוד טהירה וזכה ללא פגם והסרון והיתה מחשבתם קרושה לא תלוי' כלל במאירעית שפלות העוה"ז אלא ת-אה בשמי מרום לרתעמק ולהורכך בכח עליון להשיג שגעת הקרושה והמהרה שהקביה משפיע ברוב רחמי' וחסדיו על עולמו בלי הרף והי' כל מהלך רעיוניהם מסתובב על המושג אמת שהוא קנין העולמות הרחוניים וכל זולתו לא יבוא בחנוג מחשבותיהם ולכן לא ידעו ולא יבינו להבחין בין טוב לרע שהם במהותם רק מושגי העוה"ז. ורק אחרי שבא עליהם הנחש הקדמיני בעימימיתו הנבלה להשים זוהמת רשעתו בלב ראדם לרסירו כמקור החיים רק אז תחטמם מחשבת האדם. ותאבר מעוף הקרושה להתעמק בדברים נשגבים ותפיל רוחו תחת מישנים השפלים המעורים כנידים קשים בהיות העולם הזה המעיקל והמסיבך עד אשר ישקף ה' ממרום וירא לרחם עלינו לישרותו ולהסיר ממנו זוהמתו ולטהרו בהוה עליו מי חמאת בכ"א. ע"כ תורף דברי רבנו הנשר הנדול הרמבים ז"ל מה שהאיר עינינו לדעת ולהבין עמי פשט פרט אחד ממעשי בראשית שביצירה כולה. וזאת יצאה לנו מרבנו שכל עיד ישמור האדם על נפשה לטהרה ולהסיר ממנה זוהמת העוה"ז ויתן למחשבתו טהלכים בין עמקי הרעיונות הפסים ועפים כרוחניות וברקות השכל או ישים מגמת מחשבתו בעולם האמת בעולם הקרושה והמהרה ולא תפול כלל תחת השפעת המושגים של עולם הזה וזאת היתה גדולת יעקב אע"ה ודום קרושתו המושרשת בטיהר זו עליון שלא הי' בקי באליה (כלשון רש"י הקדוש) כי הי' באיתו מצב ומדרגת הנפש כמי שהיו אדם וחיה קידם החמא ולא הי' בקי כלל בהמתהוה והמתרחש בעוה"ז ובש המושגים שיוצרו ע"י מאורעותיו לא ידועים לו כלל וזאת באה לו מחמת ישיבתו באהלים אהלי תורה שהיא תורת אמת ואיננה תלוי' בעוה"ז שהוא כלו שקר כמאמר האמת במדר' ע"י"ש (ובוה אמרנו לבאר ולפרש מילתא כמעמא מה שכתוב טפירש בקרא שני פעמים לקריאת שמו יעקב. האחר בריש פ' תולדות ואח"כ יצא אחיו וירו אוחות עקב עשו ויקרא שמו יעקב. ועוד בה כפ' הכי קרא שמו יעקב ויעקבני זה פעמים, להבין ולהשכיל כי אחת דבר א' שנים זו שמענו וכי שני השעמים הללו במקירם אחד הוא והוא כי באמת יעקב אע"ה בתכונתו ובשורש נמשו הי' תמים ומתמם עם תמימים כי תתן אמת לייעקב ואיכ איך יתכן בי יקרא שמו יעקב שהוא מורה על שהעקיב את עשו פעמים הלא הרבר נגר עצמיותו על

הקרמה

זה קדמו דברי א' לאמור וידו אוחות בעקב עשו כי יש ליעקב גם אחיוה בעקבות עשו שהוא כח העוהו שהוא כלו של עשו מתוך שצריך יעקב לעבודתו עבודת הש"ת להעלות גם ענינים נשמיים לקדושה ומחמת הכח הזה ה"ו ירע להשתמש גם במרמה כשצריך לעבודת השם וזה מה שאומר מתוך שידו אוחות בעקב עשו והיתה לו אחיוה ככח העוהו לכן ויכרא שמו יעקב ה"ו יכול לקרות שמו יעקב כי רק מכה זה ה"ו יכול להעקיב ולרמות את עשו) וזה מה שאמר חז"ל דמותו של יעקב אבינו תקוקה בכסא הכבוד היינו בח"י הצורה של יעקב אבינו דמותו הרוחנית אינה תלויה בעולם החומדי ולא תקבל השמעתה כלל ממנו אלא שעסקה ורבוקה מחשבת יעקב תמיד במשא ומתן של הלכה ותורה לכל עמקי שדותיו ותסתובב ברעיוני מקור מחשבתה הכסא הכבוד שממנה לוקחה ותשמור על טהרה וזו קדושתה שה"ו לה קודם החטא. ובאלה בין נבין את אשר לפנינו בחילוף הרברים שבין ר"נ ור"י שאמר לימא מר מילתא והשיב לו אין מסיחין בסעודה והוא מטעם שמה נקדים קנה לישט וזה מורה על תליות הלכות הרוחני של האדם בסדר ובמשמר השורה בנופו ובשישתנה אותו הסדר יסתכן ואכ יעלה אולי בלב האדם לחשוב אם חז"ל קבעו הלכה למצב הזה שמה ירצה תמיד היות האדם וחיותו תלויים בחוקי הנוף וחומריות העולם לואת הקדים להשיב לו מאמר ר"י יעקב אבינו לא מת היינו לפי מה שמבואר בשבחי' מיהה היא בטול ואכרדן ובחומר לא יתכן שום בטול כי אחר אשר ברא אותו מאין לישט לא יהסך עיר לאין אלא שצורתו תשתנה שמעפר נעשה אדם ומאדם נעשה עפר כי יסירו מעפר וסימו לעפר אכל לא יתבטל ולכן לא תחול בעפר ובחומר מדת מיתה וכל אוחה המדה אינה אלא במד שתבטל צירתו מה שידמך האדם מבשר לעפר והגד כל זה הוא בארם שצורתו תלויה בחומר וכאם יקבל החומר צורה אחרת האבר לנמרי צירתו הראשונה אי אז יוכל לקרותו בח"י מת אבל יעקב אבינו שדמית דיוקנו תקוקה בכסא הכבוד ואין צורתו תלויה בחליפות החימד כלל אצלו אין לדבר ממדת מיתה כי גם צירתו לא התבטל אלא דמותו סימת לעד ונשמרת לעולמים וזה רמו לו לדעת שאעפ"י שכעת אמרו חז"ל אין מסיחין בסעודה שעריין נשמת האדם מתנהגת לפי חוקי הנוף ותלויה במשטרן ובסדרן אבל יעבוד נא איש ישראל עבודתו עבודת הקודש ביראה ובאהבה בכל נפש ובכל מאד עד אשר יחוס ר' עם עני ואכיון ואולי ירחם לזכך נפשותינו להיותן כלתי תלויות בקניני העוהו ולעמוד איחן וחזק נגד השת"טות מוסיני החומר עלי' וזה מה שאמר מקרא אני דורש מה ורעו בחיים היינו אותו כח החיים שיש בורעו מהיכן היא באוה זכות יקיימו לעד ולא יכלמו ולא יכשלו לינצח כל החוסים בו הוה אימר מכה איתו זקן שאף הוא עריין בחיים שגם היום צורתו ודמותו הרוחנית החקוקה בכסא הכבוד אשר לא ישתלט עלי' שום כח חומדי תחי' בנו ונשמרת בזכרוננו והיא תלויב אותנו לעבודת הבורא ותיפח באפינו רוח חיים להחיות מעמד שלא להתייאש רק לתת בה' מבטחו שעוד יקים לעזרתנו ויביא ישע לישראל בכ"א. וזאת היא תקותינו היחידה וזאת נחמתנו בעינינו בהתעטף כל איש אבל וינן ושח כל קומה ויוקדרו כל פנים וכל לב תתפלח מצער העדר הצדיקים או תציץ ותפרח לנו הנחמה האחת והיחידה כי צורתם

הקדמה

צורתם ודמותם הרוחנית שכל ימיהם היו חקיקות רק בכמא הכבוד כי אותה הצורה ח"י תחי' בנו ומה זרעו בחיים אף הוא בחיים ויזכנו לשמוע בקרוא העמים הר' לזכות וזכתי צדק וישמח זכולין בצאתו ובאהליו

שער שני יפתח לנו להבין חלקת לשון המגיד כמה ששם תירוצו במי המשיב לשואליו רבר עכרים היינו לפרעה במצרים ויוציאנו ר' א' משם ביד חזקה ובודוע נטוי' ואילו לא הוציא הקב"ה את אבותינו ממצרים הרי אנו וכנינו וכני בנינו משועבדים היינו לפרעה במצרים עכ"ל. ולהסר תמיהת הקורא על מיום רבריו אילו לא הוציא הקב"ה וכו' משועבדים היינו לפרעה מה יוסיף לנו לקח ומכרא רבריו האלה הלא זאת היא אמונתנו אשר בה נחי' כי הכל מכה השנחת הבורא וזה מה שאנו קובעים בכל יום כ"ג עקרים שהבורא יתברך שמו הוא מנהיג וכורא לכל הכרואים והוא לכרו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים ומה ירצה המגיד להסביר לנו מה שעריין לא סביר לנו מקדמת דנא ועוד הלא בכלל רבריו הראשונים רבריו שאמר ויוציאנו ר' א' משם לאמור שיד ר' עשתה זאת ולמה יכפ"ל רבריו. ואמנם יאיר לנו אור להבין רברי המגיד לסי מה שאיתא במס' שבת דף קיח ע"ב שני מאמרי חז"ל בענין מעלת השבת הראשון כשם ר' יהודה אמר רב אלמ"ל שמרו ישראל שבת ראשונה לא שלמה בהם אומה ולשון ומשנהו לו כשם ר' יוחנן משום רשב"י אלמ"ל משמרין ישראל שתי שבתות מיד ננאלין ולהבין רברי חכמים וחיריהם איך חלו נאילת ישראל כשמירת שבת נפנה תשימת לבנו לרברי הרב נור ישראל בעל התניא בספרו הקדוש לקומי אמרים בשער היחוד והאמונה בפרק ג' שעולה להסביר לכל משכ"ל רבר ר' אשר יבין רבר לאשורו איך שכל נברא ויש הוא באמת נחשב לאין ואפס ממש לנבי כח המועל ורוח מיו שבנפעל המהוה אותו תמיד ומוציאו מאין ממש ליש ומה שכל נברא ונפעל נראה לנו ליש וממשות והו מחמת שאין אנו משינים ורואים בעיני כשר את כח"ה ורוח מיו שבנברא אכל אילו נתנה רשות לעין לראות ולהשיג את החיות והרוחניות שבכל נברא השופע בו ממוצא מו ה' ורוח מיו לא הי' נשמיות הנברא וחומר וממשו נראה כלל לעינינו כי הוא כשל במציאות ממש לנבי החיות והרוחניות שבו וכו' והמשל לזה הוא אור השמש המאיר לארץ ולררים שהוא זיו ואור המתמשש מנוף השמש וכו' בחל"ל העולם וכו' שאין שם נוף כדור השמש ונראה כאן האור והזיו הזה ליש ממש לעין כל ונופל כאן שם יש באמת משאיכ כשהוא במקורו בנוף השמש אין נופל עליו שם יש כלל רק שם אין ואפס כי באמת הוא שם לאין ואפס ממש שאין מאיר שם רק מקורו לבר שהוא הנוף השמש המאיר ואפס בלערו. עכ"ל. ותורת רבריו להורות לנו האמת לאמיתו שבאם יתקרב האדם לדעת ולהכיר את הכח השרשי והעקרי שבבריאה שהוא כח שם הוי' המועל תמיד ומפעלו ניכר בכל נפעל או יודע לו שאין כל ממש בישות הבריאה ורק כאשר יתרחק האדם ממקורו ויעזוב נועו וישתרש ממקום ניקתו או אחזנה עיניו להאמין שרואה רבר יש בעצמיותו וכוה בארנו הלכה מפורשת שישראל מצווה על השיתוף משאיכ עכוים ועלינו לתקור אם נצמו ישראל על השיתוף היינו מטעם שהוא רומה לכפירה ועו'. וא"כ

הקרמה

מדוע לא נצטוו גם העכו"ם להזהר מן האמונה בשיתוף אב"ל ענין השיתוף הוא מה שבאמין חיו שיש כח אחר מלבד כח הש"ת ואינו מאמין ביסוד ועיקר הראשון שהש"ת הוא לברו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים ולכן נצטוו ישראל על השיתוף כי על איש ישראל אחרי היות חלקו ברוחניות הבריאה לדעת ולהכיר שאין החומר והישות שבבריאה אלא צמצומו כביכול של הקב"ה כמו שבבואר בתניא שם אב"ל מבלעדי ה' אין מציאות כלל וזאת היא יחידות הש"ת שאין יחידות כמוהו בשום פנים בבחי' שמע ישראל ד' אלהינו ד' אהר' משא"כ עכו"ם שכל חלקו הוא בעולם הנשמי ולא יתרומם לעולם לרוחניות הבריאה ועיקר בסיסו היות העולם בעיניו יש ונברל בפני עצמו ומאריך בקיומו בלתי כח הרוחני שדומה בעיניו שבלתי תלוי הוא כלל בו כאמנות כל בעלי החומריות וזאת חלקו מכל עמלו להאמין בפירוד הבריאה ולכן לא יתכן לצוותו על השיתוף בשכל כמו יקבל רק דמיונו ואחיות עיניו להאמין בה. ומעתה יצא לנו להבין מה שכתוב במ' תולדות בברכה יעקב ועשו שאמר יצחק אע"ה בא אחיך במרמה ויקח את ברכותיך ויוסיף עוד לאמור הן נכיר שמתיו לך ואת כל אחיו נתת לו לעבדים ונו' ובפירשי מה חועלת לך בברכה אם תקנה נכסים שלו דם וכו' כל מה שקנה עבד קנה רבו עכ"ל ולהלן במ' הוא אומר והי' כאשר תריד ופרקת עילו מעל ציארך ולהבין מה לו לעשו לשמיר על התנהגות ישראל ואיך יוכל להשתחרר אם יעברו חיו ישראל על המצוות (כלשון רש"י) הלא גם אז עבד הוא לו ואין לו לעבד למקח כלל על רבו ולבקר מעשיו. אב"ל לענינו יבואר הדבר כי כח עשו הוא תלוי בעוה"ז ככח החומרי שבבריאה ותמיד פניו כבושים בקרקע הארץ להיותו שקוע במיט היון והגרוק של החומריות ואם ננסה לדוממו על להגבירו לאויר השמים ולחתוך סבורו הנטוע בארציות ימסק כח חיותו כי זאת חלקו מכל עמלו חומריות הבריאה לזאת החכים יעקב אע"ה להמציא האמת שביצירה ולהודיע שהעניים תאחונה להאמין בישות החומר אך במקום התרחקותנו מן המקור אב"ל אם נבקש את הדרכים המובילים אותנו להכיר את כח הבידא הפיעל ככל נפעל ונחודר דרך מסך כל הצמצומים לדעת את השם הגדול הנכיר והנירא או יודע שאין במציאות דבר יש כלל ואין לו לעשו על מה להציב בסיסו ולחמש מקיד יניקה לחיותו כי ברוחניות שבבריאה אין לו קנין כלל והחומריות אינו אלא דמיון המתעורר בנו ע"י חיותנו רחוק מן מקור האור המאיר וזה שאמר יצחק לעשו הן נכיר שמתיו לך ומפירש ברכי רש"י כל מה שקנה עבד קנה רבו היינו שהבריאה כלה אין לה קנין משלה אלא תלוי" בכת הש"ת הפועל בה ואחרי שבא יעקב למדינה זו והודיע הרעיון הזה בעולם עלה כל יסודו של עשו בתוהו ואין ממה להאציל לו כל ברכה. אב"ל אומר והי' כאשר תריד כפירשי' כשיעברו ישראל על המצוות וחיו יתרחקו ממקור מחצבתם קודש ולא ידעו ולא יבינו בחשכה יתהלכון אז תאחונה גם עיניהם להאמין במכללות כי יש לעולם הזה כח עומד ברשות עצמו וקנין עצמי או חיו ופרקת עילו מעל ציארך כי אם יחסר דעת השם חיו ישוב העולם לדמיונו הכזב ויושב לעשו כח חיותו ושורש יניקתו מחומריות העוה"ז. וכוה נשיב לבאר מה שאמרו חז"ל נוי ששכת חייב מיתה כי שבת מורה על

השתלשות

הקדמה

השתלשלות והתנברות כחות הרוחניים על כסוד העשי' על הופעת השי' והכרת דעתו על כל יושבי תבל ארצו ולכן שבת אות הוא לישראל כי רק ישראל המקבלים חלקם מעולם הרוחני יחיימו ולא יתבטלו במציאות אף כבחי' שבת אם גם שלעניניהם יברק נוגה האור הנדוד של התנלות דעת אלפים משום שהשי' נותן כח בצדיקים שלא להתבטל ולהתקיים גם נוכח ויו השכינה כמבואר בלקושי האמרים וזה מה שאנו אומרים יום שצדיקים יושבים ועסירותיהם בראשיתן ונהגן מזיו השכינה וכל זה הוא בישראל המקבלים חלקם מרוחניות הבריאה והשואפים תמיד להתקרב למקוד הבריאה. משא' עכרים אם יבוא לבחי' זו של שבת למרדנת כסוד העשי' והתנברות כח הרוחני אם לפתע פתאום חסיר ממנו אחיות עיניו ויתגלה לפניו האמת הנכונה כסוד הבריאה שאין כל ישות ומציאות לעולם השפל הזה ונהרמו כל יסודותיו או חייב מיתה כי יוסמק ממנו כח חיותו כי מבלעדי החומר חייו אינם חיים וזה מה שאמרו חז"ל אלמלי שמרו ישראל שבת ראשונה היינו אם היו ישראל מקבלים עליהם את מצות השבת שהיא היעוד והמטרה אשר נצב להם עלי ארמות והיו ממלאים את חמקדם להמשיך דעת ה' ולהביא את ממשלת התורה וממשלת כח הרוחני בעולם והי' צערם הראשון מוביל אותם לבחי' זו של יום שכלו שבת שכלו התנלות דעת א' או היו מביאים העולם לשיא נובה השתלמותו ולהשתחררותו מכבלי אחיות העינים והרמיון המרחיקים את האדם ממקור הכסא הכבוד והנותנים כח בכת של עשו אבי כל כח החומרי והיות ישות ומציאות מלבד כח הרוחני והיו כל אלה הולכים ובטלים בצעד ישראל קדימה ליעידו הנשגב. והנה אם עדיין לא מלאו ישראל את חמקדם בשלימות אם עדיין לא העמרנו את כל העולם כלו ברשות התורה ועדיין כחה והשפעתה בעולם רק מעט מעט ועיר שם ועיר שם ניכר בעולם הלא עיר עומדים אנו באמצע דרכנו ומצפים אנו לישועת ה' שיאיר עינינו ויתן בלבנו להסיר כל המסכים המכבילים כינונו ובין קואו ונצח ישראל לא ישקר כי מציון חצא תורה וזכון ונשא יהי' הר בית ה' עד שנוכה ליום שכלו שבת שכלו מאיר באור ה' מתנוצץ מנוגה ברקו, וזה אמרו אלמלי שמרו ישראל שתי שבתות (וכנ"ל הירושלמי שבת אחת) מיר ננאלין אלמלי היו ישראל באים למלאות ייעודם ומטרתם להכיר את כח השבת התנלות דעת ה' ובסוד העשי' או מיר ננאלים מכת העשו המורק עול והקושר את העולם בכבלי החומר והגשם, וזה מה שהעיר לנו הגניד בנועם אמרותיו עברים היינו לפרעה במצרים היינו כל ימי היותנו במצרים בחי' עולם שנתרוקן מכל כח רוחני הננו כעכרים נתונים למכים אסורים בכבלי פרעה השקוע כלו בחומרות העולם והכופר ברעת ה' ורק אם תהי' יד ה' חזקה וודועו נשו' להכיר ולרעת את כחו גלוי לעין כל שהוא כח המועל בכל הנפעל ונהי' מקורבים למקור האיד השופע חיותו בלי הרף בבריאה וכל היש יהפך לעינו לאין ממש רק אז נצא לחפשי מכבלי הברזל לשחרר את נפשנו ולהסיר ממנו הוהמא העומדת בעהיד כמסך המבדיל שלא נרע ולא נכיר מה שלפנינו ולמרדנה זו נבוא אם נקבל על עצמנו עבודת השי' כמו שמצוה עלינו ונכיר בנו החמץ והתשוקה למלאות רצון קיונו אבל גם עבודה זו צריכה לסייעתא דשמיא שאלמלי הקביה עוורו לא יכול לו וזה

שאמר

הקדמה

שאמר ואילו לא הוציא הקביה את אבותינו ממצרים אלמלי שהקביה עוזר ומסייע לנו לצאת מבחי' מצרים מקור החשכות והבערות לעבוד את עבודת הקודש ביראה ובאהבה בהסירו ממנו כל חלאה וזוהמא ופיהרו את נפשנו הרי אנו ובנינו וכו' משועברים היינו למרעה שלא היינו יכולין להשתחרר מכבליו של מרעה ולשחרר אותנו את כל העולם כלו להביאו לבחי' יום שכלו שבת. ולכן ידינו מרושות בנשרי שמים לבקש ולחנן מאת הבורא ית'ש עזר וסעד לחמוך בנו שניכל למלאית את תפקידנו וייעודינו עלי ארמות להביא תחת רשות וממשלת התורה את כל הבריאה כלה לדעת כל עמי הארץ כי ה' הוא א' אין עוד וניכל להמשיך את עבודת כל בית ישראל מאז קבלו עליהם עול מלכות שמים להמליכו על כל יושבי תבל ארצו ותורת רבותינו הקרושים אשר בארץ המה תפקח את עינינו לדעת את הדרך הגבוהה המובילה אותנו למטרתנו זו. ונוכה לקבל עלינו עולה של תורה מחלקו של שבט

שער ננעל בחמלה להשמע קול ברמה להשקיט קול נהי ובכי התמרורים.
הבוקע רקיעים זה אלפים בשנים וינחם ה' רחל אמנו המבכה על בני
וישוב שכות אהלי יעקב ורחם ירחמנו למנוע כל קול מבכי ועין מרמעה ויאמר
כי לפעולתך **יש שכר**

מונקאמש בחודש אדר א' ברצות.

ברוך ראבינאוויטש

בהרהיק ממאמציו וייע - וזהרהיק ממונקאמש וייע

אבדקו מונקאמש והגלילות יעיא

לרות צמאון המשתוקקים נציע בזה קצת ממנהגי רבינו המחבר הברוש ז"ע בעניני דפסחא ולילי הסדר.

חיים ושלום

דרכי

אמיית המצות שמורה חי' נא' מחררי ביתו ע"י עוזרים אנשים
והוא בתוכם מראש ועד סוף ועסק במלאכת הקודש (מלכד ההשגחה
על חגל) לישא המצות אל התנור לאסר כפה קדשו. א מצח אין איווען
אריין לשם מצת מצוח", אין נאך איינע" וכו' וכ"ה חי' נ"כ מנקר המצות
בעצמו (תרגיליו). וכראשונה חילק חלקי העיסה להעורכים והתחיל לומר
כה: לוי ישראל בשעת חלוקת העיסות.

על הלישה דקדק שיהי' בכל שנה כלים חדשים של פארצילייזין
שיע והלק לגמרי.

לא הניח שיערכו המצות חנ"ל על דפי הקרשים הגם שהם חלקים
כי אם על נייר משומר שבכל כשרך רבע שעה או פחות ניתנו נייר
חדש על חדף.

אותן שיש להם שן תותבות מהודק במיהם (שאי אפשר להסירם)
חי' הוכך להחמיר שלא יאכלו חמץ גמור בע"פ תוך המל"ע כ"ד
שעות של זמן אכילת הכוית מצה כליל פסח דאורייתא (והוא בעצמו חי'
לו שינים תותבות שאפשר להסירן ומיחרים לפסח ועיין לממן מיה) ופ"א
בדרשתו בשבת הגדול בבית הכנסת הזהיר מה שראה אצל זקינו הנה"ק
בעל שם שלמה ז"ע האב"ד דפה שבערב פסח חיכך וכיבם השינים (בכלי
המיוחד לכך) עד שהלק הדם מהכשר יעיי' דר"ת סי' ע"ט ס"ק י"א)

זההיר מאוד בענין צוקקר של פסח שלא לאכול רק הנעשה כלתי
שום חשש תערוכות (אולטראמאריין) דעבידי לחזותא ולדקדק
ולחזור אופן ההכשר לזה בשעת עשייתו אם אינו מעורב בשמץ כל דהו
סנה"ל וכיו"ב והרעיש על המכשיר צוקקר כזה למהדרין ונודל האחריות
והקלות שהוא בכלל מכשול רבים ר"ל החסיר מלשחות יין צמוקים
(הנמראים ראונקי"ס) בפסח (עיין מעמו במנה"א ח"ב סי' ע"ז וח"ר סי' פ')
למי שא"א לו באופן אחר (מחמת עו הכריאות) צוה עכ"פ לשתות משל
ענבים יבשים שנקרא (מאלנ"א צוועכילין).

חי' נזהר מלהניח על השלחן (שאוכלין עליו) ספרים שמשתמשיין
בהן כל השנה. ואת הסידורים ומחזורים שהשתמשים בהם בפסח
צוה לכרכם ולעספם ממעל בנייר משומר. וכן הקפיד בכל השנה אם ראה
לאחד שלקח ספר על השלחן שאוכלין עליו (מפני שא"א להשמר שלא יפול
בתוכה פיורי המצ). וכן חי' זהיר ומהיר שלא לאכול כל השנה חמץ בתוך
חדר הלימוד שלו (שהי' שם אוצר הספרים) מטעם שא"א לבדוק כ"כ בהסון
ספרים בגניי נפתרות לפני פסח וחי' חדרו מוחזק למקום שאין סכניסין
בו חמץ.

בכל ימי הפסח חי' בביתו בית תבשיל מיוחד (שהי' סגור כל השנה
עם כל הכלים) ונפתח משנה לשנה לימי הפסח וחי' מדקדק בשעת
המעודה לא יניחו הכפות על השלחן והמפה במקום שיש פיורי מצה כי אם
לתינחם על הקערה וזהו בכל ימות החג ולאחרון של פסח שאז נהוג
לאכול מצה בתערוכות סים (ניכראס"ט) היו כלים אחרים קעורות יכפות
וקדרות וכוסות מיוחדים ליום הזה שאין משתמשיין בהם כל ז' ימי חג
ולא כלים של ז' ימות חג כאחרון ש"פ כלל

שבת הגדול

עיינן בספרו של רבינו במאמר תורת שבת מר' בא מעם לשבח שנקרא שבת שלפני הפסח „שבת הגדול“ ועיינן ג"כ בספרו שעד יששכר כמה טעמים על זה. והמנהג פה עירגו בשבת הגדול וכן בשבת שובה הולך הגאבד"ק להתפלל כיום בביהכ"נ והדרשה חי' אומר שם אחר צהרים אחרי שנמר סעודת עתיקא קדישא בכיתו. תקנה. אם חל שבת הגדול בערב פסח חי' אומר הדרשה בשבת שלפני זה ואז התפלל בבהכ"נ כנ"ל.

בפיוט לשבת הגדול אמר הש"צ בקול כל הפיסקא אבא בחיל להתייצב וגו'. והפיוט חסל סידור פסח וכו' חי' בנגינת וכן סוף הפיוט קודם הקדושה ג"כ בנגינת קצת כנהוג. *

אחר צהרים הלך לבהכ"נ הגדולה וגש מול ארון הקודש באימה מעופף בתפארה הסלית על ראשו ועמד מעט פני' להיכל ושפך שיה לפני קונו ואח"כ החזיר פניו כלפי העם והתחיל נועם דרשתו אשר חי' מקודם בפלפול (על הסוגי' שהדביק בכחלי ביחמד"ר לפני השבת בסועדו שעלי' תסוכן דרשתו) ואחר גמר הפלפול בהריפות הטיף אמרותיו בתוכחת מוסר כוער כאש צוח ואמר דרשו את ה' ותורתו וכן זעק בבכי ובדמעות שליש על ענין הנרצה דבר בעתו לעורר לבבות ישראל לתשובה. וגם דרש והזכיר מענינא דיומא כגון סוף זמן אכילת ומכירת חמץ בער"פ וחומר הדבר של עשיית שמר סכירה כתקונו וכהנה וכהנה.

בוה"ז אין נוהגין בעת הדרשה בשבת הגדול ובשבת תשובה להשיג ולפלפל עם הרב על אחר רק מלפנים נהנו כן בעת שהתורה חי' עוד חביב וגדלו בניהם לת"ת משום כבוד התורה להלהיב הלכבות וצעירי בחורי חמד שיראו שבהם ויתאוו לגדל בניהם לת"ת וכיוצא אבל עכשיו שנתמעט כבוד התורה כפלו הדבר כדי שלא יבא לפלפל לקנתר שזוהו אש אבדין ונהו לו שנהפכה שלייתו על פניו כמ"ש התוס' להלק כין הלומד תורה שלא לשמה ומי שיש דבר להקשות ילך לבית הרב (עין בתשו' במנח"א ח"ד סי' ס"ה).

אחר הדרשה התפלל שם מנחה בבית הכנסת לפני התיבה ובשאת ארי בתפלת ואני תפילתי לך ה' עת רצון וגו' כנהוג.

כשבא לביתו קודם סעודת רעווא דרעוויין (א) אמר סדר עבדים היינו לפרעה וגו' כנהוג.

אם חל שבת הגדול בערב פסח הקדימו התפלה בבוקר(א) והי' מהלקין הסעודה לשנים משום שלש סעודות ואחר הצות מיד התפלל תפלת מנחה ואח"כ ערכו השלחן עם רומב וקינג"ל מתפוחי אדמה שנתבלש ומסמן בכלים ותנור של פסח כדינו ומעד עם אנ"ש וסרו אז הזמירות של שלש סעודות ולא העלה יין על שלהנו רק יין שרף קצת שהי' משומר ונעשה בהכשר באופן היותר טוב (עיי' גמרא פסח פ"ג הל' א-ה).

(*) (ועיי' בשע"י מא' שבת הגדול אות כ"ד דעתו שיש לומר סלסל „בדעה" חדשה)

(*) ואמרו יוצר (ולא בשבת שלפניו)

דרכי הנהגת ערב ספח חיים ושלום

אור לארבעה עשר מיד אחר תפלת ערבית הלך לבדוק החמץ. ואור הנר לבדיקה הי' משעוה, וקודם הבדיקה כבר ידעו בני ביתו להניח עשרה פתיחי חמץ (כמבואר בסידור האר"י) ולחלקן בשלושה בתים אותן שהוא הי' בעצמו בודק אותם וכרע ושכב עד לארץ לבדוק היטב בחורין ובסקדין ובדק בשלושה חדרים ובשאר החדרים עשה שלוחים אשר עמדו לפניו בעת שהי' מברך על ביעור חמץ ויצאו בברכתו.

חתם בעצמו על השמר מכירה שנעשה לביתו והמכירה נעשית ע"י נאמן ביתו ועיין בספרו שערי יששכר (סאמר זמן חירותינו אות 170) שאבותיו הקדושים וכן זקניו מצד אמו בני הגה"ק מראפשיץ (בצל זרע פרוש) ז"ע וקדקו סיהי' מה למכור בשמר המכירה לנכרי מקודם ספח וכתב רבינו שם טעמים עפ"י נגלה כיון שצריכים לזוהר ממשוה חמץ גם סכל יראה הייני מדרבנן גם כשימלו ולכאורה הוא דבר שאי אפשר ממשוה ממש בחורין ובסקדין אשר לא ימלט כמעט ואם נאמר שימכרם לנכרי הרי לא חל המכירה על הפרורין משוה כאלו שאין בהם שוה פרוטה ועל זה העצה למכור בשמר מכירה איזה דברים בשויין (שיש בהם חשש חמץ עפ"י ש"ע כנ"ל) ודרך אנכי כותבין בשטר מכירה גם על הפרודין שבין הסדקין בכלים חמוצים וכיוצא ועי"ז חל המכירה גם עליהם והיויין של נכרי ועי"ז נזהר ממשוה חמץ גם מכל יראה דרבנן כנ"ל עכ"ל. והחמין בביתו נמכר עוד קודם אור לארבעה עשר לפני זמן בדיקת חמץ בכדי שלא יהי' זקוקים לבדוק בהדרים הנמכרים ונשכרים לגמרי להנכרי ואין נכנסים ומשתמשים בהם כל ימי החג.

בער"פ הקדים לתפלת שחרית ולא למד בהתפילין או כדרבו בקודש (עיין לעיל סי' ס"ג) ואמר שאין פנאי ללמוד עכשיו רק במהשכה. ופינע מיני מונות בסיום מסכ' שהי' לו אז (כי הי' בכור הנא אחר נפלים עיין בתולדות רבינו) ועיין בספרו (נמוקי אור"ח סי' ת"ע) מה שהרעיש על הקונטרס פאר יצחק שאסף ספורי מעשיות ומביא שם מצדקי א' שאמר כי טעות סופר הוא כמוש"ע שבמקום הבכורות מתענגים בער"פ צ"ל מתענגים. שהוא רק מפיחי זכבים והי' ככז"ב בלדת מולדת חוץ ושוא כי הוא נגד הירושלמי המוכא בפמ"ג (אשל אברהם ספ"ג) בשם הפר"ח דר' לוי גם חמץ לא אכל בער"פ משום דהי' בכור עיי"ש.

כשהגיע זמן שריפת חמץ בכוקר עשו מדורה, בהצירו והשליך בעצמו את החמץ וגם חתה בהמדורה אילך ואילך שתהא שלהבת עולה יפה ואמר כל המירא וגו' ושפך דמעות כאמירת היה"ר המבואר בסידור כשם שזכינו וגו' כן נזכה לבער החיצונים וגו'. וגם שמעו ממנו אז כפ"פ עד שלא נשרף החמץ שאמר הלשון בלהבה תלהט רשעים וכהנה"ואחר שריפת החמץ הי' בודק ומנקה בעצמו בארגנות בין הכתכים וכיוצא וגם את כיסי כנדיו (מאשיו) שלא יהא בהם שום פירור מחמצת

כחצות היום בער"פ נכנס לאפיית מצות של מצוה בלבוש השטר"ייטל על ראשו ובעת ההתחלה במדידת הקמח לתוך הקערה של הלישה אמר „כשעה טובה" והתחיל בקול נאדר בקודש לומר הללוי' הללו עבדי ה' וגו' וכל מדר אמירת ההלל עם הציבור בשעת האליה בככיות נזראות ולבת אש ממש מרפסין איגרא אשרי אוזן ששמעה כל זאת. וכשהל ער"פ בשבת לא אמרו הלל כאפיית המצות בעש"ק שהוא יום י"ג בניסן (עיין תשו' מנחת אלעזר ח"א סי' נ"ט).

המצות הי' עורכים ונאפים בבית התבשיל שבחצירו לכל השנה שהי' מהחדרים אשר נמכרים ונשכרים להנכרי בהשטר מכירה (עיין לעיל סי' תע"ה) ואחר גמר האפי' נשארו שם כל הכלים שרי פורורי הצק שעליהם ונסגר לנכרי עד אהר הפסח.

הפרשת חלה ציוה לעשות מיד כשמביאין המצות לביתו ולא ימתינו על ערב פסח ולהמייץ המצוה. וכן ציוה לדקדק להפריש מצה שלימה (לחוש רעות מהרש"ל בתשו' סי' נ"ח דהיא רמזרפין בסל אחר אפי' לא מהני שיטול מעט מא' אלא צריך להפריש מהם עונה שליטה עיין מזה בחס יעקב סי' תנ"ו בסוף המ"י ובשע"ת ספ"ג). ומהמצות שנאפו בער"פ הופרש החלה תומ"י אחר האפי'.

יזרפי' ההושענא בעת שריפת החמץ. וכמ"פ לקחו כל ההושענות ושרפו אותם בתנור שאפו בו את המצות

דרכי הנחנת ערב פסח היים ושלום

אחר אפיית המצות ושכבר הופרש מהם חלה ה' מחלק ממצות דיומא ומשנאפו מקדם לרכים מאנ"ש כהעיר ולהעוורים באפייתן. וכן בליל א' דפסח אחר תפלת ערבית רבים באו לאהלו וה' מחלק ונותן לכ"א א' או ב' מצות ולהחביבים ומקורבים אליו עוד יותר לצרכי הסדר התקדש חג.

מנהגי ליל פסח.

בערב פסח בכניסת ליל פסח התחילו להתפלל מנחה קרבנות (אמ"י) כשהל בשבת קודש לא אמרו הורו ולא כיש נוהגין גם כשהל בחול לומר הורו מפני שנוכר בו יאמר נאולי ה' והוא מנהג ספרד ונוכר בסדר היום ודבינו לא נהג כן רק כמו שאר יו"ט) אחר תפלת מנחה אמרו סדר קרבן פסח (כניכר בסדר היום ומוכא בשלה"ס ועיין נ"כ בסידור יעב"ץ ובדרך ספוריך ומנהגי הנר"א בשערי רחמים) כנדפס במחזורים וסידורים. ואח"כ מערבית.

אחר תפלת ערבית בליל ראשון ובליל ב' דפסח (א) ה' נוסרין הלל בציבור בכרכה תחלה וסוף וכשהל ליל ראשון דפסח בשבת אמרו מקודם ויכולו בקול רם (ב) ולא ברכת מעין שבע רק אחר ויכולו התחילו מיד לומר הלל.

לעריכת הסדר בא אל שלחנו המהור (פעוטא בקיטל אמ"י) בשנה ראשונה אחר פטירת אביו הנח"ס ז"ל ואמו הצדיקת ע"ה לא שניה וישב בקיטל ובהסיכה כרעת המו"ל בס' הע"ב) אגמלית על כתיבו (וכבר חי' מסודר השלחן מכלים וכלים שונים גם שלא השתמשו בכלום רק ה' לנוי והידור מצוה ובאור נדול שהרליקו בכל הנרות של כסף שה' בביתו והעמידו על השלחן, ובהחרר שישב רבינו עם העולם לא ישבו בני ביתו הנשים רק בחדר אחר והלל ה' פתוחה כדי שישמעו הסדר) וישב על המסיבה (הסובב שעל סדר העליון של המסיבה היתה של פרושה וזינו מרן בעל פני יהושע זי"ע שהשתמשו בו רק לזה) כחדוה ובנהירו דאנפין וסידר את המצות כהן לוי ישראל(המספה ועליה קערה קטנה של כסף לסדר כל המינים כנו" הלאה (להרבנית והנשים שבחדר השני צוה עוד מרן הבעל דרכי תשובה זי"ע להעלות על שלחנם נ"כ סדר הפערה עם כל המינים) ולכל המסובין נתן בעצמו קודם שנכנס להסדר שתי מצות לכל אחד שכרכו במפה

יש ליקח ג' מצות לסדר כמו שמבואר בש"ע סי' תע"ה וסי' תע"ו וכן הוא מוסכם עפי' הקבצה כתיזוה"ק ובסדר האר"י ז"ל ומי שאינו לוקח רק ב' מצות כרעת הנר"א ז"ל אינו אלא מן התמוהין (מנח"א ח"ג סי' כ"ב).

סדר הקערה ה' מסידר כדעת מרן האר"י ז"ל בפרע"ח וסידורי האר"י והמצות למטה ועליה הקערה והאר"י בתשו' בכת"ק (במנח"א ח"ו סי' י"ג) שנשאל בזה מהה"ג מו"ח אשר זעליג פרנליות שליט"א מירושלים. (כערמח"ס סומי רוני וס' עמודי ארוים ועוד חיכודים) דאין אפשר שיהי' הג' מצות כחי' כהן לוי וישראל, חב"ד למטה. ועליהם כל המינים ואיך יתכן זה בסדרן של העשר ספירות. שחב"ד יהי' למטה והו' ספירות התחתונים יהיו ימיעה על המצות והשיב לו נאמר דאין לשנות מהקבלה והלכה למעשה סאביתו הקדושים שהיו מתלמידי תלמידי מרן הכניש"ט זי"ע שה' כידם מסדרים המצות למטה ושאר המינים עליהם על גביהם מלמעלה. ישכן היא ג"כ עפי' הסוד שמקורם מהור מתיקוני זוה"ק סי' ס"ח והאר"י בזה בפנימיות הענין שכן צריך להיות או בליל פסח (הקערה עם המ"ג נשאר על רש"י: עד אחר הסדר)

כשהל ליל פסח בשבת קודש אין ליקח י"ב מצות כ"א ג' מצות כמנהג אבותי ויביתאי הקדושים (רק כנוכר במערת שחרית וסעודה הנ' שמחקים המצות השני רחמים י"ב חיות) והטעם מפני כבוד אושפיוא שהוא יו"ט השבת מיותר כמביאר בזה"ה (פל' אמור ובפרושי הוזהר שם) ומכ"ש בליל פסח (מנח"א ח"ו בכת"ו שם) וג"כ בני יו"ט סי' י"ב"ע ס"ב ב' תקפה הכוס של יין יעמידו בצד ימין והקערה עם המצות לצד שמאל (מנח"א ח"ו שם)

וכן נהגו אבותיך זי"ע כמ"ש במנח"א ח"ג סי' ס"ו ועיי' סי' תשמ"ה

● וכן נהגו ה' ימים עד קערה ג' כסף ולא ה' הפסק בין המצות

לכרסם לקח עשבי ירק הנקרא גרינ'ס פון פעמרויוויל מעם מזעיר (עין במנא' סי' תע"ג ספ"ה ועין ירושלמי שביעית פ"ט הל' א' על המשנה שם כתב מהו כרסם וכו' מיטרוסלינג ועין בנמד' סוכה ל"ט ע"ב וכן בכתובות ס"א ע"א כרסם כתב רש"י ז"ל לפרש שם אפי"א וכן כתב הכרסנורא במשנה שביעית שם כרסם אפי"ו וכתב שם המתרגם שאפי"ו הוא פעמרויעל וכן כתב בכתארה ישראל שם כרסם פעמרויוויל עיי"ש) ומבל כמי מלה ואכלה (א) בלא הסיבה.

מרור הי' לוקח לעצמו (א) מקצת מן השורש הקשה של התמכא שאינו משוהק והשלים לזה עד שיעור כזית מן התמכא הנשחק (שקורין מרי"ו) וכן בכזית של כורז. ומבל שניהם בהרסות המרור וגם הכורז(ה) והמסוכין אכלו רק מן מרור הנשחק ומפורר. *

החרוסת נעשה (א) מן תפוחים. אנסים. אנוזים. יין. ואינגנב"ר לא עירבו מפני חשש איסור המץ שנודע עליו. וכן לא נלקח צימרונג' לזת.

לרוע צוה ליקח דייקא מבשר בחמה ולא כשר עוף והביצה שנלקח הי' מבושל (עין בש"ע מה).

קודם תפלת מעריב לליל שני של יו"ט הלך למבול במקוה (מפני פרושה הסדר) וביו"ט ראשון סמך על מה שהלך אחר הצות היום קודם בנימת הלילה במקוה (כמו ככל ערב שנת יו"ט) רק אם חל ערב ספח בשב"ק ולא הלך גם בליל יו"ט הראשון למבול במקוה קודם תפלת מעריב.

לקידוש לקח כוס של כסף (המיוחד לפידוש גם ביום כספה) ולשאור הג' בוסות לקח כוס של זכוכית (המורשה מסיניו הקדוש בעל ירמ. בינה מלאנצוהם זי"ע) והקידוש אמר בעמידה (עין בסדר היום שגם כספה יאמר הפידוש בעמידה וכן נראה מהמשנת הסירים).

הי' מדרקד ושותה כל הכוס ולא רק רובו (כמבואר במהרי"ל שאז ברור לו ששתה רביעית להם ממעם אם ישאר משתייתו צריך להוסיף שיהיה כוסו מלא אפי' אם מוסיפין עליה רק צריך להריס הנשאר אל הנפגן רפוג ממנו ואח"כ יהזור וימלא הכוס) ולא הי' מברך על הנפגן כי אם אחר כוס רביעי (כרעת הרס"א הגם דמאריכין בהגדה יותר משיעור עיכול שענה וחומש ומעטו מבואר בספרו נמוסי או"ח סי' תע"ד).

הי' קורא ואומר בראש כל דבר סדר המימן של „קדש“, „רוחץ“ וגו' אפי' תיבת „נרצה“ הכל על מקומו ותיבת „מוציא מצה“ הנדן שניהם יהדיו אחרי ברכת ענמ"י עוד קודם ברכת המוציא. ולא אמר לשיקבה"ו על אכילת מצה ומעטו מבואר בספרו (מנח"א ח"ו סי' ס"ט כתי"ס) בשם סרן אביו הגה"ק בעל דרכי תשובה זי"ע כדי שלא להפסיק בין גמ"י לחמוציא אך „מוציא מצה“ אינו הפסק ולא גרע מנביל לתורא עד כאן.

דקדק מאוד שהתקן מן יהץ שהוצנע לאפיקומן לא יוציא להץ ממקומו רק יחא מונח בין הכרים עד שעת צפון (הסעם תבין ע"פ הסבואר בסידור האר"י ז"ל שסצה האמצעית נגד מזה הבינה וצריך לבזין כאשר שיכנסו מוחין דסמנת ראשון שיש בהם אחוזה לתצונים ועתה צריך לרחות אותם שלא יהי' להם אחוזה והוא ע"י אות ה' סוד הבינה סוד מצה שניה שהוא מנימיות הוד ראבא שיאור בכינה רז"א וע"י שמורסין ושוכרין אותה שישברו כל כחות התצונים שלא יהי' בהם שום כח לאחוז בהם והריגים שכמוהין דסמנת יומתפו ע"י כתי' הנדלות והמצה השניה הנ"ל הרוסו לכינה המטפיע לה"ו מרצופי' הוא נפרסת לשנים וחלס הנדול הוא נגד אות ו' ומעלימים ושומרים לאפיקומן וחלס הקסן נשאר ואומרים עליו הא לחמא עניא כי הוא נגד אות ד' הרוסו לנטקא דז"א דלה וענה היתה בגלות מצרים ע"כ. ועין במנחם ציון להנה"ס מהרמ"ם מרימנאב זי"ע שכ' מצניעין את האפיקומן קודם הצות לכל ירגישו בו הקליפות עד חצי הלילה שהוא עת חילוף הוסימם והשנת העתים עלמא לחירות עכתד"ה ותבין בזה).

* ואי"ה זכר ליהודי. כהיל וכו' הי' כירך „שס מצה ומרור“ גיי הגש"ס תפארת בלי"ט

סדר ההגדה הי' אומר בקול רעש גדול ועורך כ"פ את המסובין סביב שלחנו שיאמרו בקול רם וכאמצע הגדה הי' אומר דברי תורה בלכת אש. כנדפס בחיבור מיוחד בהגדה ש"פ שער יששכר ויותר ממה שכ' שם (א) הי' נושא מדברותיו המהורים לאין שיעור.

הא לחמא. בצירי תחת הה"א ולא בקמץ. והגביה קצת הקערה בשעת אמירת הא לחמא (כמבואר בש"ע סי' תע"ג ועיין בנמר"פ ערבי פסחים ששם לא נזכר הנכהה רע עקירת הקערה אבל ברש"י שם שעקירת השלחן שבנמר"פ היא הנכהה הקערה).

גב. מה נשתנה. גם בעת שהיתה בתו הר' תחיו' בילדויה השואלת ואומרת סדר הקשיות כלשון המדוברת (והוא הי' משיב ומסביר לה איזה דברים שהוציאנו ה' מצרים ועל כן יקוה גם עתה שיוציאנו מעבדות לחירות ב"ב. וכיו"ב) הי' אחד אומר מה נשתנה וסדר הקשיות בלה"ק עפי' (א) נוסח האריו"ל כנדפס בהגדה שער יששכר ובהגדה תפארת בנים.

חכם מה הוא אומר וגו' אשר צוה ה"א (א) אתכם וכו'. כרוך שומר הכסחתו לישראל וכו' שנאמר ויאמר (ב) לאכרם וכו' כמתי מעט וכו' ותמלא הארץ אתם: (ג) ורב כמה שנאמר ואעבור עליך ואראך מתכוססת בדמיוך. ואומר לך בדמיוך חיי: ואומר לך בדמיוך חיי: רכבה כצמח השדה נתחיר ותרכי ותגדלי וכו'. לפיכך אנחנו חייבים (ד) להודות, להלל, לשבח, לפאר, לרוסס, להדר, לברך, לעלה, ולקלם. וכו'.

שפיכת יין מהכוס בשעת אמירת המכות (א) לא הי' ע"י אצבע רק הטח הכוס ושפך ממנו מעט מעט בכל מכה ואת הכוס מילאו אח"כ מהצלוחת שלא יחסר המזג. כשהגיע למצה זו וכן אצל סרור זו לא הנביה אותם רק נגע בהם בידי אצל (ב) והיא שעמדה לאבותינו וכו' אחז בניעה בעלמא הכוס כידו ככל משך הפיסקא ולא הגביהו מעל השלחן. וכן כשהגיע אצל לפיכך (ג) אחז הכוס כנ"ל מונח על השלחן ואצל הברכה כרוך א"י אשר נאלגו וכו' הנביה הכוס ואחז כידו למעלה מן השלחן.

כשחל פסח כמוצ"ש וכן בליל ב' דפסח שחל כמוצ"ש אין לשנות משאר השנים (כרעת הזרע אמת והכנסת יחזקאל המונב בשע"ת)

ויאמרו נ"כ „מן הובחים ומן הפסחים" ולא להיפך קודם „פסחים" ואח"כ „ובחים" (נמוקי או"ח סי' תע"ג).

קודם ברכת המוציא ומצה העביר השפרייסי"ל מעל ראשו ונתן תמלית על הראש וכירך בקול גורא בדחילו ורחימו ולקח שתי פרוסות מצה כידו ואכילת הכוית מצה כהסיבה היתה כמו שזכר ככל נופו על הכר רק רנליו על הארץ ועיניו סגורות וכאמצע האכילה מכוס ורואה לפעמים בהכוונת שבכידור האר"י ז"ל אשרי עיני ראתה צורת מניו המאירים בעת ההוא וקדושת אכילתו לנכזה לא יתואר בחרש עלי גליון.*

בלילה הראשונה הי' מדקדק ומהיר שיגיע זמן אכילת הכוית מצה עוד קודם שעה אחד עשר עם שבעה עשר מינוטין שהוא זמן הצות לילה (באופק העיר פה) אבל בלילה השני היתה^(כנהוג בכל ליל ב' ריו"ס) זמן הפלת ערבית בשעות מאוחרת וממילא נמשך גם התחלת הסדר עד לא רחוק הרבה מחצית לילה ונמשך ונגמר כולו כשכבר האיר השחר.

בשלחן עורך אחר אכילת הכוית מצה הובא על שלחנו ביצים לכל המסובין (עיין ברמ"א סי' תע"ו סעיף ב' בשם מהרי"ל ומ"ש רבינו בספר שער יששכר במאמר אנדחא דפסחא הטעם ע"פ הסוד) וגם אכלו דגים בסעודה זו כשאר יו"ט ודקדק שיהיו נקנים בעודם חיים כי זולת זה לא אכלו בפסח (ועיין בפמ"ג בסו' תמ"ז ס"ק מ"ו לענין היתר אכילת דגים חיים שקורין קארפי"ן ששולחים מעיר לעיר וכדי שישארו חיים מניחים פריסת חמץ עם יין שרף אי שייך בליעה עיי"ש ובפשיטות נראה אם קונים אצל הסוחרים בסוגנת הדגים חיים אצלם יותר ממעת לעת בוראי אין חשש. ועיין ביפה ללב הספרדי ח"ב סי' תע"ו אות ב' ובסי' תע"ג אות ה' שהאריך שיש לאכול בסעודה זו דגים ומה גם כשהי' בשבת ועיי"ש כמה טעמים לזה) ואח"כ העלו^(*) ע"י בשות"מ מנח"א ח"ב (סי' ג"ח אות ג') ובשוריי מנחה עיי"ש.

שאר מאכלים בשני כלים רומב ושני כלים בשר (עין סי' שצ"ד ותבין) ובמעודה זו כיבד לא' לנגן אשת חיל מי ימצא וגו'. עין מ"ש רבינו בחנדה תפארת בניו למר אביו הנה"ק וצ"ל השייכות ענין אשת חיל לליל התקדש הנ פסח. ובמעודה לילי פסח היתה אכילתו מועפת מאוד כמעט במעיסה בעלמא שני בגודל רשפי אש שלהבת י"ק הווער בקרבו מעצמו של יום לילה כיום יאיר.

בשחניע זמן אכילת האפיקומן צווה בקדושתו בקול התעוררת „צפון" ולבש ג"כ הפלית על הראש ואכילתו היתה כמו הכוית מצה (כנ"ל סי' תר"ד) ואחר נמר אכילתו חילק להססובין ולכל הבאים לביתו נאות קודש בעת ההיא לכל אחד פרוסה קטנה וזירו את הססובין שישלימו מצצה שלהם עד שיעור כוית ואותן שכבר נמרו והסדר בכיתם נתן להם ג"כ פרוסה קטנה מהלק הצפון וחי' להם לשמירת קדושה (ואצ" רבינו חי' מה"סיים תדיר כביתו מוצנע בכלי החיכוה ופריסות של אפיקומן משנה לשנה עוד מאביו הקדוש וי"ע).

קודם כהמ"ז יש לשמוף הכוס מכפנים ומבחוץ הגם שיש לו כוס אחד ששותה בו לכל חי' כוסות וקודם קידוש כבר הדיחהו מכפנים ומבחוץ אבל ע"פ דעת האר"י ו"ל בסידור צריכין להדיח הכוס קודם כהמ"ז עוד הפעם. (בהגדה שער יששכר מאמר אנתא רפסחא) רבינו חי' כעצמו המכרך כלילי סדר (כמבואר בש"ע סי' תע"ט שבעל הבית מברך ברכת המזון כלילי פסח שנאמר טוב עין הוא יבורך והוא מיסרי טוב עין שנאמר כל דכפון ייתי ויכיל) וכשאמר „ברשות" המשיך והפסיק מעט והרים עצמו קצת ואח"כ סיים „מרנן ורבנן מורי ורבותי". ולא ראינו מעולם כשהי' בעצמו המכרך (כגון בשלוש סעודות וכדומה) שירים עצמו כשהי' אומר ברשות וזולת כלילי הסדר (ואמרו לי אחד מאנ"ש של רבינו ששמע ממנו שאמר כהשאי „אבי מורי ומורי זסיני") ובכהמ"ז הרחמן וכו' ליום שכולו ארוך יום שצדיקים יושבין וכו' חי' נהוג לאמרו בכל ימות ההג (עין כמפרו שער יששכר על הגדה של פסח) וגם בשאר יו"ט.

לכוס של אל"י הנביא (תסתנן להעמיד כוס לאלי' מוכא בחק יעקב ובש"ע הרב התניא כפי' ת"ה סעיף ה') חי' מיוחד ועמד על שלהנו כוס גדול של כסף שהחזיק יותר מן ליטער (ועיין בסידור יעב"ץ שכתב להכין לכוס של אל"י כוס גדול) ואחר שמונו כוס של אלי' ציוה לפתוח הדלת (כמוכא מנהג זה ברמ"א בסי' ת"ט) ואמר בפ"ק „פותחין הדלת" ועיין בספרו הגדה ש"פ שער יששכר מעם לשבח שפותחין הדלת כי מעוררין הרחמים על הגאולה שלימה בשמוגנין כוס ד' למלכות בית דוד ואוסרים שפוך המתך וגו' וממילא עי"ז (שישפוך הסתו על העכו"ם ויגרסום) יתגלה צדקתו ומשיחנו וע"כ אומרים שאלי' הנביא בא לבית בזה כהכנה לבשרנו ב"ב והנה המלך דוד נקרא בחי' דל"ת כנודע בכונת ארוסמך ה' כי דיליתנ"ז (בסידור) וזה שפותחין הדלת שלא יהי' הדל"ת בחי' דוד סגור כחיכלא דקן צפור משיח כנודע רק יפתחו לו שיבא לגאלנו ב"ב אמן. עכד"ק.

בשפוך המתך לא אחז הכוס בידו רק עמד על רגליו עם הסידור וצועק צעקה גדולה שפוך המתך וגו' וקודם לזה חי' אומר עפי' רוב משל נמרץ במרס כלילי ב' של פסח קרוב לאור היום שעברו ליל שמורים ועדיין בן דוד לא בא התמרמר בקול עצום וככוית נוראות לשפוך שיהות לבבו המחור בהתעוררות עוז כמלאך מליץ אחד במליצות טובות על כנסי' לרחם עליהם ועל כבוד התורה והשכינה הקדושה טובות על אשכנח כל אלה ואם אבן הוא ניסוח כוחן כליות ולב כי עס מקור חיים באורו נראה אור וזיע"א. (ועתה מנתם דרשתו ומליצתו העלה ככתובים והוא לו נהמסה בהגדה ש"פ בשער יששכר).

(ע עם שארי הבטות

הפיוט כמה מעלות מוכות וגו' על אחת כמה וכמה מוכה כפולח וגו'. לך אויבה זכה תודה. וכן כסוף וסיום חד' כוסות יהללוך ח"א כל מעשיך וגו' (עד הברכה). חסל סדור פסח וגו'. או רוב נסים. (ובליל שני אומץ נבורותיך) כל זאת היתה בנינה. והזמר כי לו נאה כי לו יאה וגו' ח"י מרקדין ומטפחין ורכינו אחוז ג"כ כחבלי העגולה יד ליד כנהוג. וכן הפיוט אדיר הוא וגו' אחד מי יודע וגו' היתה ג"כ בנינה וח"י לכל דבר ניגון מיוחד (מסובל מאבותיו ורכותיו הפרושים זי"ע) וכן באמירת החלל ח"י מזמר כמו בעת התפלה הללו את ח' וגו' פתחו לי וגו' כנגנים הידועים ועוד חוסיף באיזהו מקומן של שכחים כנגן המנגן ותחי עליו רוח ח' בניגוני התעוררת והשתפכות הנפש ושפך כמים לבו בחיבות טקימי מעפר דל וגו' מושיבי עקרת הבית וגו'. (ובכרכת אשר נאלנו) שמחים בבנין עירך. וששים בעבודתך ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים. אתחלך לפני ח' בארצות החיים. ובאמירת הלל הגדול ויפרקנו מצרינו. נותן להם לכל כשר וכו'. ככל אלה ח' מזמר כתנועות קדושות ויקרות כידוע.

הנוסח. כרוך הכא בשם ח' וגו' אלי אתה ואודך וגו' תודו לה' כי טוב. (ומיד אחר זה הלל הגדול) תודו לה' וגו' תודו לאלקי האלקים וגו'. נשמח כל חי וגו'. ומעולם ועד עולם אתה אל (ומיד אחר זה) יהללוך ח"א כל מעשיך וגו' בא"י מלך מחולל בתשכחות (א) וכאן שותין הכוס ד' ומברכין ברכת הנפן. אח"כ מזמרין (כנ"ל) חסל סידור פסח (ואומרין בעמידה) לשנה הבאה בירושלים. ג"פ. (ועיין בספרו שער יששכר מאמר אגדתא דספחא שייכות לומר לשנה הבאה בירושלים בליל זו והכונה ופירוש לזה) וכבן ויהי בחצי הלילה או רוב נסים וגו' וסיים כסופו כאור יום השכת לילה (ולא אמר שם „יהי בחצי הלילה“) וכן כואמרתם זכה פסח ח' מטיים רק כליל התקדש חג פסח. ובליל ב' ובכנ אמרתם זכה פסח. כי לו נאה וגו' וצריך לומר הנוסח כי לו נאה כי לו יאה „כתר מלוכה“ ודקדק ג"כ שלא לומר „אף“ לך רק לך „גם“ לך ח' הממלכה וגו'. ואח"כ אדיר הוא וגו' אחד מי יודע וגו'. חד נדיא וגו' ואחר אמירת חד נדיא נגמר הסדר ואמר „יום טוב“ ונגמם להדר השני (שהי' עזרת הנשים בשעת הסדר והם יצאו לחזק עתה) וישב שם ואמר שיר השירים כולו בעודו מעיף כקיפול ומלית.

(*) ואמר הנוסח למוד (בחירק) תחת הלימד עיי' הגדש"פ שע"י ובה"ג הת"ס א"ה סי' ת"פ

מנהגי ימי העומר.

אחר תפלת ערבית כליל ב' דפסח חי' סופרין משה"ע ולא על חסד ושכן חי' מנהג אבותיו הקדושים ווקינו הנח"ק בעל בני יששכר מהרצ"א זי"ע והאר"ך רבינו לברך הדבר כמפורש שער יששכר (יום ב' דפסח אות ב') ובמפורש נמוקי או"ח (פי' תפ"ט) שכן צריך להיות עפי' הלכה ועפ"י מוד כמבואר במהר"ש שרעבי ז"ל בנחר שלום שהזוהר שלא לאהרה עד אחרי חסד רק לספור תיכף ומיד אחר תפלת ערבית שאם יאחרנה תרי גורם לתת אחיהו לחיזונים ה"ו ככלי מוח החכמה אחרי נפתק אחיותם מכנו כליל יו"ט א' דאורייתא וחסד כליל כ' בחו"ל ממצות דרבנן שהם ביסוד פרצופי יעקב ורחל ומצות ספירת העומר הוא מצות עשה דאורייתא שהם השני פרצופים הנ"ל ונח"י

הכוללים דו"ג הכללים וא"כ אין לחם שייכות זה לזה ואין סותרין זה לזה ע"כ ועיין שם שמביא כשם מר אביו הנח"ק בעל דרכי תשובה זי"ע שאין מותר דבר זה למ"ש הב"י בשם המוסקים שספה"ע רק דרבנן כיון דזה שהוא רק דרבנן חיינו קעת כגלות דליכא העומר ולא קרבן מנחה חדשה אבל אנו סתמים לביאת משיח צדקינו כ"כ כל יומא זמני' גם באמצע ימי הספירה ונמצא שיהי' סאו והלאה הספירה דאורייתא ומח שספרו קודם הנאולה יצטרפו לפוכה להיות תמימות המ"ט ימים ע"כ אנו עושים עפי' מוד התיקון של ספה"ע (גם עתה) לבחי' דאורייתא כדי שיהי' חיו לאצטרופי אם יבנה ביחמ"ק ע"כ. ומביא עוד ששמע ממנדי אמת ומנדולי תלמידי הנח"ק בעל דברי חיים זי"ע מצאנו אם כי נהג כמנהג רבותיו זצ"ל לספור אחר חסד עכ"ז בצאת לאורה ונתפשט כמדינתנו חס' נהר שלום חנ"ל והגיע למראח עיינו הקדושים או חניד כפה קדשו כי לולא שנתג הוא כך זה ככיר עפי' מנהג רבותיו הקדושים וגם שהגיע כבר לעת זקנתו וקשה לו לשנות דרכו ומנהגו (אבל לולא זאת) חי' מתחיל לספור אחר תפלת ערבית כדברי הנהר שלום עכתה"ה בוח.

קודם ספירת העומר אמר חנני מוכן ומוזמן וגו' והנוסח כדיוק לא שמענו כי אמר בלהישה וסיים בקול (א) והקרכתם מנחה חדשה לח' (ולא אמר ויהי נועם וגו') ברוך וכו' (ב) היום יום אחד (ג) לעומר וכן ביום שני היום שני ימים לעומר ועל חסד חזח מונח עד שמיניע לז' ימים ואומר (ד) היום שבעה ימים שהם שבוע אחד לעומר. וכן כלילת אחר זה, היום שמונה ימים שהם שבוע אחד ויום אחד לעומר וכן בכל לילה ולילה עד ו' ימים. ואחר שסיימו הקהל הספירה אמר רבינו בקול בכי וועקה בהתעוררת רגש קודש (ה) הרחמן הוא יחזיר לנו עבודת ביחמ"ק למקומה במהרה בימנו אמן (ולא אמר, מלה) ואח"כ אמרו הקהל הרחמן וכו' כל מדר התפלות ואח"כ רבש"ע אתה צויתנו וגו' (ו) כדי לפהרנו ממומאותינו ומקלושותינו וכו' ולמהרנו ולקדשנו בקדושתך העליונה אמן מלה ואח"כ (ז) עלינו לשבח וכו', והנה יש מקומות שהאב"ד מברך קודם ספה"ע (וחמטם נראה שלפעמים הש"צ שכתב לספור יש בושה או הנששו למענה) ואחריו הקהל. אבל רבינו לא נהג כך רק מי שהי' משי"צ חי' מברך קודם הברכה ואחריו העם ורבינו בתוכם אך המתינו הקהל קודם תפלת הרחמן כנ"ל עד שסיים רבינו הברכה והספירה שהי' ממשיך ומכוין בה תרבה. וכשהי' הוא הש"צ חי' מפתין עד שספרו הקהל ואח"כ אמר הרחמן כנו. (ח)

(*) ספיה"ע חי' מנח' מיד האר"י ז"ל (ועי' פי' שכתב) האר"ך הרבה בעת ספיה"ע

תמונת המצבה של כ"ק אדמו"ר בעמח"ם

מנחת אלעזר זי"ע

חתימת יד קדשו

חתימת יד קדשו

ס"ג הרב המפורסם למר תורה מתיך יסורים. וחיבר הרבה חיבורים. נחמדים ויקרים. ובעזרת ה' בנבורים. עמד לנס לעשות פעלים. לטובת אמונת ושמירת והחוקת דת תוהיק בכלל ובפרט ולטיבת אחייו מויה חיים אלעזר אברהם הויק והנלילות ונשיא כולל אהק דרמכהני זי"ע בעים שוית מנחת אלעזר. אות חיים ושלום שער יששכר ושאר הרבה חיבורים. בן לאותו צדיק וגאון הקדוש המפורסם מאור הגולה המקיבל האלקי מוהריר צבי הירש שפירא וצללהיה אברהם הויק בעים דרכי תשובה. באר לחי ראי. שוית צבי תפארת ושאר הרבת חיבורים. ולמעלה בקודש דוד דוד זי"ע. יחיס נאחשי עליו ויחוננהו במרת התסה כדבתיב ותותי אה אשר אחין ורחמתי את אשר ארחם נפטר (ב' סיון שנת תרצ"ו) לפ"ק תנצבה. ומעבר השני חקוק בזה"ל. נוסח צוה לרשום על המצבה.

הגדה של פסח

בזכרון לליל מצות עשר זרקות ליל המצות.

הריני מיבן ימומן לקיים מצות עשה ולא תעשה של בריקת חמץ
לשם יחוד קודשא בריך הוא כו' ויסי נועם כו'

**בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר
קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַד בֵּיעוֹר חָמֵץ :**

(אחר הבריקה)

**בְּלִיל חֲמִיצָא וְחֲמִיצָא דְאִיבָא בְּרִשׁוּתֵי דְלָא חֲמִתִּיה וְדָלָא כְּעֵרְתִּיה
וְדָלָא יְדַעְנָא לִיה לְבַטֵּל וְלִהּוֹי הַסֵּקֶר בְּעִפְרָא דְאַרְעָא :**

הריני

שער מאמר אגדתא דפסחא יששכר

בבדיקת חמץ (בשיע ס' חפ"ד סט"ו ז') שיאמר כל חמירא וכו'
בלשון ארמי וכי המגיד בשם סדר היום הטעם לפי
סלחם הוא חיות האדם ואין מכראו לזולת בכבודו ולספקירו ולכן נחקן
בלשון הרגום שלא יבנו המזיקים והמקטרגים ע"ש בסדכ"ו. וכאן שלא
דאזו קטרוג שייך וסלא יסי' מזה לימוד זכות גדול על ישראל אם יסקירו
ממונם וחיונם כדי לקיים רצון כבודא יח"ש (ואדרבא ס' שייך בזה
בטלס דעחו אלל כל אדם לספקיר חמץ סון רב עיי' ש"ח סג' מסרי"מ
מגור זל' אלל כדי לקיים רצון כבודא כאין נחשב ובמ"א נכתוב מזה
בטכ"י) וכנראה במחל"ה השקל סרגיש בזה ע"ש מה שחי' ופדיין דחוק.
ונלע"ד לולא דבריבס ז"ל דזכו סטנין עסימ"כ באו"ח (בב"י ס' כ"ז)
טעם שנחקן קדיש בלשון ארמי מחמת גודל ערכו שלא יחקנאו בנו
המלאכים ע"כ נחקן בלשון ארמי (וכטנין זה כ' סריב"א בט"י ססג"ס
דלכך אומרים ששחא סכא לשנה כבאס וכי' בלשון ארמי כדי שלא יכירו
המלאכים ויקטרגו עלינו כשאנו מחשאים בזה שנגאל וזכירו פונחוינו
שאין אנו כדאין להגאל פכח"ד) ועפ"ז יובן דכנכ ענין ציפור חמץ
וציטולו הוא הוחר גדול ציטול ס"י"ר שחלו קדושה ישראל זו ופי"כ
מוצתה לו אם יוזכר ממסכו חמץ שלא יחטא כל השנה כנודע ופי"כ אם
לב הישראלי יבטל כל חמלו וממונו שהוא חיות האדם בשביל רצון כבודא
יח"ש ופי"ז יוכל להיות קנאס גדולס בין ששרי מפלס אם צירד יוכלו
לפשות זאה (ובאמת אחז"ל שיש לך שממונו חביב עליו מגופו וכרי הוא
לפסמים יוחר ממסי"מ ממש) ע"כ לגודל מפלסו חיקנו לומר לשון הציטול
בלי ארמי כדי שלא יקטרגו עלינו. ויכ"י ס' במזרחינו :

מסדרים

הגדה של פסח

(בזכר נשמת מריפת סמון)

הריני מוכן ומוזמן לקיים מצות עשה ולא תעשה של שריפת חמץ
לשם יחוד קידושא בריך הוא וכו'

יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי כשם שאני מבקר החמץ מבית,
ומרשותי כך יי אלהינו ואלהי אבותינו תבער כל החיצונים ואת רוח הטימאה תבער
מן הארץ ואת יצרנו הרע תבערה מאתנו וחתן לנו לב בשר וכל הסמרא אחרא וכל
הקליפות וכל הרשעה בעשן תכלה ותעביר וזון מן הארץ וכל המעיקים לשכינה
תבערם ברוח בער וברוח משפט כשם שבערת את מצרים ואת אלהיהם בימים
ההם ובזמן הזה אמן:

בַּל חֲמִירָא וְחֲמִיעָא דְאִיבָא בְּרִשׁוּתֵי. (בְּחֻזְמָה וּדְלָא חֻזְמָה) בְּחֻזְמָה
וּדְלָא חֻזְמָה. דְּבַעֲרָמָה וּדְלָא בַעֲרָמָה. לְבַמְל. וְלִהְיוּ דְהַפְקֵר בַּעֲפָרָא
דְאִבְרָעָא.

סדר עירוב תבשילין

בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר
קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוְּנוּ עַל מִצְוֹת עִירוּב:

בְּדִין יְהִי שָׂרָא לָנָא דְאִמּוּנִי וְלְבִשְׁוֹלִי וְדְאִמּוּנִי וְלְאִדְלִקְוִי שְׂבָנָא
וְלְתַקְנָא וְלְמַעֲבָד כֹּךְ צְרַבְנָא מְיוֹמָא טָבָא לְשִׁבְתָּא לָנָא וְלְכֹל יִשְׂרָאֵל
הַדְרִים בְּעִיר הַזֹּאת

סדר הקערה (זמני סידור סלחידל)

יְסוּד הַמְלֻחַת יִשְׂרָאֵל סוּד דַּעַח עַל קַעֲרָה וְעַלְיוּ לְיוּי סוּד צִינָה וְעַלְיוּ כַּהֵן
סוּד חֲכָמָה וְהֵן גַּי מוֹסִין לְאִנְשׁ חַזְדִּי וְעַל הַכַּהֵן חֲנִיט לְיַמִּינְךָ רוּעַ צַמִּי חֲסֵד
וּכְנַנְדוּ לְשִׁמְאֵל בִּיצָה צַמִּי גְזוּרָה, וְחַתְחִידִים בְּאִמְצַע מְרוּר צַמִּי חֲמֵה, וְחַדְרוֹת
חַתַּח הַזְרוּעַ צַמִּי לֵלֵה, וּכְנַנְדוּ חַתַּח הַבִּיצָה. כְּרַפֵּס צַמִּי הוּל. וְהַחֲזוּרַת שְׁעִישִׁין
עַמּוּ בּוֹרֵךְ חַתַּח הַמְרוּר צַמִּי יְסוּד וְקַעֲרָה עֲלַמְסֵה צַמִּי עֲלֻכּוֹת הַכּוֹלֵלֵת כֹּל יִסְ לְאִנְשׁ.

אחיקי

שַׁעַר מֵאֵמֶר אֲגִדְרָא דַּסְחָא יִשְׁשִׁבֵר

מסדרים סג' מלוח סרומזים על כיסן ליו ישראל רית כליו בחוך
קצרה שכוא כלי כמיש אלמור זיפ בהפארה בניס על
סגדס זיפ בחחלס ויל רמו סמנין משחחזיל. אין סאסס כורחס צרית
אלל למי שפאסס כלי, בסוד ואומר לך בדמיך חיי זיפ שכוא סוד
חרין דמים טיסוו טיסס מסורים כמבואר ככונס בסידור וכייט שכאונג
צלילס הזו כמשוש חתן על כלס ישיש פליך אללקך כמיש כזס כמלמר
זמן חרוטיונו וכי יבפל כחור כחולס וגוי וגס סדס כחוליס כסוד מדלחי
רק משוש גזרס וספיקר פי סכרס סיכוד למלכות כלילס סקדוּסס
סחלס

(מסידור הארז"ל) כשיבא לביתו ישמה. ויאמר (כשישב על המדר)

אתקינו מעודתא דמלכא עילאה דא היא מעודתא דקודשא בריך הוא
ושכינתא (ע"כ)

קדש. ורחץ. כרפס. יחץ. מגיד. רחצה.
מוציא. מצה. מרור. בורך. שלחן עורך.
צפון. ברך. הלל. נרצה:

קדש

הגני מוכן ומזומן לקיים מצות כוס ראשון מארבע כוסות לשם יחוד קודשא בריך
הוא ושכינתיה על ידי ההוא סמך ונעלם בשם כל ישראל.

(כשבת) כלחש ויהי ערב ויהי בקר

יום הששי ויכלו השמים והארץ וכל צבאם:
ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר
עשה, וישבות ביום השביעי מכל מלאכתו
אשר עשה: ויברך אלהים את יום השביעי
ויקדש אותו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר
ברא אלהים לעשות:

(כשחש בחור מתחילין) סברי מרין

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי
הגפן:

ברך

שער מאמר אגדתא דפסחא יששכר

סזאת. ח"ט אין כאשס (נקראת מדה מלכות רחל שכוה עיקר סווג פס
רחיל צילוס סלו כחי צמאמריו זס פסיכ מוסיצי פקרה סביס סדרזיל
אס סבניס סמחס זסו רחיל ורמח כי אטיס ר"ח א"ס ס'בניס ס'מחס)
סורחיה צריח (סול פסרה צריח קודס סמחס צא דס מילס ססוא ססודיס
יוחל מדס פסח חרין דמיס כמ"ס צסידור) אלל למי סשסאכ כליי
(סיוכו סלקחס צחולס ססוא מדאוי דמיס פסוריס גיכ כיל וסוא צחי)
סווג כחי פ"כ כליי ר"ח כ"סן ליוו ו"סרלל סמס סגי מלוח סזכו פיקר
ססדר מדאוי צערב סאללו מלוח) סבן אללו סרמחוח צמסי:

צקידוש

הגדה של פסח

ברוך אתה יי אלהינו מִקֵּד הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר
בָּנוּ מִכָּל עַם וְרוֹמַמְנוּ מִכָּל לְשׁוֹן וְהִדְשָׁנוּ
בְּמִצּוֹתָיו וַתֵּתֵן לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (לשבת
שְׁבֻחַת לַמְנוּחָה ו) מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה חַגִּים וְזִמְנִים
לְשִׁשׁוֹן אֶת יוֹם (הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְאֵת יוֹם) חַג הַמִּצּוֹת
הַזֶּה, אֶת יוֹם טוֹב מְקַרָּא קוֹרֵשׁ הַזֶּה זְמַן
חֲרוּתֵנוּ, (בְּאַהֲבָה) מְקַרָּא קוֹרֵשׁ זִכָּר לְיִצְיַאת
מִצְרַיִם. כִּי בָנוּ בְּחַרְתָּ, וְאוֹתָנוּ כִּדְשָׁתָּ מִכָּל
הָעַמִּים. (שַׁבָּת) וּמוֹעֲדֵי כִדְשָׁךְ (בְּאַהֲבָה וּבְרַצוֹן)
בְּשִׂמְחָה וּבְשִׁשׁוֹן הִנְחַלְתָּנוּ: בְּרוּךְ אַתָּה יי
מְבַרֵּשׁ (הַשַּׁבָּת ו) יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים:

ברוך אתה יי אלהינו מִקֵּד הָעוֹלָם שֶׁהֵחִינוּ
וְקִוְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לְזְמַן הַזֶּה:

(כשחל במוצאי קידוש ברכת שהחיינו):

ברוך אתה יי אלהינו מִקֵּד הָעוֹלָם בּוֹרֵא
מְאֹרֵי הָאֵשׁ:

ברוך אתה יי אלהינו מִקֵּד הָעוֹלָם הַמְבַרֵּד
בֵּין קוֹרֵשׁ לְחוֹל בֵּין אֹר לְחֹשֶׁךְ בֵּין
יִשְׂרָאֵל לְעַמִּים בֵּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֶׁשֶׁת יְמֵי

המעשה

שַׁעַר מְאֹרֵי אַנְדְרֵא דִפְסַחָא יִשְׁשַׁבֵּר

בְּכִידוּשׁ. וְרוֹמַמְנוּ מִכָּל לְשׁוֹן וְקִדְשָׁנוּ בְּמִנְחָוּוֹ. כִּמְשַׁךְ וּסְמִיכּוּס
סְדַבְנִים כְּרֵאֵס כִּי סוּא סְנוּסֵס לְדוּרוּת כְּאֵלוּ בְּסוּסִיד
בְּסַחְגְּבוּת סְקִלוּסוּת בְּסוּף יוֹמִיא אֵלִין וְקֵרְאוּ לֵכֵס לִיאֲנִיסְטֵטִין אֲשֶׁר אִפְרוּ
לְלַשׁוֹנֵנוּ (לְסִיָּת) עַבְדִּיר סְפַחִינוּ אֲחֵנוּ (בְּדִקְדוּק סְבֵדוּ לֵסֵס) מִי אֲדוּן לֵנוּ
סֵס

הַמַּעֲשֶׂה : בֵּין קְרוּשֶׁת שֶׁבֶת לְקְרוּשֶׁת יוֹם
טוֹב הַבְּדִלָּתָהּ. וְאֵת יוֹם הַשְּׁבִיעִי מִשֶּׁשֶׁת יְמֵי
הַמַּעֲשֶׂה קְדֻשָּׁתָהּ : הַבְּדִלָּתָהּ וְקְדֻשָּׁתָהּ אֶת עַמְּךָ
יִשְׂרָאֵל בְּקְדֻשָּׁתְךָ : בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְּבַדֵּיל
בֵּין קוֹדֶשׁ לְקוֹדֶשׁ : (שהחיינו וכו')

ורחץ, ניטצין הידים ואין מברכין על נטילת ידים.

כרפס, לוקחין מין ירק פחות מכזית וטובצין במי מצה, ומברכין:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְרִי
הָאָרֶזָה :

יחץ, יחלק המצה האמצעית לשנים והחלק הגדול יצניע לאפיקומן

מניד

שער מאמר אנדטא דפסחא יששכר

אח כי לא ידעו ואת חורטו לא שמרו רק בלשון סעבראוי"ש שלסס ויחגאו ויסיתו רביס ואכמיל. אמנס באמת ל"ש קדושה אומס ישראלית רק פ"י שמירה כחורס וכמלוא וז"ז סויין ילאו מכלל ישראל ואין נ"מ בכל לשון שמדברים וז"ש ורוממנו מכל לשון (בקדושה רוממות מעלה לכיק, אבל רק פ"י) וקדשני במלכותו (רק זהו קדושה סאומס) כמ"י :

כרפס, יחץ, י"ל ססמיכות פסימש"ל בשס אאזמירד מהר"ש זצ"ל אברפה"ה כי מזה סבי פושין יחץ כי

סג' מלוא סס כנגד אברסס יחק ויעקב נמלא מלס סאמלעטיס כנגד יחק שיאמר פלגא עלי ופ"גא עלך פ"ב שוברי אוהס לחלצין בצחוי פלגא עלי וכו' כי כל סעשיוס מלול כגאלס סזאח סמס רומזיס על גאלס סעשודס ב"ב ויחק אבינו יס"י סצדריק אז לפתג ב"ב בזה וככ"ל. ויס לומר בזה ססמשך ג"כ פפ"י"ד אאזמיר"ר סכ"ל בכת"י סס שלמס (פל סמועדיס) בצטין כרפס שהו סרמוז פ"ד סכ"י (ביספ"י מ) כל סבשר חזיר פירש"י ז"ל כל סאדס סו סמו פכב סכוס נמלל ויבש כן סאדס ימוס מסר וסיונו לעורר לב סאדס סוזכיר יום סמוסס וישיב אל ס' וירחמסו עכט"ד (וזסו יס לרמוז אשר כונס סכרפס בחי קטנוס א' דאזא ססמס סדיניס סיוחר קשים וסמס רומזיס על סדיניס ביום סנז' ס' ילילנו). וסנס כחבנו בדברי חורס מכדורס חגיגס (און ס"ד) כי רמוז בסיוס וסוף ב"ב ערב סיולא לאחר חיתוס שטרוס וכו' זהו יחק אבינו שכו סיולא לאחר חיתוס שטרוס סיונו לפחיד לאחר חיתוס שטרי חוב שיזאו בעט"ר על ישראל וכסאברסס ויעקב לא יצדיקוס אז יבא יחק לסמלין

הגדה של פסח

שער מאמר אנדטא דפסחא יששכר

לסמלין במטנחותו ודמסויס קלגא עלי וכו' כניל פייס באורך בדיס חסו יסוי' ברוס סדין סגדול וסנדול לאשר דינו שלאחר מיתח בניא חסו רמו ססמיכות כרפס (ססול כל סבשר חזיר לזכור לו יוס וכו' ולאחר כיו) יחץ (פלגא עלי סמחלקיס לחלאים סמלס כלו' ססול מלינה יחמק לאשר כל חיחוס ספרות באלף ססביפי ססול אחר בחוי כרפס כניל) יפארנו ססי' בגאולס שלימס בניא :

מחלקים סמלס ססני' לאסיקומן. סנס סמפחי מסס קדוש אאזמרד

הגהיס הרב דפס זצללהיה רמו נכון פיו צפס ססדרי, כי ססלפס מלוח סס חב"ד כנגד אברסס יחמק ויפסב וסמלס ססמלפיה סול כנגד יחמיק. וכנס יחמק יסי' סמלדויק לפסיד לבא כסמלדיל בסנה (דף סי' ע"ב) ויחמר פלגא עלי ופלגא פלך ופיז' ונלו יסרלל. פ"כ צפס זמן בגאולס בליל פסח מחלקיסי' אח סמלס כרומוח ליחמיק ססול יסי' סמלדויק בבחי' פלגי' עלי ופלגא פלך וגס לוקחיס חלק סגדול מסמלס לאסיקומן פ"כ ססימן יחץ' ססול סרוב חלק סגדול מחיבס יחמק ססול גי' אוחיות מחיבס יחמיק סכדיס דפח"ס, וניל בוס חבלין קלח. רמו מכון סלמדו רז"ל לחיס פניו מס דרכו של פני בספרוסס (פסחים קפ"ז) ופ"כ מסבדיס כמלס ומחלקיס לאסיקומן וכנס לחיס פניו פולס יחמיק ופי"י ברכיפ פ"כ ספור רק בסמלס ססני' ססול יחמיק מקיימין בס לחיס פניו דרכו של פני בספרוסס ומחלקיס אוחס ולוקחיס ספרוסס לאסיקומן. וגס ר"ל רמו כי מחלקיס סמלס זו סבי' ססול מדה יחמק כנו' לסני' חלאים חני סאי' מסמיניס וחני סאי' מניחיס פ"כ ב"ס חלוי' (אוחיות יחץ') פולס יר"ס ססול מדה יחמק כגודפ, ורמו פוד כי יחץ' בני' חיק פסי"ד סמרס מוצא בחיס' סנה (סוף פרי"א דמילס) אשר קדס ירוד מצפן (זס אברסס) וחיק בסארנו סס זס יחמיק וכו' פייס סרי יחמק סנקרל חיק ווס פולס יחץ' וכני'.

ר"ל פוד דוס רמו בחיקויגיס (דף כיו פ"א) ואיסו מלס פרוסס מסמרל דסמללל ואיסו מלס שלימס מסמרל דימינל פייס בבאר לחי ראי, ולדרכינו סנס בחוי יחמיק סמרל דסמללל ומסס נמשך סגלוח פדסי' מלפוי' חסחה סרפס בניבאות ירמי' על סחורבן פ"כ לוקחיס מוס לאסיקומן בסוד מלס פרוסס לפוי' פניו ודלס פ"כ נקרא ססימן אסיקומי' לפון פ"ד סחיקויגיס כי מלס פרוסס סול לפוי' כנו' וגס נמשך מוס זריפ פולס אסיקומי' וכני' ברכיפ ופי"כ ארזיל (בברכות סי' פ"ב) כל סנותן מפחו ביון לפון לדרוס סויין לוי' בניס זכריס סנל' ופוי' חמלל בנכס ספי"ז סלפוי' נמשך כזרפ אמה בניס זכריס. ומסמבאר בכונות סכגדס בסידור וארביס אח זרפו ארביס גי' יחמיק, וסוינו לדרכינו כי מסמלס סבי' כרומי' ליחמק נפסס אסיקומן פולס זריפ וסוינו וארביס אח זרפי' ומוס נמשך בני' וגס מזוכי' פיי' ברכיפ (מלמר פלוח משוחס

שער מאמר אנדטא דפסחא ישישבר

משוחים בשמן פ"ז בשאר פרקים ט"ז) באור אפיקומין אפיקו מ"ן שהוא
מזון ופרוסה. וזכו נ"ל מצפון זכר יאחז שהוא עשירות מבחי' לפון
טעושים במלח זו ומאן דיסיב שיבטי' (שאכלל אפיקומן על הסוב"ט)
לחיי כוה דיסיב (שארז"ל בהפניה) וע"כ הוה בחומ"ז רויחי.

יח"ץ. מ"ש לפיל בשם אלאומיר סה"ק ז"ש מפ"ק כי שיצרים המלח
בי לשני חלאים שכנגד יחזק שילדוק ויאמר פלגא עליו ופליגא
פלך אמנס לוקחים סח"י הוחר גדולה רובי שלימה וסענין כי אש יחזק
יסי' המצדיק (ציוס סדין סגדול וכנורא) וזכס בצעמחו אי"כ למס נאמר
אז אלס לחיי פולס ואלס למרפיה ולדראון פולס כי אש כולס יזכו איך
יסי' אלס למרפוח וכ"י א"י שלא כילס יזכו ויסי' רשעים גמירים לכעטים
שלא יזכו גם ע"י טענח יחזק. רק מס שנקרא ונאמר סחס שילחק
ינלח צמד כ"י סיינו צטי"כ רק צמד רובס. וזכו שפיר שצוצרים המלח
לחלאין סיינו שמחלקים צין אלס לחיי פולס וצין אלו למרפוח ולדראון
פולס וע"כ לוקחים ומלניטין סחלק סרוז כי סרוז צטי"כ יזכו כנ"ל ויסי'
שמורים למצובה כל כשאר צליון וכנורח בירושלים קדוש יאמר לו פ"כ
מלניטין חלק סרוז למצובה וזס שמחחינו בצעמונו סה"י מסרוז וכל
דפריש מרובח פריש חלק סרוז למצובה ולחיי פולס כ"ס"ר :

א"י יח"ץ עפ"ימ שסחצנו לפיל צענין המלח סבי' כנגד יחז"ק וסנס
צענדחנו צלילס זו כשמקבלין עליו פול מלכות שמים
ולעבדו יח"ש בכל סנס כבאס לטיבס אך אש יקבל עליו לכיוח מובדל
מכל פנינו פוסי"ז זכו אי אפסר לצני סעולס כולו וארז"ל (צצרכוח ליס
ע"צ) סרצס פשו כרשב"י ולא עלחס צידס רק כר"י עו"ש וכן צבחי'
מ"ש צבי"ס (ריש ס"ד) כרי יוסיע דס"ל חלקסו חליו לסי נחליו לכס.
וסינו לעסוק גם צענינו פוסי"ז אך סוכ"י כנחו לשי"ש גם צוס (וכמבואר
צעושי"ס או"ח סו' רל"ח) וזס רמוז יח"ץ (לשין חלקכו חליו כנ"ל) וסוח
יחץ מיחז"ק צלחי סקו"ף שארז"ל צצנה (דף ק"ד פ"ח) ק' קדו"ש שגס
אש לא יוכל לסיוח לפ"ע קדו"ש לגמרי צבחי' ק' כנז' מ"מ יקבל עליו
לפ"ע ויפסס צבחי' יח"ץ (חליו וכ"י) כנ"ל :

א"י צוס מס שמחלקין המלח סבי' שהוא כנגד יחזק דסנס נודע ססלשס
אצוח סס כנגד חורס עצידס גמי"ח כי אצרכס ס"י עיקר עבודחו
צגמי"ח ויחזק עיקר עבודחו צעצודס סיינו פולס חמומס קרבן לסי
שמסר נפשו לסש"י לצדו ויעקב עיקרו צחורס כמ"ס יעקב איש חס
יושב אהליוס של חורס [נסס שכל א' מהג' אצוח סקדושים ס"י כול
מכל (חורס עבודס גמי"ח) מ"מ עיקר עבדחו צפרפוח ס"י לכל א' כנ"ל
כנודע] וסנס צילחק צבחי' עבודס שאין לנו קרבן צומסי"ז סוח רק עבודת
סש"י צחפלס ומעשיו וגס יחזק אצינו ס"י עבודתו צכסחר נחיב לא ידעו
פ"ע כיון שסעולס חמכו איך ויאכצ יחזק את עשו ואיך ס"י יוכל עשו
לרמוז

הגדה של פסח

שער מאמר אנדרתא דפסחא יששכר

לרמוח אח אביו הפולס חמימס אחינס עבודת יחק שגנס למפלה בצחי
כאנפ לכה ברוב קדושתו עד אין חקר וכבר נחצו בזה צמטרטי כי
ליחק כוי בזה כוכס פמוקס בנס שרלס מקודס לחס הצרכות לפשו
וכי כיל לדרכו בקודש אמנס הוא לכיפ עיד נסחר וזמלס דרך סאנפ
לכה פס סשי ונסס הפודס ליל ירח שמיס בנסחר כנגלוי ולאחס מסס
יקדים אס לסנסחר או לסנגלס בעבודתו כבר ביארנו צפסי צחי בירנו
דצרי חורס (מסיק אוח סי) ספלא סיפולס איך לסיוח סאנפ לכה ופריז
שלא ירגישו שסוא סאנפ לכה ישחח כגלוי חלק גדול מפבודתו לסשי
סיינו חורס ופודס וחסלס וגמיח ופייז ווכל לסאניפ חלק שני סנסחר
אשר בלצבו כי יחסבו שאין עוד אללו יוסר זולח חלק סנגלס מפבודתו
כמו צביארחי סס בדרך משל פייס וממילא ווכל לסאניפ סחלק סגדול
בכאנפ לכה פס סשי. זסו שצחלקין סמלס סבי שסוא כנגד פבודס
(צחי יחק כנו). ודרך יחק אביו בכאנפ לכה פס סי כנו) סיינו
חליו כנגלס וחליו כנסחר פייכ מצניפין סחלק סגדול סמלס סבי (של
יחק) סיינו שפיי חלק סנגלס מפבודתו ווכל לסאניפ סחלק סגדול יוסר
מפבודתו כנו ופייכ מצניפין זס סאפיקומן עד אחרי סאכילס שסוא
צחי פוסיצ שאין צו לא סאכילס ושחי עוד וסו צחי יחק פייסי
סמלדיק אז צפויצ כנו:

רבענין אשר סאפיקומן רומז ליחק כנו ייל עוד פפס פל מס
נחשב די מאוח שנס שסחחיל סגלות מצרים משולד יחק
דוקא. כי סנס בצמח איחא צפרקי דרי אליפזור (פרק מיה) דישראל
ילאו ממלרים קודס סזמן משוס דלילות סשלימו וסמטרטיס פלפלו ודרשו
בזה לפנין לסזכור ילימ צלילות וחלוי אי לילות ככלל סחיים, ולכאו קשה
אס כפפס ספרדיא למס לריכין כפפס שנחשב משולד יחק. ונלפניד
מסך דיחק אביו יסי סמלדיק לפחיד ומליל אח ישראל אשר יאמר אז
אברסס לא ידפנו וישראל לא יכירנו רק כחו של יחיק כיל מסיס
שבה (דף סיט) ואז יאמר יחיק דל פלגא דלילחא וכוי ואס נאמר
דצמלרים נחשבו לישראל גס כלילות דאליכ ילאו קודס סזמן נמלא
דסלילות ככלל סחיים איכ ליש טפנח יחק לפחיד משוס דל פלגא
סלילות לפייד ספרדיא סלילות נחשבו צפיי ככלל סחיים ואיכ לא יבאו
סלילות צחסצון לפחיד איז רכח יחק ושיטחו בזה לא סי! כחי ספרדיא
ומדרטיס חלוקיס סס בצמח בזה איך לסשלים סדי מאוח שנס פייכ
כשולד יחק דסוא לשיטחו יאמר מליחאו לפחיד לבא דל פלגא דלילות
וכוי ונדחס לפייז ספפס שסלילות סשלימו כיון דסוא סיל דסלילות לא
יבאו לחשבין סחיים כלל פייכ צפיי לריכין לחשוב פפס אחר איך סשלימו
סדי מאוח שנס וסוא צפייכ דנחשב משולד יחיק סדי מאוח שנס כנו:

ה הגדה של פסח

מגיד הנני מוכן ומזומן לקיים המצוה לספד ביציאת מצרים לשם יחד קודשא בריך הוא ושכינתיה על ידי ההיא סמיד ונעלם בשם כל ישראל :

**הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא
דמצרים. קל דבפין ייתי ויכול. קל
דצריך ייתי ויפסח. השתא הקא. לשנה הבאה
בארעא דישראל. השתא עבדי לשנה הבאה
בני חורין :**

מה

שער מאמר אנדחא דפסחא יששכר

רע"ב יל מניחים האפיקומן בין שני כרים כמנהג ישראל שזו פולס חס כמיש זבא **אאמ"ר ז"ע** בחפארה בניס על הגדס ובחמט מניחים המלס וסוא כמו אוח א' בין שני הכרים שפוליס חיס ופולס יחד אמיה מדה יפקב סיינו כמו שסוא סכוסה בסידור בריה ובין חן פחדך (שסוא כנגד יחסק) ושמן נורא על כל מס שבחא מדה נורא יפקב להמשיך מיד למדה יפקב רחמים פיי"ש ובפרט זבס שפיקר סמלדיק שיהי יחסק כגיל סוא בגאולה ספחידס ביעקב שקראו זיח פ"כ רומזים בסנחח אפיקומן שסוא כנגד יחסק למדה אמיה ליעקב להמשיך בגאולה ספחידס ז"ב :

הא לחמא פניא די אכלו אבסחנא בארעא דמצרים כל דכפין ייתי ויכול כל דלריך ייתי ויפסח. יל שפיר ססמיכות פפיר סמדרש (מוצא זבני יששכר מאמר ללא דמסימנחא) כשיאלו ישראל ממלרים כרתו בריח לפשות חסד זס פס זס פכיל וסו די אכלו אבסחנא בארעא דמצרים (ומזכירין יליחח מצרים שיאלנו פ"כ קבלנו פלינו לפשות חסד זס פס זס ומכרזיון) כל דכפין ייתי ויכול כל דלריך ייתי ויפסח.

ר"ל עוד זבס זלשון סמדרש סנו' כשיאלו ישראל ממלרים (שסוא בפרוח סארץ מקור סוסמא וקלקול סיסוד בריח קודש, פ"כ) כרתו בריח (שסוא סחיקון בריח וכריחח בריח סוא חיקון סמילס. ומ"ז סו יכולי) לפשות חסד זס פס זס (כי זסו פיקר סחסד שיכולי להספלל ולספול מוצוח בחפלה זמד חזירו ופון זס סיסוד מפכב סלס יפלו סחפלות ח"ו פ"כ כשחקנו זבחי' כריחח בריח יכלו לפשות חסד זס פס זס) כנ"ז ;

א"י סא לחמא פניא (היינו דלס ופני' זחי' גלות סיחוד זמלכות כמיש זכונות ובסידור. ואכחי עבדי אסורוש חן זגלות אדוס סארך וסמר סזס זפוכיר כמו) די אכלו אבסחנא בארעא דמצרים (זגלות מצרים. ומדיין קוי ספולס איכ לסמחס מס זו פושס זגאולה מצרים וליל

הגדה של פסח

שער מאמר אנדטא דפסחא יששכר

וליל סעודה, ע"ז באה החשובה שפחה כמה סברורים בגלות ארוך פי' משנינו וסברורים ותיקונים, כמה באופנים שונים, יום) כל דפסין (פסחא לז' סיוג ובצחי' מרטיציו וכו') ייחי וייכול (בחי' אכיל'ה וכו') שסוף סיוג סלח'ם אשר הוא אוכל כנודע סיינו סויווגי' כסדרן למי שסוף זוכס, ויש) כל דלריך (סלריכין צעדו רק) ייחי ויפסח (בצחי' ופסח ס' על כפחה ולסיוחו משוקס צפונות אז אי אפשר לילך אחו בסדרגס רק שילגו צפ"א להקדושה צמחי' וכמו ססוי' ציליחא מלריו וקיי'ם פי' נחשון בן עמינדב וסוף כמ"ס צשס סלדוקיס זיל על חחלס למקראי קודם זכר ליצי'ם צפ"א שלג בסדרגס, ועי' בדברי אלמירד בחפסארט בניס על כגדס דר"ס קדש ורחץ פי"ס וצאופנים שונים סאלו כפי מעסס כל אי וא' יאריך זמן סגלות עד כס עד שאומרים גס פחה) סשחא סכא לשנס סבאכ צארעא דישראל (ככס ימשכו זמנים ושינס רצוח בצחי' סשחא עבדי' אמנס עכ"ז צרור סהסיף יחי' סנס סאני) סשחא עבדי' כסי לשנס סבאכ בני חורין (גמורים, בגאולס שלימס, צפ"א):

א"י סא לחמא עניא די אכלו אצכחנא צארעא דמלריו כל דכפין ייחי וייכול כל דלריך ייחי ויפסח וכו'. ראיחי בני קדוש **אמזמרי** **מפד'ה** זי"ע (שס שלמס על סמופדוס) שכי עפי"ד ססיס בני"ד (דף כ"ג ע"א וכן סוף בסוריוח י' ע"צ) משל לשני בני"א סאלו אח ססחיסון אי' אכלו לשוס מל'ס וא' אכלו לשוס אכילס גסס זה סאכלו לשוס מל'ס לדיקיס ילכו צס וזס סאכלו לשיס אכילס גסס ופושפיס יכסלו צס וז"ס צפל סאגדס סא לחמא עניא (יוכל לסיוח) די אכלו אצכחנא (מדריגס גדולס, ויוכל לסיוח) צארעא דמלריו (מדריגס ספלס, ומפרש וקאזיל סיינו שיש חרי גווי' אוכלין, אי') כל דכפין ייחי וייכול (דסיינו סאוכל רעבחן למלאוח חאוחו ולא מסיס סלריך לקייס מלוח סש"י, ומדח סשני סוף) כל דלריך ייחי ויפסח (סאכלו משוס סלריך לקייס מלוח סש"י לשס פסח ככו' מדברי סגמי') עכ"ד אלזמרי' ססי"ק סני"ל. אולס לכאורס זי"ע דסא ריל איחיצוי' לרי' יוחנן שס צגמי' על סאמר כן סזסו סאכלו לשס אכילס גסס פושפיס יכסלו צס, רשע קרית לי' נסי' דלח קצביד מל'ס מן סזיבחר פסח מיוס קצביד ע"כ נסיב לה לר"א משל לשני צכ"א אשחו ואחוחו עמו בבית וכו' וכן אח"כ ללוג ושחי צנותיו וכו' פי"ס ופכי"ס קנסיב לה אח"כ מסך דבי' סאלו ססחיסון, ועדיין זי"ע צנוף סדבר על ר"ל סאמר די"א ידי פסח אפי' שלח נחכוין לשס מל'ס לפי"מ דפסקינן (צא"ח סי' ס') כמ"ד מלוח זי"כ אי"כ לא ילאו כלל סמל'ס ושפיר קרי לי' רשע וראיחי באחרונים שפסקו כבר צוס פי"ד סגמי' סכו' ועוד לאלקי מלין ואכ"מ לסלריך צפלסול, אמנס יס לספמיד דברי אל"ז סכיל רמוז זה שפיר צדברי סמגיד סא לחמא עניא, דכנס עד כאן לא חלק סס ריש לקיס על סך מימרח דפושפיס יכסלו צס וס"ל

מוזנין הכוסות ובאן הבן שיאל

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות :
 שבכל הלילות אנו אוכלין המין ומצה
 הלילה הזה כלו מצה : שבכל הלילות אנו
 אוכלין שאר ירקות הלילה הזה מרור :
 שבכל הלילות אין אנו מטבילין אפילו פעם

אח

שער טאמר אגדתא דפסחא יששכר

א"י כל דכסין ייתי ויכול כל דלריך ייתי ויפסח וקשה דסאיך יכולין
 לומר כזה שיתן לכל א' די מחסורו ייתי ויכול (יבזמן ביסמיק)
 כל דלריך ייתי ויפסח סלא אינו מחוייב כ"א ליתן רק מעשר מסריות
 וכמזבזו אל יבזבו יותר מחומש ואם בני סמיר פניוס ודלים וגם אורחים
 סבאים ובעה"ב בפלי סרנסה מופע"ס. וסלא זסו יותר מסחומש ג"כ
 וסני יחלק למחצית לחמו ויתן לספניוס ואם אינו מחוייב דזה למס יאמר
 כן בספיסחא ונסח הגדס ש"ז כדובר שקרים אולס בזמח י"ל ססמיות
 סא לחמא פניא כל דכסין וכו' (דקאי על מדת יסוד יוסף כמ"ס
 בסידור דזה וכיון דלריכין חיקון לזס דמס שפגמו פי"ס בסידור. וסחיקון
 לזס בסוגוסים וספניוה גס אס חיו יחיו אלף פניס לרוב מספר ספניוה
 סנחוליס לא יגיע וגס כי אפסו כחנו דפוס"ר וגס כפי סמבואר דוסיק
 [פ' נח ובכמס דוכחי] דלח מכני לחמא זס חשיב רק חיובחא פילאס
 וסחיקון מדס כנגד מדס מבחי' יסוד משפיע לכרבוה דלדקס יותר מכפי
 יכולתו ומיחית. וכנס מבואר כנודע דחניא ליקוסי אמרים ובאגרא דפרקא
 כי מס שאמרו חז"ל אל יבזבו יותר מחומש סוה רק למי סלא חמא
 אמנס מי סלריך ליתן דקס דבחי' וחמאך דלדקס פרוק יוכל ליתן
 סרבע יותר מחומש כמו שירלס לחקן נפשו כיון סכוא לסלים כפרח
 חטאיו וד"ס סא לחמא פניא לחיקון מדת סיסוד כני"ל מסארז"ל. פ"כ)
 כל דכסין ייתי ויכול כל דלריך ייתי ויפסח (בסרנסה גדולס ליתן לכל
 דלריך בלי חשבון לכ"א וא' גס אס פולס יותר מסחומש כיון סכוא
 לחיקון חטאיו מס שפגמו ביסוד) כני"ל :

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות וכו'. סנה דפפרסיס חילקו אלו
 סד' סאלות ששייכי' לד' בניס ונמלח סשאלס כרלשונס לחכ"ס
 וסנס קיי"ל סאלת חכ"ס חני חסובס פי"כ יש לסמלין דזה דשאלת סכנס
 ששאל כסונן מס נשתנס סליל"ס כזס (סיונו כגלוי"ת סזס גלות אדוס
 סארוך שנמשל לגילס כמ"ס דישעי' אמר שומר אחא דוקר וגס ליל"ס
 מס נשתנס כגלות סזס דאורכו מאוד יותר) מכל סלילות (סארי כגליות

הגדה של פסח

אחת הליכה הוזה שתי פעמים : שבכל
הלילות אנו אוכלין בין יושבין ובין מסובין
הלילה הוזה קלנו מסובין :

פפיי נוסק וכינת הארצ'ל נסידור ליל מה נשתנה נוסק סידורו כזה שהוא נוסק ספרד

מה נשתנה הליכה הוזה מכל הליכות שבכל הלילות אין אנו מסובין אפילו
פעם אחת הליכה הוזה שתי פעמים : שבכל הלילות אנו איכלין חמץ או מצה
הליכה הוזה כולו מצה שבכל הלילות אנו אוכלין שאר ירקית הליכה הוזה מרור :
שבכל הלילות אנו אוכלין בין יושבין בין מסובין הליכה הוזה כלנו מסובין :

עברים

שער מאמר אגדתא דפסחא יששכר

כי בגלות מלכים לא היו רק רדיו שנה ובפרט בגלות צבל רק פי שנים
ובגלות סמר הזה נשתנה באורכו כי. ועי' באש חלי חשוב לשאלה
חכים שהשיב בעלמו. מפני) שכל הלילות (הגליות) אנו אוכלים חמץ
או מצה (היינו מלי אכילת את המגילת הזאת שהי נודע הפרט בין
רשע שנקי חמץ בדחיל עלה הילכ'ר. ללדיק שנקרא בחי' מלש וגם
בגלות מלכים ארזיל שנגאלו מפני שלא שינו את מלבושם וכמו שפי'
חלמו'ר ז"ע בדרכתו בחג השבועות [וכוא בחפארת ציט ליו נדפסיס
בעי' כעס] היינו שלא החלצנו איפ' הרשעים באדרה שטר למען כחש
היינו בלבוש לדיקים. משאיכ בגלות החושך הזה שאריכין הסיקר להחבר
מחפזות ט"ר בחיקון הגמור האחרון. אהה, הכה לעומת זה החגברות
הילכ'ר כי דרך כל איש ישר בעיניו וכוא כלדיק וד'ס) הלילס הזה כולו
מלש (לדיקים כולם בעיני'ם, ועי' לא ירלו כלל לחקן מעשי'ם ולחקן
היקון פולס וזכו החפזות פ"ר ומזה עיכוב הנאולס ואריכות הגלות
בעוכ'ר וכהאי דאמרזיל ביומא [רף ט' פ"ב] ר"י ור"א דאמרו תרויכו
ראשונים שנחגלס פונס נחגלס קלס אחרונים שלא נחגלס פונס [היינו שכי'
מחזיק איפ' ללדיק ולא נחגלס פונס כלל פי"ז] לא נחגלס קלס ונשתנה
כלילס גלות סלו הארוך באורכו אין קץ מכל הלילות הגליות ככיל) סי'
ירחמנו צ"ב. הדברים האלו הם פ"ר מלי'ס אבל בעלמוסם המס אמח
לאמיתו וסמ"י. סי' יפזרנו בקרוב וישיענו, ובמכרס דידן יגאלנו.

וראשר השאלס הזאת מה נשתנה וכו' בגלות האחרון בסוף יומיא
שכי' ברשעו יאמר לדיק חלי ודרכו ישר בעיניו כי פ"כ
יפח בחליפותו פ"ר שסיר אמרי' במהני' מזגו לו כוס שני וכלן סגן שאל
מה נשתנה וכו' כי הכוס צ' כמבואר בכהארצ'ל בסידור שהוא כנגד
משנה הרשע שבעשי' ששס רוב הקליפות ר"ל. והחגברות הקליפות
שבעשי' הוא בסוף יומיא אלן כנודע כשמחנין כוס שני שכנגד הרשעי'

בסוף

ה הגדה של פסח

עֲבָרִים הָיִינוּ לְפָרֵעַ בְּמִצְרַיִם. וַיֹּצִיאֵנוּ יְהוָה
 אֱלֹהֵינוּ מִשָּׁם בְּיַד הַזֹּקֵה וּבְרוּעַ נְטוּיָה.
 וְאֵלֵינוּ לֹא הוֹצִיא הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת

אבותינו

שַׁעַר   טַמְטַר אַנְדְּתַא דַּפְסַחַא   יֵשׁ שֶׁבֶר

בַּסֹּף יוֹמֵיָא בַּעֲשֵׂי כְּנֵי כַּאן (דוֹקַא) כִּבְּן שׁוֹלַל מַס נֶשְׁחַנֵּס וְכוּ כַּפִּי
 שְׂבִיאֲרֵנוּ כִּי־ל :

עֲבָרִים סִינֵנו לַפְרַעַס בְּמִצְרַיִם וַיֹּצִיאֵנוּ כִּי־א מַעַס וְכוּ וְאֵלֵנוּ לֹא
 סוֹצִיא סְבִיבָה אַח אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם הִרִי אֵנוּ וּבְנֵינוּ וּבְנֵי
 בְּנֵינוּ מַשׁוּפְצִידִים סִינֵנו לַפְרַעַס בְּמִצְרַיִם. יֵשׁ לְזַקֵּק כִּי אַס פִּיקַר הַרְבוּחַא
 שְׂוִיאֵנוּ מִיַּד שׁוּמַחַס פְּרַעַס מֶלֶךְ מִצְרַיִם (שְׂסִי) יוֹנֵק מַסְדַּעַת וְכוּ כַּמְבֹאֵר
 (בְּהַרְדִּיל) סוֹלֵל לְרְבוּחַא וַיֹּצִיאֵנוּ כִּי־א פִיד פְּרַעַס וְכוּ אֵלֵנוּ נֶרְאֵס
 כַּשְׂפִּינֵנו כִּי־וֹן שְׁקַלְקַל דַּפְסַח וּמוֹחַס הִרִי כִי פִיקַר כַּסֵּס מַס שְׂפַזְלוּ
 אֵלֵנוּ שִׁירְלוּ לֵאלֹהִים מַשׁוּמַחַסֵּס וּלְשִׁנוֹת דַּפְסַח בַּעַל בְּחִירַס זְכוּ קַשַּׁס בִּיּוֹחַר
 חִיֵּשׁ וַיֹּצִיאֵנוּ (שְׂהַרְבוּחַא סוֹא שְׂוִיאֵנוּ אֵינֵנו מְקַלִּיפַס שְׁלוּ וְשִׁנְרַזַּה
 בְּבַחִירַתֵנוּ וּדַעַהֵנוּ לֵאלֹהִים מַמְנוּ) כִּי־א מַעַס וְאֵינֵנו לֹא סוֹצִיא וְכוּ כִּרִי
 אֵנוּ וְכוּ מַשְׁפַּדִּים וְכוּ (סִינֵנו בְּמִיַּע שְׂעִרֵי שׁוּמַחַס כִּי־וּ כַּבֵּר מַשׁוּקַפִּי
 כְּנוֹדַע וְחוּס מְקַלִּיפַה שְׂסִי אֵז וְחוּס כַּסֵּס הַגְדוֹל שְׂוִיאֵנוּ מַעַס מַמְקוֹס
 סְוּמַחַס כִּי־כ שְׂסוּ מַשׁוּקַפִּים שְׂפִימַא דַּפְסַח כִּרִּיל וְשִׁירְלוּ מַעַסֵּס לֵאלֹהִים
 מַמְנוּ) כִּי מַס שְׂעַשֵּׁס אֲחוּחַס נַסִּיֵּס וּנְקַמַה בַּפְרַעַס אֵינֵנו רְבוּחַא כִּי־כ
 כִּי־וֹן שְׂכַבֵּר לַקְחוּ מַמְנוּ סְבַחִירַס וְסַכַּד אַח לְבוּ וְכְנוֹדַע בַּסְפַּרִּים. מַשְׂאִי־כ
 בִּישְׂרַאֵל בְּנֵי בְּחִירַס מַס שְׂוִיאֵנוּ וְכַסֵּס לְבַבְנוּ לְפִיבַה כְּנֵי :

א"י עַבְדִּים סִינֵנו לַפְרַעַס בְּמִצְרַיִם וְכוּ וְאֵלֵנוּ לֹא סוֹצִיא הַקְבִּיֵּס אַח
 אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם הִרִי אֵנוּ וּבְנֵינוּ וּבְנֵי בְּנֵינוּ מַשׁוּפְצִידִים סִינֵנו
 לַפְרַעַס בְּמִצְרַיִם. יֵי־ל פִּיד מַעַל לְרוּפַא גְדוֹל שְׂפַסַּס לְאוֹסְבּוּ סְחוּלַס נְהוּחַ
 גְדוֹל (אֲשַׁזְרַאֲצִיאֵן) שְׂסִי סַכְנַס גְדוֹלַס וְסַזְסִירוּ פַּל כַּכַּס שְׂמוֹבַרַח לַעֲשׂוּחַ
 זַס מִיַּד כִּי לוֹלַא זַחַא סוֹא נַאכַד מֵן סְפּוּלַס חִי־וּ וְכַגַּס שְׂכַנְחוּחַ סוֹא
 גִּי־כ בַּסַּכְנַס גְדוֹלַס בְּאִיבִירִים שְׂסַחִיוּחַ חִלוּי בְּכַן פְּכִי־ז מוֹכַרַח לַעֲשִׂיחַס כִּי
 לוֹלַא זַחַא הִרִי סוֹא עַבֵּר מִיַּד כְּנֵי וְכַן כִּי וְסַנְחוּחַ פַּלַס כַּסוּגֵן וְנַהֲרַפַּא
 סְחוּלַס וְאַחֵרִי זַמֵּן רַב נַחֵלַס סְחוּלַס בְּמַחֵלַס אֲנוּשַׁס אַחֲרַח וּבִיקְרוּ הַרְוִזַּא
 וְאַזַּר לוּ אַחֵרִי סַרְדִּישַׁס וְחַקִּירַס וּבְדִיקַס אַמְנַס מַחֵלַחךְ לֹא דַבֵּר קַל סוֹא
 וְגַס יֵשׁ יִסְוִרִים פַּעַס אַבֵּל אֵינַס מַסוֹכְנַת בְּגוּפַךְ כַּמוּ אֵז שְׂסוֹלְרַכְחִי לַעֲשׂוּחַ
 סַנְחוּחַ חִיֵּשׁ מַסֵּר. וְכַמְמַחֵלַס סוֹאֵחַ חַתְרַפַּא, אֵחךְ לִזְמַן רַב כִּי־וּ סַרְפּוֹחוּחַ
 אַשֵּׁר אַחַן לךְ. וְאִרְבִּינֵן לַכַּמְחִין זַמֵּן רַב עַד שְׂחַתְרַפַּא. וְסְחוּלַס בְּכַס לַעֲנִיו
 וּפַנְכוּ סֵן אֲדוּנֵי סְרוּפַא הַגְדוֹל, עַדוּעַ לֹא חַרְפַּאֲנֵי מַסֵּר כַּמוּ אֵז שְׂסִי
 שְׂמַחֵלַס מַסוֹכְנַת יוֹחַר וְרַפַּחְחֵי כִּי־וּ סִינְחוּחַ חוּחַ מַסֵּר גַּס עַחַס חַעֲשַׁס

אָבֵר

הגדה של פסח

אבותינו ממצרים. הרי אנו ובנינו ובני בנינו

משיעברים

שער מאמר אנדטא דפסחא יששכר

אשר ביכולתך רק אחרפא עבר כמו אז כי לא אוכל לסבול אריכות החולי וסיפורים, ופנכו הרופא, ידידי חביבי נא חרניע נפסך כי לא כמו אז כן פחה כי אז הן היתה המחלה מסיכנה וסכנה נחוץ כאשר סוכרחתך כי אם לא הייתי אז מזכיר בכה כיכ ואמין בנפשו לעשות סכנה שלא מיד הייה מה אז ולא יכולתי לרפאותך פחה לא לזמן קצר ולא לזמן מרובע כאשר לא יוכלו להושיע לשיכני קבר זה זמן רב משאיכ פחה איכס מסוכנה המחלה לשעשה מיד כנו' אכן בעד זה הוא חוחלה ממושכה מחלה לב ועיני' בסוף אחרפא בעיני' כן הנמשל מוזן-מה שאנו הכל שואלין וכבן שואל לשאחש מה זו עושה בלילה הזה כיון שאנו ענופי' עדיין בגלות המר והארוך הנורא הנמשך לבני שואל, וישאל כי' מהרופא כל הכשר יחיש מדוע אז במצרים רפאתו הושעתו וגאלתו חוש מהר ועשה נמשך לראבון לבנו זה זמן זמנים מובא בלי קץ, ופי' באה השמי' עבדים היינו לפרע במצרים ויוליאנו כי' משם ביד חזקה וברוצ נפוי' (בדרך גם נפלא דוגמה הנחמה הנפלא של הרופא בבשר סחי של החולה מסוכן כי זי' ימות מיד ופי' ילכו מבור שחה, וזי'ש) ואלו לא הוליא הקב"ה את אבותינו ממצרים הרי לנו ובנינו ובני בנינו ממופדים היינו לפרע במצרים (כי אז נשארנו משוקט גם בחמשים שפרי שומאה עומאה פרע ומצרים ולא כי' עוד חקוק לנו חי' כי היו כבר במי' שפרי שומאה פי' גאלס מיד בלי שחי' בדרך נוחה נפלא גם אם לא היינו זכאים) משאיכ פחה בגלותו שלריוכין לפלות הנלוואה רבוח לאט לאט ימים רבים וכאשר נעשה לנו הרפואות של כבודא יח"ש שחס רפואה הנפא וכגוף שמירה החורה והמלח מזכ לגאלס

ביסיר בבי' :

א"י עבדים היינו לפרע במצרים. בככאריזל בשפטי' ובפטי' נודע בענין פסח בגלות מצרים סי' אוחו הדור בשיעבוד שחיו נלווי קרי של אר"ם הראשון באותן קיל שנס קידס שנולד שח ואחי' באו בגלגול וכי' כי' וסיו במצרים בחומר ובלבנים ובשיעבוד עבודת קשה שאין כמוסו עד אשר נפרדו כסיגים וגודככו ונחקנו, וכן נודע בככאריזל שם בכונות פסח שאז בגלות מצרים לא היו מאירים רק עשרה חקי'ק בריבוע פולה מיד וכי' פי' הנלוואה כנו' של אדם הראשון ואחי' פי' כשפירס לריך לתקן אוחס לסי' מצחי' ד'ס, אר"ם. בסוד כמחינו בו עד שיבלע בו דמי' ואומר לך דמי'ך חיי (נמשך חיות אלופו של פולס לסי' מצחי' ד'ס אר"ם) אבל במצרים ביניקה מצרים במצ' כעורף וסגרנו לא היו מאירין רק בחי' ד'ס (ועי' מה שכתבנו בזכ במאמר

פמר

מְשַׁעֲבָרִים הָיִינוּ לְפָרְעָה בְּמִצְרַיִם וְאָמַרְנוּ
 בְּקָנּוּ חֲכָמִים כְּלָנּוּ נְבוֹנִים כְּלָנּוּ זְהָנִים. כְּלָנּוּ
 יוֹדְעִים אֶת הַתּוֹרָה מִצֹּהַר עֲלֵינוּ לְסַפֵּר

ביציאה

שער מאמר אנדרתא דפסחא יששכר

עמר הסנופס אוח זי ועיז בעסיי) וזכא יורמז לכבון כי הכס עבדיים
 סייזיז לפרעפיס במצריים עולס חחקיל עם מ"ד סיינו חחקיל הוא שנוחיו
 של אדם הראשון (וכמו שפירשיי צפי' נשא פסיכ קערה כסף בניי חחקיל
 כמתין שנוחיו של אדסי"ר וכו' המשכן לחיקון זה) סהנלנין של אדם
 הראשון סיו שס במצריים צנלות ולא האיר רק בחי' מ"ד (דס) פ"כ
 עבדיים סייזיז לפרעפיס במצריים עולס חחקיל עם ד"ס שזכ סיי' כעטס
 שסיינו עבדים לפרעס ששלג במלך סעורף ולא האיר אז רק בחי' ד"ס
 וככונס לחקן סנלנלס צלדסי"ר כנז'. וע"כ צבנין המשכן שסביאלו קערי"ח
 כסיף בניי חחקיל כנז' מפירשיי לזכ נאמר אד"ס כי יקריב מכס קרבן
 לסי פ"כ נחקן בחי' אד"ס הראשון וסוכער ונרלס מבחי' ד"ס לכיוח
 אד"ס לסקריב קרבן לסי. וסבן.

וְבוֹהַ יל מה שמסויס ססיסקא וספילו כלנו חכמים כלנו נבונים כלנו
 זקנים כלנו יודעים אה סהורס מלזס פלינו לספר ביציאח מצריס
 וכל סמרצס לספר ביציאח מצריס סרו זס משובח. ר"ל כיון שססחיל
 בעבדים סיינו כנז' לרמז גלות מצריס צכונחו ורמחחו לחקן סנלניו קרי
 של אדם הראשון וחסו ענין יציאח מצריס א"כ יחשוב אדם גדול צנפשו
 לאשר נשמחו גבוס ואינו צודאי מלוחן נלינין יקרו דלדסי"ר דק"ל שנס
 כנז' פ"כ יוכל לטעוס שאינו מחוייב לספר ביציאח מצריס ואין לו סייכ"ח
 וחופלח צזס פ"ז קאמר וספילו כלנו חכמי"ס כלנו כבוני"ס כלנו זקני"ס
 כלנו יודעי"ס אה סהירס (סיינו גס מי שנסמחו מבחי' חבי"ד דלניליר"ח
 מבחי' זקניו פליון עכ"ז) מלזס פלינו לספר ביציאח מצריס (לספיר סיינו
 מלשון ספיר"י לטער ולסאיר נפשו פ"י יציאח מצריס יגרוס לו חופלח
 גדול לטערה נפשו אס כי סיא גדולס ממקום גבוס מי"מ צסורשו כלנו
 סיינו במצריס [ובכל דו"ר ודו"ר סיינו צכל סולרי"ס וגלגול חייב אדם
 לרלוח א"פ כאלו סוא ילז ממצריס שאלו לא סוליו ח"ו וכו'] רק שאל"כ
 נודכנו ונעטרו כנסמות צמחן סורה ונפאלו רביס מסס נסמות גבוסוח
 וקדושות אכל עריס נמשך לו מסורשו שנסחקן אז ביציאח מצריס אשר
 גס עחס גס צכיוחו כצר נסמס גבוסס יחקן ג"כ עוד יוחר לספלוח
 צקדושת ועסרס ציחר שאל ופוח עד אין חקר פ"י ספור ילי"מ צלילס
 סזס) וכל סמרצס לספר ביציאח מצריס סרו ז"ס משובח (נודע צסי' כי
 ז"ס סוא בחי' עולס סז"ס וחיבס כו"ל בחי' נפולס עולס סצלס סנסחר

הגדה של פסח

שער מאמר אגדתא דפסחא יששכר

מפוכיז פ"כ רומז כי גם הצדיק הקדוש מי"מ לפומה זה כל הגדול
תחבירו יצרו גדול ממנו כשחז"ל וזריך רחמים גדולים להנצל מחלואה
וקלופה פוכיז כידוע מהצדיקים הגדולים וחו' שנאמר החופלה שנמשך
לו מפיפור יצ"מ לספר ולספר נפשו גם של הצדיקים שכל המרצה
לספר ביצ"מ כרי ז"ה גם בחי' שולס הז"ה שלו משוכיז כפ"ה נכסים
שנפשו בפלס פוכים סיינו שגם הגשמיים שלו בפוכיז יחי' משוכה ומפולס
בלחי לרי לבדו ביחודים פליוכים) :

אפירו כלנו חכמים כלנו נבונים כלנו זקנים כלנו יודעים אה החורס
מזכ פלינו לספר ביצ"ה מלרים. כדקדוק נודע ובי סי'
הקס"ד ששחכמים ונבונים וזקנים לא יספרו ביצ"מ ה"ה ארצה פליכס
כמליס יוחר לדקדק ולכרבוה בכל המלות ובפרט במזכ הגדולס דיצ"מ
אולס ירמוז על הדורות האחרונים קודם צואג"ל אל"ן יומי דחבלי משיח
וסמכסיגיס הכופרים המסיתים ומדיחים לכ"י כל שום וחניכ"ל דליח לפו
מאזיס מפלגס אינכו נפישו מינן בפוכ"ר וזריך לברר ולדקדק שלא יפלו
בירן ובזשחן כמ"ש בשם הצדיקים ז"ע פכ"כ שומר נפשו חסידיו מיד
רשעים (הרב"ים והאדמו"רים כרשעים) יצילם וכן נודע בחומש סיכל
הברכה בשם רבינו הכפ"ש ז"ע מה שניצ"ל ברוח קדשו שיכיו כרבי"ס
כארצה לרוב באל"ן יומיא והמס יכיו מפכ"י הגאולס בפוכ"ר וכן פוד
בס"ק מזכ וזכו שירשן מנלי"י מלרים שנחצרכו לרעס ל"ע כמו שפער
ב"ס לרס פסל מיכס וכדאי' צוזכ"ק וז"ש ואפי' כלנו חכמים כלנו
נבונים (גאוליס ונבונים) כלנו זקנים (רבי"ס ואדמו"רים זקנים בשפוחס)
כלנו יודעים אה החורס (מופלות גדולי החורס) מזכ פלינו לספר (לשון
ספירוי לביר וללבן) ביצ"ה מלרים (מי הוא מכס מלר הקדוש ומי הוא
מלר ספיר אשר פלס אחס והס ספיר דדחקין לישראל צגלוח"ה) וכל
המרצה לספר (לביר וללבן) ביצ"מ (כנז") כרי זכ משוכה (כיון שסוא
בודק ומדקדק שלא יכ"י פחי מאמין לכל דבר ומכסיג צלצפוח) וגם
לריכין לזכ חפלה להש"י לפעול סייפח"ה דשמי"ה שיכירו האמה מי הוא
הצדיק האמה ומי הוא השקרן ל"ע וכנז' :

א"י ואפילו כלנו חכמים כלנו נבונים כלנו זקנים כלנו יודעים אה
החורס מזכ פלינו להספר ביצ"מ וכ"י (פ"ד כנחות) לאשר יוכלו
החכמים בפניכס (בימינו) בר"ה חס החדרות הפמים וכסלום שפשו
(לפנים) ונחזו זכות הפמים וחופש לכל פס ולשון וחילוק כמדוינית למפן
אשר לא ישחוררו אומס אחס על חצירחס (וכסם כי הוא מכומס ומכוכס
יוחר ופוכים סיו וכ"י מחללי רעב וחסרון פרנסה ישראל מי"מ הפופים
וכמס בפניכס חכמים ומחוכמים יסברו כוכ) איכ אס סי' אכ"פ
שלוס הפמים (פרופדפכס קאנגרפס) וחופש הפמים כוכ צמנן גלוח
מלרים לא סיו לריכין לפער מכות ונסיס ונפלוח"ה כאלו פ"י הכפ"ס

שער מאמר אנדרטא דפסחא ישישבר

בכבודו ובפלאו רק ממילא היו כפי חוק זכות הסמים היו אסור להמציאם להשחרר על עט ישראל וסולרבו במיכ להסחיסים אמנם סבל יפלא פיסס ושקר ומרמס ומינות ידבר לפונם חס כי פס אס בימינו לא סופיל זס (הסלום הסמים ופקודתם על המדינות) לישראל פס קרובו סקדושים לא צנף ולא בנשש פאכטיכ חחה יד תרפס ראש הקליפות ופלא סיו להס לישראל חורס פדיון ובודאי סיו משוקפים חיו אט ובני בנינו וכיו אלו לא סוליא סקביס בכבודו ובפלאו אה אכוחינו במלריס בלוחות ובנפלאות נוראים וגדלות סאלו. וגם רביס יחשבו לסושפ בגלולה פיי דעפקרטיפ של בפל-סמור מלאנדאן וסויפחו סינתן אסיק לבניי וחו יגרוס חיו סירוס גדול לכל אמונה ודה ישראל בפרס לאמונה יג פקריס סנאל בודאי פיי מלך המשיח ביצ ובזס סופיס ומספיס מגדולי סהורס שנופיס או מהחברים ליוניס מורחיס ואגודייוס (ודומיטן) חלה קשורין דסיח וחו יס לרמז בדברי בעל סלגדס (סנאלמרו ברוסיק עד סוף כל סדורות ביאנגצביא) ואפיי כלנו חכמיס וגבוניס וזקניס (כמו וושבי סלסיפס שלום ספמיס וחילוק סמדינות סניל שיש ביניסם מסיושבי ראשונה גם מבניי) כולם יודפיס אה סהורס (כמו סגדוליס בחרס סרלו לבדר חיוב ישוב איי ובנינס פיי סקאלאניפיין פפיי סהורס ובאמה סרליחי פפוחס. וסגנחס סול בשריח מנחיל חלק סי בלרוכס ופכיס מכל סחכמות סאלו ומופנות גדולי סהורס. כלומר מחריביי) מלוס פלינו לספר ביוליה מלריס (סאלו לא סוליא סקביס בכבודו ובפלאו ממלרייס או איין חכמס ואין פלס ואין חבוכס לבגד סי ולא סופיל כיי מלומס בחריולס ידס או סכלס או אסיפס שחר סמדינות וספמיס וסיונו משופבדיס עד סנס. וכן גם עתפ קודס גלולה סלחרונס נוכל לידפ מוס ולשפוע בדפס אמה כי רק סקביס יגאלנו בכבודו ובפלאו) וכל סמרבס לספר ביניימ (לבאר זס של חורס אמה וסמוכס) סיי משובח (לחזק וללמץ ידיס וברכיס כושלות לבפר פייז סדיפות נכחות וגפסדות ולסקיס אמונה אומן) כנו :

עוד יל בנוסח ואפילו כלנו חכמיס כלנו נבוניס כלנו זקניס כלנו יודפיס אה סהורס מלוס פלינו לספר ביוליה מלרייס וכל סמרבס וכיו. דסנס נשאלחי על נוסח כלניי זקנייס מס פנינו לכאן כי מיירי בחביד ומס פנין זקנייס לכאן בלמלפ חכמייס ונבונייס ויודפייס שסול חביד (וסן אמה כי בסידור שלי נמלא כחוב מלדס גדול כולנו זקניס וזיל דיקנל דליח סחוסף על אריל אמנס עוד פפמל בני) ונלפיד שסול סרבווח סלריכין לספר ביניימ גם כשבאויס לאור גדול בחג סשבועות שסול בחיי זקין דיקנל דליח גם אז לריכין לזכור שבאלנו למדרנס זו רק פיי יוליה מלרייס בלחלס וכמיש בכוליאך אה ספס ממלרייס ספבדון אה סללקיס על ספר סוס במתן חורס וחו כולנו חכמייס כולנו נבוניס סס חריב

הגדה של פסח

שער מאמר אנדחא דפסחא יששכר

חייב שגופנו. אז כמיש בסידור ועיז מסיים שאפילו כולנו זקנים כולנו יודעים את החורים סיינו גם כשנעים לחג השבועות שסוף צמי זקין דיקנא פילאש שפולש אז וגם אז קבלה החורים שסוף צמי כולנו יודעים את החורים פכז מלש פלינו לספר ביציאת מצרים מפני שבאים למדרגה זו צחג השבועות רק פיי יציאת מצרים מקודם כנזי וכמיש במאמר חג הסוכות (אות מיט) על המנהגי אש אין קמה אין חורס פייש. וסנס יל צחג על הרמב"ם שכתב בנוסח הסגס מסיים חס במקום וכל המרבה לספר כי וכל המאריך לספר ביציאת מצרים חריך שסוף חג השבועות כנדפ מייג חיקוטי דיקנא פילאש פכז מלש פלינו לזכור יציאת מצרים מהחלש שהחלנו על ידס לפעול ולזכור לכניע למדרגה פליונה זו כנדפ שהרמב"ם רמז בלשונו ר"ס לסוד (וכמיש האריז"ל בפסיח בכונה השופר על לשון הרמב"ם שכי בפירוש רמז ית צו פורו יבאיש מהרדמחכס לפורר כז"ל פייש):

א ואפילו כולנו חכמים כולנו נבונים כולנו זקנים כולנו יודעים את החורס מלש פלינו לספר ביציאת מצרים. סנס ידוע הקוסות וכו סיי הקסיד שרק פ"ס וקלי דעמח חיו יספרו ביציאת מצרים ומהו ואפילו כולנו חכמים וכו' סלח ארבעה רק להס (להחכמים ונבונים ויודעי החורס) יאוח לספר ביציאת מצרים. אולם י"ל כיון שברצונו להפסיק ולכעמיד נגד פיינו גודל הטרור והשפלות שהיו במצרים כדי להכיר פייז יוחר סנס שגאלנו מצרים פייז יחשעל ביוחר לסלל ולשבח להבורח יחיש אשר גאלנו וגאל את אבותינו מצרים אולם לריכין פייז הליוד בנסשו מס שסי אז לסריד חיש במחשבות מוחין דקטטה וחיז אשמעינן רבוחא ואפילו כולנו חכמים וכו' במפעול מוחין גדלות אולם כיון שאין סיכר אור הגדול אלח מחוך החושך פייז מלש פלינו (לסריד מחשבתו כדי) לספר ביציאת מצרים מקום סוסמחא ומוחין דקטטה שסיינו אז כדי סיכירו פייז לספר בשבח סנס על הגאולה כנזי:

ב וזה י"ל מס דסמין ליי מעשס כר"א ור"י ורמב"ם ורפ"ק ור"פ וכו' פד שבאו חלמדיסס ואמרו להס רבוחינו סניע זמן קיש על שחריה שכזכירו את רבוחיסס שלח להפסיק כיכ במחשבותם במוחין על קטנות שהיו במצרים אש כי נלך כדי להכיר גודל סנס ככיל פכז לא יספרו צחג כי אינו חכליה (רק סכנס לפשמים כנדפ מכונות ז' של ססח) רק מוחין דגדלות וסנס קיש של מצרים סוף זוג דל"אש ושנאי ופייז לאיש רבויח (צמי פלמח דאחכסיח) מוחין דקטטה. משל"כ קיש של שחריח צמי זוג רחל שנאי ורחל סיחס יפח חאר ויפח מרלס וחגלס וחרלס מלכותו יחיש לפין כל ובצמי מוחין דגדלות חסו שכזכורס חלמדיסס סניע זמן קיש על שחריח ככיל:

ביציאת מצרים וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משבח :

מעשה

שער סאמר אנדתא דפסחא יששכר

וכל סמרנא לספר ביציאת מצרים ה"ז משוכח מעשה צריא ור"י ור"א בן עזרי' ורפ"ק ור"ט וכו' וס"ו מספרין ביציאת מצרים כל אחת סלילא עד שבאו תלמידיהם ואמרו לכם רבותינו כג"ע זמן ק"ש של שחרית אריא בן עזרי' הרי אנו כבן שבעים שנה ולא זכיתי שחאמר יציאת מצרים כלילתא עד שדרשע בן זומא וכו' וחכמים אומרים וכו' יש לדרוש הסמיכות בעשי' באופן זה דהנה המפרשים כתבו בהחיוז לספר ביציאת מצרים. כל סלילא דהגם שאנו מחמירין מספק לאכול המאס והאפיקומן קודם חלות כראצ"ע דהיינו חפזון דמצרים כלילא וכפסח שנאכל עד חלות דייקא אמנא אין זה להקל לפסור מסיפור יציאת מצרים כל אחת סלילא (עד שבוקר) ולומר כיון דאין הזמן סיפור יצי"מ אלא בשעה שמה ומרור מונחים לפניך רק עד חלות ז"א כיון דלרפ"ק גאולה בבוקר הו' וחפזון דישראל בבוקר ולפי"ז סיפור יצי"מ וכל המלות נוסגות כל סלילא ולא אמרו צה להקל בדא"י אלא להחמיר ע"כ פ"כ מלות סיפור יצי"מ נוסג גס אחרי האפיקומן כל סלילא וכמ"ס בש"ע עד שחמספנו שניס וכשהוא ישן אונס רחמנא פמרי' פכ"ד פ"יי מה שסאריך בזה צרי"ס הסגדא עם פ"י כתב סופר. וי"ל בזה הסמוכין וכל סמרנא לספר ביצי"מ ה"ז משוכח (היינו מרבי"ס לספר ביצי"מ לרבות כל סלילא ולא בעת הסגדא בלבד. וע"ז מציא סמגיד רא"י) מעשה צריא ור"י ור"א בן עזרי' ורפ"ק ור"ט וכו' וס"ו מספרין ביצי"מ כל אחת סלילא וכו' ק"ש של שחרית (וכיון שה"י שס גם ר"א בן עזרי' דסו"ל ס"ל בצרכות [דף ע"י] מחפזון דמצרים כלילא ואי"כ הו' לריכין לשיפתו לאכול המאס ומרור קודם חלות לילא כמבואר בפוסקים ואעפ"כ הו' מספרין ביציאת מצרים. כל אחת סלילא עד זמן ק"ש של שחרית הרי דתפשו לחומר"א כשניסם כנ"י היינו כראצ"ע לאכול קודם חלות וכרפ"ק ושאר חנאי דאשכחן סחמא כות"י דמלותן כל סלילא ע"כ סיפרו ביצי"מ "כל אחת סלילא" ולא ביטלו גם אחר חלות ובו"ס יצאו לכ"ע כדפח פניסם וע"ז ספיר הסמוכין וגם מ"ס להלן מיד אח"ז) אמר ראצ"ע הרי אנו כבן שבעים שנה ולא זכיתי שחאמר יציאת מצרים כלילתא עד שדרשע בן זומא וכו' וחכמים אומרים וכו' (היינו כראצ"ע לשיפתו דס"ל בצרכות שס דגאולה מאורחא הו' וסו"ל ס"ל עם דף ע"י דחפזון דמצרים כלילא עכ"ז לא זכא לכ"ה אה חכמים לשיפתו כנ"י פ"יי מ"ס בזה צרי"ס סגדא לסמלצ"ים סנקרא מדרש סגדא ואעפ"כ חכמים אומרים וחולקים עליו ע"כ לריך לפשות כחומר"א שניסם לאכול מאס קודם חלות ולספר אח"כ ביצי"מ כל אחת

הגדה של פסח

מַעֲשֵׂה בְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי אֶלְעָזָר
בֶּן עֲזַרְיָה וְרַבִּי עֲקִיבָא וְרַבִּי טַרְפוֹן

שהיו

שער מאמר אגדתא דפסחא יששבר

אוחו סלילס כנזי). וגם י"ל דשפיר נקט מפעם בריא וריי ורלצ"פ וכו' שהוא רק חומרה הסנאים האלו שנקנו בן מרוב חסידותם (ולא מדינא) להיות נפור כל סלילס וסמך לוי ארלצ"פ הרי אני כבן שבטים שנס ולא זכיתי שהאמר יזי"מ בלילות סיינו כנזי לשיטתו דרלצ"פ דחשזון דמלרים [בלילס] וזכיר לחי"כ שגס בן זומא ס"ל כוחי לדינא כמלא זמן מלא ומרור רק עד חלוא ושפיר נקט לרביחא המפעס מהסנאים שהארכיכו ביזי"מ. כל אוחו סלילסי עד זמן ק"ש של שמרי"ח וכוו מחסידותם ולדקחם דלרלצ"פ ח"ל רק עד חלוא דלל"כ מה רבוחא דהסנאים האלו אס קיימו סחויב מדינא אס נאמר דמדינא לריך יזי"מ כל סלילס וסלא כ"א מישאל מחוייב בזה ח"ו כדאמרן כיון דלרלצ"פ אינו מדינא פ"כ הוא רבוחא מהסנאים שנקנו כחומרא שניסם וביזי"מ כל אוחו סלילס כנזי וגם מה שסניד מקודם וכל המרבה לאפר ביזי"מ ס"ז משוכחי סיינו ג"כ רק משוכחי להרבות לספר כל אוחו סלילס במאוס מן המוכחר ונכון הסמיכות כנזי :

מעשה ברי אליעזר ורי יושיע וכו' עד שבאו חלמידים ואמרו להם רבוחינו גיפ זמן ק"ש של שמרי"ח. ויטלא למס לא סיי פמסס חלמידים בשעפ שפי' פוסקים בסיפור יזי"מ מלרים ללמוד ולשמוע דא"ח (וכבר פעד בזה סרב בשמחה סרגל וחי בדוחק שסיו פוסקים בסודות הסורה ולא רצו לנלות (חלמידים פיי"ש). וכ"ל דרי אליעזר לשיטתו בשוכס (דף כ"ז פ"א) דאמרינן מעשס ברי אילפאי שסלך לסקביל פני רבו רי אליעזר בלוד אמר אילפאי איך משוכחי סרגל שכי רי אליעזר אומר משכח אני אח סצלנן שאין יולאין מבחיסן סרגל דכחיב ושמחה אחס וביחיד, פ"כ י"ל שזכו שמחחיל בעל סגדס מפעס ברי אליעזר וריי וכו' וכיון שסיי אז רביי אליעזר ראשון נמנס ראש סמסיבס על סיו נחחס סדברים וסוא פסק לשיטתו שלל יבולו סחלמידים סרגלים פ"כ סיו בלילס בביחס לשמח אח ביחס ולא בלו ללמוד רק בבוקר בלו יחד לסחפלל בלבור ומלאו רבוחיסם ישבו עוד ואמרו לסס רבוחינו גיפ זמן ק"ש של שמרי"ח. וכן לפי סמסקנא שס סא דלזיל ואחי ביומי סא דלא לזיל ואחי ביומי משמע דסיכא דלזיל ואחי ביומי גס ר"א מודס דלריך לסקביל פני רבו סרגל סיינו לבא לקבל פני רבו ולשוב בלוחו יוס לשמח אח ביחס פ"כ שפיר סיו סחלמידים בפי"כ בביחס רק בבוקר בלו ללחא י"ח לסקביל פני רבס ולשוב לביחס בלוחו יוס כדעס ר"א (וכס שסו שס סחכמיס כמו רפ"ק ורי"ט ורלצ"פ אולי סחכמיס סגדולים

טרט

שְׁהוּי מְסַבֵּין בְּבִנְי בְּרַק וְהוּי מְסַפְּרִים
בִּיצִיאַת מִצְרַיִם כִּד אֹתוֹ הַלַּיְלָה עַד שֶׁבָּאוּ

חלמידים

שַׁעַר מֵאמֵר אַגְדַּתָּא דַּפְסָחָא יִשְׁשַׁבֵּר

שרנו ליקח חבל יחד בסיפור יל"מ עם ר"א צ"כ נענה לכם גם כשלא לקחו עמם בני ביהמ"ד באותו הלילה או שאולי הם לקחו עמם צ"כ אז אבל החלמידים הצעירים הם כתיב"ד מדברי ר"א בגדול ולא באו כלל בלילה רק בצוקר להפלה כנ"ו) [ועי' ברשב"א (שהוא מסריטנ"א) על סוכה דף כ"ז דמייב אדם לקבל פני רבו ברגל סיינו דלויכא במחא דאי איכא במחא אפי' בכל יום מחוייב לקבל פני רבו עיי"ש] ומזה יסיד ופיקר למנהג החסידים שנוסעים למקום רבם למחא אחריתי על יו"ט לקבל פני רבם ברגל ועיי' בשי"ח שבת סופר להס"ג מפ"ב ז"ל (או"ח סי' י"ז) עיי"ש ובאמת מלינו כן מפורש בשי"ס פסחים (ק"ח ט"א) דאמר אבוי כי סויגן בי מר (רבס) אלל סהדר סוי זניגן אברכי אהדדי כי אחיגן לבי ר' יוסף וכו' משמע פשוט שהי' הדרך לחלמידים לסויה אלל רבם בפסח ע"כ סוי זניגן אהדדי כמה חלמידים, ואבוי לא סוי אז כבר נער קטן שגדלו רבס יען שהי' יחוס דהי' אז עוד כמה חלמידים וגם סוי אח"כ אלל רב יוסף וצ"כ כבר נשא אשה ואפ"כ סוי אלל רבם בהסדר של פסח לקבל פני רבם ברגל כנ"ו:

עירך י"ל מטעם בר"א ור"י ור"א צ"כ ור"י ע"י חסובין צבני ברק וסוי מספרין בי"מ כל אותו הלילה עד שבאו חלמידים וא"ל רבוחינו סגיט זמן ק"ש של שחרית. ידוקדק לכל מה זה השמיטנו שהיו מסובין באותו מקום שנקרא „בני ברק“ וצ"י רבם הארבענאל דייק לסוימן אותו מקום שהיו שם מבני המן ונהגירו סיינו כשאר"ל (סנסדרין ל"ו ע"ב) מבני בניו של המן למדו חורס צבני ברק. ועיי"ז י"ל דהנס מבואר בכסאריז"ל שזס סוי גלות מנרים שיאלו הנילוות שנסלו מקרי דאד"ר וסוי דדורות שחטאו וכו' וכמבואר שם בלשוננו כי הנילוות כנ"ו סוי חשבוה מאוד וקדושות אלל שיואלק ומחערבין בקליפות ורביכין בירור אחר בירור לחקנס וכו' ומבואר בצ"ה"ק ובפרט מרבוחינו חלמידי הבעש"ט סקדוש ז"ע כי אחר חערובות טוב ברע מחטא אד"ר אין טוב מוחלט ואין רע מוחלט ופי"כ מאלנו מבני בניו של המן למדו חורס צבני ברק וכיואל שחברר סטוב שהי' שקיט בחוד הרע ויאל לפוסה. וספיקר כעבודה לברר סטוב וגם במטעם הרע ימאל טוב כשימיק בעבודה לשמו יח' לחקנו ולפעלותו לשרשו סטוב באמת. אך כחבו שזס לא יוכלו רק טטורי לב וקדושי עליון לסעלות כל מחשבס רעס וכיואל לשרשס וסאריכו חס דדבריסס סקדושים, ועל כן כהנאים סקדושים סאלו שיסבו יחד צעח ססדר סקדוש צליל פסח עבדו עבודהס צמיי מרוס צמיקס גדולחס

הגדה של פסח

תְּלַמְדֵיהֶם וְאָמְרוּ קָהָם רְבוּתֵינוּ הִגִּיעַ זְמַן
קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁד שְׁחֵרִית׃

אמר

שער מאמר אגדתא דפסחא יששכר

גדולתם עם אחת מולא ענוותנותם הצמיקו לנדר מפשיס אשר לא
הוטבו צפייטיס (מרוב ענוותנותם) ולטער נפשותם ליל הסקדס חג
הפסח, ומלאו למו כ"א הסרונות בנפשו וחשבו פנות פי קדושה הזמן
וסגולה הלילה הזה להפלאה הנילוות גם ממקום הקליפות כנו אשר ילאו
מאפילה לאור גדול בזמן שהוא וכ"ז נמשך כי באמת הם טובא גנח
בגויי גם במפשה אשר לא טוב כנו מחטא חפרובות פויר ופי"ז נמשך
שגם מבני בניו של המן למדו חורס צבני צרק ואס גם משורש המן
ועמלק יוכלו להוליא טוב כזה ימן שנמשך מאדס"ל מחפרובות פויר
פאכויכ מפשה חסרונות בנפש הישראלי שיוכלו להפלותו בטסרה לשמי
רוס פי"כ שחמו וחסבו צהרצח הדפח "צבני צרק" (וכנו) מסאברבנאל
שהי אוחו מקיס מסומן על ככס מבני בניו של המן שלמדו חורס צבני
צרק) ומזה למדו מאוחו מקיס מכ"ש שהס יוכלו להפלות הנילוות בטרפ
צליה הסיא פי"ב. היו מספרין צי"מ כל אוחו הלילה (כמו שדרשו חז"ל
ויקרא חלקיס לאור יוס אלו מפשיסם של דיקיס ולחושך קרא לילס אלו
מפשיסם של רשעים ונמלא כי מפשי החמאים נקראו צחי"מ ערב ולילה)
הי פיקר פצודחס "לספר" (לשון ספירי לברר וללכנ) צי"מ (פי"ב כח
י"מ שיאלו הנילוות מחפרובות פויר) כל אוחו הלילה (המפשים החשוכים
שנקראו לילה כנו' ולהוליא מאלו המפשים הנליני קדושה להפלותו בטסרה)
עד שבאו חלמידים ואמרו להם רבוהיגו כגיפ זמן ק"ש של שחרית
(שהרגישו החלמידים שלמדו אללס דרכי ה' וחזרתו ומקבלים משפט
חורחס ועבודחס פי"ב ידפו כי ככר הפלו הנילוות אלו עד שהגיפו
למעלה שחרית צחי"מ יוס כנו' וגם צחי"מ מס"ג דק"ש וזהו שאמר ק"ש
של שחרית):

עורך ויל מפשה צר"א ורי"ו וכי' שהיו מספרים ציילת מזרים כל אוחו
הלילה עד שבאו חלמידים ואמרו להם רבותינו כגיפ זמן ק"ש
של שחרית. ליל הפנין שמספריס מפשה זו כל כנסת ישראל בכל לילי
פסח וקבטוס המגיד לחיוצא צהרס, כי באמת ציילת מזרים הי רק
אחחלחא דדי גאולות כי גם פחה אכחי פצדי אחשורוש אכן
ובגלות פלורים צפוי"ס צין הלימות רק להיות גאולה מזרים גאולה
סרשוכה של הדי גליות ואחחלחא דגאולה פדיק כדאמרי צברכות (דף
פי"א) דלכיפ כשנגאלו ממזרים לא נגאלו אלל צערב שגלי הוליאך כי
ממזרים לילה וכשיאלו לא יאלו אלל ציוס וכי' אלל שכהחיליס להם
גאוליס מצערב מכיל הגמי וברי מזס דאף שיאלו ממזרים רק צבור
ובזיו"ס

שער מאמר אנדחא דפסחא יששכר

ובימים מימי כל הסדר וסיפור יליאת מצרים והמלוחה הנוסגות בו הם רק בליל'ים משום אחחלחא דגאולה וכן יל כן ענין שמחה ופרסום יליאת מצרים ולא עשו מטיח זכר לכם יליאת שארי גלויות משום שהוא אחחלחא דגאולה דר' גלויות (כמו שמלינו בזמן ליל פסח עלמו שהעיקר הוא רק בעה אחחלחא דגאולה כנז') ובאמת עדיין בגלות אכן ועושין זכר ליל'ים בלילה זו להחלחה הגאילה דר' מלכויות כי עדיין אנו שוכנים בגלות בבחי' לילה שנמשל לליל'ה ואמר עלינו הכביא אמר שומר אחא בוקר וגם לילה ובפרט גלות ארום הזה שהוא לילה ארוכה מאוד בעו"ם עד יוליאו בקרוב בגאולה העתידה בבחי' בוקר יו"ם גמור. ובאשר החגאים הקדושים האלו פסקו בסיפור יל'ים שהוא החלחה הגאולה מהד' מלכויות ובהעמיקם בזה ונכנסו לפולמוח גאולה מצרים וחשו חלמדיהם אז כי שכו רבוהים שעדיין בגלות אהנו וש'ריבין להספלה על העתיד ב"ב להגאל בבחי' יום גמור פ"כ כשהיו מספרים "ביל'ים" כל אחוה הליג'ים באו חלמדיהם ואמרו להם רבוהינו (למה אחס עוסקים ומעמיקים רק בבחי' לילה שהוא גאולה מצרים יפ' שעדיין מימי בגלות אהנו עוד רק שיל'ים אחחלחא דגאולה ה" כנז'. והלא) הגיע זמן ק"ש של שחרית (העיקר הגיע זמן ש'ריבין להספלה עהה בזמן הזה על ק"ש של שחרית הוא הגאולה העתידה ויחוד כגמור שיהי' אז ב"ב. לאשר חלמדיהם השו ערבוהים מפני רוב גובסה בקדושה וכשעמיקו ונכנסו לפרד'ים יליאת מצרים אולי שכו מגלוהנו גלות ארום החובך להספלה עהה בעה רעון. וחלמדיהם חשבו וידעו בנפשם להיוחס יוחר מעורב בין כבריות וידעו בצערן של ישראל וגם לא העמיקו כ"כ אז בגאולה סיפור יל'ים פ"כ הזכירום לרבוהיהם להספלה העיקר על הגאולה העתידה בחי' זמן ק"ש של שחרית) כנז'. (ויורמו זמ"ן ק"ש של שחרית כיינו זמ"ן לשון זימון וככה שהעיקר לכיין א"ע בחשובה וחסלה לקרב בגאולה שלימה כנקראת שחרית כנז') :

א"י מעשה בר'א וכו' שהיו מספרים ביל'ים כל אחוה הליג'ים (כגלות היו מספר'י לשון ספיר'י בדבריהם הקדושים כנודע בצפריים פי' זס) עד שבאו חלמדיהם ואמרו להם רבוהינו הגיע זמן ק"ש של שחרית (היינו דמנא ידעו באמת שלא עשו בעצמם ושעברו כראוי אח חלמדיהם. בשעירה דבריהם. ולימוד חורחה ועניניהם. בבחי' ספיר'י ובה ידעו האמת כשהחלמדיים הרגישו בנפשם והי' כבר מגמחה רק שיתרומם כבוד שמים ואמונה בביאג'יל ובה ידעו כי עברו וספר'ו ביל'ים כראוי אחס ח"ש עד שבאו חלמדיהם [שהעמידו] ואמרו להם רבוהינו הגיע זמן ק"ש של שחרית והספללו על הגאולה ככ"ל ובה ידעו ובחנו האמת ככ"ל) :

הגדה של פסח

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה הָרִי אֲנִי כִּבְּן
שִׁבְעִים שָׁנָה וְלֹא זָכִיתִי שֶׁתֵּאמַר יְצִיאַת
מִצְרַיִם בְּלֵילוֹת עַר שְׁדַרְרָשָׁה בֶּן זֹמַא.
שְׁנֵאמַר דְּמַעַן תִּזְכּוּר אֶת יוֹם יְצִאתְךָ מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ: יְמֵי חַיֶּיךָ הַיָּמִים. כֹּל
יְמֵי חַיֶּיךָ הַלֵּילוֹת. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים יְמֵי חַיֶּיךָ
הָעוֹלָם הַזֶּה. כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ לְהָבִיא לִימּוֹת
הַמָּשִׁיחַ:

בריד

שער מאמר אנדטא דפסחא ישישבר

אר"א בן עזריה הרי אני כבן שבעים שנה וכו' וכן כל הסיסקא עוד
סופס שאמרו חכמים כל ימי חיך לכבא לימות המשיח. ליום
ואומר דרשוני, דמס מליאס מלא שדרס בן זומא לי"מ בלילות כיון שחכמים
חולקים עליו ודורשים ימי חיך כפוס"ז כל ימי חיך לכבא לימות המשיח
וא"כ יחיד ורבים הלכה כרבים ובטל דרשא לי"מ בלילות. ולמס שחוקק
כל ימיו עד שבעים שנה עד שזכה לזו לדרשא בן זומא שסוף דרשא
יחיד וא"כ ספ"י שסוף רק כבן שבעים שנה אצל ס"י אכרך בן י"ח שנים
אלא שנתחזור זקנו פ"ד כס מפני שנתמנה לנשיא כדאמרי' בצרכות וא"כ
מס זה ענין להריני כבן שבעים שנה כיון דבשנותיו עדיין הוא לעיר
לימים ולא ס"י זמן עדיין למלא מי שידרוש כזו כמו במשך ימי רוב
שנים שמדבר פס הרבה חכמים ונבונים בדרך ידיעת הזקנים בשנים
בבקיאתם ובהיכרתם להרבה חכמים במשך ימי שני חייכם המרובים,
ובע"כ לוחי' ואומרי' הסיסקא דרשוני וחיה' וכנס המשך הדברים י"ל בדרך
אפשר ורמו לעבודת ס' אשר הגיד הנשיא ר"א בן עזרי' מרוב פנותותו
ועמקותו בעבודת ס' אשר זהו ס"י מגמתו לחקן החיקון גמור בעולם
והסיקר הוא ימות המשיח אך לאשר ראס ברוח קדשו כי יאריכו עוד
ימי הגלות פ"כ חסך לע"פ להמשך היחוד קדושת ס' בארץ גם בגלותו
וה"ש ארצ"י הרי אני כבן שבעים שנה (היינו שנששס לו כס מן השמים
שיתלבן זקנו בפעם א' ביותו בן י"ח שנה מפני כבוד נשיאתו ובע"כ
שרואים מן השמים שיה"י הוא המנסיג ישראל ונשיא הדור וזהו ר"ינו רק
לחקן חיקון עולם במלכות שמים ורק לעורך זה ס"י חסך בנשיאתו.
אמנס ראס) שלא זכיתי שחאמר יליאת מלרים בלילות (היינו שיה"י סווג
אפילו בפע"י כמ"ס כזה בפ"י בכוח האר"י"ל בסידור ורלונו שיה"י
החיקון

**בְּרוּךְ הַמְקוֹם בְּרוּךְ הוּא. בְּרוּךְ שֶׁנָּתַן תּוֹרָה
לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל. בְּרוּךְ הוּא בְּנֵגֵד אֲרֻבָּעָה**

בניס

שַׁעַר מַאֲמַר אַנְדְּרֵא דִפְסִיחָא יִשְׁשֹׁכֵר

החיקון בנחיי פשיי טדורו טיטרטו ממרוח מזרים ויחדו לבס לכשי
 חכו בנחי סווג ויחוד בפשיי אמנס לא רלס טיוכל לחקן זס בימי
 סנלוח) עד שררסס בן זומא סכאי למטן חזכור אח יוס ללחך מאמיל
 כל ימי חייד ימי חייד טימים כל ימי חייד סלילוח (טיינו רומז כי חסב
 בנספו אולי סוא סחסרון סלא יוכל לחקן חיקון מולס בפשיי גיכ כחטנו
 כחי יפן סאינו סורס מן סלסס ובסמח בנטוחיו סי' עוד למיר לימים
 מאוד כחי, וכמו סמלינו סס בצרכוס [דף כ"ז פ"ב] דלמר קודס נשיאחו
 חיול ולימלך בדביחסו סיכ נחקקל בדרך בן זומא סלא (?) נסאל אסס וכן
 זומא יוכל לסדר סדרך סיחי יליימ בלילוח יפן ססוא סרוס ואין לו אסס
 ופי"ז יוכל לחקן חיקון מולס בקרוסס וסטרס מסל"כ רלביס חסב בפלמו
 מרוב פנווחסוהו סחכלל סאולי זסו סמניסס מפני סדר פס אסחו כרל
 אמנס סחייסב סגס זס אינו מן סדרך סלא ליסל אסס, כיון) סחכמיס
 אומריס ימי חייד סטוכ"ז כל ימי חייד לסביא לימות סמסוח (טיינו סכל
 ימי סטוכ"ז סמס רק סכנס לסחכליל לסביא לימות סמסוח לקרב
 סגאולס וכיון סלחזיל אין בן דוד בל עד טיכלו כל סנסמוח סבצוף
 ונמלל מי ססוא אינו מוסק בס"ז גככב סגאולס [ורק בן פחלי לגרמי'
 סוא דפביד דלמר מל אפסס ונספי חסקס בחורס וכן בן זומא (?) אכל
 לפסוח בן לאחריס בודלי אסור] איכ לא יוכל לפסוח פזס סיכ זסו
 סחכללוחו בליוו דרך יסכון אור לסכסיג סדור ולספלוחס ריכ למלוא
 סווג בפולס ספשיי בלימות סרנון לסי בכל פנינים ובפיכ מלל סזסו
 אספר רק לימות סמסוח) ספל זס פיקר פבודחו ומגמחו גס בליל פסח
 סזסו זמן סגאולס סרלסית לכגיפ לכגאולס סחכליח סקרוב בימינו:
ברוך סמקוס ברוך סוא ברוך סנחן חורס לפמו יסרלל כנגד ארבעס
 בניס דיברס חורס אחד חכס ואחד רשפ וכוי יל ססמיוכוס וגס
 מל סנקט ברוך סמקוס ואח"כ ברוך סוא בדרך נסחר. טיינו פלפסמיס
 נרלס סנגלוח מלכוהו וחסדו לפין כל ולפסמיס זמן סכסחר פניס
 וכביכול לא נודפ מקימו אי' וסחשך יכסס ארץ וכרלס סכפירס
 וסלפיקירסוח ריל עד סנחסבנו אכחו סמלמיניס כעד זומס חיו כנודפ
 וכיו סוא כדי סחסי' סבחיירס בחכליל ססלימות כי לולל זלח מי פחי
 יסור סנה מלח סשי' אסר מלל כל סארץ כבודו, ולקבל פליו פונססיס
 גדוליס ומריס, פל כן ניתן רסוח וסבחיירס פי' סססחר פניס, חכו
 ברוך סמקוס (טיינו מקומו של מולס יח"ס ססוא במקומו ונרלס לנו
 כביכול, ואח"כ אמר) ברוך סוא (בדרך נסחר לפון סמסחיר פניו מביח
 יפקב

הגדה של פסח

בָּנִים דְּבָרָה תּוֹרָה. אֶחָד חָכֵם וְאֶחָד רָשָׁע
וְאֶחָד תָּם וְאֶחָד שָׂאִינוּ יוֹדֵעַ לְשִׁאוּל׃
חָכֵם מָה הוּא אֹמֵר. מָה הָעֲדוּת וְהַחֲקִים
וְהַמְשָׁפְטִים אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ

אחכס

שׁוֹר מֵאֵמֶר אֲנִידָתָא דַּפְסָחָא יִשְׁשַׁבֵּר

יעקב חלילה הוא בן לפזמים בדרך הסתר פנים ויפלא לכאורה למע
זכו ומחזק) ברוך שנתן חורס לעמו ישראל ברוך הוא כנגד ארבעס
בנים דיצרה חורס אחד חכם ואחד רשע וכו' (שלך הוא לפעמים בחי'
נסתר כציוול יפן עקך נתן חורס לסיות רשות נחונה וסבחרס קיימת
וכמחזיל ברחמי לדיקיים ברחמי רשעים חס לעומד זה פסח אלקים
כנגד ארבעס בנים אחד חכים ולצומחס אחד רשע ככו' סיסי' סבחרס
חפזית ושלמה):

א"י ברוך המקיס ברוך הוא ברוך שנתן חורס לעמו ישראל כנגד
ארבעס בנים דיצרה חורס אי' חכם ואי' רשע ואי' חס ואי' שאינו
יודע לשאל. יל פ"ד שכחצנו לפיל (פל פסקא אפי' כולנו הכמים כולנו
כבונים וכו') כי לריכין לספר ביניימ ולצבר מי הוא מלד סקדושה מי
הוא סלרס אשר עבר בים ספי' כדי לנסוח אוחו סיס' ס' בקרבנו בלמת
שלא יוכלו לפחות אוחנו סמנסויגיס סרשעים וסלכופים ריל ואיך יכולין
בססי' לצבר זלח פיי סחורס לרלוח חס הוא מחנסגווי' ברוך סחורס.
וכינחו לסגדיל חורס בירלח ס' ססורס, ולח לאסוף ממון וכבוד, ושפי'ז
הוא מחלל סס' ס' וחורחו. בלביטח סקרחו. (ס' ילינו) חיי' ברוך סמקיס
ברוך הוא ברוך שנתן חורס לעמו ישראל (ופיי סחורס נוכל לצבר בסי'י
ולסכיר סלמת, כי) כנגד ארבעס בנים דיצרה חורס (ולריכין לידע מי
הוא) אי' חכם (וסי' הוא) אי' רשע (כגס סגנלח כחכמים סמס לסרע
וסופס פלפס כחכס ולדיק, וגס מי הוא) אי' חס ואי' שאינו יודע לשאל
(שפזשי' פלמן סמנסויגיס ססקרניס סללו לחס ושאי' לשאל. וחרס ססון
בקרבנו למפן סמשיך אליו פדס שיחשצו כי חמים הוא וסוה רשע פרוס
מלא פרעיימות) פ"כ לריכין סייפחל דשמיח פיי חמתח סחורס לסכיר
מי הוא סחכס בחרס וחסן בלמת ורלשית חכמס ירלח ס' וכנודע:

חכם מה הוא אומר מה סעדות וסחקיס וסמספעים אשר לוס ס'
אלקינו לחכס ואף חלח אמור לו כסלכות ספסח אין מפסירין
אחר ספסח אסיקומן. כל סעובר יחמס פל קישור סדברים ומס זס
חשובה לשלחו מס סעדות וכו' ושישיצו סו פ"ז אין מפסירין אחר ספסח
אסיקומן. אולס יל כי כנס יס בחרס מלוח ססס פרויח כגון ספילין
וסבח ולייח ומופדים ססס פדות ולוח לחידוש ספולס מייח'ס ואשר לו

סכח

אַתְּכֶם וְאֵף אֶתָּה אֲמֹר לֹו בְּהִלְכוֹת הַפֶּסַח
 אֵין מַפְטִירִין אַחַר הַפֶּסַח אֶפִּיקוֹמִין :

רשע

שער מאמר אנדטא דפסחא יששכר

סכה יח"ש וסזכרה ניסיו ונסלחות צי"מ וכיולא. ויש חקיים עגון ליסור
 לבישם שפענו ואפר פרה וכיולא, ויש משפטים מלוח שליוח שנס אם
 לא נלפנו היינו עושים אוחס מפני הכל וגדר האנושי. וכנס הכנס סזס
 יחמס וישאל ד"ל סחודס ניחנס רק לככיר גדולחו יח"ש וממשלחו סככל
 פינס שפנס נעשס עבודחו, וכנס בשלמא פ"י סעדריה וכחקיים יחי'
 ניכר שנעשו לשם מלוחו יח"ש כי סעדריה סס מוריס על זכרון מעשס
 צדאשיח וי"מ ושכח סמכסיג יחי' כנז' וגס כחקיים פ"י שסס נפלואיס
 לכווחס בלחי עמס בזה ניכר שנעשו רק לקיים גזירת סמלך מלכו של
 עולם יח"ש, אבל סמשפטיים כיון שנלח"ס עושים אוחס פ"י סכל וגדר
 סחטשו ולמס נלפנו פליכס ובמס יחי' ניכר בזה לעבודחו יח"ש, אולס
 צלמח זכו עיקר סעבודה סנס סמשפטיים לא יעשס אוחס מחמח ספסכל
 מחייבס או מפני שננס מכס רק כדי לקיים רלונו יחי' חכו כנסיון
 סיוחר גדול בעשייה מלוח שסס משפטיס לשמס יוחר מעשייה סעדריה
 וכחקיים לשמס כמובן סכעבודה גדולס יוחר בעשייה סמשפטיים צביטול
 דמחו וסכלו וסנלחו אף שכמלכ ליכונח בנס וכנס סכס ועז"ז כוח
 עשס (גס כמשפטיס) רק למען לקיים רלונו וגזרתו יחי' בלנד ולא
 מחמח סנלחו כלל חכו עיקר כנסיון ובחינס בפסח שחכזיל שניס שללו
 ספחכס זכ שכלו לשם פסח נאמר דיקיס ילכו בם חס שכלו לשם
 אכילס גס נאמר ופושטיס יכסלו בם, וכנס כך דאין מפטירין אחר
 ספסח אפיקומן אמרי' שס בסוף ספחיס ספ"י טל יאכל לחיכ מאכליס
 אחריס כלל כדי שוכי ספסח נאכל על סעובע וישבץ ויחענג ממנו וישאר
 עמס פסח צפיו כרי דזכו מלוחו רק שיבבץ ויחענג וישאר עממו צפיו
 כדחז"ל בשניס שללו ספחיס כנז', חכו שמיביין לסכס כדבר שאלחו על
 סמשפטיים כנז', ומשיביין לו שזרברג זכו כנסיון יוחר במשפטיס (מלוח
 סכליוח שחפץ בנס) שיעשו לא למען אכנס וסנלח פלכו רק כולו
 לרלון קונו יחי' ומלוחיו כמו סכוח בלכות ספסח ואין מפטירין אחר
 ספסח אפיקומן שישאר עמס פסח צפיו אעפ"כ לריך לסיוח מבחי'
 דיקיס ילכו בם שיכלוס לשם פסח ולא לשם אכילס גכס (חכו כנסיון
 יוחר מעשייה סחקיים לשם מלוחו יחי' כנז') וכן ככל מלוח סמשפטיס
 שנכנס עכס כלדס כנז' :

א"י בזה דכנס יפלא עוד למס לא נקט סגיד חסובח סחודס על
 שאלח סכס מס סעדוח וסחקיס וכי' ואמרת לבנך עבדים סיינו
 לטרפס במגריס ויולאנו וכי' וילנו ס' לעשות אח כל סחקיס סללס
 לירלס

הגדה של פסח

רָשַׁע מָה הוּא אוֹמֵר. מָה הָעֲבוּדָה הַזֹּאת לָכֶם.

לכם

שַׁעֲרֵי מַאֲמַר אַנְדְּתָא דַּפְסַחָא יִשְׁשַׁבֵּר

ליראה את ה' לא לטוב לנו כל הימים לחיותנו כיום הזה, ומדוע לא הביא
בשנה השנייה הזאת הכתובה בחורש, אולם יל פשימשיכ בסי עמחה
הנה בשם המשרשים דבאמה נחייב בהוליוך את המס ממלרים העבדון
את אלקים על הר הזב וילרימ ה' רק בשביל קבלה החורש שיקבלו
ישראל על הר סיני והנה לפי דאמרינן במס' שנה מכאן מודעה רבה
לאורייחא נמלא לא הוי קבלת החורש בלב שלם דהוא עמנה אונם
ותי עשמיכ בסי יד המלך הספרדי בסוף מס' פ' וישלה דיש לבטל
מודעה זו כיון דאמרינן בביב (דף מ"ה) הלוי וזבין זבויי זבויא משום
דלגב אונסא דחוי גמר ומקני סיג כיון שפי החורש קבלנו הנאה
פוסיו פ"כ לא הוי אונם וזבוי פ"י דהבן הכחם ישאל לאביו הלא יש
עמנה אונם פכ"ה מה הפדוח וכו' אשר לזו ה"א. אחכס' הלא אחס
לא קבלתם ברין רק באונם וממילא לא יתן אחכס ופי' בל השוכה
החורש עבדים סייגו וכו' וילגו ה"א את כל החקים האלה לטוב לנו
כל הימים (פוס"ב) לחיותנו כיום הזה (פוס"ז) וכיון שברוחנו הנאה
פוס"ז ליכא עמנה אונם פכ"ד. והנה פדיין יפלא דהא בלמה קי"ל שר
מלזו בלוי עלמא ליכא וא"כ לא יסיב זחי לאלתר וסיב הוי אונם כמו
שקשה סאלגאזי (ופי בדברינו במאמר מודעה רבה לאורייחא את אי)
אך יל פסימ דתבנו המשרשים דפל מלזו דרבנן מגיפ שר גס בפוס"ז
והרבה פעמים יל בזה ואנמיל והנה פוקר הכפויי ה' רק על חורש
שבפי' מלזוה דרבנן כמבואר במדרש הנחומא (ס' נח) דחורש שבכח
אמרו נפשה ונשמע ולא הוי כפויי. וכפויי ה' רק על חורש שבפי' פ"ש
ומעשה שפיר נכון. כיון דה' הכפויי רק על חורש שבפי' ועל חורש
שבפי' מגיפ שר גס בפוס"ז כנז' וא"כ הוי כמו יסיב זחי לאלתר דחל
הקנין ולא מיתשב לאונם ופי' שפיר נכון השוכה שתיקן המגיד לבן
הכחם שניב לו. ואף אתה אמור לו כסלכות' כספח אין מפטירין וכו'
דכנה הבן הכחם פושן שפיר מה וכו' אשר לזו וכו' אחכס סייגו שבי
קבלת החורש בכפויי כנז' ועל השוכה החורש עבדים סייגו וכו' לטוב
לנו כל הימים גס בפוס"ז כנז' ופי' פדיין יש קושא ששקשה דהא
בפוס"ז שר מלזו ליכא ועל כרחך לומר משום דכפויי ה' רק על
חורש שבפי' ופי' יש שר בכרי עלמא פ"כ ואף אתה אמור לו (סייגו
אף נוסף על השוכה החורש שבכח חשיב לו) כסלכות' כספח (סלכות'
המה חורש שבפי' דייקא שכוא אין מפטירין וכו' וכיוצא ופי' יש שר
בפוס"ז ולא שייך עמנה אונם כנז') :

רָשַׁע מה הוא אומר מה העבודה הזאת לכם ולפי שהוליא את עלמו

מן

הגדה של פסח

מז

לָכֶם וְלֹא לָנוּ. וְלִפִּי שְׂהוּצִיא אֶת עַצְמוֹ מִזֶּה הַבְּקָדָה בְּפֶרֶק בְּעֵיקָר. וְאִךְ אֶתְּהֵה הַקְּהֵה אֶת

שניו

שער מאמר אנדרתא דפסחא יששכר

מן הכלל כשר בעיקר והף אחס הקסה אח שניו ואמור לו
 בעבור זה עשה ה' לי בלחתי ממלרים לי ולא לו אלו ה' שס לא ה' ה'
 נגאל. עפשהיך בהגדה עפיי יד רמס (להגסיק מבוסששמש זיל) כי הרשע
 אומר מה העבודה הזאת לכיס שכופר בהנחי' לכיס היונו במה שיוכלו
 לעבוד את ה' באכילס ושחי' וגשמיות וזה לא יוכל שאלח במחשבתו ודעתו,
 ובזה י"ל מדוייק מ"ש לפי שהוליא איש מן הכלל כי הכס נודע בספרים
 שגס המלוח ומע"ט שפוסה הרשע לפשמים הוא כנוף בלי נשמה בלי
 דחילו ורחימו ומלא חלום וגלות ואס לפי שיפתו ודעתו הוא כופר
 בעבודה ה' בגשמיות בחי' לכיס כחי' לפיז סלח און לו עוד חלק בכלל
 ישראל כי גם הקנח מלוח שפוסה לפשמים סלח סס רק בגשמיות כחי'
 ואס עבודה הגשמיות אינו נחשב בעיניו כחי' לפיז הוליא איש מן הכלל
 (שלין לו עוד חלק בהודת ה' ומלוחיו כיון שגס קנח מלוח שלו סמס
 רק בגשמיות בלי דחילו ורחימו נפשו מלוחו חס לא יוחשב לפי שיפתו
 כחי') וכשר בעיקר (העבודה שהוא לרצונו יחי' ניד רק מתחחחחחח
 מעבודה הגשמיות כמ"ש בספרים ועל זה סמרכו ארץ סחחחחחח סובב
 סולך כל ספילמות ספילוויגס מעבודה סחחחחחח חסו רצונו יח"ש) והף
 אחס הקסה אח שנייו (שיקחו ממנו אח סשיין מלוחיות רשע שזכו
 חווחו וישאר ממנו רק רע בלבד כמ"ש בספרים כיון שליין לו עוד חיות
 כלל לפי שיפתו כחי') ואמור לו בעבור זה עשה ה' לי בלחתי ממלרים
 (כמ"ש בהוליאך אח ספס ממלרים סעבדון אח אלקיס על ססר סזה כדי
 לקבל אח סחורס שעבודהס בגשמיות כדלמרי' במסי שבה סהשיב משה
 למלכ"ש כלום מרמ יש ביניכס אכילס ושחי' יש ביניכס ולכך
 הוליאנו ממלרים ליתן לנו אח סחורס מחמת סגובל לקיימס
 בעוסי' בעבדיס גשמיות [וכמ"ש במלמר מודפס רבס לאורייתח אוח כיל על
 מלרז"ל סכל מודיס בעלרס דבטיין נמי לכס פוייש] וסרשע סעבזס וכופר
 בעבודה גשמיות נמלח לפי ספוחו לי' ליליח מלרים שחי' כדי לעבוד
 עבודה גשמיות כמ"ש בהוליאך אח ספס ממלרים סעבדון וכי' בקבלת
 סחורס בעבודהס גשמיות כחי' פ"כ) אלו ה' שס לא ה' נגאל :

א"י רשע מה הוא אומר מה העבודה הזאת לכם (היונו לשון רבים
 וכוללח במס שפוסקיס בלרכי "לכס" .סכללי' לחקן מה דלפסר
 וכוא אומר כחי' עדיין לא חיקנה עלמך ברומניות וגופניות ומס לך לחקן
 ספולס בסירחות ומריבות ללחוס מלחמת ה' ובחמת סכל יפלט סיכו כי
 אס

הגדה של פסח

שְׁנוּ וְאָמַר לֹא. בְּעִבּוּר זֶה עָשָׂה יי לִי בְּצֵאתִי
מִמִּצְרַיִם לִי וְדָא דִּוּ. אֱלֹהֵי הָיָה שָׁם לֹא הָיָה
נִגְאָל :

חב

שַׁע   מאמר אנדרתא דפסחא   יִשְׁשַׁבֵּר

אם פוסקי' בחקנה הכלל כרו אחזיל ביומא כל המזכר את סדריס און
חפא בא על ידו משאי' אס יפסקו צלרני עלמו יוכל לטיוח סדורס
לטיוח לדיק כדי לקבל סרס וכמוכן אבל המזכר את סדריס רוצה בסרמח
קרן סחורס. וגם אהדל כל מי שיש צידו למחוח וכו' גם על בני דורו
נחשפ כי אס נפשו חשקה לזה אולי יוכל לפעול אלל מפע אנשים גיב
כדאי ואס לא חיו' סיו' נחשפ בעד פונס שלא מחס בסס בשום חחבולס
סיסי' לספיר סמכשול ולחקן בחקנה הכלל אבל זסו ספנח סרשע) ולפי
שסוליא איש' מן סכללי' (שפנחו סיא לסוליא איש' מזרני .סכללי') כפר
בעיקר (זסו סימן שאינו ירא ואוכב חורחו בעיקר ובעלמחו כי אס סי'
זס בלמח מפיקרו סי' רוצה שיחאחד שיש על ידו ולחקן חקנה סכלל למען
כבוד שמו ית' וחורחו כנו') ואף אחס אמור לו וכו' אלו סי' שס לא סי'
נגאל (כי בגאולס ממלריס וכל בגאולות סוא רק כשיחקנו מס דאפסר
בחקנה סכלל ובזכות זס יגאלו ישראל בגללותם כידוע משאי' סאומר סלוי'
עלי נפשי בכל עיני כנו' זסו טענה סרשע שאינו חפן בגאולה) :

א"י רשע מס סוא אומר מס סעבודס סזאח לכס פ"ד סלמרחי סורר
בסושענות סושפנח למען לימודך, למען מלכותך, ססמכות זלי'
כי לכאוי' סי' מקוס לבפ"ד סמקסרג לחלוק כי מס לנו לספיר בחפולס
כיכ למען מלכותך כביכול סלא זסו יכול ולריך סוא ית"ש לבדו לסושיפ
לעלמו ולמס זס נחבס אנחנו אך זסו ספנח רשע וסבפ"ד כי בשביל
זס כברא ספולס בשביל ישראל שימסרו נפסס ובקשחס ומגמחס לסקיס
מלכות שמיס חסו למדס לנו סחורס סקי' רלינו ית"ש סלנחנו נבקס בעד
כבוד מלכותך וזיס סושפנח למען לימודך זסו למדחנו סלנחנו כדורס
ובקס למען מלכותך, כנו', אבל סרשע סופן כנגד זס וסאומר מס
סעבודס סזא"ח (נק' ספנינח סקי' זא"ח כביכול כנודע בחיחוס"ק ובכמס
דוכחי') לכס זס שייך .לכס" לבקס בעד כבוד סנינחו ית' שיחגלס
בחחחויניס סלא סוא יושיפ לו לעלמו בעד כבודו) ואף אחס וכו' בעבוד
זס פסס סי' לי' ולא לו (זסו ססימן בטענחו סלז שאין לו חלק צאלקי'
ישראל כיון שאין מגמחו סנבקס בעד כבוד מלכותו וסנינחו ית') אלו
סי' שס לא סי' נגאל (כיון סזכו מגמחינו גם פחס לגאולס שלימס כ"ב
למען מלכותו ית"ש שאז יחגלס כבודו כנו') :

א"י רשע מס סוא אומר מס סעבודס סזאח לכס וכו' חס מס סוא
אומר

הגדה של פסח

יז

שער מאמר אנדרא דפסחא יששכר

אומר וכו' ושאי לשאלו וכו' יל סמיכות וסמך הדברים כי הרשע
 היינו מנה הרשעים הטופים ומעפים ופושטים מלפנים שלא להפסל
 הפיקר על הגאולה שלימה בעת החורבן ולרות האלו רק על שלום
 העמים ושגאולה הכי אחיב באיחור מלבד שהוא מיונה וכסירה באחכה
 לו בכל יום שיבא כיון שפחה הוא מלחמות ומירוף ובלבול ועד שיסי
 שלום העמים יוכל להמשיך בעיב זמן זמנים טובא וכי עד אז לא
 נאמין דיו בביאת הששיה לחכות בכל יום שיבא באם נאמר קדעה אלו
 סמטיחים שניל ביאת המשיח רק בעת שלום העמים והפולס ועחה אין
 עלי העמים. וכרמזים כחז בפירוט כהלי מלכים דמי שאינו מאמין
 בביאת המשיח או שאינו מחכה לביאתו ומחלק בפירוט (נחיצה או
 המחלק) דגם מי שהוא מאמין בביאתו רק שאינו מחכה לביאתו ואומר
 שיוכל לבא לאחרי כיז כוסר בחורה משה פי"ג ופיניו ראו מה שגרמו
 חורבן העולם הרשעים כהפילם. דיפס נפסדה ונכזבה זו בפוסיר. וגם
 מפורש בגמ' וזוסיק ומדרשים וכל הספרים הסיך דברים ובאחמה נראה
 כן מפורש גם מחזונים כי רק בעת חורבן עולם ולרות האלו מחוך לרה.
 ימלאם פדוח ורוחה וגאולה שלימה [ואכמיל כי לא יכילם ספר שלם]
 ועיי' במדר' (פי' בא) וערים זהו טענה הרשע מה הפדוח הואח לכם
 בליה זו ובכל שנה ושנה. אם בשביל גאולה מלרים הלא מה דהוי כוי
 כבר ואכתי עבדי אחשורוש אכן בגליות שונות בין העמים ואם שנקוה
 כי פי הגאולה הראשונה הואח נזכה לגאולה אחרונה ביב כמאמרס זיל
 פהיכ ליל שמורים ובה לגאולה הלא הוא (הרשע) אינו מקוה להז כיכ
 למסר הגאולה כנוי רק על שלום העמים זהו מגמתו וזה קושיותו
 ושאלחו מה הפדוח הואח לכם וח"ש מפני שהזיח א"פ מן הכלל
 (ישראל שמאמינים ומלפנים לגאולה כפשוטה באחמה כדרך היראים) כסר
 בעיקר (היינו עיקר א' מהי"ג עקריים הוא אחכה לו בכל יום שיבוא)
 ופי' באה החשובה. בעבור זה עשה סי' לי ולא לו אלו הו' שם לא הו'
 נגאלי דכן הו' במלרים גי' כי והמשים עלו בני ישראל מאמיל וארבעה
 חלקים מהו בשלשה ימי אפלה מאוחן הרשעים שלא האמינו ולא זהו
 לגאולה ואין אנו מבקשים ומחפילים לגאולה בעד הרשעים האלו ואם
 כמה ירלו להשאר בין העמים ורשעים כמוחם לא נחמה בידם ולי ולא
 לו וכו'. וכוסם מוזן ממילא. כמי"ש כהסיק דברי חיים פסי' כי בפוסיר
 בימינו רוב המנטינים הם מערב רב ועל כן יספרו פיהם דיעות
 נפסדות האלו. סי' ילילנו מהם וממונס, כמי"ש כהסיק אמרי קדוש מהסיק
 מספרעליסק ז"ל פהיכ שומר נפשוה חסידיו מיד רשעים ילילם פי"ג.
 ודע חס מה הוא אומר (היינו חסם וישר וירא ה' איש חס ויושב
 אהלים על חורס ומאמין ומלפס לגאולה ושזכו חבלי משיח אך הוא
 שואל) מה זאה (שיחאריך כגלות כ"ב ופי"ז הוא גלות השכינה שנקרה

הגדה של פסח

שער מאמר אנדרא דפסחא ישישבר

זאת וזכו מה זאת שפיר יחאריך זמן למר כשכיכ כביכול ולמכ זאח
ארכות בגלות כיכ ופיז בלח אליו השביע כהגון) ואמרת אליו בחוק
יד הוליוהו כי ממלרים (ימן שבחוק יד הוליוהו כי אז ממלרים כי לולח
זאח וכיו מהממממין עוד רגע אי כיו חלילס נשאריר מסוקפיר לגמרי
בטומאס כמבואר בכארזיל וגמלא שנטפס ילימ רק בחוק יד כנגד
המקמריגוס ורק בסכרר כדי שלא ישחקו ופיז נשאריר מלא סרבה
ליוליון לחקן ולרכיין כל אלו בגליות וזכו כאחרון בגלות סמר ככיד עד
שיחבררו ויחלצנו כל הגליות שזכה כולנו לגאולס וממילח כשכובז אל ס'
יחקנו כנליות במוקדם ויחקרב בגאולס) וזכו השובס על שאלהו. אמנס,
ושאינו יודע לשאלח את פחה לו שנאמר וכיו בצבור זכ פסח ס' לי
בלחתי ממלרים, ורבים חמכו דלמס ישיבו לשאינו יודע לשאלח הספוק
סזס שהוא השובס לכן כושפ פסח ס' לי בלחתי ממלרים כניל ואס הוא
אין צו דפח לשאלח לכל אינו רשע ולמכ יגיע לו חשובס שנסוב לכרשפ.
אבל יורמו לדרכנו לדרח בהרחס הלו שהוא דור הספוכה דריות
נפסדות ושונות ושכוח ספליגחא כניל ורבים לא יאמינו שזכו חבלי משיח
וזכו שאיי לשאלח שהיא פוסח על שחי כספיסיר ואומר שאינו יודע
(מס) לשאלח (מס) ישאלו ויבקשו מהשי ואיזו מסס יולדק מככחות כניל
ומס לרכיין או הגאולס או שלוס כעמים ולכשאר ציניסס חיו לפיפ.
פיכ) את פחה לו (לדחותו, ימן שגס הוא מצורב דריות נפסדות
וספיקוח. ואמור לו) בצבור זכ פסח ס' לי בלחתי ממלרים (שזכו
חשובס לכרשפ ימן שנדבק בספק דרפח כרשפ וצמהשבה פיז הוא למשן
חפוש את כניי בלבסס פיכ ככהחברך לרשפ מניע גס לך חשיבה כמותו)

כי ילילו ממזימוחס ויגאלנו צ"ב :

ר"ל עוד כמיש ושאינו יודע לשאלח (כמיש שסס כלדריקיס שאינו יודע
מס לשאלח ולבקש מלח סשי איזו דרך נחון לפניו יוחר, ולדרכנו
סיונו אס לשאלח ולבקש רק בגאולס או לרכי פלמו) את פחה לו
(לכניכו) בצבור זכ פסח ס' לי בלחתי ממלרים (שגס כמלרים ס' כן
שלא שמו כחלס אל משכ כצטורת הגאולס רק זכ ככ זכ ככה זכ
לפק על קישוי שצודו זכ לפק מלחץ כניו שככימים צין כהומוח וכיוולח
ובלמח לא כיו לכס ישופס אחרת רק בגאולס וזיש בצבור זכ פסח ס'
לי בלחתי כמו כן הוא פחה שלכל לירי פלמו זכ יפק על פרע זכ
זכ על אחרת ובלמח גס ללרכי פלמנו כמרובוס אין ישופס וסמלטס
אחרת זולח כג"ל צ"ב וזיש פסח ס' לי סיונו גס ללרכי פלמנו שנקרר
לי לכל אי ולי אין ישופס אחרת כניו) וגס כדפסקיי כסלי קידושין
שכפיקר ליל. לי) ואז אסרס אכולי פלמח כהקדש וסיונו סרו את מקודשה
לי חסו לפנינו, דלכולי פלמח סיונו סנלח פוסיז פשאן כהקדש שלא
יחשוב פובה פוסיז ושלא יכנס מסס כמו מהקדש רק יחשוב לכבוד
סשי

תָּם מָה הוּא אֹמֵר. מָה זֹאת. וְאָמַרְתָּ אֲדֹנָי
בְּחֻזֵק יָד הוֹצִיאָנוּ יְיָ מִמִּצְרַיִם מִבֵּית
עַבְדִּים :

ושאינו

שער מאמר אנרתא דפסחא יששכר

ספיי לשדווג כביכול וממילא פיי סגיל נוסע בכל פנינים. (כנוי במק"א
במאמר חקע בשופר) :

תָּם מס סוף אומר מה זאת ואמרת אליו בחוזק יד סוליאנו סי
ממצרים. פ"ד ספירשוי (בפי שופטים) פסיג חמרים חסי' פס
סי. הסולך עמו בחמימות וכו' אלל כל מס סיבוא עליך קבל
בחמימות וכו' סיינו י"ל "עליך" (דיוקא) כל מס סיבוא (חיו. על סיחוד)
עליך קבל בחמימות אלל גזרות (לא מובוא חיו) על סלבור אי"ל
לקבל באכנס רק לעבוד ולטורר רחמים לבבלס וכידוע בספרי חלמדי
רבינו הבעש"ט ז"ע כי סי"א סי' גזירס קסס ר"ל ואמר אי' מחלמדי
לו מאניס סלל כן סוף בודלוי מן סשמים וססיב לו כבעש"ט סקדוס
זכו נס סלל סייח בזמן גזירח כמן סי"ללס על כיו לכסמיד לסדוג
וללמד כי גס לז סייח אומר בודלוי כן סוף מן סשמים ונקבלסו באכנס
וממילא לא סי' מרדכו מרעיס עולמות כנגד זכ וע"ז חיו סי' יללס
לסופל (אלל לריכין לעבוד ולבקס לבבלס כנוי) וכן מספרים סי"א מאניס
ברוש א' מחלמדי כבעש"ט סקדוס (שמו סר"ר דוד סירקפס ז"ל)
סנכס לאסיק ואח"כ סב למדינתו ולרבו (וכמעסס באורך קלח ואכמיל)
וסוכיחו רבו באכנס ואלל סלל סוכרתיך קודס נסיעתך לזכר בדיבורך
(ושלל לסיוח מוב כספלגס יוחר מסרלוי) וכסמעסס ססי' (וכבעש"ט
סקדוס רלס זלח מסמי מרוס סד למפס) כי חפס (בידו מסספניס
וסלכס סספניס וסוף סי' מרוד בדיקות חוס לרקחו ולל סמע ורלס)
ובל לחוך חלר גדול ויסס מלוד ושס זקן אי' נרלס ככ"ל יוסב בקרלו
בסי' ושאלו על מלכ אחבי ממדינתו (רוסי' ואוקריוול) [כי סמע
סרודסיס לחוס סמלך וסשריס סס] וססיב סר"ד בלי"ל "ג"ט איז א
סלמערי כי כן סי' דרכו מעולס בחוס דרכו ולקבל סכל באכנס לומר
(סיינו שיס לנו לב סרממן סמרסס ואין לערער ולסרסר). ועי"ז נכפבל
לז סמרפור על סשריס סס סמלמריס אלל בניי וכסלרנו בגלות ויספו
סוד לסרע חיו. פ"ב חמליח ספנין. וזכו ח"ס מס סוף אומר (כדרכו
בחמימות סמקבל סכל) מ"ס זליח (סיינו כמ"ס סכונס בסידור מ"ס זליח
חיבור מ"ס [י"ל] עס זליח [מלמריח. וסיינו סימוד סגמור] וכוף ססיס
בזמח ככר סבע רלון ונה דעתו כסרואס ככונחו סימוד סלג. ועי"ז לריכין
לעוררו) ואמרת אליו בחוזק יד סוליאנו סי' ממלרים מניח עבדים (שזכו
סי"א

הגדה של פסח

וּשְׂאִינוּ יוֹדַעַת לְשֹׂאֵל אֶת פֶּתַח לוֹ, שְׂנֵאמָה
 וְהַגְדָּת לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר,
 בְּעִבּוֹר זֶה עָשָׂה יי לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרַיִם:

יביל

שער מאמר אנדטא דפסחא יששכר

סוף סימור מ"ה זמ"ה סג"ל רק מסגולת לפי שפס ממזרים סס"י
 בכרכה ובחזק יד בזמן סג"ל יל"מ כדו שלא ישארו בני שצרי עומאס חיו
 לעולם אלל עדיין עבד"י אכחנו ובכרכה לכבוד ולבקש ולחקן לסגיפ
 לבאגנ"ב וז"ל אנו מסבדות לחירות מגלות סחל סחז בקרוב) אכיסיר :

וּשְׂאִינוּ יודע לשאל את פתח לו. י"ל פסדחז"ל סס"י כס חלמיר
 לבית יעקב אלו הנשים אמירס רכ"ה. וסגס כ' בסודור
 בכוכה ספלת ר"ס בחיבה אח"ס ססוא אוחיות א"ס רלס וסוף ככ"ב
 אוחיות ו"ס כ"ב סוא ר"ך כיינו לסמחקה סדינים פיי"ש וד"ס שאינו
 יודע לשאל (ססוא נמוך ססכל כ"כ לריכ"י לקרבו בדברים רכ"ס ולא
 לסרטיש עליו וכסשמו. וזכו) א"ס (ססוא י"ס כ"ב ר"ך כז"י מסלרד"ל)
 פתח לו (בדברים רכ"ס) כז"י :

עוֹד י"ל ושאינו יודע לשאל את פתח לו. י"ל פס"י מעסס סנודסס
 מרבינו **הבעש"ט** החרד"ש ז"ע פסח נסמו לאסיק ומן ססמים
 סכוכו בדרך (כנרלס וכנודע בסס"ק מסני סס"י חלק מנסש דדוד
 וכסס"י מלסרף כפיר ס"י ססס בירושלים חוצצ"א פס רבינו כטל אוכ"ס
 סק' ז"ע סס"י ג"כ חלק כג"ל אז ס"י כגאלול סלימס ומסני סלא רזו
 אז מן ססמים) סססס לסמים (בין כמס כרסחקאות דסדו עליו) וקסרו
 ידס ורגלס (אוחו) ואת סססיד ר"ז סוסר ז"ל סס"י פמו) ומסני גודל
 סרסס וחלוסית סדעס נטלו מרבינו ככעש"ט כל מדרגותיו ולא ס"י לו
 מוחין כלל ושאל אוחו סר"ל סוסר רבי פד כלן ולא ווכל לסוסיפ לסג"ל
 מסרולמים סאלו וכס"ב כי סכס כלל אז מרוב ססחד ומכוכס וכסחיל
 ר"ז לסוכירכו פס"י פקידחו אלי"ף ב"ה גימ"ל וכו' ורבינו ככעש"ט סג"ד
 אחריו ונחלסב בלס לוכס כדרכו בקידש בלמרו וסוכירו אוחיות ססורס
 ופ"ז נחקו מותרות קסרויו וסגולטים כרמו וזכרו לו סמוחין ומדרגותיו
 סקדושים וז"ע ושאינו יודע לשאל (כ' בסידור סלרז"ל שאין לו סוד
 מוחין וא"י סרר סיווג) א"ס (פ"י אוחיות כסורה מל"י פד ס"י) פתח לו
 (סיפסחו לו סמוחין ככסחלס) כז"י :

א"י ושאינו יודע לשאל את פתח לו. מ"ס לשון "אח" כמו מדבר
 לנקבס (בלס"ק) ולכא"י כ"ז מדבר בזכרים ובן ססול"י. וי"ל
 פס"י"ש לעיל שאינו יודע לשאל (בלח"ס אופן אס על סטוכות כגלות
 וסלס

**יְכוּל מְרַאשׁ חֶדֶשׁ תִּלְמוּד לומר בַּיּוֹם הַהוּא.
אִי בַּיּוֹם הַהוּא יְכוּל מִבְּעוֹד יוֹם תִּלְמוּד**

לומר

שַׁעַר מֵאֵם-אֵנְתָא דַּסְפָּא יֵשְׁשֶׁבֶר

ושלום העמים או על הגאולה שלימה מיד) איח (בבחי' נקדים ומקבל) פחה לו (להסבירו בקטנות המוחין אשר יוכל להבין גם הנקבות וקפני סדפה כי מס יחרון בשלום העמים וכל כבלי עוסי' באין ארוחה אב שבשמים וביהמיק ושכיחא וכנסי' בגלות בעוסי' ע"פ אין פלס רק לשאל ולתפלה על ביאגנצ"ב) כיסיר בביח :

יְכוּל מראש חדש וכו' ויל' הסמיכות להשוכה שבנים כניל אשר רומז על סכנה הגאולה צעה חבלי משיח ונגד דיעות הנשפדות וספיקר הוא לשוב בחשוכה כי כלו כל כקליין ואין הדבר חלוי אלא בחשוכה, אך לכל יחשבו כי די בהסרור חשוכה ואנחה אי' (קנח) בלבד חסו יכול מראש חדש (בכל התחדשות כל דכו שיבא בלב בבחי' חדשו מפשיכס שנאמר במדיר פי' אמור גבי ר"ס ולכל יחשבו כי גם במחשכס מוכס כל דכו ג"כ די ע"ז אמר חלמוד לומר) ביו"ס הסוא (שצריך לחקן מפשיי באמה לטיוח בחי' לדייק וכדאי' במדיר בראשיח ויקרא אלקיס לאור יו"ס אלו מפשיכס של לדיקיס וכו' וע"ז נזכר בגאולה כנז') אי ביו"ס הסוא יכול מבעוד יוס (סיינו בחיקון בגמור וחסו אי אפשר רק כשיחי' יוס גמור של ע"ך המשיח) חלמוד לומר בעבור זס (שפריס נעבוד בחיקון סיסוד שנקרא ז"ס כמ"ס בכונה חיקון חלוח פסיכ על ז"ס סי' דוס לבנו חסו גורס לקרב לבחי' מקבץ גדחי עמו ישראל ב"ב ואין לסמחין לשוב צעה שחסי' הגאולה בחי' יוס גמור כנז' כי אז אין שוס נסיון עוד כמוצן ונדע ורק ספיקר לשוב פחס מקודס) בשפס שמשס ומרור מונחיס לפניך (שיס השגברות ססיח מצד מרירותס ממקומס ונקרא מרוד גוי מו"ח שסוא בניח ללמית לעומת המ"ס שסוא סי"פ וכשמחקנין פחס צעה סיניוד זסו מופיל לסחקרצות סגאולס ב"ב) כן יעזרנו ס"י בקרוב :

א"י יכול מראש חדש חלמוד לומר ביו"ס ססוא וכו' ויל' מפני שכליל זס נפחחיס חרפיין דחירת לכל נפס מישראל ומרגיש קדושס והארס בחירות והארס משמחה נעשו. וסכס מי שיכול מרגיש זס עוד מראש חדש ניסן שאז סחמלח הארס זו בחודש סגאולס ועזרחס אח סעבודס סזלח בחד"ס סזיס. חלמוד לומר (סיינו מי שצריך ללמוד אי"פ לומר יו"מ ואינו במדרגה זו שיכול לכרגיש כקדושס עוד מראש חדש ניסן) ביו"ס ססוא (מרגיש רק ביו"ס ססוא דפסח) אי ביו"ס ססוא (לומר גם ביו"ס ססוא יס ב' מדריגות) יכול מבעוד יוס (מי שיכול כנז')

הגדה של פסח

לומר בעבור זה. בעבור זה לא אמרתי אלא
בשעה שיש מצה ומרור מנחים לפניך ;

מחלה

שער מאמר אנדרטא דפסחא יששכר

כנז' מרגיש מצמוד ויוס פ"ס בשמה אסייה המלוח שאז זמן הקרצה ק"ס
ללאהנו ממלכ"ס) הלמוד לומר בעבור זה בעבור זה לא אמרתי אלא
בשעה שמשל ומרור מונחים לפניך (כיונו מי שסוף בחי' הלמוד לומר
עלמוד אי"ע לומר כנז' מדרגה פחיתת לא יוכל אלא בעבור זה בשמש
שמש ומרור מונחים לפניך על הסדר כלילת הקדושה סוף בשח אמירה
ספד"ס אז נחפורר גם מי שסוף בשפל המדרגה ביותר, כנודע) :

א"י יכול מראש חדש וכו' וירוש מדברי הרמ"ע משאלנו ז"ל דכ"ל לן
סך כללל בדחז"ל דכל קס"ד סוף בעלמחו גם כן סברל של
ממש אך המסקנא בהחלט סוף מסברא שסכר"פ בלמה ופ"כ לר"בין
לסב"ן דמסו הקס"ד יכול מראש"ס חר"ש (דוקא) לספר בי"מ ואי משום
שנא' ופברת אה סעב"ד סוף כז"ל סוף כ"כ לפי"ז זמנ"ס כל סוף
יוס"ן גם לאחר הפסח כיון שנא' "בחדש סוף" סוף ולמס דוקא הקס"ד
מרי"ת. אכן ו"ל פס"ד סוף כ"כ (דף פ"כ פ"כ) בל"ל דלמר לר"ב
דבר"ש ירחא אדאוקמינא לאברסס ומשי יד"י וכו' וכן יח"ק וליפ"קב וכו'
ולוקמי' בסד"י סד"י סד"י חק"פ ברחמי ומיחי למשיח בלא זמנ"י (וכבר
כ' מז"ס בשער יששכר במלמרינו חק"פ בשופר בע"י). ופ"י"ס במכרש"א
ש"י מדוע דוקא בר"ח וע"ן אוח"ו ויוס סוף חידוש סלכ"ס רמז על
סחחד"ש מלכות ישראל לפח"ד כ"כ ויוס מוכן להפ"ל פ"ז ואי חק"פ
סוף בר"ח ברחמי סוף פ"ה ר"ן לגאול"ס של"מ כ"כ וכו' פ"י"ס. ובס'
מוכן מס סוף הקס"ד יכול מראש"ס חר"ש (דוקא) ופ"ן שלכ"ו קס"ס
לשמח"ס מס זו פ"ש בנאול"ס מל"ס כיון דלכ"ו סד"י בנל"ס אכן
ובחשוק"ס שרי"ן א"י משום דנאול"ס מל"ס כ"י גאול"ס ראש"ו סוף
לגאול"ס סחכל"ו. ולז"ס הזמן ופ"ה ר"ן בראש"ס חר"ש סחחד"ש סלכ"ס
מלכות ב"ח דו"ד כ"ל מדברי סג"י וכמכרש"א פ"כ כ"י ספ"ר הקס"ד
יכול מראש"ס חר"ש (כנז'). ובפרט ר"ח כיון ר"ס למלכ"ס למלכו ישראל
שחחד"ס סמלכ"ס למלכו ב"ח דוד כ"כ פ"כ יספרו אז בי"מ לעורר
הגאול"ס סחכל"ו כנז') הלמוד לומר ביום סוף וכו' בשמש שמש ומרור
מונחים לפניך (כיונו כל"ל שמורים שאז ליל סמסמר וב"ל לגאול"ס
כדלמרי' בר"ס לד"ס ר"י) פ"כ כליל"ס סוף הזמן ופ"ה ר"ן לגאול"ס
של"מ כ"כ :

בעבור זה לא אמרתי אלא בשעה שמשל ומרור מונחים לפניך.
רמז ו"ל כי פוקר הסיון לקבל עליו עול מלכות שמים פ"י
בבחי"ר

הגדה של פסח כ

מִתְחַלֶּה עֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה הָיוּ אֲבוֹתֵינוּ
וְעַבְשׂוּ קִרְבָּנוּ הַמָּקוֹם לְעֲבוּדָתוֹ
שָׁנְאָמֵר וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל כָּל הָעָם כֹּה אָמַר

שַׁעַר   מֵאֵמֶר אֲנִידָתָא דַּפְסָחָא   יִשְׁשַׁבֵּר

בְּנֵיחֵרָס וּבִפְנֵי שְׁהִיִּסֵר גּוֹבֵר וְהַסְסִיּוֹן חֹזֵק וְכַמִּיִּשׁ בְּחֹרֵס רֹאשׁ נַחֲסִי
לַפְנֵיךְ סַחִיִּים וְסַמּוֹת אֵת סַמּוּז וְאֵת סַרַע וּבַחֲרָה בְּחִיִּים וְזִיִּשׁ לֹא אִמְרָחִי
(קִבְלָה עוֹל מַלְכוּת שְׁמַיִשׁ) אֵלֶּה (בִּפְנֵי סַסְסִיּוֹן) בְּשַׁמֵּשׁ שְׁמַלֵּשׁ (עֲבֹדוֹת
סִי) וּמַרְוִיר (מַסְפֵּר מַרְחָ וּכְנוּדַע בְּסַאֲרִיחִיל בְּסִידוֹר) מוֹנַחִים לַפְנֵיךְ (וּפִיִּז
וּבַחֲרָס בְּחִיִּים וּבַחֲוֹרָה סִי וּמַלּוֹחִיו) כִּיִּסֵּר :

מִתְחַלֶּה מוֹבְדֵי פִיִּז הִיוּ אֲבוֹתֵינוּ (סִיִּינוּ מַלְשׁוֹן אֲבִיִּשׁ שְׁסוֹל סַרְלָן
וּכִידוּפ מַס שְׁרַמַז כּוֹס רִבִּינָר הַהַדְרִישׁ הַחֹזָה מְלוֹבְלִיז

זִיִּשׁ וְסִיִּינוּ סַמְחַשְׁבִּיָּה שְׁסִיו חִיִּו בְּנַחִי פִיִּז וְחִסוּ בְּסוֹד וְדוּד זֶל עַד
סַרְאֵשׁ שְׁאִיזִיל שְׁבִיקֵשׁ לַעֲבֹד פִּיִּז חִיִּו רַק סִפִּי וְסַכּוּסָ לַסִּיּוֹתוֹ סַכּוּלָל
נַפֵּשׁ כָּל יִשְׂרָאֵל פִּיִּכ חִיקָן עַד סַרְאִישׁ כָּל מַחְשְׁבוֹת פִּיִּז [סִיִּינוּ כַּגְאֹס
וּסַפְסִיּוֹת וְסַחֲאוֹת וְכוּיִלָּה] שֶׁל כָּל נַפְשוֹת יִשְׂרָאֵל) וְעַבְשׂוּ (אֵמַס רִלָּן וְסַסְדֵּר
שֶׁל פִּסַּח) קִרְבָּנוּ סַמְקוֹס לַעֲבֹדָתוֹ שְׁנוּכָל לַסְפֵּלוֹת כָּל אֵלֹו סַמְחַשְׁבוֹת וְלַחֲקָן
סַכָּל לְאוֹרֵךְ עֲבֹדָתוֹ יִחִישׁ) כִּיִּסֵּר זִיִּב :

א"ר מַחְלַס פִּיִּז הִיוּ אֲבוֹתֵינוּ וְכוּ' אֲרַמִּי אֲבָד אֲבִי יוֹרֵד מֵאֲרִימָס וְכוּ'
וְסוֹ עַדְחוּ"ל בְּמַחֲנֵי בַּפִּיִּס מַחְחִיל בְּנִגּוֹת וּמַסִּיִּים בְּשַׁבָּת. וְלַכְאוּ'
יֵשׁ לַדְקָק דְּלַמַּס לְרִיךְ לַסַּחְחִיל בְּנִגּוֹת. אוֹלַס יִל כִּיִּין שְׁפִיקָר סַפְסַח
וַיִּזִּיִּמ סוֹל לַחֲקָן סַנְלֹוֹת שִׁרְדוּ לַמְאֲרִים פִּיִּכ מַחְחִיל בְּנִגּוֹת וְסַאֲיךְ
סַחְחִיל סְבִירוֹר פִּיִּז לְבָן סַאֲרַמִּי סִהִי אֵלֶּלוּ יַעֲקֹב אֲבוֹנוּ וּבְאוֹ נַשְׁמוֹת
יִשְׂרָאֵל זֵלָאן לְבָן שְׁבָאוֹ אַחִיִּכ לִיעֲקֹב כִּידוּפ מוֹזוּסִיק (וּפִיִּי) בְּדַבְרֵינוּ בְּמַאֲמֵר
חֹרָה שַׁבָּת פִּי וַיִּלָּא וַיִּשְׁלַח) וְסַכְשְׁבִּים סַפְרִיד יַעֲקֹב וְגוּ' וְאַחִיִּכ יִרְדוּ
לַמְאֲרִים לְבַרר וְלַחֲקָן סַנְלֹוֹת כַּמְבוֹאֵר בְּשַׁפִּיחַ פִּיִּכ זֶסוּ לְרִיךְ לַסַּחְחִיל
בְּנִגּוֹת וְלַסִּיִּים בְּשַׁבָּת יִזִּיִּמ וְסַפְלָאָה סַנְלֹוֹת מַאֲמִיל כְּנוּ' :

וְגַם יִל זֶסוּ סַפְרִיד סִירוּשְׁלַמִּי סַסְחִים (פִּי פִיִּס סַלְכַס סִי) רַב אִמֵּר
מַחְלַס לְרִיךְ לַסַּחְחִיל בְּעַבֵּר סַכְכֵּר יִשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם וְגוּ' וְאַקַּח אֵת
אֲבוֹתֵיכֶם אֵת אֲנַרְסַס מַעֲבֵר סַכְכֵּר וְגוּ' וְאַרְבַּס אִיר אַחַא וְאַרְבַּס כַּחִּיב כַּמַּס
רִיבִים עַשִּׂיחִי עַמּוֹ עַד שֶׁלֹּא נַחֲסִי לוֹ אֵת יִצְחָק דִּיאַ נַעֲשִׂיחִי לוֹ אוֹרַב
אִין חַמַּא מִיחָן לִי וְאִין זֶסוּ מִיחָן לִי פִּכִּיל פִּיִּישׁ בַּפִּי קִרְבָּן סַפְדַּס כִּי
חַמַּא מִיחָן לִי לַשּׁוֹן מִיּוֹךְ סוֹל מִיחָן סֵאֵ סִיִּינוּ כַּשְׁחַמַּא. וְעוֹד סִבִּיא
שֶׁס יִיא לַפְרַשׁ שְׁנִיִּסָס לַשּׁוֹן מִיּוֹךְ גַּס כַּשׁוּכַס יַחַסוּ לוֹ יוֹסוּרִים כְּדִי לְזַחֲתוֹ
יוֹחַר. וְסַפְסִין סַלָּא לַפְרַשׁ כֵּן דַּמַּס זֶסוּ סִבְטַחַס עוֹבַס סִיִּסְרַס וּמִיִּפְסַס
חִיִּו גַּס אֵס יִזְכוּ בְּמַעֲסִיִּסַס פִּיִּכ כַּפְשׁוֹפִי נַרְאֵס יוֹחַר פִּי סַפְסִיִּמ פִּיִּישׁ.

הגדה של פסח

יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֵבֶר הִנְהָר יָשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם
מֵעוֹלָם. תָּרַח אָבִי אֲבָרָהָם וְאָבִי נָחוֹר וַיַּעֲבְדוּ
אֱלֹהִים אֲחֵרִים: וְאָקַח אֶת אֲבִיכֶם אֶת אֲבָרָהָם
מֵעֵבֶר הִנְהָר וְאֹדְרָךְ אוֹתוֹ בְּכָל אֶרֶץ כְּנָעַן
וְאָרְבָּה אֶת זְרַעוֹ וְאֶתָּז לוֹ אֶת יִצְחָק וְאֶתָּן
לְיִצְחָק אֶת יַעֲקֹב וְאֶת עֵשָׂו וְאֶתָּן לְעֵשָׂו אֶת
הַר שְׁעִיר קְרָשֶׁת אוֹתוֹ וַיַּעֲקֹב וּבְנָיו יָרְדוּ
מִצְרָיִם:

ברוך

שער מאמר אנדטא דפסחא יששכר

אך בדרך רמז לדברי הק"ט דקאי על גאולה הפחידה ב"ב ומצלו משיח
שחס מקודם לזה ואלו סיפורים הם גם לאחן שזכו ביושר כדאי בסוף
כחובו וגם בסוף סופה וסארכנו בזה במק"א וכוו הסבלו משיח הם
מבחי יחסיק שסוא יסוי המלדיק לפחיד כדאי במסי שבה ועל ידו
ובבחינחו יסוי הגאולה שלומה ב"ב רק ע"י הגבורה מקודם כמבואר
בפסי"ח שפר חג המנוח פ"ז פיו"ש ובבני"ש במאמר שבה נחמו וז"ש
צירושלמי וארבע כה"ב כמה ריבוס עשיחו עמו עד שנחחו לו אח יחמק
שסוא יסוי המלדיק ב"ב צביאג"ל וכמה ריבוס יסוי מקודם עד שנחחו
לו זה וכן מ"ש און חסא מיתון לוי סיינו כפי"י הק"ט כ"ל שחס סיפורים
ומצלו משיח שישו עד שזכו לגאולה שלומה ב"ב וסוא בבחי"י יחמק כ"ל
והנה פיו"י לקמן ע"כ מעבר הנכר וכו"י בזה סיינו כי אברהם סוא
כנגד ססח כמ"ש במדרש ובמור ריש סלי ר"ח אכל גאולה מלרים סחס
דק גאולה ראשיוה ועדיין אנו בגלות ע"כ ספיקר לסמשך לחכלוה
ספיקרי גאולה ספחידה ב"ב פ"כ נמשך לזה דרש סירושלמי סרבה ריבוס
עשיחו עמו אורב נעשיחי לו עד שנחחו לו אח יחמק שסוא יסוי המלדיק
לפחיד ב"ב שסו סחכלוה מסגאולה וסרבה ריבוס ואורב סיינו סחבלו
משיח וססחר פניס ר"ל עד שנחחו לו וכו"י סחכלוה סגאולה שלומה בב"א:

מעבר הנכר ישנו אביחיסם מפולס וגוי וקח אח אביכס מעבר

הנכר וגוי. הנה בראש כל מופדוה נשאה פסי"ח וכל סמלוה
סמה זכר ליחאה מלרים ובסרפ סלילס כקדושה סלזו לול ססח סנחקס
רק צביל יזי"מ וכוו סאומרים סספוקים סאלו צהגדה של ססח מעבר
הנהר

כא הגדה של פסח

בְּרוּךְ שׁוֹמֵר הַבְּטָחָתוֹ לְיִשְׂרָאֵל. בְּרוּךְ הוּא.
שֶׁהִקְדִּישׁ בְּרוּךְ הוּא חָשַׁב אֶת הַבָּרָכָה
לְעִשׂוֹת. כְּמָה שֶׁאָמַר לְאַבְרָהָם אָבִינוּ בְּכַרִּית
בֵּין הַבְּתָרִים. שֶׁנֶּאֱמַר וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יְרוּעַ
תִּדְעַ כִּי גֵר יִהְיֶה זְרַעְךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם.
וְעֲבָדוּם וְעֲנִנוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה. וְגַם
אֶת הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ דָן אֲנִכִּי. וְאַחֲרַי כֵּן
יֵצְאוּ בְּרִכּוּשׁ גָּדוֹל:

(יקח הכוס בידו ומכסה המצות)

וְהוּא שֶׁעֲמָדָה לְאַבּוֹתֵינוּ וְדָנוּ שֶׁלֹּא אָחָד
בְּלִבָּר עָמַד עֲלֵינוּ לְכַדּוֹתֵינוּ. אֲלֵא
שֶׁבָּבֵל דּוֹר וְדוֹר עֲזָמָדִים עֲלֵינוּ לְכַדּוֹתֵינוּ.
וְהִקְדִּישׁ בְּרוּךְ הוּא מִצִּילֵנוּ מִיָּדָם:

כא

שער מאמר אנגלתא דפסחא יששכר

סנסר וגו' ואלקח את אביכם (אברהם) אבינו שכול כנגד פסח כמו
דחשיב בטור סי' תר"ז בשם אחריו וכול ג"כ מובא בשם המדרש) מעביר
סנסר (כאלוהיות שחס מפני אוהיות סנסר) סיינו בלדס סימנית [כי
כל סינות שלחם פוסק ליל לימין] כס אוהיות דמד"ק בני פסח שכול
כנגד אברהם כנוי) ובראש כלל הוא פסח כנוי: [ופיין לפיל בלוח
סקדוס]:

והוא שפמדה לאבוחינו ולנו. שלא אחד בלבד סיינו פיי. שלא אחד
בלבד" שלא סלמינו בלמונה אחדות ספוטו יח"ס לבדו בסגנחס
סרפיה על כל פרט ופרט רק שיחפו ש"ס וד"א סיינו בחריות סלנו
או סכפ ספולס וכיוצא וכמו סכחחתי דדרשח שבה טובס במלמר טובס
ישראל (אוח י) פיי"ס פסיכ ולא נלמר עוד אלקיכו למעשס ידיו. ופי"ז
שלא אחד בלבד (כנוי). וגם שלא אחד בלבד כי לא סלמינו בביחח ג"כ
בלחכס לו בכל יוס סיבא וממילא סגמו בלחי מלמין וכוי בריג פקדיס
בני אחר. ופי"ז) לכלוחינו (בלו פלינו סלרוח סללו במוסיר ח"ס סמד
פלינו לכלוחינו סיינו ספומדיס פלינו בראשינו וכיל בסיסקא [רשפ
מס

הגדה של פסח

(יעמיד הכים ויגלה המצות)

צא ולמד מה בקש לָבֶן הָאֲרָמִי לַעֲשׂוֹת לְיַעֲקֹב
אָבִינוּ. שִׁפְרָעָה לֹא גָזַר אֱלֹהִים עַל הַזְּכָרִים
וּלְבֶן בִּקֵּשׁ לַעֲקוֹר אֶת הַכֹּל. שֶׁנֶּאֱמַר אֲרָמִי
אָבֵד אָבִי וַיֵּרֵד מִצְרַיִם. וַיִּגַּר שָׁם בְּמִתֵּי
מִצְרַיִם. וַיְהִי שָׁם קְנֹוֹי גְדוֹל עֲצוּם וְרַב: וַיֵּרֵד
מִצְרַיִם. אָנוּם עַל פִּי הַדְּבָר. וַיִּגַּר שָׁם.
מִלֵּמַד שֶׁלֹּא יֵרֵד יַעֲקֹב אָבִינוּ לְהַשְׁתַּקֵּעַ
בְּמִצְרַיִם אֱלֹהִים לְגוֹר שָׁם. שֶׁנֶּאֱמַר וַיֹּאמְרוּ אֶל
פָּרְעֹה קְנֹוֹר בְּאֶרֶץ בְּאֵנוּ. כִּי אֵין מִרְעָה לְצֹאן
אֲשֶׁר לְעִבְרֵיךָ. כִּי כָבֵד הָרַעַב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן.
וְעַתָּה יֵשְׁבוּ נָא עִבְרֵיךָ בְּאֶרֶץ גּוֹשָׁן:

במתי

שער מאמר אנדטא דפסחא יששכר

מה היא אומר] בשם הקדושים מסטרמליסק ובעל דברי חיים ז"ל. וכמס
יטלו דימות נפסדות מלד אי כליאניספ"ן זכמס מפלגות. ומלד כז'
ספריפדיסטען כניל, כלד ססוס זכנ שאין זכנ רוח חיים, זלמונס
סראוי זכנין ליון וירושלים, זחומות אש מן סשמים, זיב. וכמ"ס זלור
סחיים סקדוש פ' זכר פסיכ וכי ימיך אחיך וכי שפיז פחידין ליחן
אח סדין אדוני סארץ גדולי ישראל ומכס יבקש סי טלזון סביח ספלוב
פכליס פיי"ש וז"ש עומדים פלינו לללותינו זדיפוחס סנפסדות ופי"ז
יגרמו סלרות וסכלוי ר"ל) וסקז"ס מלילנו מידס (וכמ"ס זכס) אמרי
קדוש כניל פסיכ שומר נפשות חסדיו מיד רשעים יילס סיינו מסרשעים
סמנסיוגיס סלזופיס סאלו) כניל:

צא ולמד מה זיקש לָבֶן הָאֲרָמִי לַעֲשׂוֹת לְיַעֲקֹב אָבִינוּ שֶׁרַעַס לֹא גָזַר
עַל הַזְּכָרִים וּלְבֶן בִּקֵּשׁ לַעֲקוֹר אֶת הַכֹּל. לְכַוֵּן יִפְלֹא סלשון
לֹא ולמד כי מה זכו לימוד עמוק כ"כ שזריכין ללחא וללמדו (סלח זכו
אמר מיד מה זיקש לָבֶן כְּנֹוֹי) אך כנס נודע זכסיק פסיכ מאויזי
סחכמני (כי לריכין ללמוד מאויזי סי וחורחו אך סס סולגיס סרשעים
סאלו לחלוח נפסס ולמפשי חוסזחס זכל לזס ונפסס זחסק נמרץ
מלוד

בְּמַתִּי מֵעַשׂ כָּמָה שֶׁנֶּאֱמַר בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ יָרְדוּ
 אֲבֹתַיךָ מִצְרַיִמָּה וְעַתָּה שָׂמַךְ יי אֱלֹהֶיךָ
 בְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לְרוֹב: וַיְהִי שֵׁם לְגֹי מְדַמֵּר
 שְׁהוּי וְיִשְׂרָאֵל מְצוּיָנִים שָׁם: גְּדוֹל וְעֲצוּם כָּמָה

שנאמר

שַׁעַר מֵאֵמֶר אֲגִדְתָּא דַּפְסָחָא יִשְׁשַׁבֵּר

מאוד, עאכ"כ א"ך לריבין אנחנו לילך זכח) מצוהך כי לפולס סוף לי
 (סחורס ומנחיו סוף נחיות משאיכ כרשעים ססולכים לחאות נשסס
 ולעצירות היא רק לפוס"ז כטובר) מכדי"ס. וז"ש סמניד לא ולמד מס
 זיקס לבן סארמי לפסוח לפסקב רבינו וכו' ולבן זיקס לפקור לח סכל
 (לריבין ללמוד ולידע א"ך רשע סוס ספמיק עד שאלו כדו לפקור לח
 סכל לחליתו ח"ו ולח זס לפומח זס פסס חלקיס פ"כ לריבין אנחנו
 ללמוד מזס ולידע ביוחד לפביד בפצודה יתירס מצידח סס"י וסעלאח
 סנלווח ולספמיק עד חכליה סנרס לסניע לחיקון סעולס) זכ"א:
 ויך"ך פס לגוי מלמד ססוי ישראל מלוינים פס גדול ועזוס כמס שנאמר
 ובני ישראל סרו וישרלו וירבו ויפלטו זמאוד מאוד וחמלא סארץ
 לחוס. ו"ל דנס ס"כ"כ מסחס לב סאדס זטרע זמרירות סוף סגלות
 סאחרון סלו כי נחזבר לפנח כליאניסמטן ככוסרים ח"ו וליך זדרך
 "גוי" (ססול נאליא"ן) סיינו לאומיות זלא סדה כראוי ולס כי
 כחפס פל פניסס יפס זלי זקן וסיאות ואין לסס לורה יסודי יאמרו
 סרשפס סאלו כי לאומיות ישראל סול חקופ זלכותס ואין כדאי
 לסחגרות זלמות וזרשפי ישראל לילך זוקן וסיאות ומלבוש ישראל רק
 ספיקר סמונה סלז וזיואל זמפנח סיכסיר, וי"ש סלא ירס לילך זדפחס
 סכזכזס אזל פכ"פ נחקרר (זסיחוי סיכ"ר) שאין ללחוס פס כליאניסמטן
 ויחן זלזבו פניס ססולס לומר מי אנוכי זמזש"י שאוכל ללחוס מלחמות
 ס' זצבוריס סלל ידפחי מך פרכי אמנס לח כונחו זלחמח לפ"ש לריך
 ללחוס למטן כזוד פמו יח' וחורחו גס לזפל ולספקיר לח מדה ספנוס
 פלו כמו פסי"י אלאמיר זי"פ זסי"י ססארה זניס פל סכגדס לסלן זדי"ס
 ולח סמפס סוס חקח זידך פי"סי"ס זנוטס דזריו זלחמח ונגד כל אלו
 סמפנוח סזרות פל סיכסיר נאמר זס כי ישראל קדושים זכרו זס
 זמלרים זעלס פורס קדושה סנס כי סיו פרוס ופרי"י וידפו קפ כח
 פלמוחס זנפסס פכ"ז חזיקו אי"פ זכל סלפסרות וז"ש ויסי פס לגוי
 (אזל לא לגוי נאליאנלסיר וי"ד זלזד ססול סחרון מלח גוי ככל רק)
 מלמד ססוי ישראל מלוינים פס (זוקן סיאות ומלבוש כשארדל זמדרש
 זכזכות זס נגאלו פלל סינו פמס ומלבושס וכל רואיסס סכידוס כי זע

הגדה של פסח

שְׁנֵאמַר וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבוּ וַיַּעֲצְמוּ
בְּמֵאד מְאֹד וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ אֹתָם: וְאָעֵבֹר
עֲדִיךָ וַאֲרֵאךְ מִתְבוֹסֶסֶת בְּדַמְיֶךָ וְאֵמַר לְךָ
בְּדַמְיֶךָ חַיִּי וְאֵמַר לְךָ בְּדַמְיֶךָ חַיִּי: וְרַב בְּמָה

שנאמר

שֵׁעַר   מֵאֵמַר אַנְדְּרֵא דַפְסַחָא   יִשְׁשַׁכֵּר

צורך ה' המה בני ישראל וכמ"ם צורמ"י ל"א סלוצו לך לזווגים פורש"י
סומנים דררכי אצוחיך' הסביבים פכ"ס וסיונו דררכי אצוחיך במלבושים
ובסחכסנות היסדוח בכל פנינים וז"ש שסיו מליונים) גדול ופלוס כמ"ם
ובני ישראל (סיונו בני ישראל המליונים כנ"ל) פרו וישלרו וירבו (סחרבו
בני ישראל הסכרים ומליונים על פניסם פ"י סחחזקות אצויהסם בלמוס
ודח ס"י) ויעלמו במאד מאד (ויעלמו כ"כ בסחחזקות בנפסם עד כי
ציעלו בעלמוסם מדה סענוס עסולס וסענוס נקרלח בלבוס מאויד
מאויד סויו שפל רוח וכמ"ם סרמנים סנך חציבס סענוס עד סכזסירו
וקרלוכו סחזיל בלשון מאוד מאוד וסיונו שאורו חיל ללחוס מלחמות
למונח ס' ודחו כנו' וכמו ספ"י שס אלמו"ר בלספארח צניס פכ"כ
ולסבנח וגו' ובכל מאודיך סיונו סענו"ס לבטל ולספקיר א"ע גס מזה
בשביל לסבנח ס' ומליוסו חס כונחו בלמח כנו' וז"ש שפשו כ"ז בשביל)
ותמלא סארץ לח"ס (לוחיות אמ"ח כמ"ם בליקופי חורס לסררזיל סיונו
שסיו בצחי' למ"ח לכס"י ודח חורחו פ"כ ספקירו גס מדה סענוס
ולחמו בנפסם כנגד כל אלו ססחויים וסמניפוח סריל בצונחם לס"ש
בלמח) כנו':

וְאָעֵבֹר פליך ורלרלך מחבוססח בדמיך ולומר לך דדמיך חיי וגו'
סנכס וודע דברי חזיל בצרכוח כי ד"ס נקרא ספליס כמו
סדרשו פכ"כ לא חלכלו על סדס וכו' וסנכס מלינו בצניו במלריס שסיו
פמוסיס מני במן גדורים בעלס קדושחם ופכ"ז ללשר נחבשרו בצשורח
סגולוס נא' ולא שמו אל משה מקילר רוח ומעבודס קשס (וכבר
כחבנו מזה בחיבורינו בעכ"י במק"ל) וגס כי עוב לנו עבוד לח מלריס
וכו' וכמ"ם זכרנו לח סדגס ללשר נלכל במלריס חכס וכו' וכיולל וכ"ז
ס"י מפני ססרון סדפח ללשר פרפס ס' יונק מסדפח כנודע מסלררזיל
פ"כ נשחבשו וככבשו מלרינס חחה ידו וכן סוה בימינו סמחויאשיס מן
סגולוס יחשבו לסחשלל יוחר רק על ספרנפס וססלום בעח סגלוח וכן
ס"י במלריס ספלחם לס"י מעורבח כי לא ידעו מה יחפללו חס לסלומס
ומובחם בגלוח מלריס ללשר ראו כי בעח שכלכו משה ולסרן אל פרפס
לגללס סרע לעס סזס וסכנידו פליסס יוחר סשיפצוד או חשבו פכ"ז
לעמוד

הגדה של פסח כג

שְׁנֵאמַר רַבְּכֵה בְּצִמַח הַשָּׂדֶה נִתְחַיֵּךְ וּתְרַבִּי
וּתְגַדְדִי וּתְבֹאֵי בְּעָרֵי עֲרִיִים שְׂדֵים נְכוֹנֵנו
וּשְׁעָרֶךָ צִמַח וְאֵת עָרוֹם וְעָרְיָה׃
וַיִּרְעוּ אֶתְנוּ הַמִּצְרִים וַיַּעֲנוּנוּ. וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ
עֲבֹדָה קָשָׁה׃ וַיִּרְעוּ אֶתְנוּ הַמִּצְרִים כְּמָה
שְׁנֵאמַר. הָבָה נִתְחַכְמָה לּוֹ פֶּן יִרְבֶּה וְהָיָה

כ

שער מאמר אגדתא דפסחא יששכר

לעמוד בנסיון חזלי בגאולה ולהספיל ספיקר רק להגאולה חיש וארלך
מחבוססה (מסורבה) בדמיק (החפלה כדחז"ל בצרכה כניל שיהיה כונה
הפלה מסורבה ולא ידעו כמה יבחרו לבקש ולהספיל על זה כניל) ואומר
לך (הכניא בשם הקביה) בדמיק (החפלה כניל) חיי (החפלה רק על
חיי הפולם המוצים הנלחיים היינו בגאולה שלימה, ולא לכשאר בגלות
חיו, וכירופ שגאולה נקרא חיים) וכמו׃

וּתְרַבִּי והגדלי ותבאי צמדי פדיים וכוי' ואת פרום ועריס, ככונה
בשפ"ח ובס'דור, ותרבי והגדלי ותבאי צמדי פדיים שדים
ככונה וגוי' (היינו קפונה אי' וב' וגלות אי' וב' פיי"ש וכ' עוד שם בשפ"ח
[שער חג המנוח פ"א] כי כ"ז פלה בליל פסח משאי"כ לעלות בדיקנא
לא זכו אז רק בחג השבועות מחן חורס חיש) ואת פרום וערי' (כי
לצחי' חורס שהוא המעלה שלמעלה ממנו צחי' כניל קבלת החורס בזה
היו) ואת פרום וערי' (בלי קבלת החורס עד שחקיים צבוליאך את הפם
ממלרים המבדון את חלקים על סהר סזה שזכו קבלת החורס כפוי'
בשפ"ח שם) כגז'׃

וַיִּרְעוּ אוחנו המלרים ויפנונו ויתנו עלינו עבודה קשה, וירעו אוחנו
המלרים כמה שנאמר הכה נחכמה לו פ' ירבה וגוי' פי'
הברבנאל זיל וירעו שחדו אוחנו (המלרים) לרעים וחפאים ומרגלים את
הארץ כדרך הקושרים ומורדים בארונים והחכמו איך יוכלו לנו (והיכי
שם מהלשון בשפ"ח דלא קאי ספי' שהרעו לנו רק שחכמנו נגדנו באשר
חשבו אוחנו לרעים ומרגלים בחשאי כני') פוי"ש והנה החוס"ק היא
לחיות וגם בגלות אדום סמר סלו יחשבו אוחנו לפטים כאזרחי הארץ
ובחשאי יארצו לנגדנו ללכותינו ובפרט את פרינחטנו ואנחנו לעומת זה
זיל נאמנים למלך ומדינה כאשר נשבענו מפי כניא דרשו את שלום
וגוי' אך לריבין לידע כי לא זכו פדיון החליות וגם לא לכפריו על
המדה פיי' כפאטריאטיסמו"ם לסיות מחבולל בשם המדינה ולכחליש פיי'

כח

הגדה של פסח

כִּי תִקְרָאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסַף גַּם הוּא עַל
שְׂנְאֵינוּ וְנִדְחָם בָּנוּ וְעָדָה מִן הָאָרֶץ: וַיַּעֲנוּנוּ
בְּמָה שְׂנֵאמַר. וַיְשִׁימוּ עָדָיו שָׂרֵי מַסִּים דְּמַעַן
עֲנוּתוֹ בְּסִבְלוֹתָם וַיִּבֶן עָרֵי מְסֻכָּנוֹת לְפָרְעָה
אֶת פִּיתוֹם וְאֶת רַעֲמֶסֶס: וַיִּתְּנוּ עָדֵינוּ עֲבוֹדָה
קָשָׁה בְּמָה שְׂנֵאמַר. וַיַּעֲבִידוּ מִצְרַיִם אֶת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל בְּפָרָךְ:

וַנִּצְעַק אֵל יי אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, וַיִּשְׁמַע יי אֶת
קוֹלֵנוּ וַיִּרְא אֶת עֲנֵינוּ וְאֶת עֲמָלֵינוּ
וְאֶת דְּחִצֵּינוּ:

וַנִּצְעַק אֵל יי אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בְּמָה שְׂנֵאמַר וַיְהִי
בַיָּמִים הָרַבִּים הָהֵם וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם
וַיִּאָּנְחוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעֲבוֹדָה וַיִּזְעְקוּ וַתַּעַל
שׁוֹעַתָם אֶל הָאֱלֹהִים מִן הָעֲבוֹדָה: וַיִּשְׁמַע יי
אֶת קוֹלֵנוּ בְּמָה שְׂנֵאמַר וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת

נֶאֱמָר

שַׁעַר   מֵאֵמֶר אֲנִידָתָא דַּפְסָחָא   יִשְׁשַׁבֵּר

כח שמירת כהו"מ וירשו אותנו כמלרים (שחשדו אותנו כגיל מדי
סאברצנאל והאנו לריבין לטיוח כנפיש וגלמניס אך לחסר שלא להחבול
בהס כנז' ח"ט) ויחנו פלינו מצודס קשה (שזסו בלמח מצודס קשה
וגדולס לחסר שלא לכמות איפ ציוחר לשוס אי' מסלרדיס וסיונו שלא
לסיוח מרגל או נאלזאלוליסט עגד עס סמדינס, וגס שלא להחבול בס
כגיל רק בחוקי אבותינו וכאשר נשבענו לשמור חוקס אשר אינס מחנגדיס
לדח חוסיק וסמיקר ללפוח ולחכות לנאלולס שלימס ז"ב) זכ"י:

וַנִּצְעַק אֵל ה' אֱלֹהֵינוּ וַיִּשְׁמַע ה' אֶת קוֹלֵנוּ כִּי־שָׁמַע
אֱלֹקִים אֶת נַאֲקָתָם וַיִּזְכֹּר אֱלֹקִים אֶת צְרוּתוֹ אֶת אֲבֵרָתָם אֶת
יִחְזַק וְאֶת יַעֲקֹב, הַמַּעֲרָשִׁים בַּהַגְדָּה עָמְדוּ בַּזֶּה דְלַמַּס נֵאמַר בַּזֶּה בַּפְרָשָׁה
חֲבוּא וַיִּשְׁמַע ה' אֶת קוֹלֵנוּ ס' ה' רַק בְּזִכּוֹת אֲבוֹתֵינוּ וְלֹא בְּכַח קוֹלֵנוּ
וְחַפְלוּתוֹ

הגדה של פסח

נִאֲקָתָם וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ אֶת אַבְרָהָם
אֶת יִצְחָק וְאֶת יַעֲקֹב: וַיֵּרָא אֶת עֲנָנָיו זֶה
פְּרִישוֹת דְּרֶךְ אֶרֶץ כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר וַיֵּרָא אֱלֹהִים

אח

שער מאמר אנדטא דפסחא יששכר

וחפלותנו וכמו שמסיים המגיד בזה וזכיר חלקים אה בריתו אה אברהם
וכו' וג"ל מפדמז"ל (בזכרות דף י') כל החולס בזכות פלמו חולין לו
בזכות אבותיו וכל החולס בזכות אבותיו חולין לו בזכות פלמו. ע"כ
אשמעין המגיד בזה שפיר ומפורש זה בחורס, דבפי חבוא נאמר ונלעק
אל פי חלקי אבותינו (היינו אותן שלעקו בזכות אבותיהם ע"כ נאמר)
וישמע פי אה קולנו (שנענו בזכות עלמן) אכן בפי שמוה שגא' ויחנחו
בני ישראל מן הסבודס ויעקו (מיירי באותן שלעקו בשביל פלמם מכיבד
הסבודס וגם בזכות עלמן שהגלות והסבודס מינעף אותם מפבודס הס"י
וכדאום הס לבגאל כדי שזולו לפבוד סי וכו' בכה וזכר"ה עלמן ע"כ
נאמר שס בפי שמוה) וישמע חלקים אה נאקתם ויזכור חלקים אה בריתו
אה אברהם אה יצחק ואה יעקב (היינו ששמע לנאקתם בזכות אבותיהם
אברהם יצחק ויעקב שתלה להם בזכות אבותיהם). וא"ש וכו' בפסי:

ויזכור חלקים אה בריתו אה אברהם אה יצחק ואה יעקב וירא
אה פניינו זו פרישות דרך ארץ, יש לדרוש הסמוכין בזה ע"ד
שאחמז"ל בבבא בתרא (דף סי ע"ב) מיום שגורס המלכות גזרות וכו'
סי מהראוי שנגזור על פלמנו שלא לישא נשים ונמלא זרעו של אברהם
אבינו בלה מאליו אלא וכו'. וכנס המצרים הרעו לנו בדיוק בפרישות
דרך ארץ ופי"ז נמלא זרעו של אברהם יצחק ויעקב בלה מאליו ח"ו
אבל הוא יח"ש נשבע לאברהם יצחק ויעקב לקיים לבניהם ופי"ז
וידע חלקים לבטל גזרתם וזה ויזכור חלקים אה בריתו אה אברהם
וכו' (כי במה שהבטיח לאברהם אבינו כי ביוצא"ק יקרא לך זרע ויינו
ולא כל יצחק כמפדמז"ל רק לזרע יעקב ויעקב פדס אה אברהם ויינו
לאברהם וליצחק וליעקב כי בזה תלה שבטתם לאברהם כנודע) וסמך
לי וירא אה פנינו זו פרישות דרך ארץ כיון שהבב"ה זכר אה בריתו
שהבטיח להאבות שיקיים לזרעם אחריהם והמצריים גזרו על ביטול פו"ר
ונמלא זרעם בלה חלונס ע"כ הוציאם משם כדי לקיים אה בריתו.

וירא אה פנינו זו פרישות דרך ארץ וכו' ואה פלמינו אלו הבנים
וכו' יל הסעיכות זל"ז כי סן יחשבו כי פרישות ד"ה אינו רפס
פי"כ כי אדרבא הוא גורס לסיוח פרוש וקדוש [ופי"ו מס שכתבו לפיל
פל הסיקא אראבי"פ הרי אני כבן שבטים שנס וכו' פד שדרשס בן
זמא

הגדה של פסח

את בני ישראל וידע אלהים: ואת עמלנו
אלו הבנים כמה שנאמר כל הבן הילוד
היארה תשליכוהו וכל הבת תחיון: ואת
דחצנו זו הדחה כמה שנאמר וגם ראיתי
את הלחץ אשר מצרים לוחצים אתם:

ויוציאנו יי ממצרים ביד חזקה ובזרוע גשויה
ובמזרא גדול ובאותות ובמופתים:

ויוציאנו יי ממצרים לא על ידי מלאך. ולא על
ידי שרף. ולא על ידי שקית. אלא

הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו. שנאמר
ועברתי בארץ מצרים בליקה הזה והביתי כל
בכור בארץ מצרים מאדם ועד בהמה. ובכל
אלהי מצרים אעשה שפטים אני יי. ועברתי
בארץ מצרים בליקה הזה. אני ולא מלאך.
והביתי כל בכור בארץ מצרים. אני ולא
שרף. ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים.
אני יי אני הוא ולא השקית. אני יי. אני הוא

ולא

שער מאמר אנרתא דפסחא יששכר

זמא וכיו] פ"ז בא סממיות ואח עמלינו אלו הבנים (כי כל עמלינו
סוא רק בשביל הבנים שזכר לומדי חורס ופל כן או חסר
בפרישות ד"ל חיו) וע"ז קאמר כי פרעס גזר נגד זכ כל סבן סילוד
סילורס חשליכוהו וכיו (כי רכס לבטל שיכוו בנים זכרים לומדי חורס)
וכי ספר עלתו ומחשבתו:

אני סי אני סוא ולא אחר שמעתי מאאזמורד הקי זי"ע (בטל שס
שלמה) בעת ססדר אני סוא ולא אחר. שיזכרו שלא למעות כטו

שטעס

הגדה של פסח כה

ולא אחר: בְּיַד חֲזֹקָה זוּ הַדְּבָר. בְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר.
הִגֵּה יָד יְיָ הַיְוִיָה בְּמִקְנֶה אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה בְּסוּסִים
בַּחֲמֹרִים בְּגַמְלִים בְּבָקָר וּבְצֹאן. דְּבַר כְּבֹד
מָאֵר: וּבְזֹרֹעַ נְטוּיָה זוּ הַחֶרֶב. בְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר.
וַחֲרַבּוּ שְׁלוֹפָה בְּיָדוֹ נְטוּיָה עַל יְרוּשָׁלַיִם:
וּבְמִזְרָא גְדוֹל זוּ גְלוּי שְׂכִינָה. בְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר.
אוּ הִנֵּסָה אֱלֹהִים לָבֵא לְחַתּוֹת לֹד גְּוֵי מְקַרֵּב
גְּוֵי בְּמִסּוֹת בְּאִתּוֹת וּבְמוֹפְתִים וּבְמִלְחָמָה
וּבְיַד חֲזֹקָה וּבְזֹרֹעַ נְטוּיָה וּבְמִזְרָאִים גְּדוֹלִים
כָּכֵל אֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם יְיָ אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרָיִם
לְעִינֵיךָ: וּבְאִתּוֹת זֶה הַמַּטָּה. בְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר.

ואח

שער מאמר אנדחא דפסחא יששכר

שפסח אחר כדאמר'י בפי' דחניגס פכח'ד שכנוי זכר מימי נפרוחי
ופלומי (וסמשך ספנין יוחר אין בזכרוני) וי'ל ספנין הוא לסגלל מזס לא
פ"י חקירות פילוסופיא כי לא זס סדרך בחר ס' רק אברסס אבינו
שני'יל בקדושתו גס כשהקר בחלחלו למליאח אלקי פרס סחגולתו אכל
לאחרים אינו רשאי, סכסס ואין צו מ'זס כמו שביאר קדוש זקינו צסי
מפני גניס רק לסרמציס ודפומי סלרדיקיס סאמוי'יס ז'ל ביחוד ני'ולו ג'כ
צבחי' אברסס אבינו בדרך זס פ"י'ס צמפין גניס אמנס ב'אמס כפיקר הוא
אמונת אומן אחרי כל ידיעתו ולימודו וד'ס ספיימן בראשית תורחך סקדומס
רשומס חכמתך ססחומס וכו' וכן רחובות סכסר נחלי אמנס מ'ס פמוקיס
ידלס איס חבוב'ס חולאות'י חמשים שפרי ציכס אמוניס כולר ס' שגס
אחרי חמשים שפרי ציכס סהגלי'ס הוא סאמוני'ס וכמו שפסח צכחרו
ש'ס סנמשך מסכסר ציני'ס נחלי אמוני'ס, ומפני ססחי'ס סייס אמוני'ס
כולר ס' ורק פ"י סאמונס ח'ס אני (ר'ס 'אמוניס 'נו'ר ס') הוא ולא
אחר (ספייז ינללו מפסות אחר וכו' א'אזמור' זי'פ) כני'ל:

ביד חוקס זו סדבר כמ'ס סכס יד ס' סור'ס צמקנך אשר צשדס
בסוסיס צחמוריס צגמליס צצקר וצלאן דבר ככד מאור וצזרופ
כפוי' זו סחרצ כמ'ס וחרצו שלוסס בידו כפוי' פל ירושליס וצמור'א גדול

הגדה של פסח

וְאֵת הַמַּטָּה הַזֶּה תִּקַּח בְּיָדְךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בּוֹ
אֵת הָאֲתוֹת: וּבְמוֹפְתִים זֶה הָדָם. כְּמָה
שֶׁנֶּאֱמַר. וְנָתַתִּי מוֹפְתִים בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

(מגיד הרחיצה וצ"ל לשפוך מים ב' שפוכית כאן)

דָּם. וְאֵשׁ. וְתַמְרוֹת עֵשֶׂן:

דָּבָר אַחֵר בְּיַד חֲזָקָה שְׁתִּים וּבְזֵרוּעַ נְמוּנָה
שְׁתִּים וּבְמוֹרָא גְרוּל שְׁתִּים וּבְאֹתוֹת
שְׁתִּים וּבְמוֹפְתִים שְׁתִּים:

אֵלֹהֵי עֵשֶׂר מַבּוֹת שֶׁהֵבִיא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
עַל הַמִּצְרִים בְּמִצְרַיִם וְאֵלֹהֵי הַיָּם:

(וכאן ישפוך מהכוס " טיפין)

דָּם. צְפֻרְדַּע. כְּנִים. עָרוֹב. דָּבָר. שְׁחִין. כָּרָד.
אֲרָבָה. חֶשֶׂךְ. מַכַּת בְּכוֹרוֹת:

רַבִּי יְהוֹרֵדָה הָיָה נוֹתֵן כְּהֵם סְמָנִים:

רַצ"ךְ. עַד"ש. בְּאֲח"ב:

רבי

שער מאמר אנדרתא דפסחא יששכר

זו גילוי שכינה וכו'. סנה לריבון להבין המעשה הדברים והסמיכות דרחיל
זה לזה וגם מ"ש סכי וחברו שלוש וגו' על ירושלים וכי ח"ב סיום
ומסו זה לסוכה בליל חידוהנו וכבר עמדו ע"ז מפרשו הסגס. וי"ל
עשימש"כ לקמן בפנין סנז"ה מה שנוסגים בליל פסח עיי"ש וכן במאמרנו
ראשון לחדש השנה (אות י') וכן במאמרנו (לחדש חמיו אב) אשר אב
הצירוף סו"ה והוא בבחי' ניסן שנק' חר"ש סחס חדש גי' י"ב סוי
הכולל כל הצירופים וכן אי"ב וע"כ נקרא ניסן חדש אבי"ב אב י"ב כי
הגאולה א"ס נחאחרת ח"ו מניסן סה"י בחדש אי"ב (בחי"ב) כמצואר
בפסיקתא אשר בו הצירוף סו"ה וכן סנה סחבלי משוח בפסוק וליח
כסורא

הגדה של פסח כו

רבי יוסי הגלילי אומר מנין אתה אומר שלקו
המצרים במצרים עשר מכות ועל הים
דקו חמשים מכות. במצרים מה הוא אומר.
ויאמרו החרטמים אף פרעה אצבע אלהים
הוא. ועל הים מה הוא אומר וירא ישראל
את היד הגדולה אשר עשה יי במצרים וייראו
העם את יי ויאמינו ביי ובמשה עבדו: כמה
דקו באצבע עשר מכות. אמור מעתה.
במצרים דקו עשר מכות ועל הים דקו
חמשים מכות:

רבי אליעזר אומר מנין שקל מכה ומכה
שהביא הקדוש ברוך הוא על המצרים
במצרים היתה של ארבע מכות שנאמר
ישלח בם חרון אפו עברה וזעם וצרה משלחת

מלאכי

שער מאמר אנרתא דפסחא יששכר

כסודא אלא דנפקא עגו חשיכא כלו עיב ביב נוכס ללאח מאפיליה לאור
גדול פיי הסבלים סאלו כנודע חכו רומזו ביד חזקיה זו סדביר (ססוא
סאכז וסולך על סחכליה סנלס סגאלס ביב עפיז סיי ססכס גאלס
מלריס [כניל כמלמרינו כיס] ופיכ אס חסי קודס סגאלס סחבלי
משיח ססוא דיניס כחי ביד חזקיה זו סדביר אוחיות ולסון דביר
קסוח, אז חדפ כמיס) סנס יד יקויק סוייס ססוא לירוף ניסין יחד
פס לירוף איב כניל ומכר כסירוס כחיקוסיק לירוף חדס איב ככסז
סלו [ולג בריח יסכסח יושעפ ישראל סיוס סמזואר כסידור] וסוא
ככחי כחדסיס ימללנס סדחזיל סיונו כחדס איב ססוא חדס מססר יב
ספמיס כויי כניל וכסוסו ככחי דיניס סגאלס סלימס פיי סוא מכס
ככל ססיא ומכלס אוחס וזיס) כמקך אשר כשדס כסוסיס (סנקרס
ססימ) כחזורים כנמליס ככקר (ססוא מלר ססיא כנודפ כסלרזייל)
וכלל;

הגדה של פסח

מִלֵּאכֵי רָעִים. עֲבָרָה אַחַת וְזַעַם שְׁתַּיִם וְצָרָה
שָׁלֹשׁ מִשְׁלַחַת מִלֵּאכֵי רָעִים אַרְבַּע. אָמֹר
מַעֲתָה בְּמִצְרַיִם לָהּ אַרְבָּעִים מִכּוֹת וְעַד הַיּוֹם
לָהּ מָאתַיִם מִכּוֹת:

רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר מִיָּן שֶׁכָּל מִכָּה וּמִכָּה
שֶׁהָבִיא הַקְּרוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרַיִם
בְּמִצְרַיִם הָיְתָה שֶׁל חָמֵשׁ מִכּוֹת. שֶׁנֶּאֱמַר
יִשְׁלַח בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ עֲבָרָה וְזַעַם וְצָרָה
מִשְׁלַחַת מִלֵּאכֵי רָעִים: חֲרוֹן אַפּוֹ אַחַת. עֲבָרָה
שְׁתַּיִם. וְזַעַם שָׁלֹשׁ. וְצָרָה אַרְבַּע. מִשְׁלַחַת
מִלֵּאכֵי רָעִים חָמֵשׁ. אָמֹר מַעֲתָה בְּמִצְרַיִם
לָהּ חָמֵשִׁים מִכּוֹת. וְעַד הַיּוֹם לָהּ חָמֵשִׁים
וּמָאתַיִם מִכּוֹת:

כמה

שער מאמר אגדתא דפסחא יששכר

ובלאן (פי' חוטבת מצרים, ובכל אלו יכס) דבר כדו מאוד (זכור יחי
סגולה בחדש חב (פי' שפיר הסמיכות) ובזרופ נפוי' זו סחרב כמיש
ומרבו שלוספ בידו נפוי' על ירושלים (שזכו מורכב ביסמיק בחי' פי' כ
יחי סגולה שלומה גי' ביום הזה בחדש חב כרל מדי' הספיקהא.
ויחי) ובמורא גדול (שזכו סחבלי משיח במורא גדול) זו גילוי שכינס
(זו בעלמו ראי' מהמורא גדול וסחד של סחבלי משיח כי יחי גילוי
שכינס בי' בביאג'י. כיסיר בקרוב):

ובזה שכחבני הסמיכות חרש ניסן לחדש חב וגם כבינס שאוכלי'
בלול פסח ומס שייכות לליל ח' ח' סל' לכאוי קסס דכרו סוס
סיפכו דבליל זו עאלג. ובחי' נגלו. אך נודפ דחזל (בידושלמי יומא)
כל דור סל' נכנס ביסמיק בימיו כאלו נחרב בימיו וכיון שזכו לול
המשומר ובה לגאולס וכשרואין בעוסי' סל' בא חלי' ביום פ'ס לבשר
כגאולס וגם אז סוס ככר סמוך לחכות לילס ופדיין בן דוד לא בא פ'כ
דואין כי לפ'ס לא נכנס ביסמיק בימיו בימי סססח סאלו פ'כ סוי
כאלו

הגדה של פסח

כו
 בַּמָּה מַעֲלֹת טוֹבוֹת לְמַהוּם עָלֵינוּ: אֱלֹהֵינוּ
 הוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא עָשָׂה בָהֶם
 שְׂפָטִים דִּינֵנוּ: אֱלֹהֵינוּ עָשָׂה בָהֶם שְׂפָטִים וְלֹא
 עָשָׂה בְּאֱלֹהֵיהֶם דִּינֵנוּ: אֱלֹהֵינוּ עָשָׂה בְּאֱלֹהֵיהֶם
 וְלֹא הִרְגָ אֶת בְּכוֹרֵיהֶם דִּינֵנוּ: אֱלֹהֵינוּ הִרְגָ אֶת
 בְּכוֹרֵיהֶם וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת מְמוֹנָם דִּינֵנוּ: אֱלֹהֵינוּ
 נָתַן לָנוּ אֶת מְמוֹנָם וְלֹא קָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם

דינו

שִׁיר מֵאִמֶר אֲנִידָא דְפִסְחָא יִשְׁשַׁבֵּר

כאלו נחרצ צימיו פ"כ אוכלי' הביצה כמו ביום שנחרצ ביסמ"ק בסמודס
 סמססקה ירא ס' בפנינו וירחם ויגאלנו בצי"א:
כמה מעלות טובות למקום מלינו וכי' פאכ"כ טובס כפילס ומנופלא
 וכי' ומס"ים ובנס לנו אה ביה סבחרס לכפר על כל פונחוינו.
 לכאורס יפלא כיון שחללי' סדברים ס'י' טבנס לנו אה ביה סבחרס
 ולאשר סוא חרצ במוס"ר אי"כ מס זס שייסר סמגיד (אחר סחורבן)
 נוסח זס סלא אדרבא יוכל לפורר חונס חי' בזכרנו זס בליל סחקדש
 חג דכיון טבפל סחללי' בבנין ביסמ"ק אי"כ לשמחס מס זו פושס, ואכחי
 פבדי אכני. ואס כונחו כיון שטבטיחו יח"ס לבנו פוד ביה יעקב
 סשלי' אי"כ זלח תקוטינו, ושמחח לבנו, ובצפטינו פטינו. אי"כ סוליל
 ולס"ים סנוסח כן יבנס לנו ביה מקדשו ב"ב וכיוצא לא לס"ים בלמנפ
 סענין טבנס לנו אה ביה סבחרס כיון שחסרנו זס כחי. אולס יש
 ליישב בטבנח כל ספינן שמחח ליל פסח טבאו סאורח סלא כסדר
 בבחינה דילוג וקפילס ונפסחו כל סטפריס ברוב חסדו יח"ס פלינו.
 סלא פ"י מפטינו. ונפספ בליל ססוא אור גדול כי"כ פד טגס בטסחלקוח
 סאורח אחי' מיד ומסחילין בטפסי' פ"י מפטינו לספור ספסי' בטדרגס
 סדי חכס ליום סחמסי' חג סטבוט סמבואר בטאריזל וכיון טלס לא
 ס'י ססארס גדולס סזלח מסדו יח' בליל פסח לא ס'י ביכולטו לספור
 ולחקן רק כיון טכבר ס'י לנו סאר סזס פ"כ טוב בטצילוח ליקחו
 ולסמטינו בחרס פ"י מפטינו בטפירה סעומר (ופי' מס פטרטנו בוס
 בטמאר חג סבכריס אוח פ"ס על אס און קמח און חורס) וכן פושין
 שמחס מנאלח מלריס (חג ספסח) אף טבטוסי' אכחי פבדי אכני בגלוח
 אחר אך כיון טכבר גאלנו ממלריס סלא פ"י מפטינו אי"כ בודלי' יחזור
 לסוב אלינו פוד יח' ברחמיס לגאלנו חסו בביח סבחרס כיון טכבר
 ס'י

הגדה של פסח

דינו: אלו קרע לנו את הים ולא העבירנו
בתוכו בחרבה דינו: אלו העבירנו בתוכו
בחרבה ולא שפע צרינו בתוכו דינו: אלו
שקע צרינו בתוכו ולא ספק צרכינו במדבר
ארבעים שנה דינו: אלו ספק צרכינו במדבר
ארבעים שנה ולא האכילנו את המן דינו:
אלו האכילנו את המן ולא נתן לנו את
השבת דינו: אלו נתן לנו את השבת ולא
קרבנו לפני הר סיני דינו: אלו קרבנו לפני
הר סיני ולא נתן לנו את התורה דינו: אלו
נתן לנו את התורה ולא הכניסנו לארץ
ישראל דינו: אלו הכניסנו לארץ ישראל
ולא בנה לנו את בית הבחירה דינו:

על אחת כמה וכמה טובה כפולה ומקפלת
דמקום עדינו. שהוציאנו ממצרים ועשה
בהם שפטים. ועשה באלהיהם. והרג את

בבוריהם

שער מאמר אנדרטא דפסחא יששכר

סי לנו שמה פזרונו יחי לרית נוחח וסחורס סוף נלחוח פ"כ צפ"כ
ובדלוי נכס כביכול שישוב אלינו ברחמים צבית סלשיו ב"ב פ"כ זסו
מכוון כמו ספנין בליל ססח. חסו ססייס סעגד בסגדס לליל ססח דק
ונכס לנו צית בסחורס וממילא נשמע כיוון ססי" לנו מן"ז סלרת קדושס
צטר סמורי' ציכמ"ק פ"כ ישוב אלינו שמה למקום סכוא כיוון סכנד
סי סלור סכוא במקום סכוא צנקל יוחר לסעינו פוד בחרס כנו וסי
כמו סשמחס בליל ססח אף סנסחלקו סלורות בימי סססי" חוריס בנג
סצבוסוס (ברבי"א סני"א פוד יוחר) פ"י ססיו כנר בססח וכן סענין
סכנס לנו לת צית בסחורס וכו' ומחמח זס יחזור לנו ציכמ"ק ב"ב
כיון

הגדה של פסח

בְּכוֹרֵיהֶם. וְנָתַן לָנוּ אֶת מְמוֹנָם. וְקָרַע לָנוּ
אֶת הַיּוֹם. וְהֵעֵבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ בְּחֶרֶבָה. וְשָׂחַע
צָרֵינוּ בְּתוֹכוֹ. וְסָפַק צָרְכֵנוּ בְּמִדְבַּר אֲרָבָעִים
שָׁנָה. וְהֵאֱכִילָנוּ אֶת הַמֶּן. וְנָתַן לָנוּ אֶת הַשֶּׁבֶת.
וְקָרְבָנוּ דְּפָנֵי הַר סִינַי. וְנָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה.
וְהִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וּבָנָה לָנוּ אֶת בֵּית
הַבְּחִירָה לְכַפֵּר עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ :

ער כאן אומרים בשבת הגדול :

רָבֵן גַּמְלִיאֵל הָיָה אוֹמֵר כָּל שָׂדֵא אָמַר שְׁלֶשָׁה
דְּבָרִים אֵלָיו בְּפֶסַח. לֹא יֵצֵא יְדֵי חוּבָתוֹ.
וְאֵלָיו הֵן : פֶּסַח. מִצֵּה וּמְרוֹר :

פסח

שער טאמך אנדטא דפסחא יששכר

כיון שז"י כבר ע"כ דייקא בליל פסח איז סמגיד לבאר יוסף כיון שפיקד
סמג וסממח בליל פסח ג"כ רק באופן כזה שניסלו לחיב סמורופ
ויחזרו לנו לעובד ככו :

רָבֵן גמליאל סיי אומר כל מי שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח
לא יצא ידי חובתו ואלו הן פסח מצה ומרור סכונה בטהרה
פסח מצה מרור גיי קריש שמין כי פיי כניסה מוחין אלו נקרא
השמן וילאו ישראל ממזרים עכ"ל והנה להבין הלשון שאמר. לא יצא
ידי חובתו ר"ל כי הנה אכתי עבדי לחשורופ אכן גם אחרי גאולה
מזרים בחשוכא שריון בגלות הארוך והמר כלו והשמן סיכור סוף
המעבד גאולהנו האחרונה ובכל מקודש ועם נכ לביאצי סוף השמן
האכן נקף ומשמחה ומבלבל ומעבד בעוסיד והפיקר כפי כונת חקיש
צריש בשם קריש שמין בשילוב' סו"י וסו"י כיג מזכיר ציוסיכ פייש
וכאשר נזכר לבחי' קריש שמין לקרופ השמן אז יבא סג"ל צ"ב ככו
דלרדל ששמן בשמנו חקיש בטול וחשב כי כבר בא סיוס לה' לגאולה
פלימס ופיכ חוקשין וכו' לערבב השמן חיש כל מי שלא אמר שלשה
דברים אלו בפסח (שזולים קריש שמין ככיל מסידור. ופן תשאל סוף
מה סופלנו כיון שצדיין בגלות אנהנו חסו) לא יצא ידי חובתו (חובים
סיונו

הגדה של פסח

פֶּסַח שְׁהוּוּ אֲבוֹתֵינוּ אוֹכְלִים בְּזֶמַן שְׁבִית
הַמִּקְדָּשׁ קָיָם עַד שׁוּם מָה. עַד שׁוּם
שְׁפָסַח הַקְּרוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל בְּתֵי אֲבוֹתֵינוּ
בְּמִצְרַיִם. שְׁנֵאמַר וְאִמְרַתֶּם זִבַּח פֶּסַח הוּא
לִי אֲשֶׁר פֶּסַח עַל בְּתֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם
בְּנִגְפוֹ אֶת מִצְרַיִם וְאֶת בְּתֵינוּ הִצִּיל וַיִּקַּד הָעַם
וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ :

מצה

שער מאמר אנדחא דפסחא יששכר

היינו כס"א [ופי"י זכונה מים אחרונים חובי"כ] שכוה משרש כשמן
ולא ילארזו מעגלות כנו עדין עטוה עכח כס"א ענקרל חובכ נז"י) עד
שחכס לבחי קרי"פ שפי"ן ווא עאל כז"א כיכ"ד :

פֶּסַח וכו' על שום שפסח הקב"ה על בני אבותינו במצרים כנגפו
אח מצרים ואלה בחינו כליל וגי פ"י כפי רבינו מכריל
מפראגא ז"ע על כגדס ש"ס (ס"ד בדי"ה ר' גמליאל אומר וכו') אשר
החמלא מה זכו כנס וחסד שלא שלטו המכות כזניי שלא כמס היו
במדרגה השוכה וקדושה ולמה ישלום ככס המכות שכוכו במצרים רק
מכות כזרות שסיחס פ"י הקב"ה ככבודו וכפלאו כ"י יוכל לשלום גם
כזניי לולא שפסח הקב"ה וכו' מפחד"ה פ"י"ש. וקישיותו כוה מוזנה
לכל. אך סירולו כנו' לפנין מכות כזרות לא זכיתי לכל לכזין כי אס
כוה פ"י הקב"ה לבדו לא אדרבא כלא כוה יח"ש שכבחין גם במצרים
כין פ"י"ס של כזור ומדוס לא יבחין ח"י שלא ללקוח כזורי ישראל
וישראל מס חמלו כזכ. אולם יל פפי"פ מס שכחכנו כז"ה (מכדורל כ"י
סוף כוח קרי"ב כזגי"כ) לפנין פכ"כ כשס פכ"ק כי פכ"כ שכוה נולד
ממלוח נפודים אשר רחוח כזוחר פ"כ לריך עדין כזוחר פ"י"ש שלפי"י
גם כזשרל קדושים גם במצרים מקום כוהמל פרות הארץ פ"כ כולרכו
ככזורים גם כזורי כניי לישופס והכלל שלא ישלום ככס המכס שנמשכס
פ"י אסמח סמלוח כזוחר כפרוח הארץ חכו כנס וכמכד שפסח על
כפי בני כזורי ישראל במצרים כז"י. חכו יל ג"כ כמפס להפניח כזורים
כפי"ס גם כזמינו סמכאר כז"ע ומקורו כמס' כופרים וידועלמי כז"ע

וכן :

א"י פסח זה וכו' על שום מ"ה וכו' מ"ה זו שאלו אוכלין על שום
מ"ה מרוד זה שאלו אוכלין על שום מ"ה וכו'. כזכ"ר

ג"ס

אוהו בידו המצה

מִצָּה זוֹ שְׂאֵנוּ אוֹכְלִים עַל שׁוֹם מָה. עַל שׁוֹם
 שְׂדֵא הַסְּפִיק בְּצֶקֶם שֶׁל אֲבוֹתֵינוּ
 דֶּהֱחַמִּין עַד שֶׁנִּגְדָּה עֲלֵיהֶם מִלֶּךְ מִלְכֵי
 הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְנֶאֱמַר. שְׂנֵאמַר,
 וַיֹּאמֶר אֶת הַבֶּצֶק אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם עֲנֹת
 מִצּוֹת כִּי לֹא חָמֵץ. כִּי גִזְרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא
 יִבְלוּ דֶּהֱתַמְהֵמָה וְנִם צָדָה לֹא עָשׂוּ לָהֶם :

מרור

שער מאמר אגדתא דפסחא יששכר

גַּם מִיֵּשׁ כִּי הֵנֵּה אֵלּוּ הֵג' פֶּסַח מֵלֶס וּמְרוֹר הֵס זִמָּן מִמְקַדֵּשׁ מִדְּלוּי
 כּוֹלֵם עֲכִיז נִקְרָא הַחַג רַק עַל שֶׁסְּמֵלֵיכָ חֵיג הַמְּלוּיָהּ בַּחֹרֶס שֶׁנִּכְחַב
 שְׁסוּא בַּחַי' זֵיֵא [כִּי פֶסַח לֹא נִקְרָא בַּחֹרֶס רַק יוֹס י"ד וְלֹא יִמּוּחַ הַמִּי"ג]
 סִיּוּנו בַּחַי' מִיֵּשׁ כְּנוּדֵס וְהֵנֵּה גַּם מִיֵּשׁ (שְׁסוּזְכְּרוּ זֹכֵס) הֵס גַּי' מֵלֵיֵשׁ
 וְחֹסוּ שֶׁנִּקְרָא חֵיג הַמְּלוּיָהּ רַק עַל שֶׁסְּמֵלֵיכָ בַּחֹרֶיֵס שֶׁנִּכְחַב בַּחַי'
 מִיֵּשׁ כְּנֹז' :

מִצָּה זוֹ שְׂאֵנוּ אוֹכְלִים עַל שׁוֹם מֵס עַל שׁוֹם שֶׁלֹּא הַסְּפִיק וְכוּי' וְכֵן
 לְשׁוֹן זֶס בְּפֶסַח וְכֵן בַּמְרוֹר וְיִוּרְמֹז כִּי בִּלְמַעַת אֵין עֵסֵס לְמַלְוּוֹת
 ה' כִּי רַק הֵס חוֹקִי הַמֶּלֶךְ וְגִזְדוּחֵיו (וְפִיּוּ) מִיֵּשׁ זֹכֵס לְיוֹס בִּי דְפֶסַח עַל
 הַפִּיּוּס לְדָקוּ אוֹרֵיֵב זִיּוֹס אֵי בַל הַשְּׁחַמּוֹ) וְלִמַּס נַחַן עֵסֵס לֹוֵס אִמְנַס
 נַחִינַח הַעֵסֵס י"ל לְמַלְוּוֹת בַּדֶּךְ אֲגַב וְדִרְוֵשׁ אֲבַל הַפִּיּוּקֵר הוּא מַסְנֵי שְׁסוּא
 לְרֵיֵן הַבּוֹרֵא יִחֵשׁ וְזִיֵּשׁ עַל שׁוֹיֵס בְּנֵי לְרֹיֵן כְּנוּדֵס זֹסוּ הַפִּיּוּקֵר בַּשְּׁבִיל
 שְׁסוּא לְרֵיֵן הַשְּׂי' וּבַשְּׁבִיל זֶס אוֹכְלִים הַמֵּלֶס וּמְרוֹר וְכֵן הַפֶּסַח זִמָּן
 שֶׁבִּיֵסִיֵק קִיּוֹס וּמִיֵּשׁ עַל שׁוֹם מִיֵּשׁ כִּי הַפִּיּוּקֵר הַמְּלוּוֹת הֵס לְהַחִיּוּקֵן
 הַגְּמוֹר לְהַשְׁקִרְבוֹת הַגְּאוּלֵס כְּנוּדֵס בְּכּוֹנַת מֶלֶךְ רַחֲמָן רַחֵם עֲלֵינוּ שְׁסוּא
 מִיֵּשׁ הַחֲדֵשׁ לְחִיּוּקֵן הַגְּמוֹר וְחֹסוּ עַל שׁוֹיֵס מִיֵּשׁ וְחֹסוּ לְרֹגֵנוּ יִחֵשׁ מַחֲחַלֵס.
 וְסִבֵּן קֶלַח :

א"י מֵלֶס זוֹ שְׂאֵנוּ אוֹכְלִים עַל שׁוֹם מֵס. פִּיּוּ בַּדְּבָרֵי **אִמְרוּר** הַכִּי
 זִיֵּשׁ בַּחֲפִאֲרַח בְּנִים עַל הַנְּדֵס עַל פֶּסַח (דָּךְ מִיֵּשׁ פִּיֵּא בַּהַנְּדֵסֵס)
 בְּדִיֵס אִיֵּי מֵלֶס זוֹ שְׂאֵנוּ אוֹכְלֵין וְכוּי' מִיֵּשׁ בַּבַּחַי' עֵנוֹס אֲשֶׁר רֹמּוֹ הַמֵּלֶס
 שְׁסוּא נִמּוּכֵס לֹא כֵן הַחֲמֵץ שֶׁנִּגְבִּיֵב עֲלֵמּוֹ וְעוֹלֵס בְּנִפּוּחַ יוֹתֵר מֵמַס שְׁסוּא
 הַפִּיּוּסֵס בַּעֲמֻמַּחֵס בַּחֹכֵס חֹס י"ל עַל שׁוֹם מֵס' פֶּרֶשׁאֲחֻזִּיל בַּמַּסֵּס וְאִפְרָן
 שְׂאֵמְרוּ וְנַחֲנוּ מֵס' שְׁסוּא עֵנוֹס הַיּוֹתֵר גְּדוּלֵס סִיּוּנו שְׁסוּא מֵס וְאֵין לְגַמְרֵי
 יוֹתֵר

הגדה של פסח

אוהזו בידו המרור :

מְרֹר זֶה שָׁאֵנוּ אוֹכְלִים עַל שׁוֹם מָה. עַל שׁוֹם
שִׁמְרָרוּ הַמִּצְרִים אֶת חַיֵּי אֲבוֹתֵינוּ
בְּמִצְרַיִם. שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בְּעִבּוּדָה
קָשָׁה בְּחוּמַר וּבִלְבָנִים וּבְכָל עִבּוּדָה בַּשָּׂדֶה.
אֶת כָּל עֲבֹדָתָם אֲשֶׁר עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרֶךְ :
בְּכָל דֹּר וְדֹר תֵּיב אָדָם לְרֵאוֹת אֶת עֲצָמוֹ
בְּאֵדוֹ הוּא יֵצֵא מִמִּצְרַיִם. שֶׁנֶּאֱמַר וְהִגַּדְתָּ
לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר. בְּעִבּוּר זֶה עָשָׂה יי
לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרַיִם. שְׂלֵא אֶת אֲבוֹתֵינוּ בְּלִבְד
נֶאֱל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵלֵּא אֵף אוֹתָנוּ נֶאֱל
עִמָּהֶם שֶׁנֶּאֱמַר. וְאוֹתָנוּ הוֹצִיא מִשָּׁם לְמַעַן
הָבִיא אוֹתָנוּ לְתֵת לָנוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
לְאֲבוֹתֵינוּ :

לפ"כ

שער מאמר אנגדתא דפסחא יששכר

יחר ממ"ש דוד חולפת וכו' וזכו מלכ וז שאלו אוכלים על שום. מכי
פנו שזכו רומז סמל כנו' וכן במרור יל על שום מכ כי סלרות
וספסוד מדכאים ומשברים סלז וסרות ונכנפ רוחו ולצבו וכן ספסח
רומז לאכול מחניכס חגורים מקלכס בידכס בחפזון סיינו כסובר אורח
מסקין פלמו לדרך ולא ברמות רוחי כאורח סארץ למלאות סאות לבו
כנודע ובכ"ז רומז על שום "מכ" פנו כנו' :

בכ"ז דור ודור חייב אדם לראות חת פלמו כאלו סוא ילח ממלרים
סלח חת אצוחינו וכו' סלח חף אוחנו וכו' סיינו סליל פסח
סצריך לסחלסב ככל לבו לסודות ולסלל לסניו יח"ש ססוילסנו מססדות
לסירות חף אוחנו גאל פמסס בסיות אז סס נסמחינו פרוס ופרי' בלי
סורס ומלכות ועוד כמסנת סשר של מלרים מכ נסחנו וכו' סללו פפי'
וסללו, חפסיכ גאלנו כססדו יח"ש ופי"ז יחחמס לב סלדס לסודות ככל
מאודו ונספו ולצבו כחיוב פלינו. וזכו יורמז ככל דור ודור חייב אדם
לראות

חקת הבוס בדרך (ער ה'ל'ויה) ותכסה המצות :

קְפִיכָךְ אֲנַחְנוּ תִיבִים לְהוֹרוֹת לְהַלֵּל לְשִׁבְחָ
 לְפָאָר לְרוֹמֵם לְהִרָר לְבָרֵךְ לְעִלָּה
 וּלְקַדֵּם לְמִי שֶׁעָשָׂה לְאֲבוֹתֵינוּ וְקָנוּ אֶת כָּל
 הַנְּסִים הָאֵלֶּה הוֹצִיאָנוּ מֵעֲבָדוֹת לְחֵרוֹת. מִיָּגוֹן
 לְשִׁמְחָה. וּמֵאֲבֵל לְיוֹם טוֹב. וּמֵאֲפִידָה לְאוֹר
 גָּדוֹל. וּמִשְׁעָבוֹר לְגֵאֲלָה. וְנֹאמֵר לְפָנָיו (שִׁירָה
 חֲדָשָׁה) הַקְּלוּיָהּ :

ה'ל'ויה

שער מאמר אנדתא דפסחא יששכר

לראות את עצמו (כיון מייבז קאי על לראות את עצמו שיראס עצמו
 האדם בבחי' חייבז ובסיוחו במערים בטונוטונו כנו' שאף אוחנו גאל
 פעמס) כאלו הוא ילא מעמרים. ואשפיכ גאלטו בחסרו יחיש ופייו יחלסב
 יוחר לסודות לו יחיש כאשר יגדל חסמד בטבנת לבו כנו' :

א"י בכל דור ודור וכו' שלא את אבותינו בלבד הוליא הקביס מעמרים
 אלא אף אוחנו גאל פעמס, (וקסה לכאורס כי אוחנו מס פעל
 בזס הלא פדיון פכדי אריס אוחנו משוקפי' בטיפ סיון בוקס ומבולקס
 בנפש וגוף במילוק סארנוט ונרות נרות ריל פ"ז קאמר שאף אוחנו
 גאל פעמס. כונח מערת סחכלית הוא רק) למען הביא אוחנו לחת
 לנו את סארץ אשר נשבע לאבותינו (מעילא פי"ז) לא אבותינו לבדס
 שגאלס מעמרים נריכין לשמות בינימ אלא אף אוחנו כיון שפי"ז יביא
 אוחנו אל סארץ אשר נשבע לאבותינו בביאג"ל בביאס בביאס קיימת
 לקיים שבעת אבות ופי"ז יש לנו לשמות ביוחר) ואחכס לו בכל יום
 שיבא בביא :

א"י בכל דור ודור חייבז אדם לראות את עצמו (לבדוק ולראות את
 עצמו) כאלו הוא ילא מעמרים (פרות סארץ, ונריך לחקן בנפסו
 כל מס דלפאר לסממר מערוס ובחוקון אוח ברית יסוד קודש) וכו'
 שלא את אבותינו בלבד גאל סקביס (בשביל חיקון סיסוד ושסיו גדורים
 בעריות כשאחזיל וכדי לסוליא נלוזי קרי נשס כניש בכסארזיל) אלא
 אף אוחנו (סאות שלנו בבניות בערנו) גאל סקביס פעמס שנאי ואוחנו
 (סאות שלנו כנו') הוליא משס למען הביא אוחנו אל סארץ אשר נשבע
 לאבותינו (וכל אלו הביאות לארץ סיו רק למען וסקביס הוא נלחי
 ובקיים שבעתו בעיכ יהי' כביאס ג' פדי עד חכו חסי' ביצ פי'
 חיקון

הגדה של פסח

הִלְלוּהָ הַלְלוּ הַלְלוּ עֲבָדֵי יְיָ הַלְלוּ אֶת שֵׁם יְיָ : יְהִי
שֵׁם יְיָ מְבָרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם :
מְמוֹרָח שְׁמֵשׁ עַד־מְבוֹאוֹ מְהֻלָּל שֵׁם יְיָ : רַם
על

שער מאמר אנדטא דפסחא יששכר

חיקון סאו"מ מקבץ נדחי עמו ישראל כגודפ בהארז"ל וזכו שמוחניו
ג"כ סו"מא משם כדי לטבוא אוחנו בחיקון וקיובון כנ"ל אל סארץ)
בזיאגלצב"א :

א"י בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים.
מ"ש בלשון חיי"ב. ולפול קאמר רק מלוי"ה עלינו לספר בצי"מ
(פ"ד ששמעתי בשם הגה"מ מ' ישעי' ז"ל מפראגא שספיד על בנו
יחידו סה"ג ז"ל סה"י חבד"ק באלאבזוג ואמר ערדז"ל חיי"ב אדם לברך
על סרעס [בשמחה] כשם שמברך על סעודה נא' לשון חיי"ב. כי זכו
נשאריו חיי"ב [רובן ככולם] כי מי יוכל לומר זכותו לבי כ"כ שמקבל
עליו אסון נורא ל"ש כזו בחייו בשמחה רבה כמו סעודות וסגס שמאשך
לבו לסיוח בבחי' זו אך לסיוח כן באמת בלבו זכו נשאריו חיי"ב סכח"ס)
כי לסיוח באמת בשמחה בלבו בבחי' זו ממש כאלו הוא בעצמו יצא
ממצרים מבית עבדים (בלי שינוי משמחה של אבותינו שיצאו ממצרים
בעצמם) זכו נשאריו חיי"ב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא
ממצרים וכן מ"ש סגן חובת כל הילירים לפנ"ך ס"א לסודות להלל ולשבח
לפאר וכו' כל אלו עשר וריבוי סגולים לכשי לאמרם בשלימות זכו
חובת כל הילירים ונשאריו חיי"ב כנ"י וכן מ"ש לקמן בהגדה לסיכך
אנחנו חייבים לסודות להלל ולשבח ולפאר וכו' מי יוכל להספאר באמת
כי קיים כל אלו ריבוי סבחים וסחפלות סראוויות לכשי ובסרעס בלילה
כזה ע"כ נשאריו חיי"ב כנ"י. משאי"כ לספר בצי"מ שסמטוס בעצמותה
רק להזכיר יצאח מצרים ואם מוסיפין מעט כבר קיים מלוי"ה לספר
בצי"מ ע"כ כאמר בלשון כזה כנ"י :

א"י בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו (כשכאדם משגיח על
עצמו איך הוא עומד במדרגות עבודה ס' ומצילא לא יוכל ליגבס
רוחו כי באמת מס יזכר קרוץ חומר מלא סמאים נגד מלך מלכי
כמלכים יח"ש וגם כל סמחגאס כאלו עפ"י. ואם לסיכך כשיסול בדעמו
כאשר יזכר סגותיו ואיך הוא משקט בחאוותיו. יוכל להסח"ש סיו מן
עבודה ס' ע"כ ל"ל ולחשוב בעצמו כאלו הוא יצא ממצרים (סכיו משוקטוס
במ"ט סערי עומאס ועכ"ז גאלס סקב"ס וכמ"ס סכ"ק מ' אשר זי"ע
חבד"ק ראספס"ץ על סחלס למקראי קודש זכר ליצאח מצרים סיו"י מס
סכבואו כ"ק אלאמר זי"ע בספארעס בניס על סגדה של ספס בדי"ה קדש
ורחץ

עַד־כָּדָגוּיִם יי עַד־הַשָּׁמַיִם כְּבוֹרוֹ : מִי כִּי
 אֶלֶהֵינוּ הַמַּגְבִּיהוּ לְשֶׁבֶת : הַמְשְׁפִּילֵי לְרֵאוֹת
 בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ : מְקִימֵי מַעְפָּר דָּל מְאַשְׁפוֹת
 יָרִים אֲבִיוֹן : לְהוֹשִׁיבֵי עַם־נְדִיבִים עִם נְדִיבֵי
 עַמּוֹ : מוֹשִׁיבֵי עֶקְרֵת הַבַּיִת אִם־הַבְּנִים שְׂמִיחָה
 הַדְּלוּיָה :

בצאת

שער מאמר אנדטא דפסחא יששכר

ורחץ, ופייו יתחזק לבצו ולטוב ולהסטר לעבוד את הטיי מעמס ועד
 פולס) שלא את אצוחינו גאל הקב"ה ממזרים אלא אף אוחנו גאל
 עמסס (ופייו נלמד מליי"ג גם אכחנו דורנו אוך להסטר ולטוב לעבודה
 הטיי) כתי :

(בהלל) מושיבי עקרת הבית את הבנים שמחם הללוי הכס
 במחניי פסחים (דף קמ"ז ע"ב) ונאמר לפניו
 הללוי עד סיכן הוא אומר בטיי עד את הבנים שמחם וביטי עד
 חלמים למעינו מים ומוחם בנאולס וכו' עכ"ה וכנס יש לדקדק בשלמא
 לבי"ה ולכך נקרא הלל המזרי משום שאומר עד אחר בללח ישראל
 ממזרים בית יפקב מעס לופז וכו' עד סוף הפוסקא חלמים למעינו
 מים משא"כ לבי"ה מה טעמייו דאומר קודם המלס עד את הבנים שמחם
 ולמס נקרא הללוי היינו זסו הלל המזרי (כיון שאינו אומר אז כלל
 בללח ישראל ממזרים וגוי) ונראה דדברי בי"ה כס שייכים יוחר לפסיד
 שיטיי הלכס כותיי (כנודע ממקובלים הראשונים) ופיבא גניז בגויי,
 דכנס פיקר גאולת מזרים הוא הכנס על גאולת הפסידס בי"ב (גאולת
 ראשונס מורס על האחרונס) דזסו דרשו רזיל הללו פבדי סי ילא פבדי
 פרעס סא בלמח בנלוחינו המר אכחי פבדי אחשורוס אכן נגושים
 ונדכאים, אחיי הרשעים, איז דכין הכנס ואוח לביאגנצ"ב. וכנס דרזיל
 במדרש מושיבו עקרת הבית זס ללח את הבנים שמחם זס רחל, וייל
 עקרת הבית זס רחל שנקררח כן. את הבנים שמחם זס ללח שהיחם
 מרובס בבנים, ולדברי שניכס נכללו בזס רחל וללח (וסכונס בלילס זו
 כי ללח שהיח בחוץ נעלמס וסוה פעל ונכללס ברחל שסוה בחיי מלס
 שאורס פויי"ש בכונת וביסידור) וזסו בגאולת שלימס לשחיסן שחי הסיין
 כנודע פיי"ג לדברי בי"ה שפיר לפי הכונס להכליח בגאולת מושיבו עקרת
 הבית את הבנים שמחם שזכו הכליח גאולת מזרים בנאולת הפסידס
 פיי"ג זסו פיקר הלל המזרי ואינו אומר קודם המלס רק עד שמש ח"ש
 ומוחם

הגדה של פסח

**בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לְזִעְוֹ:
הֵיְתָה יְהוּדָה לְקֶדְשׁוֹ יִשְׂרָאֵל מִמְּשֻׁלוֹתָיו:
הֵיִם רָאָה וַיְגַם הַיְרֵדוּ יִסֵּב לְאַחֹר: הַהָרִים**
רקרו

שער מאמר אנדטא דפסחא יששכר

ומוחס בגאולת' סיינו סכונט הכל סולך אחר החמוס בגאולת סאחרונט
ב"צ ח"ט חותים בגאולת' כנז':

מושיביו פקרת סביח אס סבניס שמחס סללוי (וסמוך לו) בלאת
ישראל ממלרים וגוי יש לדרוש סמוכין פטי"ד כסארדיל כי
בליל סדר (יצאת מלרים) סוף כי רק רחל נחגלית פחה ולאס נחשלמה
כדי שלא ינקו סחילוניס ממנס ורק רחל נוסלת חלקס וחלק סצירחס
לאס כמצואר כ"ס צסידור וזסו י"ל פטי"ד סמדרס מושיביו פקרת סביח
נקרא רחל כדמשמע לישנא דקרא ולחד מ"ד נקרא רח"ל אס סבניס
שמחס (ופי"ו) צחי חייס וסלוס פ' וילא דר"ס צכסטרס ויברח יעקב
ארס וגוי' חסו סב' מושיביו וכי' אס סבניס שמחס (זסו רחל כמיד
סנז'. ואימחי כוא סשמחה רחל סנק' ססכינס כמי"ס צסידור סרי"ר סנחי
ז"ל סאין סשחס כשמחה ססכינס בלילס זו של ססדר חז"ס אימחי זסו)
בלאת ישראל ממלרים (בליל יל"מ סוף זוג רחל כמ"ס צכונת מלס זו
וכי' צסידור וכנז'):

בצאת ישראל ממלרים ציח יעקב מפס לופו וגוי' וכן כל סמזמור
עד חלמיס למפינו מיס. יש לדקדק על אריכות סלשון כאלו
סוף כסל סחיבות וסססוקיסי סיס ראס ויניס סידרן יסוב לאחור ססריס
רקדו כאליס גצפות כצני לאן (ואחי"ב) מכ לך סיס כי תנוס סידרן
ססוב לאחור ססריס סרקדו וגוי' אולס י"ל כי רישא דסאי מוזמור קאי
(כסש"טו) על גאולת מלרים בלאת ישראל ממלרים וגוי' עד ססריס רקדו
כאליס גצפות כצני לאן וזסו כחיב בלשון עבר שזסו סו' בגאולת מלריס
אמניס בלמה מכ אסני פחס סגאולת סזלח כיון סלכחי עבדי אכן
בגלונוו סארך צפוכ"ר פ"כ מדבר מפחס בלשון עחיד (סיסא דסאי
מזמור) בגאולת סעחידס ב"צ מכ לך סריס כי תנוס סידרן ססוב
לאחור ססריס סרקדו וגוי' גצפות וגוי' (סיינו כמי"ס ציפסי) [ומספירין
זס בלחרון ט"ל פסח] על גאולת סעחידס וכחריס סי' אס לשון יס
מלריס וסניף ידו על סוכר צפיס רוחו וגוי' וכ"כ בלסליס בלמזמור סירו
לכי סיר חדס ירפס סיס ומלואו סבל ויושבי צס נטרות וגוי' לפני סי'
כי בא לססופ סארך וכמי"ס בלמ"ר בא סיקוייס סגאולת סלימס צפה
סיסי' מקודס מקוייס עוד מפס ואני מרפיס אס סארך וגוי' וסכחי
כסא ממלכות וגוי' וכל סגוייס חרוב יחרצו וזסו שמספר מניסח סיס
וססריס

רָקְדוּ כְּאִידִים גְּבָעוֹת בְּכַנֵּי צֹאן : מַה לָּךְ הַיּוֹם
 כִּי תִגְוֹם הַיְרִידוֹ תִסַּב לְאַחֹר : הַהָרִים תִּרְקְדוּ
 כְּאִידִים גְּבָעוֹת בְּכַנֵּי צֹאן : מִדְּפְנֵי אֲרֹזַן חוּלֵי
 אֲרֶץ מִדְּפְנֵי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב : הַהֶפְכִי הַצִּוּר אֲנִים
 מָיִם חֲלָמִישׁ לְמַעֲיָנוּ מָיִם :

ברוך

שער מאמר אגדה דפסחא יששכר

וספרים וסגפנות וכו' רומז לסאומות וחבל ומלואס לפני הגאולס שלימס
 ח"ס) מלפני ארון חולי ארץ (היינו כנו' שחרעד הארץ ויושבי) מלפני
 אלולס יעקב (היינו מלפני ה' כי זא לשפוט הארץ כנו') וקראו בלשון
 אלולס יעקב כי בגאולס בעתידס ז"צ חסי' [כשארז"ל בפסחים פ"ח
 פ"א] לא באזרסס וכו' אלא כיעקב שקראו בית ולאשר מקודס בגאולס
 ביזא סמס החבלי משיח הנוראים כמשארז"ל ומחוך לרס ימליאס עדות
 ורוחס וכמ"ס בפע"ח שער חג המליא זשס הארז"ל בפיסקא הא לחמא
 וכמו שנדפס בארוכס זסי משימס ישופס פ"כ ששמיפנו ככחז לבל
 כסוג אחר ח"ו ולא נפחד בזאתנו כלרות וסגבורות האלו כי ברזינו
 אז יה"ש מיד יספך לרוחס. וז"ס) הסופכי ה"ז (שסוא סגבורות לוד קזס
 וגס כמ"ס בספרים כי כשספסין אותיות ה"ז נפסס אותיות רז"ס ה'
 זעמו ואז יז"ס לסיח) אגס מ"ס, חלמיס, למעינו מ"ס. זכ"א :
א"י בלזא ישראל ממלרים וגו' ה"ס ראס ויגוס סירדן יסוב לאחור
 כסס גאולת מלרים סיחס גאולס כראשונס ככנס לגאולס האחרונס
 ז"צ דאליכ לשמחס מס זו שופס כ"כ דכא אכחי עצדי אחשורוש אנו
 בגלות אדוס ארוך וכמר כנ"ל. אלא ודאי כנו'. וסנס נא' גדול כ"ס
 שצרך מי ירפ"א לך ואמר"י זכ"ק כסקרמס בחללס דייקא מ"י הא
 מדס ירפ"א לך היינו י"ס סוא שצרון ומי סרפוא"יס כישופס וגאולס
 שלימס ז"צ זעלמא דחירות וכמבואר כהפארת זנים לאלמור ז"ע עכ"ח
 ומופדים (לו' של פסח) זבס אביו (אלאומ"ר) ז"ע ופ"יי בדבריכו
 זמלמר שפח ה"ס (אות י"א) וז"ס ה"ס ראס ויג"ס (בחזרס כמ"ס
 זסופס חללת ניס"ס היינו ניסס בחזרס וגס מ"ס סירדן יסוב לאחור
 קאי על זניסס גס על ה"ס ש"נים לאחור וכש"ס יגוס אותיות י"ס
 בחזרס סוא מ"י זעלמא דחירות וגאולס וישופס כנו' מסזסיק [וע' פפ"ח
 פ"ז משער חג סמליא ד"ס מכר"י ז"ל מסודענא לכו' וכו'] וכן) סירדן
 יסוב לאחור (אותיות ירד"ן שסולכ"ס לאחור בחזרס סוא אותיות נרד"י
 היינו כמ"ס זערוגס זסופס על ש"סס לססיק מסר"ס אוסטרסער ז"ע
 פסיכ

הגדה של פסח

(תקח הכוס בידך)

**בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מִקְדַּךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר
נִאָדְנוּ וְנִאָד אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם,**

והניענו

שַׁעַר מאמר אנדטא דפסחא **יששבר**

פס"כ עד שכלמך במסנו נרד"י נתן ריחו כי הוא בחי' יסוד דנוקבא
סיינו לסעלה מינ עיי"ש וגם ירד"ן הוא בחי' יסוד דנוקבא כמבואר
במקיבלים פ"כ הסמחקה הוא כשיסוב לאחור לחיבה נרד"י בבחי'
הפלאה מינ שהוא באור חוזר אבל מוריד פ"ז מיון דיכרון כנודע ובה
הגאולה וישעיה פ"י הנסיונות כשזומדים בהם ומעלי' פ"ז מינ) [וזו
י"ל שמסיים המזמור ג"כ כפ"ן זה הסופני הלי"ר שהוא ל"ר בחי' גבורה
וכשמספני' נעשה רז"ה כמ"ש זה בשם ה"ס"ק בעל בר"כ פ"ז ע"פ]:

א"י ה"ם ראה ויטם סירד"ן יסוב לאחור י"ל רומז כי לאחור סיינו
ישוב בחזרה קאי גם עליהם [יכ"ל בסמוך] כי ה"ם כשחוזר
לאחור אוחיות י"ם נעשה מ"י ורפ"א לך כמבואר בר"ש סקדמה סו"ס"ק
[וכחבנו מזכ גם במאמר שפה ס"ס לז' וחי' של פסח] ח"ש סירד"ן
לאחור אוחיות נרד"י לסי' אש"ש שאמר דוד מלכנו (בעלל הזכ) שזכו
י"ס' בחוכני ירושלים בעה הגאולה שלימה בצי"א:

אשר גאלנו וגאל אה אבותינו וכניענו סילי"ה הזכ לאכול בו מצה
ומרור. יתמה כל עובר ומדייק. מה שלא חשב בזה זכיות
ומעלות סילי"ה הלו רק שזכינו בו לאכול מצה ומרור בלבד וכי אין
עבודה אחרת סילי"ה הזכ ונפסח מה זה כ"כ מעלה כמרור. והל"ל
שזכינו לספר ולסאריך ביצי"ם ולשחות ד' כוסות של גאולה (ואז סי' לו
המשך במ"ש וכן יניענו וכי' שמחים בצנין עירו וכי' וגאל כל שם מן
הזכחים ומן הפסחים וכי' סיינו הכוס החמישי סיכו' לפעיד כנגד
הזכחי' אהכס אל סארץ כמ"ש המפרשים וי"ס' נמשך להדי' כוסות של
גאולה הראשונה כ"ל) וכי' וי"ל פסימטי"כ לעיל בפוסקא יכול מריח
וכי' בעבור זה לא אמרתי אלא בשעה שמהם ומרור מונחים לפניך סיינו
שטיקד העבודה להשי' חשיב לפניו כביכול בעה הנסיון והגלות הלו שיש
לפנינו מצה ומרור מונחים לפניך סיינו בבחי' י"ש"פ (מצה) וי"ס"ר שהוא
כנגד מרור שפולס מוח כמ"ש בהאר"ז"ל וסיינו כמ"ש בחודס ראה נתתי
לפניך אה סחיים ואה כעוב (ולעומתם) אה כמוה ואה סרע (וכשמקיים)
ובחרת בחיים זהו כ"ר לפניו יח"ש פ"י סינווד שיש לפנינו מצה ומרור
מונחים ואפ"י"כ מתגברים ללד כעוב וסחיים ח"ש אשר גאלנו וכי'
וסניענו סילי"ה הזכ בגלותנו לאכול בו מצה ומרור (מונחים לפנינו כנסיון
הבחירה וגודל העבודה להחגבר נגד הי"ס"ר בחי' מרור כנו' וחו' נ"ר
לפניך

והגניענו הלילה הזה לאכול בו מצה ומרור.
 כו יי אלהינו ואלהי אבותינו הגניענו למועדים
 ודרגלים אחרים הבאים לקראתנו לשלום.
 שמחים בבנין עירך. וששים בעבודתך.

ונאמר

שער מאמר אגדתא דפסחא יששכר

לפיך בעבודתו כזו בגלותונו פ"כ נבקש) כן יגיפנו וכו' שמחים בבנין
 פירו וששים בעבודתו (בשמחה וששון בלי מלחמה חרמית ה"ל עוד)
 ולאכול מן הזבחים ומן הפסחים אשר יגיע דמם על קיר מזבחך לרצון
 (פ"כ) זה סג"ר לפיך יח"ש לרצון בבית מקדשך בלי גסיונות ולרוח
 וזכורוים עוד) כיסיר לטובת צביא :

ובפשמות י"ל כיון שבימינו בעוסק"ר אין לנו רק מצה ומרור
 משא"כ בזמן שבימ"ק ה"י קיים כהילל פ"כ כורך פסח
 מצה ומרור שלשתן יחד, וחסר לנו הפסח כפה, פ"כ מודים פ"כ על
 שפטר שגניענו פ"כ לאכול מצה ומרור בליה כזו כן יגיפנו וכו'
 שמחים בבנין פירו וששים בעבודתו (ואז) וגאל כל עם מן הזבחים ומן
 הפסחים (פ"כ) גם הפסח יחד עם המצה ומרור כרצונו יח"ש בשלימות
 וכמלכא פלינו בחורח) כזו :

והגניענו הילכ סוס לאכול בו מצה ומרור כן כגיפנו וכו' שמחים
 בבנין פירו וששים בעבודתו ונודס לך שיר חדש על
 גאולתונו וכו' י"ל פ"כ המחברת בקודש להארז"ל כי כל בגאולות כיו
 מבחי' סוד נוקבא וזגאולת הפחידה ב"צ ה"י בבחי' דכר נלח ח"ש
 לענין והגיפנו הילכ הזב (כגם פ"כ בחי' דכר אבל רק בבחי' קיום
 מלוחיו שגלס לעשות רצונו יח" בבחי' דכר ולא לקבל שכר בחי' נוקבא
 המקבלת אבל רק בערבות המלות דסיינו) לאכול בו מצה ומרור אמנם
 כאשר הגיפנו ה"ל למועדים ולרגלים אחרים (ח"י) השמחה רק) שמחים
 בבנין פירו וששים בעבודתו וכו' (בחי' שמחה הכללית מכבודו יח"ש
 ובחי' דכר הכולל וכו') ונודס לך ש"ר חדים (בחי' דכר ולא ש"ר
 חדשים נוקבא וזמ"ש זכונות) על גאולתונו ועל פדוה נפשנו (בגאולת
 ב"צ שח"י בחי' נלח דכר הכולל על גאולתונו ועל פדוה נפשנו בגאולת
 שלימה בכ"י ב"צ) כזו :

ו"ש לא לנו סי' לא לנו כי לשמך חן כבוד דקאי על הסבלי משיח
 ובקשה בגאולת שלימה פ"כ מחסלני' לא לנו סי' לא לנו (פלא
 ח"י בבחי' לנו לזכרנו בבחי' נוק' המקבלת) כי אם לשמך חן כבוד
 (רק בבחי' דכר שנחפזן רק למען שמך חן כבוד) כח' :

וגאל

הגדה של פסח

וּנְאָכַל שֶׁם מִזֵּי הַזִּבְחִים וּמִן הַפְּסָחִים נִיא (בְּמִצְרַיִם

שַׁבַּת אוֹמְרִים מִן הַפְּסָחִים וּמִן הַזִּבְחִים) אֲשֶׁר יִגִּיעַ דָּמָם עַל

קיר

שַׁעַר מֵאִמֶּר אֲגִדְתָּא דַּפְסָחא יִשְׁשַׁכְר

וּנְאָכַל שם מן הזבחים (סיינו כמו דקאמר מקודם שיניינו למודים

ולרגלים אחרים שזכו חג השבועות מחיל אחריו כספח כיון

שצט"כ אחכס בכל יום שיבא. ואח"כ) מן הפסחים (בפסח סבא) אשר

יגיע דמם על קיר מזבחך לרצון פ"כ ל"ל כן צלי שינוי גם צמו"ש ושאל

פ"ט בשבח כמו שיבארנו צט"ס צנימוקי א"ח (ס"י חפ"ג ספ"י ז')

פ"י"ט :

א"י ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים אשר יגיע דמם על קיר

מזבחך לרצון וכדס לך שיר חדש על גאולתנו וכ"ו. לריכין לדקדק

מס זס שבצט"ח שנאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים וגם מס זס

השמיטנו אשר יגיע דמם על קיר מזבחך לרצון ומס זס רבוא או

מס"כ מאלתנו שנאכל מן הפסחים הלא זה כל מגמחינו ומס"כ לגאולתנו

למען בית ה' אלקינו שנקריב שם קרבנות להשי"י אמנס כבר כתבנו

בחיבורנו צט"ס וחמרנו כ"פ פדחז"ל (צט"י חלק) צפלוגתה רבס ור' יוסף

צביאג"ל אי ייחי וחמי"י או ייחי ולא חמי"י סיינו שבאמת לריכין מס"ג

לצביאג"ל שייתי וגם אס לא חמי"י רק (כמ"ש צט"י שלח) אס חסך צנו

ה' וצביא אוחתו וגו' שאס הוא רצון השי"י לצביאנו לאסי"ק צביאג"ל

(סיינו ייחי וחמי"י) נסכים גם לזס רק בצבול שהוא רצון פשי"י ורק

שיבא צ"צ והנס פסקין צמחניו פסחים כפסח שנשחט שלא למנויוו שאין

לו אוכלים אז ילא לבית השריפס ולא חרקו ממנו דמו על המזבח ודס

ונאכל שם וכ"ו מן הפסחים (סיינו שאס חסך צנו השי"י כנו' לגאלנו

ול"ל פסח נאכל לאוכליו למנויוו אז נפסס כרצונו ונאכל ממנו כדי שלא

ילא לבית השריפס. רק) אשר יגיע דמם על קיר מזבחך (שנוכל לזרוק

דמם על קיר המזבח) לרצון (כיון שכן הוא רצון יח"ס לצביאנו

לצביאמ"ק) וכדס לך שיר חדש על גאולתנו (כנו') כיסיר צביא :

אֲשֶׁר יגיע דמם על קיר מזבחך לרצון. ויש לסבין מס זס הדיוק

אשר יגיע דמ"ס דוקא וגם על קיר מזבחך ונראס רמז כי

בנולתו והוא פ"כוב הגלות צטו"ס"ר מס שפגמנו בחרות הפסח ה"סוד

וזס חלות סלצ ורביפיה דס הצטמיות צבארס (וכידוע צבס כ"ס"ק

מסר"ר דוצפר כמגיד כגדול ז"ע פ"ד המדרש סוי מקמי קראת דכסכי

דמ"י צנו"י ולא האכלו על כד"ס. וכידוע צספרי קודס מאלאמור ז"ע

וגם בחיבורנו צט"ס"י) וזסו מכרביפיה דס כנ"ל נמשך האות האכילה

והמשגל וכיוצא וצריך לחקנו צבחי אלי"ף (אלו"ס של פולס יח"ס) למשך

הגדה של פסח

דד
קיר מְזַבְחָהּ קְרָצוֹן. וְנוֹדָה קָה שִׁיר קָדֵשׁ עַל
נְאֻלְתָּנוּ וְעַל פְּדוּת נַפְשֵׁנוּ: בְּרוּךְ אַתָּה יי
נָאד יִשְׂרָאֵל:

חנני טוכן ומוזמן לקיים מצות כוס שני מארבע כוסות לשם יהוד קודשע בריך הוא
ושביניתיה על די יהוא טפיר ונעלם בשם כל ישראל:
(וישחה בהסיבה)

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מְקַדֵּשׁ הָעוֹלָם בּוֹרֵא
פְּרֵי הַגֶּמֶן:

רחצה

שער סאמר אנרתא דפסחא יששכר

סיסי זכחיי אריס כידוע זסוד הססה וספסייע וסיכ נבקס על זיאגני
סנאלל סס מן סזכחיס ומן סססחיס אשר יניע דמיס (גס סזכחי
סכילס זכחי דס סזכמיוח זכו, יסי זכילח קדשים) על קייר (כוגוי
ליחיס קייר אדון פולס כידוע מדברי כרמייע מסאלנו זיייע פיד סגמי
קייר נסוי) מזבחך לרלון (זגס סזכילס חסיי כולס זכחי אריס
זסמסכח סלליף אלוסו על פולס אדון כל יסייע חסו חכליוח לרלנו:
א"י פטיי סנוי סזכו סחכליוח לחיקון חמא סיסייד וחסו זכג ספסייע
לספלוח נלזוי קריי ססוי זמלריס וזיירדסס וכמייע זפסייע
וזסיידוריס וזכו אשר יגייע דמס על קייר (לוחיוח קריי סלח [זכזיאגני])
יחוקן זס בקייר מזכחו וזכיה מקדשו) מזבחך לרלון (לוחיוח לנייד ססול
סיסייד סנקרל לנייר כנודע):

וְנוֹדָה לך סיר חדס על גאולחנו ועל פדוח נפשו זכחי גאל ישראל
ייל כי סנס למפלס אמר וגאמר לסניו סיריס חדסיי סללוי
פיון דקאי על גאולח מזריס (סלל סמלרי) ססיי פוד זכחי ולשון נקביס
(נוקי מקבלח) סלח פיי מעפסינו רק סקביס חס פלינו וגאלנו משלכי
זוס נאמר סירי חדייע על גאולחנו לפסחיד זיב סיסיי זכחי דכיר ויחזכר
פוד זוס עפסייע סרמזיס זכליי חסזכס כי אין ישראל גאלחי (לפסחיד
זיב) אלא פיי סחזכוס וכיון ספושין חסזכס פיד גאלויס פכלייס וכיון
סיסיי עיי חסזכחנו ומעפסינו ולא חסיי זכחי נוקי מקבלח רק זכחי דכר
חייס ונודס לך סירי חדייע (סיינו לשון זכחי דכר ככיל פיי מעפסינו, ולא
יסיי) על גאולחכיו ופדיון נפשכיו (סחסיי גאולחכיו דייקא פדיון נפשכיו
ולא סיאמר סקביס למעניי למעניי אפעס כסיישראל אין זוכין ויגאלנו
זפיי לקייס דברו זיב פייכ זמקסיס סנפעס חסזכס וחסיי כנאולס
גאולחנו

הגדה של פסח

רחצה, אחיכ נישל ידיו לצורך אכילה ומברך על נטילת ידים:

**בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר
קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל נְטִילַת יָדַיִם:**

מוציא

הריני רוצה לקיים מצות אכילת מצה לשם יחוד קוביה ושכינתו על ידי ההוא
ממיר ונעלם בשם כל ישראל:

יקח המצות כסדר שהניח הפרוסה בין שתי השלימות ויאחו שלשתן בידו
שיהיה לחם משנה ופרוסה משום לחם עיני ויברך, ומקודם יאמר

**בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמוֹצִיא
לֶחֶם מִן הָאָרֶץ:**

מצה

ולא יבצע מהן אלא מקודם יניח המצה השלישית להשמט מידו ויברך
ברכה זו על הפרוסה עם העליונה מרם ישכרם ויכוין לפשור גם כן אכילת הכריכה
המצה השלישית וגם אכילת האפיקימן ימפור בכרכה זו:

**בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר
קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מַצָּה:**

יבצע מהעליונה ומהפרוסה כוית מב"א ויאכלם כאחד ובהפיכה דוקא ויפחר
באכילתו שלא ישהה יותר מכדי אכילת פרס.

מרור

שער מאמר אגדתא רפסחא יששכר

גאולתנו ופדיון נפשנו סיכו למעננו כנז' בח"י גאל ישראל (סיגאל אח
ישראל ולא למעניו לבד) כנז':

מוציא מצה. י"ל ע"ד סכחוב שמעו סריס אח ריב ס'. ובחוקונים
(חיקון כ"א) שמעו סריס דא אבסן (כדאמרין)
בר"ס דף י"א ע"א) אח ריב ס' דא שנינחא דא"סו ריב טס אבסין
דמרחקן לס מבטלס פבליס וזס יורמו דדרך אסבר דסימניס פאלו
לאשר מל"ס סוא מוחי אבי"א ומחזירין לרח"ל מוחי אבי"א כי פיקר
סעבודס בלולס סוז לרח"ל דא שכינחא קדישא ואשר יס ריב לסשכונס
כביכול פס אבסן בגין דמרחקן לס מבטלס כביכול ובלולס זו שיש זינג
למעלס אפי' בעשיי' כמבואר בסידור ואין מרחיקין לס מבטלס ח"ו אז
סלך לו "סריבי' וחו מוליא' מל"ס שמויא"ין סמל"ס ומריבס שיש ריב ס'
דא שכינחא בחי' רח"ל שטחניס' לו מוחי אבי"א סריס דא אבסין
ומוליאין סריבי' סבי' פמסס כנז' כן י"ל דדרך אספר. ברחס ובזוי':

מרור

טרור

ואח"כ יקח כזית מרור ויטבולו בחרוקת וינער החרוסת מעליו כרי ש"א
 יתבטל טעם המרירות ויברך ויבין לפטור בה מרור שבכריכה.
 הנני מוכן ומוזמן לקיים מצות אכילת מרור לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה
 על ידי ההוא ממיר ונעלם בשם כל ישראל :

**בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר
 קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מְרוֹר:**

(ויאכל בלי הסבה)

בורך

יקח כזית מהמצה השלישית וכזית חורת וזורכן ואוכלן ביחד בהסבה
 ובלא ברכה ויאמר :

**זְכֹר דְּמִקְדָּשׁ בְּהִדְּךָ בֵּן עֶשְׂרֵה הִדַּל בְּזִמְנֵךְ
 שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קָוֵם. הָיָה בּוֹרֵךְ**

טסח

שער מאמר אנדחא דפסחא יששכר

מרור. הוא כנוסג בכארוז"ל כי מרור גי' מו"ח ולריך לסמחיקו פי' שמשקפו בחרוס"ח, ומרוסח הוא אוחיוח רוח לסמחיקו פי' ח"ס גי' חיים פי"ש צבאר כנוסג וי"ל הפנין כי כנס הפיקר לשמשך פי' מפשינו צלילס הזכ בגאולס שלימס צ"צ ציחא צן דוד שקראו רז"ל בר נסלי שכוה צא משנחוו של אדכ"ר (ולא חי' לי חיים רק מס שנחנו לו כאצוה על פי' שניס כנודע) ובחמח ז"ל דוד מלך ישראל חי וקיים צבאגז"ל צ"צ וכנס רויח היא חס סמלוכס מלכויה צי"ח דויד כמיש רשי במלכיס פכ"כ ויקס כסא לאס סמלך סיוכו רוח אמס של מלוכס פי"ש (ופי"כ קורין רוח צשצופוה שכוה יוס לידח דוד ופטירחו כנודע) ופי"כ לריך לסמשך חיים למלכוה ציח דוד ח"ש רויח חיס (גי' א"י"ס) לחח חיי"ס למלכוה סנמשכח מצחי' רויח ופי"ז יומחק סמריר גי' מריח ויחי' דוד מלך ישראל חי וקיים. וגס כי אז יחי' צלפ סמריח לגלח כנודע, וגס רוח סמילוי של חרפח סיוכו צשס אדכיי (מדחו של דויד דיניח דמלכוה"ח) צמילואו אמנס כל מילוי צפי"פ כוה רומז לצחי' דין פי"כ לריך לסמחיקו פס חיס חיי"ס ככ"ל :

ובזה י"ל מס שכוה כנוסג בסידור צבוריך (ממלס סג') גי' ווי"ן פי"ש וסיוכו כי זהו לוקחין מלס ומרור ציחד לכלולן יחד לסמחיק מרירוח סמרור שכוה מוח כמי' (וכפי"ן סמחקה סחרוסת לצחי' חיים של דוד סמלך כתי) פי"כ גי"פ וי' פולס חי' שכוה רומז דוד מלך ישראל חי וקיים כמי' :

זכר למקדש ככלל וכו' שנאמר על מצוה ומרורים יאכלכו. כנס רבי"ט חמכו

הגדה של פסח

פסח מצה ומרור ואיך בִּיתר לָהִים מָה שֶׁנֶּאֱמַר עַל מִצּוֹת וּמְרֻרִים יֵאבְדָהוּ :

שלחן ערוך, (אובל ושחה ביד ה' המובה)

צפון

שער מאמר אגדתא דפסחא יששכר

המכו מ"ש במקרא הזה בלשון שנא' בפסח שני ורלו לשבש
הספרים והסגדות. אמנם פ"ו במ"ש בע"י בישב הנוסחאות במאמריו
פסחא זעירא (אוח יג) פ"י ש :

בענין הבינה שנוכחים ליקח בלילי פסח לסדר וכבר יודע המדרש
רבה בליכס שבשענו במרורים בלילי פסח הרוני לפנס בליל
ה"ב וכתבו הפוסקים שכתבו פ"ו ליקח הבינה בלילי פסח (ובג"ר ז"ל
המש ש"ו משום פסח זה לזכר ה"ב) משום שחל הוא ה"ב בלוחו
לילכ שחל ליל פסח ומש פנין שייכות ז"ל וכ"מ יעב"ז ז"ל במור
וקצ"פ כ' הפסח שהוא לזכור שפ"וין אלו בגלות עוד אחרי חרבן
ביסמיק רק שפ"ו יל"מ נקוס לגאולה הפחדה וכדי להסביר דבריו עוד
ז"ל דכנס פסקין בעושי"פ לאכול המלך ומרור קודם פסח כדפח
ראב"ש דגאולה מאורחא הוי (וכנ"ל בפסקא וכל המרבה לספר) והנה
מקשינן בגרונה שם (דף ע' פ"א) והא מקרא מלא ממחרת הפסח
י'או וכו' ולכ"מ י'או בבוקר ומשני דאחלחא דגאולה הוי מאורחא וסרי
מש דפסיקרא הוא אחלחא דגאולה ופדיף מכאולה בעלם דכא י'או
בבוקר ולי"כ הוי לריבין לפשוה כל הסדר והמלואה רק בבוקר ועושי"פ
רק בליל משום אחלחא דגאולה ולעומתו כן הוא בח"ב דבינה נשרף
פיקרו בעשירי באב כדאמר רבי אלו הוינא סתם קבעתי בעשירי אפ"כ
קבעו בקרא רק ליום הששי באב משום אחלחא דפ"פנוחא פיקר
שש"כ"ל החיל לשרף בח"ב אחר המנחה לפה פרב כדאמרין בפ"ס
(הענין ד"ט פ"א) וסרי מזכ דאחלחא דפ"פנוחא הוא יוחר מפנין
בעצמותה וזהו הפנין הקביעות ליל ח"ב בלוחו יוס של קביעות ליל
פסח מפנין החלחל שפי' לרי"כ בעינו כנ"ל. וכן יובן הפנין מ"ש בגרונה
אחלחא דגאולה פדיף פיינו שאנו שמחים בזמן חירותינו לילי פסח
וסרי אכתי וכו' ובחשוכא דגלותא שרינא א"ך הפיקר הוי שליל פסח הוי
אחלחא דגאולה וי"מ הוי הגאולה שרשיה כדאשכח ומזה נוכל לקווא
שגם פסח נאל גאולה אחרונה חכו שמחה והקות לבנו (ופ"ו
מ"ש לפיל בפסקא כמה מעלות טובות בזה) חכו רומז בכונה פ"כ
הפי' הכ"ו בליל ח"ב לא בדרך יאוש ח"ו רק בקויו גמור על הגאולה
הפחדה ב"ב חכו שבשענו במרורים בלילי פסח הרוני לפנס בלילי ח"ב
שעל לוחו במ"ש וכונה שאוכלי בליל פסח על הסדר א"ס פי פדין
גלות

צפון

הגני מיכן ומזמן לקיים מצות אכילת אפיקומן לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה על ידי הרוח שמיר ונעלם בשם כל ישראל:

(ויאכל האפיקומן בהסיבה)

ברך

שער מאמר אגדתא דפסחא יששכר

בגלות לנו שרזיים אך בהתקופה וכו' וכן יסוי סרוני לפנסה בלילי ח"ב ג"כ בצמחון קבוע בלכנו שגאלוסה השרשיה הראשונה בלילי סמח ופיקר הגאלוסה חסי עוד ביב לגאלוסה האחרונה וחו בלילי פסח דוקא משום דלילי-האחלהא הגאלוסה וכן בח"ב כנז'. ופי"כ י"ל רמח ספיר מה שמקובל כי בילי-ה ר"ח י"ב ל'ירופי סו"י כי חדש ניסן הוא ל'ירוף יקריק וחדש אב ל'ירוף סו"י"ה (ופי"י) במאמרינו לחדש חמון אב ובמאמרינו ראשון לחדשי השנה אוח"י) פי"כ כשלא זכינו בליל שמורים לגאלוסה נקוס שנוכח פריש בחדש אב כמבואר בפסיקתא שחסי הגאלוסה בח"ב (שבו נמרב סביח ובו חבכס ביב) וכמבואר בבג"ש (לחדש אב) כי פי"כ מזכירין שם הנכבד בדורנו בשם סו"י" (ל'ירוף זס) כי אז בחדש אב הוא בבחי' חדש ניסן שכולל ג"כ הריב ל'ירופי סו"י פו"יש פי"כ לוקחין בליל סמח בבחי' בניסן פחידין ליגאל בילי ר"ח י"ב ל'ירופי סו"י וב'ירוף סלו כנז' שהוא לחדש אב לפעם ורמז כנז'. ופי"י במאמרינו סלו לפיל ברי"כ ביד חזקה זו הדבר כמיש כנס יד ס' סו"י"ה וגו' :

צפון. הוא אפיקומין. בגי' זרע כנודע ונודע בדרדיל ופירשי' (בסי' בלק) ומספר אה רבע ישראל שכשנחש פרטיה מאלו יחיש היודע הפלותוה על סריש שמזדווגין בני חסו המחשבה הוא לפיין ונעלם מפין כל חי רק היודע מחשבות יודע מחשבתו אס לפובס ולחכליה סריש וסבן :

הסימנים צפון. ברך. הלל. גרצה. י"ל רמז לכון שני' דרכים ואופנים בצבודה ססי. כא"י דרך סלפון וסנסחר בכאנפ לכה. ב'י) לפצוד אה ססי בריש גלי ללמוד וללמד ולכחשלא בקול לפורר אחרים שילמדו ג"כ ממנו וכיוצא חסו י"ל רמז סמעלות שיש לכיא מאלו שני האופנים. לפיין (סיונו דרך סלפון וסנסחר) בריך' (שולג יוחר סברכי"ס כשאחזיל שפין ברכי"ס שולגה אלא בדבר ססמיו מן ספין) ולפומה זס יש מפלס בבחי' כליל (שאחזיל בססמיו כזיחא שישחא וסלוליא מרפסין אינרל לימר ולסחפלל בסלל וסודי' לססי בקולוה וכה גדול כאלו יפקפו סאיגרוה וסיונו פצודס בגלוי ופי"י יסוי) כרלי"ס (גס לאחרים שילמדו מפצודתו סרלוי לכל ויספללו עמו ואחזיל כל סמכס אה סרביש אין חמא בל על ידו חסו מפלס פצודס סגלווי') כנז' :

ברך

הגדה של פסח

ברך

המברך אימר רבותי מיר וועלען בענשען ועינין המסיבין יחי שם יי
מבזרך מעתה ועד עולם ואומר המברך ברשות מרנן ורבנן ורבותי
כשמברכין בשלשה אימר נברך שאכלנו משלו ועינין המסיבין ברוך
שאכלנו משלו ובמזבז חיינו כשמברכין בעשרה אומר נברך אלהינו
שאכלנו משלו ובמזבז חיינו ועינין המסיבין ברוך אלהינו שאכלנו
משלו ובמזבז חיינו:

ברוך הוא וברוך שמו

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם הן את העולם פלו במזבז פהן
בחסד וברחמים הוא נותן לחם לכל בשר פי העולם חסדו
ובמזבז הגדול תמיד לא חסר לנו ואל יחסר לנו מזון לעולם ועד.
בעבור שמו הגדול פי הוא אל הן ומפגים לכל ומטיב לכל ומבין
מזון לכל בריותיו אשר ברא באמר פותח את ידך ומשביע לכל
חי רצון. ברוך אתה יי הן את הכל:

נודה

שער מאמר אנדרטא דפסחא יששכר

ברך. כי בסידור הכריזל שירחץ הכוס קודם ביסמין מצוה ונפנים
ולכאורס למס הוא לריך כדחט שכרי כבר רחצו וכדימו קודם
סקידוש כאשר נכנו סמדקקים צפרם ככוכבים פסיי ככאריזיל (וכי
מיירי זכס שיש לו כוס אחר לביסמין אשר לא סדימו לקידוש סלס
סשום שמיירי סחס זכום אי סנוסלו לכל סדי כוסות) וייל פסיימ סכהבו
צמפריי ססגדס כי סשני כוסות סרלסוים סס כנגד גלולס פוסיי
ממלרים ומכל לרוחיו וסשני כוסות סלחרוים סס כנגד גלולס משיח
ופוסיי. ופיכ זין גי לדי לא ישחס ולא יפסיק כי סול סכל סד בכלל
גלולס סלחרונס ימוח סמשיח ופוסיי. ולפריי סול סדרנס יוחר צבחי
ככום סגי סנכנס אז לגלולס פוסיי פיכ רוחיי מחדש קודם ככום גי
(ובספסות ייל משום ססדי כוסות רק סדרבנן מלסמכחל דדי לסוונס
של גלולס וכום ביסמין סול דלורייחל וכמו דלמריי צספסויס [קימ פיכ]
דסיכי מחקני רבנן די כוסות מילחל דלחי לידי סכנס [משום זונות]
ומשני רבא כום של צרכמיי מלמרף לסוכס וחינו מלמרף לרעס וסקסס
כאור חדש סלל כל ככוסות סס מליי דרבנן ואחו יחרון ים לכום של
צסמיי וחיי דיס לו יחרון לכום של ביסמין סהול דלורייחל פוייט
ובדבריו צמחיל חיל [סיי ליס] סכסויי סלל רק סביסמין צמלמו סול
דלוי סכל לא לברך של סכום ביסמין זסו צודלוי אינו דלוי ופכיס לדברי
סלוייח

נודה לך יי אלהינו על שהנהלת לאבותינו ארץ חמדה טובה ורחבה ועל שהוצאתנו יי אלהינו מארץ מצרים ופדיחנו מבית עבדים ועל בריחה שחתמת בבשרנו ועל תורתך שלמדנו ועל תקיף שהודעתנו ועל תיים חן וחסד שחוננתנו ועל אכילת מזון שאמה זן וספרנם אותנו תמיד בכל יום ובכל עת ובכל שעה :

ועל הכל יי אלהינו אנחנו מודים לך ומברכים אותך ותברך שמה בפי כל חי תמיד לעולם ועד. - בבתוב ואכלת ושבעת וברכת את יי אלהיך על הארץ הטובה אשר נתן לך. ברוך אתה יי על הארץ ועל המזון :

רחם יי אלהינו על ישראל עמך ועל ירושלים עירך ועל ציון מושבך בבורך ועל מלכות בית דוד משיחה ועל הבית הגדול והקדוש שנקרא שמה עליו. אלהינו אבינו רענו זוגנו פרגסנו וכלכלנו והרוחנו והרובנו יי אלהינו מהרה מכל צרותינו. ונא אל תצריכנו יי אלהינו לא לידי מתנת בשר ודם ולא לידי הלאותם כי אם לידך המלאה הפתוחה הקדושה ורחבה שלא גבוש ולא נכלם לעולם ועד :

שבת רצה והתליצנו יי אלהינו במצותיך ובמצות יום השביעי השבת הגדול והקדוש הזה. כי יום זה גדול וקדוש הוא לפניך לשבת בו ולנוח בו באהבה קמצרת רצונה. וברצונה הנית לנו יי אלהינו שלא תהא צרה ויגון ואנחה ביום מנוחתנו. והראנו יי אלהינו בגמט ציון עירך ובבנין ירושלים עיר קדשה כי אתה הוא בעל הישועות ובעל הנחמות :

אלהינו ואלהי אבותינו יעלה ויבא ויגיע ויראה וירצה וישמע וימקד ויזכר וזכרנו ופקדוננו למזכה וזכרון אבותינו וזכרון קשית

שער מאמר אנדתא דפסחא יששכר

סאריח ספיר ים ענין לרחיט מיוחדת בפי' לכוס של ביכמי' שים לו מעלס בקדושה יוחר ססוא דלוי כמי' :
לומרים

הגדה של פסח

בן דוד עבדך וזכרון ירושלים עיר קדושה וזכרון כל עמך בית
ישראל לפניך לפליטה למצוה לחן ולחסד ולרחמים לתיום טובים
ולשלום ביום חג המצות הזה זכרנו יי אלהינו בו למצוה. ופקדנו
בו לברכה. והושיענו בו לחיים טובים. וברבר ישועה ורחמים חום
וחינו ורחם עלינו והושיענו כי אליה עינינו כי אל מלך חנו
ורחום אתה:

ובנה ירושלים עיר הקדש במהרה בימינו
ברוך אתה יי בונה ברחמי ירושלים
אמן :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם האל אבינו מלפני אדירנו בזרמינו
גואלנו וזכרנו קדושנו קדוש געקב רוענו רועה ישראל המלך
הטוב והמטיב לכל שבכל יום ויום הוא המטיב ומטיב הוא ייטיב
לנו הוא גמלנו הוא גמלנו הוא וגמלנו לעד לחן ולחסד ולרחמים
ולרחם הצלה והצלחה ברכה וישועה נחמה פרנסה וכלכלה ורחמים
וחיים ושלום וכל טוב ומכל טוב לעולם אל יחסרנו הרחמן הוא
ימלך עלינו לעולם ועד הרחמן הוא והברכה בשמים ובארץ. הרחמן
הוא ושתבח לדור דורים ויתפאר בנו לעד ולנצח נצחים ויתקדר
בנו לעד ולעולמי עולמים. הרחמן הוא ופרנסנו בכבוד. הרחמן
הוא וישבור עלנו מעל צוארנו והוא יזיכנו קוסטיות לארצנו. הרחמן
הוא ושלח לנו ברכה מרבה בבית הזה ועל שדחן זה שאכלנו עליו.
הרחמן הוא ושלח לנו את אלהיו הנביא זכור למצב ויבשר לנו
מהרה בשורות טובות ישועות ונחמות. הרחמן הוא וברך
הבן עד שלחן אביו אומר את (אבי מורי) בעל הבית הזה ואת (אמי
מורת) בעלת הבית הזה אותם ואת ביתם ואת זרעם ואת כל אשר
להם בעד הבית אימר (אותי ואת אשתי ואת זרעי ואת כל אשר לי)
אותנו ואת כל אשר לנו. כמו שנתברכו אבותינו אברהם יצחק
וגעקב בכל מכל כל בן וברך אותנו בלנו יחד בברכה שלמה
ונאמר אמן :

במרום ילמדו עליהם ועלינו זכות שתהא למשמרת שלום ונשא
ברכה מאת יי וצדקה מאלהי ישענו ונמצא חן ושכל טוב
בעיני אלהים ואדם:

לשבת הרחמן הוא יגהילנו ליום שפולו שבת ומנוחה לחיי העולמים:
הרחמן הוא יגהילנו ליום שכלו טוב ליום שכלו ארוך יום שצדיקים
יושבים ועמרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה וידיה
חלקנו עמהם:

הרחמן הוא וננו לביאת המשיח ולחיי העולם הבא. מגדוד ישעות
מלבו ועשה חסד למשיחו לרוד ודגדעו עד עולם. עשה
שלום במרומי: הוא עשה שלום עלינו ועד כל ישראל ואמרו אמן:
יראו את יי קדושו כי אין מחסור לראיו פסרים רשו והעבו ודורשי
יי לא יחסרו כל טוב. הרו ליי כי טוב כי לעולם חסדו. פותח
את ידך ומשביע לכל חי רצון. ברוך הגבר אשר יבטח ביי והירה
יי מבטחו גער הייתי גם זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש
לחם יי עז לעמו ימן יי וברך את עם בשלום:

הגני

שער מאמר אנרתא דפסחא יששכר

אומרים בביתנו כלילי ססח (ומנכינו מלכוניו הקדושים זיי
לומר כזה ככל ימי כהג ססח) כרחמן הוא חכנו ליום
שכולו טוב ליום שכולו ארוך יום סלדיקים יושבי וממרוחיסם בראשון
וכו. סנס שמעתי מסה קדוש **אאמיר** זיי ע שאומרים בשם ססיק
מוהריר שמעון מיערוסלוב זיי ע שאמר כי לעמיד לבוא אס
יחנו לי פטרס על ראשי בניס כססנה סלדיקים אז אומר כי כסחר
אינו סייך לי רק לרבי ומורי סלמד אוסי חכמה ירח ס' כגון רבי
סראשון ססיק ריר אלימלך זיי ע (בעל נו"א) ויחנו כסחר על ראשו
ויסי לרבי סכיל כבר שני כחיים שלו ושלי וכן יחנו לו כל סלמידיו
סקדופים ומיר סכיל יאמר כי כל אלו סכחיים ססניפו לו כבר כס
סייכים לרבו סגדול סכ"ק ר' ר' דונטר ממפזריפס זיי ע וכן לכלס
למעלס ימסרס עד רבינו סגדול סנפטיס סק' זיי ע וכן עוד למעלס
צקודס עד כי כל סלדיקים עד למעלס ימסרו אס כל כחריסס למסיה
לזקנו סיושב בראסס פכדיס. וכזה אמר סנין נושח כרחמן סנו'
ססלדיקים יושבים וממרוחיסם (סיינו כל פמרוחיסם של כל א' ואי יחנו)
בראשיסס (סוא מסיח לזקנו סנקרל ראס וראשון כדלמריי כסיא דספסחיס
וסוא

הגדה של פסח

הנני מוכן ומוזמן לקיים מצות כיום שלישי מארבע כופות לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה על ידי ההוא שמיר ונעלם בשם כל ישראל :
(וישחה בהסיבה)

**בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מְלֶכֶּךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא
: פְּרִי הַגָּפֶן :**

(ימוזג כוס ד' וישחה הרלח)

שפיד

שער מאמר אגדתא דפסחא יששכר

וכוא ראש המסובב) כניל. וזוה ס'י אלאמר ז"פ מ"ש בפיוט בירכ קמן שלח נושא נור ראשינו סיינו משיח שיסי נושא נור (כל) ראשינו (סיינו) ראשי סלדיקים שלנו רבותינו ואבותינו נור של כל א' ויא' (כניל):

א"י על מה שאנו אומרים בביסמ"ז בפסח בברחמן וכו' ליום שכולו טוב וכו' ולדיקים יושבין ועטרותיהם בראשיהן ונסנין מזיו סכנינס ויכי חלקנו עמכם לכאורה קשה דאלו החיבות "ויכי חלקנו עמכם" נראה כעובד פ"מ לקבל פרס בפוסבז כאלו זה כל מגמחינו רק שיסי חלקנו עמכם ולא שיסי נ"ר לכבודא ית"ש לבדו אולם יל בדרך משל בקלרה כי סנה סמלך שפושט משחה לבנו וספורס גדולס בכבוד וכשטותן זה לפצדיו ומזמין אוחס לסספורס גדולס בשכר עבודתס ופעולתס אין לו נ"ר ותענוג גדול מזה אחרי כי סס בחי' שכיר בל בשכרו משליכ אס יזמין לסספורס פנייס סגונים ממספחה אבותיהס סנכבדים וסס בעלמס אביונים ואין מגיע לסס פס"ו דין ומספט וסמלך סחסיד וסענוז דרכו לסטיב אז יש לו סכנוג גדול מזה ויושב עמסס ומחפנג סמפיז עמס ומזמנים לססמחה גדולס וכנמשל כי פתיד סקב"ס לפשוה מחול ללדיקים ויושב עמסס (כדלמרי' בסוף הפניה) אמנס כסכלדיקים סמגיע לכס בשכרן מסוביס ונסנין מזיו סכנינס אינו רבותא גדולס מכסיי כיכ אך כשאנו פנייס מרודיס מזרע קודש אבותינו אברכס ילחק ויעקב וכו' "יכי חלקנו עמכם" אז יסני לסמלך רחמן ית"ש נ"ר ותפנוג גדול כביכול כניל פ"כ מחפללין על ככס :

פותחי הדלת (קודם שפין חמהך) נדפס כעת בצגדות פס ס'י גדולי לימא בשס סגר"א מוילנא סכניז סעפס שפוחין סדלח משוס דסקשו בערבי ססחים (דף ק"פ פ"ב) סיכן סקינו רבנן ד' כוסות דלחי לידי סכנס דכוו זוגות וכו' ואלמרי סס (ק"י פ"א) אריי דבזמן סרלס פני סשוק (בלמנע) אז לא סוו זוגות פ"כ פוחין אז סדלח אחרי סחיית כוס ג' כדי לספסיק סירלס פני פשוק כשיפסחו סדלח וסוב לא יסי סכנח זוגות פכ"ד ולא אלמין סילא

הגדה של פסח

ו

שער מאמר אנדטא דפסחא ישישבר

וסיל דאינו רשע אם לא אכלו לשם מצוה וסיונו משום דסיל צפ"כ מצוה אל"כ הוא משום דסחמן כלשמן פ"כ אל"כ וצדימנד יאח המצוה כמ"ש גדולי האחרונים ז"ל משום חזקה כשרות (וכך דסחמן כלשמן פ"כ מצוה אל"כ כהבנו מהו במק"א בזמנא) וכתחילה בימינו שנלמדינו כבר סחורס ואנחנו ישראל עם קרובו עומדים בחזקה כשרות פ"כ שייך לומר דיאל המצוה גם כשלא כיון משום סחמן כלשמן וחזקה כשרות כנוי משליכ במלרים ערס שקבלו ההורס פ"כ אשמי"י זכר לי"י"מ כא לחמא פני"א (אין פני"א אלא בדפ"ה שתי"י אז גלות הדפ"ה כנודע ובלי חורס עיד) די אכלו אבסחנא בארעא דמלרים (פ"כ יש בזה שני מיני אכילה וכו') כל דכפין ייחי וייכול (הוי לשים אכילה גסס שלא לשם מצוה פסח צבחי רשע ולא יאל המצוה כיון דלי"ש אז חזקה כשרות דישראל בסחמן כלשמן. ופי"כ י"ל גם ריש לקיש מודס דלאו ה"י נקרא רשע דלא יאל המצוה כנוי) ויחכן שסיר דברי אל"ז ברמז ד' המגיד פסו"ד פ"ס כנוי (דרי"ל חולק רק עחס שי"ש לנו חזקה כשרות וסחמן כלשמן לשי"י ר"ל דמאל"כ כנוי) :

א"י בנוסח הא לחמא. כל דלריך ייחי ויפסח כפחא ככא לכנס כבאח בארעא דישראל כפחא עבדי לכנס כבאח בני חורין. י"ל כפסיוכות זליז ומס שאנו אומרים כל דלריך ייחי ויפסח"ה צומס"ו שאין לנו קרבן פסח בעוס"ד וגם צומן הכיה אינו פנין לאומרו בלילס על הסדר צפח אכילה כפסח מלס ומרור דכא אין נמנין על כפסח רק צפח חיותו כדרו"ל מסיות משס מחיותו של סה וזס כבר נשחט ביום בין הערבים איז זס כפסוקא לווה ואומר דרשוני. אך כנס ענין ויפסי"ה הוא ישועה ורחמים כמו שחרגומו של ופסי"ה ה' על כפסח ויחום"ס ה' על חרע"א ואין לנו ישועה אחרת זולת הגאולה שלימס כידוע מחנדב"א (פכ"ז) אין ישע אלא ימות כמשיח. וכאשר אנו רואין בעוס"ד צפינו לרות גלוהינו כל יום קסס מחכירו. ונסה ידוע מדברי חז"ק פ"י נח (דף ס"ד פ"ב) צפנין שמיני פלרס צמוד דאיכו עם מלכא שאיל כל לרכוי ויכ"ב ל"י ופוי **אמרי הקדוש זצלה"ה** בדרושי המועדים דהיינו כל לרכויי מס סכוא לוריך סעולס באמת לכ"ס על זס יחסלנו וישאלו אז בשמי"ס, חסו דלרכנו כל דלריך ייחי ויפסח (היינו כ"ל דלריך"י מס שלרכויין כל"ל ישראל ולריך כל א"י וא"י באמת ייחי ויפסי"ה שיחום"ס פלינו בישועה הגאולה שלימס פ"ז וס"י פיקר עבודחנו בלילס סכוא סכוא ליל כמשומר ובא לגאולה כשאחז"ל ברי"ס ומפרס עוד שזכו שיסוע"ס) כפחא ככא לכנס כבאח בארעא דישראל כו בני חורין (בגאולה שלימס כפשוטו) כן ימזרנו כבי"א :

א"י פסימסי"כ לפיל מהו במאמרינו כנוי מקודס י"ל דיש שני מיני מדרגות כני"א צבחי אכילה לחמא פני"א המלס זו על הסדר כו

יש

הגדה של פסח

שער מאמר אנדחא דפסחא יששכר

יש בנח"י כל דכסין ייחי ויכול (כי בפסח דכוין על הסבואה כשארזיל בריה ואז הוא זמן השפעה פרנסה ופי"כ מכון באכילת הלחם מאס לשם מצוה בזה כדי להמשיך לחמו ומזונו שלא יחסר לו כל השנה וסייגו כל דכסין ייחי ויכול אך הוא משמש את סרב פי"מ לקבל פרס, אך יש במדריוגה מפולה ממנו מי שאוכל בנח"י כל דלריך ייחי ויפסח (כדי שיזכר פי"ז לאכול הפסח בשנה הבאה בשר קודם בירושלים בביאג"י וי"ש כל דלריך ייחי ויפסח שיינו שזסו סלור"ך סלמיתו כדלמרי' בוס"ק פי" כח דבשמי"ט בפור דלויסו פס מלכא שאיל מה דלריך ויסיב לך ורק זסו דלריך הגאולה שלימה פי"ב כדלמרי' בתנוד"א [פכ"ז] אין ישע אלא ימות המשיח כ"ל) כיון שהגאולה הזאת ממלכים יחסה גאולה הראשונה סכנס על הגאולה אחרונה פי"ב שזכר על ידס ופי"י עשיית הסדר ומצותו בלילה הזו (ומה שמבקש פי"י המלוח מאס שזכר פי"ז ייחי ויפסח לשנה הבאה זכו לא הו' כפי"מ לקבל פרס כיון שהוא לזרכי גבוה כבוד שמו יחי' הגאולה שלימה ופי"ז מותר ומצוה שיחפזן שזסו וסי' הסכר סתקרבוח הגאולה פי"ב כמו שכתבנו כבר במק"א בעס"י):

כ"ל דכסין ייחי ויכול כל דלריך ייחי ויפסח וכו'. הפנין קשה וכו' אכילה המלוח פסח הוא רק למלאות רעבוננו כדרך סרעבנחנים וצפרע הלשון כל דלריך ייחי ויפסח לא סי' נוסג רק בזמן המקדש ולמה אומרים זה פסח ח"ו מיחי כשיקרא ודובר שקרים וכו' כיון שאין מקריבין בפור"ר פסח בגלותונו סמר אמנס באמת מי שמרגיש קלח בצפר גלות השכינה ואפרן של בני' בכל דור ודור בגלותונו כל יוס קשה מחבירו אז כל אוכל תחפז נפשו ולאשר המלוח סאלו בלילה הזו לריבין לאכול לחיבון ובשמה פי"ב לריבין לסיות בנח"י שמחס של גאולה מלכים פד שרגיש בעלמא דחירות כי בפה נזכר לגאולה שלימה פי"ב ופי"ז יוכלו לאכול סכויתיס ולקיים מלוח סי' בלילה סקדוטה סלזו, וכאשר מספרים מנידי אהה בשס סרב סקדוטה אי"א דרר"מ מרימניב זי"ע (בעל מנחס ליון) כי ילא קלח לחון אחר ססדר כשסליר קלח סשחר ובאותו זמן הוא תחילה ימי סקיץ ילא ארס לפעלו ולפבודתו בשדס וסלך נכרי בשוק לפני ביתו למלאכתו בשדס ונחפלא וסאל מה זכ לכרי בימינו כפה גס בחון בשולס כי סי' דבוק כי"כ בעלמא דחרות פד שלא ידע כלל ממנע נכרי ומליאתן בעולס פוד וי"ש כל דכסין ייחי ויכול (שוכל לאכול לחיבון כ"ל הוא רק פי"י סי"י במדריוגה) כל דלריך ייחי ויפסח (שירגיש טעס פס"ח זמן חרותו כ"ל ואז יסי' סנס כי) סשחא סכא (ירגיש מיד טעס סגאולס כי) לשנה הבאה בארעא דישרעל סשחא פברי לשנה סבאה בני חרין בנח"י סרגש עלמא דחרות (סכסי' בני חרין בביאג"ב):

שְׁמוֹךְ חֶמְתְּךָ אֶד הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּךָ. וְעַד
מִמְלָכוֹת אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ לֹא בָרְאוּ: בִּי
אֲכִל אֶת יַעֲקֹב וְאֶת נְהוֹי הַשָּׁמַיִם: שְׁסֹךְ עֲלֵיהֶם

ועמד

שער מאמר אנדרתא דפסחא יששכר

שיאל זה מפי סגריא ז"ל משום דאין ספסטי כלל בנמי משום שראש פני
הסוק בראוי בלבד מחוך בזיה אלא כשיאל לחוך סוי ספסק בנחייס
וכמו בנמלך דליש זוגות כדאמריי שס. ודיפ וברור. ואיכ מס מסי כלל
מס שושב על סגלחן בזיהו ורואכ פני סשוק בפתחה סדלה וגס כל
סחלרות שסיי אללס תשניס קדמוגיס סוי ספתחיס מסחדריס לחוך
סחלר ולא לחוך סשוק כדמוכח מסלי חמורס בסיס ופוסקיס וכן סול
פסח רובס ככולס פייכ בודחי זיל פפס ופיקר כלל:

אלא ודחי ספסס לשבח כמיש לקי כייפ ובדרך מסל כי אז מסורדין
סרחמיס על סגולס שלימס כסמוגין כוס די למלכות זיה דוד
ואומריס שסוך חמאך וגוי וממילא פייז (שישסוך חמחו על ספכויס
ויגרסוס) יתנגס דקנו ומשיחו ככיל ואלוי סכביא יבא לבשרו מקודס
לביאה בן דוד ביב ופייכ אומריס שאלוי סכביא בא לביה בוס בסקנס
לבשרו ביב וסנס סמלך דויד נקרא בחי דליה כנודע בזונה ארוממך
סי כי דיליחניי (בסידור) וזכו שפוחין סדליה שלא יסיי סגור סדליה
בחי דויד בסיכלא דקן לפור משיח כנודע רק יפתחו לו סיבא לגאלנו
בביא. (ופיי רמיא אריח סיי חייס):

שפוך חמחך אל סגויס אשר לא ידעוך וגוי כי אלל אח יפקב ואח
נוסו ססמו וגוי. ריל פייד מסל למלך גדול שסיי לו שר סמשקיס
וסכבשיליס שר סאסוב לו בלמח ופייח בפה יוס גנוסיא שלו סקריב
לפני סמלך ונחא בידו על פס של כסף וחסב אח בשר כללי ושמן ואח
סכוסות יין טוב כיד סמלך. וסכלביס רפיס ססיו בחלר כמלך חפפו
מפל ספס בדרך סוליוכו אח סבשר ונשאר רק סכוסות יין וחרס לו
מאוד ובבואו לפני סמלך סהנלל על אשר קרס לו בדרך סלוכו מחלר
לחדר ספנימיס אשר אללו סכלביס אח סבשר ומבקס לבשר אח סכלביס
רפיס מחוך חלר סמלך שלא ירפו ולא ישחיתו עוד כזס. וסנמסל מוזן
כי סבשר ללי ושמן סול קרבן פסח וסיין סול (די כוסות לשונות של
גאולס) ובדרך גלותו חפפו סכלביס רפיס אח סבשר מפני סיד
בכשחלחס במקדשיך בפיס ואין אנו יכוליס לסקריב סקרבן פסח לפני
סמלך ובבואט בנילס סזס לפני סמלך ביוס שמוח סלו אחרי סאפיקומן
ססול בחיי פפס פסיח שנחס כסמלס ואין לנו במוסיד פסח רק סכוסות
פייכ נבקס שסוך חמחך אל סגוייס וגוי כי אלל אח יפקב ואח טכו
ססמו

הגדה של פסח

שער מאמר אנרתא דפסחא ישישבר

סמנו וסינו זכור סי' לבני אדום את יום ירושלים האומרים ערו ערו וגו' ועיז חספו סקים שאין בידנו לסקריב בנטו בביסמיק ונשאר רק סין כוסות כיר לפניו יחיש ונבקש לבפר סכללים וסקולים מכרס סי' לבאות וכרס לגאולס שלימס במכרס דידן אכיסיר :

א"י שפוך חמחך וגו' ועל ממלכות אשר בממך לא קראו כי אכל את יפקב ואת טוטו סמנו סינו פי' סניורות קטות וסלרות שעברו עלינו מסעמים, כס מכלוס את ישראל חי' ועוד זאת יותר כי מרוב מרירות ועלבון שמושים לנו פי' כדמס (כססחר פנים) כי כפנפ טמחס זאת ומחייאשים מן סגאולס חי' כמו שחי' במלרים ולא שמו אל ממש מקולר רוח ומעבודס קמס וגס מפבירים פי' קוטו לשב מאחרי סי' חי' ועל זס אלו מהנללים לפני קוננו יחיש הי' אכל את יפקב (סינו מדרגה ספחותס בחי' יפקב סינו סגשמיזת וסגוסניזת אכלו וסדיקו ורמסו) ואת נוסיו (סינו ספנימיות כפירשיו צפי' במלח פסיכ זס אלי ונטוטו מלשון ניש שאן סינו אותן שמושי' מדור לשכנס כביכול סז'ל ססרחה סשכנס בלבנו) סמנו (מפני רוב סלרות וסרדיפות וגזירות למפן חסות את כרי בלבס בסממון כחי'. ונקט לשון סממי' שאינו כמו אביל [גבי יפקב] דסינו חי' אכילס וכלי' לגמרי כמו בסרס מסמון פס אשר עוד בשס יפקב נקראו ילאו לגמרי מן סלמנטס לחרבות רפס פי' גזרת סלויס אכל בבחי' נוסיו שסס סחשויס בבחי' פנימיויה כחי' רק, סשמי' וסינו כמו בנין אשר עומד עוד בכחליו וגו' סנסרס אך סוא בבחי' סממי' מרוב ססריסוח וכלי' חליס אשר זקו בו כן סמס סכלוליס וסירוס ופחור סנסט וסמוח סזרקו גס בון סלדיקים בבחי' .סממי' כחי'. פי' את מבקשים). ספך פליסס זממך וגו' סרדוף וגו' (שלו יסי' סגאולס שלימס) בביא :

א"י שפוך חמחך וגו' ספך פליסס זממך וחרון אפך יסיגס סרדוף בלף וחסמירס מחחה סמי סי'. רחי' בחלוס (ז' כסלו סרפיד) כי ארז' אשר משרפיש חי' מחירח מפני סלף כמי' כי יגרחי מפני סלף וגו' ולא סכנינו אז (וכמי' בבי' דף פי' פי'ב) וכן פירשיו ביפיי' פסיכ חמס אין לי סמיר ושיח סינו ססקביס לא יכפוס בחמהו על סלויס לבמלכ כדי שלא יקפרנו שריסס מסו נשחנו אלו מאלו וימוררו דין חי' על ישראל לכך אמר סקביס חמס אין לי (על סלויס כדי שלא יקפרנו פליכס כחי' כי לולא זאת סייתי פושס מסס ככר) סמיר ושיח (לסרסס ולסשמידס מן סארץ) אך בחמה לא יוכלו לקפרנ פלינו כי גס חמליס שמושים בנלות סוא על ידס אשר יחפילוננו פי' רוב סלרות שמושים לנו סלריס בגוף ובנשש פד פי' נחבלבל דפהנו ריל ואין לנו לחשיב פונוחינו מחמה לרות גלוחנו וגס סמס גרמו לנו כחי' חיש כי אכל את יפקב ואת נישיו (סינו ספנימיות בכו) סמנו, כז' גרמו לנו סלויס וקמו ספירשקי

שער מאמר אנרתא דפסחא יששכר

ספירסחי לפיל בזה וכיון שאין ממש בקמרוגס לאשר המס סחויבים גם בזה איכ' יוכל לשפוך חמחו עליסם כיון שלא יוכלו מ"ז לקשרג פלינו כנ"ז. וז"ש שפוך חמחק (שי"ח חמס לו יח"ש על סא"יס) על סגוייס וגו' כי אכל את יעקב ואת נוכו סשמו (שלא יוכלו לקשרג מס כשחנו אלו מאלו כיון שפוטחינו מסס גרמו לנו כנ"ז. פ"כ שפך פליסס זממך וזרון אפך ישיגס חרדוף בא"ף (כיינו ססא"ף ירדוף אוחס כי מכ"ד סגבורס יספך לפזרחינו [כמו ססי' בנס דפוריס] ולרדוף את שונאינו סא"יס) וחשמידס מחמת סמי סוי' :

א"י שפוך חמחק אל סגוייס אשר לא ידעך ועל ממלכות אשר בשמך לא קראו כי אכל את יעקב ואת נוכו סשמו. לכאורס יש לדקדק למס כ' פליסם סני חסא"יס, אי' כי לא ידעך ובשמך לא קראו, בי' כי אכל את יעקב ואת נוכו סשמו וסלא גם בא' מסס די סגיפ לסס ספונס שיספכו חמס פליסס. אולס י"ל כי זכו קאי סקדמס על כי אכל את יעקב ואת נוכו סשמו כי סן יאמרו ססמס סיו סלוחיס בזה מלח סמקוס כי גזור על ישראל ועל נוכו ביכמ"ק אשר ישמו אוחו וע"ז קאמר כי מסס סא"יס וסממלכות לא סיי' כינחס כלל מחמת סגזירס שגזור פלינו רק מחמת כי אשר לא ידעו את ס' ובשמך לא קראו כי על כן ישנאו את בניי סמלמיניס כססי' כי על כן מגיע לסס ספונס לא"יס כנ"ז :

מ"ש בעה מזיגה כוס די שפוך חמחק אל סגוייס וגו'. י"ל ספי משל בצן מלך גדול ססי' חביב וכן יחיד לאציו ואמו ואחיכ ילא לחרבות רעס וסוכיחוכו לססיבו לדרך עובס ולא סופיל מלומס וסיוח דרכיו ולא שמס לקיל מלדיקויו ומלך במשפס יעמיד ארץ ולאשר חפץ לכלדיק את בנו ולססיבו מדרכיו סרעיס שי"ח ראו למלוכס פ"כ ססכיס לשרי סמשפס לשלחו בגלות על כמל רחוק מאוד מביח אציו וסיר סמלוכס וסס או אז יכנס לבבו ויסיב מפסיו. ויסי סיוס סלדח בן סמלך אשר עוסיס אוחו יוס גנוסיח בכל סנה ומסח גרס בן סמלך כסגיפ סיוס ססוא פכ"ז סחזיקו אוחו במדינח סמלך ליוס גנוסיח בצמחון כי יסוב עוד בן סמלך לחצר מלכותו בצוא פח כראוי ספי' משפס, סנס כי סמלך בעל"ז כעלכ אל לבו ביוס ססוא בזכרו את בנו כי גרס מביח מלכותו אך כפני ספולס סחזיקו ליוס שמחס בצמחונו ככ"ל ולאשר ביוס גנוסיח של סמלך ובנו מהדרך לחח אז חופס וחידוח לחייבו מיחס או ביח סאסוריס סרלוייס לחסד פ"כ ספריך בן סמלך מכגלות סנמל סרחוק את מכחכ בקשחו כי על יוס סלדח שלו בעל"ז סכיס יניחוכו לבא לביחו (חחח סמירח אנשי חיל שלא יברח כדרך ססביוניס) אז אולי יפו אליו חסד שרי סמשפס לומר למלך שיניחושו לשוב לביח מלכות אציו. וכן עשו בזה כרלונג, וכנאו לביחו (חחח סמירח שרי ססויף כנ"ז) ביוס גנוסיח

הגדה של פסח

שער מאמר אנדרטא דפסחא יששכר

גנוסית שלנו ולא זכר עוד אז בשנת סס"א שימו אליו חסד לסרסותו
לספאר בניו ובתו עבר סיום סגידו לו כי מוכרח לשוב לגלותו ואולי
בשנת סס"א ביום גנוסית שלו ישיג חוסם בחדר סמלך כזו' כגם כי
גם במשך שנתו יוכל לספיק כחב חוסם משרי סמספם לשוב לביה אך
סוף דבר קסם יפן גם שרי סמספם סיו מקמרגים לו בשנאחו אוחו
וביודעם כי כשיוצא לביה מלכות אביו אז ינקום מסם פל סמספם שפעו
לו וגם כי בסיוחו צגלות סמס סיו נוגפים בדבר כי אז סיו סמס
סמושלים במשמרה בנו כמובן, ומובן ממילא כי ביום גנוסית בסיוחו
סמס במדינתו סוף פה רלון יותר וכאשר נודע לו אחר סיום גנוסית
סמוכרה לשוב לגלותו סמחיל לבקם שניחוסו פכיס לצפוק לביה אביו
אזס דיבורים פדס ישוב לגלותו ולפס כדברים כאלו. אביו אדוני סמלך!
סן דחו אוחי פחם וכנראס אסי' מוכרה לסמחין בארץ מרחק בלרותי
ובנפגופי לבי פד שנס הבאס ומי יודע מס יסי' בסופי פ"כ אוחך
אבקם אז סרחמן סמלק מדיני ומשפטי אה סשרים ומקמרגים ססוגליס
לי כי סמס נוגפים כניל וספיון בעלמך בדיני וסרנאס כי כדק אחי
וראוי לרחמני ולססיבני לביחך. וסגמסל לזס (אמרחי בפסי' בליל ז'
דפסח) בליל סמורים אשר אחזיל ססוף סמסומר ובה מן סגאלוס וסמלך
סגדול סקביס יח"ס ויחפלה ובני בכורי ישראל סוף כנסי' ומסני סמליו
גלינו מארלנו וכסרחקנו מפל אדמחינו ושרי סלומות שונאים אוחנו
ביודעם כי כאשר נשוב אנחנו לביה מאויינו אז סמס ירחיקוס לגמרי
ויפידיו גלולים מן סארץ (כאשר ביארנו בפסי' כ"ס במאמר סקס
בשפאר) וסנס יוס' גנוסית שלנו ימי ספסח ובפדע ליל סמורים ובו סחג
זס אהס בחרחנו מכל ספמים וסוף יוס סולדה סלומס סקדושס כפובד
סגשפם מרחס וסוף בכל שנס י"ג יוס גנוסית פל בן סמלך סנס י'
כביכול יח"ס בבחי גואי סוף בבחי כבי' כביכול וגם אנחנו נספוך לב
כמיס פפה ספלחינו ומסני סמליו גלינו מארלנו וכי' אך בפני ספולס
סוף יוס סמחס י"ג פ"כ ניחן לנו סזכוח סיסוי' לנו זמן סטוייה ססד
ביום סולדה שלנו לזכוח לגאלוס בליל סמורים כזו' אמנס כאשר
פבר סזמן סליל סמורים ובפדע בליל פסח סמוך לאסמורה ספוקר קודס
ספוך סמחך ואנחנו לא נוספנו ולא גאלנו בליל סמורים סזו' פ"כ נפס
מסס אל סמלך אבינו שבסמים יח"ס שפוך סמחך אל סגוייס אשר לא
ידפוך ופל ממלכות אשר בסמך לא קראו (סמס שרי סלומות ומשפסם)
כי אכל אה יפקב וסוף סממו (כי סמס נוגפים וספליס בלרותינו
וסמס אכלנונו בימי גליחנו לאשר סמס יודפ"ס כי כל כחס סוף רק
פדס נשוב אנחנו לביחיו. וכמסל סזו') וסרחיק סמקמרגים כניל וספיון
אחס יח"ס לבדך במשפמינו ופיויך סחזינס מישריס לגאלנו בבי' :

א"י פסי' מפל סזו' סנלפס בקול כבי' בסוף סלולס ליל סמורים ספוך
סמחך

הגדה של פסח

מא

שער מאמר אגדתא דפסחא יששכר

חמסך וגו' שפך פליסם זעמך וחרון אפך ישיגם חרדוף באף
 וחשמידים מהחם שמי ס'. ולכאורס מס לנו מחורבן ומפלה הפמים, סלא
 ספיקר נים לבקם שינאל אוחנו בקרוב ואם ינאלנו מהגלות מס לנו
 ולסם, אך יל ספנין כי כאשר עברו ליל שמורים ולא נוסענו בגאולה
 ויסמם לבנו מס כוחנו כי ניחל עד סנס הבאס ליל-שמורים ובלחמם
 אחכס לו בכל יום שיבא בכל ימות סנסם אך ספנין סכוא ספס רלון
 יוחר בליל סמסומר סבא לגאילס כדרזיל במסי ריס וכנס אחזיל במ"ד
 ס' בל (ס' י"ח סוי י"ב) וזיל מסל לאסס ססיסס מלפס לבפס ספירס
 למדינא סיס אמר לס יכא סימן סזס בידך בעס שחראי אוחו סימן
 דפי סלני בל ואני קרוב לבוא כך ישראל מלפין מסעמדס אדוס אמר
 סקביס ססימן סזס יסי' צידכס ציוס ספסיחי לכס חסופס ובלוחו לס
 סיו יודפס סלכני גואלכס ואם לאו אל חלמינו סלא קרבס ספס סנאי'
 חני ס' בפסס אחינסס ולומר עוד אחס מפס ס' ואני מרפיש אח
 סשמיס ואח סארץ כך חני סופך כגוייס סנאי' וכגוייס חרב יחרבו
 ולומר לאחח בכנסוס סארץ וגוי' עכיל כמדיר וז"ס בעס סמוך לסוף
 ליל שמורים כנז' ואין כח לסמחין עד ליל שמורים בענס כבאס וזיל
 בכל יום ויום שיבא בענס סכוא וכבר פירסנו בססיפוס כמדיר כנז'
 ואם לא אל חלמינו סלא קרבס ספס סלן לפעוס ססי' ח"י סלן כפס
 עוד בענס סכוא דאיכ סרי זס סונס חיו בלחכס לו בכל יום שיבא
 סכוא מלמונח י"ג פיקריס אלא ססי' (כמדיר) סלא חלמינו וחלמרו
 (כטעוס) סלא קרבס ספס עוד בענס סכוא כיון סעבר ליל שמורים
 כנז' רק פל סנסס זמני' ופס רלון וסימנל עבא כוא בעס סיסיו (כמי'ס
 כמדיר סכחוציס סנז') ולומר עוד אחס מפס ס' ואני מרפיש אח
 סשמיס ואח סארץ וכנז' סופך אח כגוייס סנאי' וכגוייס חרב יחרבו וכנז'
 כנז' סיונו בעס סיקוייס כזס ח"י לסמחין פל כגאולס בליל שמורים
 דוקא אלא כל יומל זמני' בעס רלון וז"ס אז ספוך חסחק אל כגוייס
 וגוי' שפך פליסם זעמך וגוי' חרדוף באף וחשמידס וגוי' דסיונו כסי'י'
 סגוייס חרב יחרבו וכל כטמחוס סאלו כנז' אז זמן כגאולס בכל סנסס
 בכל יום בביא :

א"י בזס פסיכ כי חלל אח יפקב ואח נוכס ססמו. פסיי דרך כמסל
 סנז' לפיל כסמוך כנן מלך סנגרס למרחקים וכנס ספל לכטיב
 לו פכיס חמיבס ז' פסיי לו סס כנמל כגלות פכיס ביח קמן סל
 ספלספאן מחובר פס חדר אכיו בביח מלכותו שיוכל לדבר פס אכיו
 כדרך ססלפסאן אסי' רבכס מלוח סרסלוח ממרחק כנודע כנס סבעס
 דברו פס אכיו עמדו סס כגלותו ממרחק סומרי חיל כדי סלא ידבר
 דברים סכנגד גזירח גלותו (כדי סלא יסוב מכר לכיחו) ומלך כמסספ
 ועמיד ארץ חלמס כחשאי סי' יכול למכס חכבולס סדיבר פס אכיו

כנז

הגדה של פסח

שער מאמר אנרתא דפסחא יששכר

ברמז חינו דיבורים שלא הבינו שרי החיל השומרים ואז סי' אופן שישיג
באחס פסח רצון שיוכל לשוב לבית אביו במשפט הראוי ויסי סיום
בצוא שם למלך הרחוק מכיופלים ושומרים הפנימים לראות בהכחכות
בן המלך והמה סיו שינאים לו כניל ע"כ הרגישו כי דרך המעלספאין
בחדר קטן סלו ויכל אולי להשיג המה רצון לשוב לביתו ע"כ ליוו
להחריב הבית מעלספאין סלו ושלא יניחוהו עוד לבא לשם לדבר פס
אביו וכן מלך בשיבו לביתו עכ"פ על יום גנוסיה שלי לויח (כרס
הפרדו לגלות בחזרה) לפני אביו המלך מה עשו לו השונאים שומרים
הפנימיים להחריב בית דיבור המעלספאין שלו אשר סי' כל חיוחו שיוכל
לדבר פס אביו עכ"פ ממרחק והנמשל מוזן כניל וכבית מעלספאין סול
אסיק והתפללו דרך ארלס וקצרי כלדיקים ואזוחונו כק' שמה ואז
יכולנו אולי להשיג המה רצון לגאולה שלא יוכלו השיערים המקטרגים
להרגיש בכל פסח בהשלוהונו ברמז לפני אביו שבעמים יח' ע"כ החריבו
זה ע"י שבאו לאסיק כלאיניטען והמיראחיסעפן והאגודוסעפן ושאר
כחות הרשעים הקלים וריקים וממילא לא נוכל לבא שמה להשחק
נפשו כי איך נוכל לראות ברעס אשר ימלא אח עמי היראים המעט
שנשאר פס וגבר המיניה ר"ל וכליגנות והתחדשות גבר מיום ליום
ביסוד הקאלאטיען שקראום ישוב (כלומר חורבן) איי וברעם בנידול בניס
על דרכי החורס סי' ירחס ב"ב וע"ז נבקש על סייח שגרמו כל זאה
כי אכל אח יעקב ואח ניוו (הבית דירס עכ"פ עתה בגלוהנו באסיק
לידיא וחושבי שמו המלפיים לגאולה כמו בית המעלספאין להשחק נפשו
בחורס והפלה ועבודס. כ"ז) השמו (כנו' ע"כ נבקש שפק עליסם זעמך
וגוי) וע"ז נוכס אנהנו לגאולה שלימה בבי"א :

עורר אמרתי בזה מ"ש גליל פסח כזה סי' שפוך חמהך אל הגויים

וגוי כי אכל אח יעקב ואח ניוו השמו וגוי. עפ"י משל למלך
גדול שסי' לו בן יחיד חביב הראוי למלוכס וסי' מלומד בכל הכחמות
וסכסיסי מלוכס אמנס קלקל דרכיו במס שכהחבר לפועלי און המס
שוכאי המלך אביו וכיולא במעשים לא כוזים ואחרי כל הרעס במדינס
אח כן יעשו בניס המובחרים של המלך מה יעשו עוד שארי העולם
ע"כ סוכרחו להשמידו לפני חר המשפט הגדול כי מלך במשפט יעמיד
ארץ וילא כפסק להיותו בן המלך ועורך המדינס סול שיטיב מעשו
ויחיישב ברעחו וכן סול רצון וכבוד אביו המלך ע"כ יגרשוכו למקום
נמל וסול מדינס כוזב של כרמים ויין המובחר מאוד משוכס ומסואר
אך יושביי פס המס פראים ואכשו בליעל בלי מדוח בייא ולאשר סיון
משוכס במדינס ע"כ המס זוללי יין וכל ימיכס שכורים ולא ישנוחו
על הכרמים לעבדס כראוי שויליחו יין הרבס ופוז כראוי לכרמים
מובחרים כאלו אך כל מס שיגדל מעלמו סול די לסס לפחות ולהשחק

שער סאטר אנדרא דססחא יששבר

כל ימיסם פ"כ שלחו שם בן המלך וצ"ב ואנשים עמו לפגדס ולשמרס
 אח סגמל וסמדינס סזחא ולסחכנג שם כרלוי ומדוח סרלויים וישגיו
 על סכרמים (כפי אשר ס"י בקי גס בזה סיבז בעבודת גסן סייג) ולא
 ישחו לפגמס יין רק כוס אי' בעבודתו ככל יוס לפכל סמזון סבמפיו
 וסיין יפשו בפה סבליר יוליוו כמס אלסים חביות כפי עבודתס וסבגחחס
 בדיוק בסכרמים ופ"י יסי סרביס יין וסוב מלוד כנ"י וילניפו סחביות
 במרחק שם בסכרמים עד פח בל דבר המלך שירלו ויודיפו כי כבר
 חיקן בן המלך אח מפשיו אז יביאו כל סינות אשר מעד שם למפרסולין
 של סמלוכס וביח אביו וחסוב לו סמלוכס ולז יפשו ספידס גדולס וישחו
 מיין סרקח סלו אשר מעד בן המלך ולכשיו וישמחו בו וגס יסי לכל
 שנס ושנס בפה ספודת המלך וסריו לכבוד סמלוכס ובעת י"ס סולדת
 בנו ככל שנס ישחו ככל פח מסיין סלו (ויסי' די מזס ברביא סגיוא אח
 ס"י סובד ומשגיה שם על סכרמים כרלוי) לזכרון סוב ולכבוד ולספארת
 אשר כפסכ בזיקונו וירבו סימים וסיים וכפי סשמופס לל חיקון בן המלך
 שנס בעב"י אח דרכיו פ"כ לל סשיבוכו לביהו. ויסי כיוס סולדת בן
 המלך אשר בסיחה בביחו ס"י יוס זס גניסיא של המלך וסמדינס ופכשיו
 בסיח בנו בגלות ושב"י וסמלך נפלב על בנו בזכרו אוחו וכנס מלין
 ספוגות פ"כ נספ לסס לנמל גלותו, לרלות אח כפי"ב מפשיו ובעבודת
 סכרמים כדי סיוכל כבר במשפט לסשיבו אל בית מלכותו, וכנס מללו
 ישן בעינת ססכרות פס אחוח מרפיו אנשו סמדינס כסרליס אשר כנס
 משסכרים כל ימיסם כניל וכמלך אביו סיפק אח כפיו על מפשי בנו
 וסוררו וסוכיחו על כפס וא"ל כלס בעביל זס סלחחיק סנס ללמוד מפשי
 חופכות סיושבים בנמל סלו, וא"י עבודה סכרמים אשר סלחחיק לחקן
 סלל גס אחס כמותס כנרלס חפסס יין רק ללרכך לכשסכר בו ככל
 סשנס, ופ"י סשיב בנו להפדק אי"ע, ויפן ויחמר, אדוני אבי המלך, סן
 גרשח אחי מלל פניך, ובבואי סנס פס צ"ב ביו כל אנשו סמדינס
 ספרליס סללו וכאשר סחילוחי לסכנסג בעכסיס בן המלך ואמרחי כי בן
 רלוי לסכנסג וכן לוס לי המלך, סמס סכוני פלמוני ונפשו כולס שונאים
 לי ובזחוק ובחס פנו לי אח אחס בן המלך מדוע נגרשח בינו ופ"כ
 רלוי לך לפשות כמפשינו ואזיל לקרחה סלוד בנמוסל ללכול לסחות
 מסיין סמוז כמו אנחנו וחספנג פכ"ס בעולמך, וכחקוס אשר חלמר כי
 חסוב לביח אבותיך סוד וסביא לסס כל סיין אשר חפצוד פס בויפח
 אסך, סול רק כולו כחלוס, וכזבס חוהלחך סלו, באשר רליח כמס שניס
 רבית עברו ולא בלו כלל לסשיבך למדינחך, כפי דברך, פ"כ למס לך
 סכבליס סללו לחמר וללפוח לחנס ובכנרס שחיחי פמכס וממילל סכבחי
 בעיכרות כמותס, פ"כ נל מלך רחמן אבי סנפסי, חפניס אח סלנסיס
 ספרליס סללו אשר סחנו בעבליסם לפזוב אמוכחך וסכבחך ולסחיילאס

הגדה של פסח

שער מאמר אגדתא דפסחא יששכר

מציח מלכותנו והשיבנו אליך ואז תראה כי המלא מפתח נחת ממעשי ומדותי. והמשל מובן כי המלך גדול הוא מלך ממכביה ואנחנו בניו כביכול ומעני הפאיו גלינו מארצנו ונחרחקנו מפל אדמחנו לכגלות הארץ והמר כלו בין הארץ יושבים פראים, זוללים וסובאים, כל מה דפבדין לגרמיו הוא דפבדין כמאזיל ורק להאוח לבס יבקשו והמפרס היתה בגלותנו הנס למפן נחקן את דרכינו ונוליא כלל לית הקדושה אשר נחשורו בכל הארצות בחויל בגלותנו וזה בחיי הכרמים גסין שנקראו ישראל וגם פיי החוסיק וכמלוח שנטפס זה שנקרא גסין ולהקן זה הנלווה שנחפרבו עוב ברפ פיי חסא אדכיר (אשר גם הוא לא עשה חיו ברעונו כי הו חסיד גדול וקדוש יציר כפיו של הקב"ה אך חזמינו לו פיי הנחש כי הכל הו זה רגון הסיי כביכול ביהנכג כן צברורים האלו כמיש במקרא ובססיק ואכמיל) וכמ"ד כפיו שאלל גסין הו ורירוי לפבדה ולשמרם ושלח יבא מכיין לחוך ססיא כשיכורים האלו המס יושבי הארצות וכאשר נאסוף פיי עבודתנו בגלותנו בכל אלו השנים פיי חסובחנו ועבודתנו כל אלו היינות המשובחים נבילם ברעון המלך יחיש לפיר המלוכה וזכו יין המשומר שיסחו צספורת כשמהם גדולה צ"ב ויחי כביכול קוציה מהחצח צבנוי וצבוא ווס כולדה בלנו סיינו ימי הפסח שאז בחר בנו מכל כפמים וכוליאנו ממלרים לכיוח לו לבני"ם כמיש לפרספ בניו בכורי יבראל שלה סמי ויעבדוני והמלך כביכול נפלצ על בנו בכיוחנו בגלות פאורים ואז הוא ווס החפורות גאלחנו כמשרזיל צריה כרי יחשפ בניסן ננאלו בניסן פחידין ליגאל שנא' ליל שמורים הוא לכ' לילה המשומר ובא מן הגאולה וכמיש בצמיר פ' בא פסיכ כחדש הזה לכם משל למלך ומפריחה וכו' שאמר לפ בזמן כלו אני בא אליך בחורס וכו' וכיון שפבר רוב הלילה ליל שמורים ולא בא כביכול לגאלנו ובפיי כי פדיין לא פשינו חסובה כראוי להקן מפשינו ורק יסן בשינה האולה הדומה לשיכורה וכמיש כרמבים בל' חסובה שזכו פנין חק"ש צריה פורו ישנים מחרדמחכס שינה האולה שכורה ולא מיין ספוב רק מחמה הניגים יונס פלח ספפ"ד וסילא"ד ופיי לא נושפט פדיין גם צלילה הזה פייכ נחפורר בצקסס ורממים לפני המלך רבינו שבשמים יחיש סן אס מלאח אוחנו כישנים ושכורים ויושב בכל כישן דמי שלא פשינו כראוי בכל השנה להכויא הנלוטח מהכרמים לחיקון השלם אמנס חרשינו לומר דבר בדרך ספר אחס למפן הדרך סן כל זאה גרמו לנו יושבי הארץ הנכרים וססיא אשר בגלותנו בחובם כי אס אמרנו כי אנחנו בני מלכים וישראל קדושים, לנחוק ולשנינה סיינו צעיניכס, וישממונו וירדפוננו וכל מגמחם לכפוחנו רק לסתחבר פמכס, ולפסוח כחוקי מפשיכס, וסמס נמלו פרינסוח שלטו וססחיתו את מדותינו ואת דת חורחינו פיי חוקיכס וגזרותיכס.

ואס

שער מאמר אנדטא דפסחא יששכר

ואם אמרנו לצאת לאכול סיינו לבחם וירדפונו עוד יותר כמס וגם
 כפושעים מישראל אשר המה ספיר כמותם וגרופים מהם. ויכתיבו זאת
 בפסנתוהים בגלות הארוך הנורא הלו. ואין קול ואין עונה. פ"כ אין
 שום חידוש אם מהסמוך בניי יי'אשו איצ מכנאלוס וגם הכחצרו לפשוה
 כמעשיכס בפ"כ בבחי' השכרות כניל פ"כ שפיך פליכס זעמך וחרון
 אפך ושיגס. כי אכל את יפקב ואה נוסו השמו (כמס גרמו לנו זה
 בפיתוים ובדיסוה גזרותוים) ופ"כ כאשר השיבו יחיס לביהו לאסיק
 פי משיח דקיכו אז בודאי נרצה וכוכל לשמור חורתך ומלוחך כראוי
 כיסיר במהרה בימינו א"י :

א"י מ"ש בשפיך חמהך וגו' כי אכל את יפקב ואה נוסו השמו. וכבר
 הכזבו מזה לפיל אך עוד לאלקי מלין בעזרתו יחיס י"ל פ"ד
 משל בנן מלך אשר קלקל דרכיו וסלק שובב בבחי' מרחו וכיוצא וכו'
 חרפה לאביו וגם סכנכ לכל המדינה פ"כ שלחוכו למרחקים לנמל א'
 אשר הוא ג"כ חחי' עד אשר יכנע לבבו וייסיב מעשיו ויוכל לשוב לפיר
 ומדינה מלכותו וביני לבני שלח המלך (אשר נעזב על בני) שליחים
 רבים לראות אם הוכע מעמד עורקיו ומדה שהנכנתו והשלחים באו
 בחצה וכו'ואו שמופוח מחליפות וסוחרות זאיז כי אם ה' השליח אוכבו
 של הבן מלך נמס לבו לסובחו (ולא חוי ל' חובס) והניד כי כבר ספיב
 מעשיו ודרכו ואם המלך יחפוץ (כי כן גמרו בבית המשפט אשר שלחוכו
 שם בגלות כי הלוי ברצון המלך כאשר יבין ויכל להשיבו לבית מלכותו
 אמנם מלך במשפט ופטיר ארץ ושלח שליחים לברר ולסמיד אם באמת
 כן הוא ראוי לשוב כי לא רצה לכטוח משפט גם בעד בנו אוכבו) ויכל
 להשיבו. והבני (שכו' שונא לו לבן המלך) בא והניד כי לא כפיב מעשיו
 כלל פ"כ נחיישב המלך ונגמר בסוד כי הוא בעלמו יספ בחשאי לשם
 ויראה האמת אמנם טרע הדבר (גם בסוד) לאנשי יופלי המלך כי אי
 (במלך צו"ד) בלחי סכנה סנסופס גם בלנג כח' וא' מיופלי המלך
 שכו' שונא בלבו לבן המלך שפע זאה איך נגמר שיבוא המלך לנמל
 מקוס מגורי בנו, ושיער דעפחו באיזה יום יבא המלך פ"כ
 הסחכס בערמימותו לכסיל ולסדיח את בן המלך ויבקש (בנחבולס)
 חירות ממלך כי נוספ למרחקים לאוי סיס לרפואה גופו ומשס ה'
 קרוב לנמל מושב ומגורי בן המלך ויספ לשם ובן המלך הכירוכו מביח
 אביו וישמה מאוד פמו (כי לא ידע כיכ משנחתו אליו) וישאלוכו על
 שלום אביו ואמו ואמר שפעתי ממרחקים מאחורי הסרגוד כי מיום אשר
 כגליחי לנמל הלו פשה אבי זכר ביום הולדת שלי אשר יחזקוכו עוד
 ליום חג אך על בגדיכס ישימו בני ושרי החיל אז קנה לבע שחור
 לזכר הספר שיש להמלך על שהגלס את בנו (עד שישוב אליו) וגם אשר
 גזר כי לא ישחקו הוא ושריו בבחי' היסרותהו בשחוק ומשחכ סכסוג

הגדה של פסח

שער מאמר אנרתא דפסחא יששכר

עד שהגליתי לכהן (כאשר ה' באתה כן). ויפטוהו (שיטלווהו הפרום) ויפין
המלך (ובכחות זאת) ויאמר סגס אטובי ידידי. לא האמין לדברים כאלו
משמטותה הפורחות באויר סן אביך שכה כבר ממך ויוחר טוב שנדבר
אח ים כהן ביה מרחה טוב כמו בעירנו. והאם יש שם צדיה המרחה
בכהן משקלוח טוביה וגם מאכלים טובים ושמים לכס נח אחי שמה
כי באחי לכהן להפנג ולרפאות אח גופי (כן הגיד בערממיו. ובאתם
רצה רק לפחותו. וכניל) ואחרי הפלרות רבות כמה ימים עד שנדמה לו
לאוכב כהצן ויפחוסו בלגו וילך אחו בן המלך לביה המרחה וממולח
סרגל לילך לשם ויפחוסו סיוטין לילך אחו לשם שני פעמים שחריח
ופרציה (למען צפה יבוא המלך אביו ימלאוהו צדיה המרחה ויפין לבו
ויזכור מפעו הרשעים לרפס) וכן ה' ויבא אביו המלך בהלנפ ברותן
הימים ושאל על בנו בשמו וימלאוהו צדיה מרחה אוכל ושוחה ומשחכר
ובנו כאשר ראוכו רץ אליו בשמחה ובניי לנשק ידו ורגליו אבל הוא
נמלא כעס ויאמר סוי בן נפיה מדוע גם בכהן חלק עוד לביה המרחה
בהכלין ופוטוטיך. ויפן בנו ויאמר שמפני אבי המלך. סן זה הרשע
שנתי עתה בהתגלותו. אבל מרס בואו לא סלכתי בכהן לביה המרחה
זכה לך ספות כי הוא שונאי וגם שונאך בלא זה שמפתי כי גרחה על
יופתיך לל ישחכרו וישמחו בשחוק כי וגם הוא מופתיך ואיך פבר על
מניה המלך וסלך לכהן להשחכר ולאכול בכל יום גיפ עד שפיהס גם
אוחי אל עוד אלא שסכמיס הכל מספקודס הזחה שגורה אחרי גלותי
לכהן איב הוא סחייב ולא אחי. וכנמשל מוכן כי המלך מלכי המלכים
סקביס ובני בכורי ישראל ככסי גליו מאלנו בשביל פוטוטינו וכמלך
כביכול יחיש נעלב על בנו בכל חלוח לילס חרין דמפין דאוריד לחוך
ימח רבא כביכול וגם ביום גנוסיא של המלך שהוא לילי פסה שבו
ינאנו ממזרים וקראו מאז בני בכורי ישראל אפטייב בגלותו פוסי זכר
(כפיין המראה שחור בהמשל) בהביא שסוא אבילות סחורבן סבו חל
חיב כי נחרב ביה מקדשינו. וגליו מאלנו. וכאשר יקוי יחיש לחשובה
בניו פפיז ישיבס לאלנו ב"ב וכבפיד מראה איפ כאוכל מופתי המלך
ומפחה חיו לילך אחרי שרירות לבו ואחותיו. וסקביס אומר כביכול
ארדס נח וארחה אח כבר שבו בני בהשובה כדרך ביד שלמסס כפירשיי
ע"כ ארדס נח וארחה סכלפקחה סבאה פלי פשו וגו' ובלילי סדר
אשר (כמצואר בהסליא ששלשים יום קודס כפסח מסורים עד כחג
אנו יולאים מרפוחי ספומאס בכל יום ויום עד שבילי סדר נגיע למ"ע
שערי סדרס. כאשר נסכר נפנו כראוי בהשובה באתה) לריך למלוח
אוחנו סודים ונכויס וראוי ס לגאולה ובאס לא כן הוא פפוכי"ר אז
נשיב במליטה פבר נפסנו בכלל ישראל. שפוך חמחך אל סגוייס (סוינו
פר פלסס סימ בגלות ארוס. כי סגוייס פפמס אין כדאי לדבר מסס

הגדה של פסח

וְעַמָּד וַחֲרוֹז וְאֶפֶד יְשִׁינִים : תְּרֹרֶף בְּאֶף
וְתִשְׁמְדִים מִתַּחַת שְׁמֵי יוֹ :

הלל

כ"א

שער מאמר אנרתא-דפסחא יששכר

כי סס סס הדומס לחמור טרלי לצ וטרלי צטר וכמס צפנמוחס לא ירפו ולא ישחיתו רק טרס. וכנודע) כי אכל (צחאות לצו צמחח) אה (פס) ופקצ (סינו כי הוא פוחס אוהנו וכוא פשס אחנו יחד כחאות סאלו וכנו) צמסל לאשר רכס לפחוחנו ולכדיחנו מכגאלכ חיו צשנלחו לוחנו) ואח נוכו (ציסמיק) טטמו (גרס טטנול סזס חורבן ציסמ"ק וכמו טקראו צוסיק לסימ מסנאלי דקוציס וציוארנו צד"ח מסיק סינו מחורבן ציסמיק ופר פחס צודאי נקרא מסנאלי דקוציס) כי אס לא כיו טוכס לסקיס מדופ הוא טמח צלרחן של ישראל וסוחק על משצחינו ואס הוא נחשצ צין כמלאכיס כלא גזר כמלך כציוכול על פמליח טנו שלא לשחוק כיכ ומיוס שחרב ציסמיק נחמטמו כנסי כחיוח כדלמריו צחניגס (פיצ) וצפדע לשחוק על לרחן של ישראל וכאיך פצר על גזירה מלכו של טולס יח"ש, אלא ודאי דכוא שינא וכ"י פסול לכיוח לו חלק דצין וגס לספיד כיון שטיקר טטפס דככר טוכס לספיד פכיס כיינו צצביל דלא חסדיו ישראל לספיד שקר צצביל טנאכ וזכו מטפס חזקה כשרוח דישראל משאיכ כצפיד ראיין לו חזקה כשרוח פייכ פסיל לספיד גייכ ודלרצח הוא כחיוצ (מסיה ומדיח). ולא אכחנו. יפזור טסיי וירחמנו ויגאלנו צביא :

תְּרֹרֶף צאף וחשמידס מחחה שמי סויי. אנו אומרים אלו הפסוקים שפיך חמהך אל כגוייס צעה שמטמידס ומוגיס כוס של אליי וכוא יכיי המצטר לפחיד צציוגלצ"צ, מיד צציוחח, ועל ידו חכס לגאלכ שלימס צמכרס דידן. ואז חכיי מחיית פמלק כדלמריו (צפי"ח דפסחים) צצכר שלשס ראשון וכיי טאי מכס מחיית פמלק צ"צ טכוא פיי גאלח כסדר צלילכ זו וכחיוצ ראשיית גוייס פמליק פייכ מחפללוס פחס שפון חמהך אל כגוייס וגוי כי כל כגוייס נכללו צפמליק כנוי וככס כחיוצ צמח יח פמלק (צפיוצ לפי זכור) רועס צוס כפר, צנזריס וכנציואייס וכנציוצייס לכמפר, לכמחוח מספר וכיי וכיינו כחצחי לך שלטיס צחניך טליל מחיית פמלק פייכ רמוז שפיר מייש צכחוצ צוס חרדוף צאף [טכאף וחיומס יכוו פליכס לרפחס ומחיוחכ] וחשמידס מחחיה שמי [כי סאוחיות שחחה שמי (כאל"ף צי"ח מפילח לחחח) סס חניך חכו צחוריס וכנציואייס וכנציוצייס שימחו כנוי, ואז יכיי] סויי [שלס, וכנודע] כיסיר צביא :

דל"ל. ושזכו צכוס די מדה מלכות רגל כרציוי יל פייכ נרעס צסידוד אחר שפון חמהך וגוי חרדוף צאף וחשמידס מחחה שמי סי

וכסי

הגדה של פסח

לא לנו יי לא לנו ביי לשמך תן קבוד על
חסדך על אמתך : למה יאמרו הגוים
איה נא אלהיהם : ואלהינו בשמים כל אשר
חפץ עשה : עצביהם כסף וזהב מעשה ידי
אדם : פה להם ולא ידברו עינים להם ולא
יראו : אזנים להם ולא ישמעו אף להם ולא
יריחוון : ידיהם ולא ימושון רגליהם ולא
יהלכו לא יהגו בגרונם : כמוהם יהיו עשיהם
כל אשר בטה בהם : ישראל בטה ביי עזרם
ומגנם הוא : בית אהרן בטהו ביי עזרם
ומגנם הוא : יראי יי בטהו ביי עזרם ומגנם
הוא :

..

שער מאמר אנרתא דפסחא יששכר

ובטו שזיארטו לפיל במשלים פנין ספוך חמחך וגוי נפח ססוף ובזמן
סזכ) וכפסופו כוז רעוז חזס ססמיכות (כזכזכר כזכזכזכז) כו סליל
כג' ארכי (דכייל דמלכות דכייל) פייכ נכקס כו ככח מלכותו יחייס
יכפר ויכלס אלו סמלכיס ושדיס של גייס ויימדיס מחחת סמי ס' ומכס
לכזכזכז כזכזכז :

למה יאמרו סגוייס איי נח אלקיכס ולקינו כסמיס כל אשר חפץ
פסס לסכזן ססמיכות וגס יס לדקדק פייס וללקינו כסמיס סלח
כוז יחייס כסמיס וכזכזכז און עוד מלכדו וייל כדקדק מלייס לככזי ופיד
סכר אכס למפן חזק כפין סזכזכזל ופוסקיס מי סנחמנס פל ככזכז
אכוד לפסוח מלככס כססרסייל משוס ככוד כחורס וככזכז עוזר וככס
כחיב ססמיס סמיס לסי וסזכזכז נחן לככזי אדס פייכ סכקלס ססמיס כזכז
(ככזכז) ומכון סככז אכל כזכזכז אס ירלו דרך רעפייס ללחס וייס לדיק
לכוד כזכזכז חזי סוז חילול ס' וככזכז יחייס ולמס יאמרו סגוייס איי
נח אלקיכס משאיכ סמלככיס כסמיס לא יכחיסו חילוכ כו סמס רזאס
כרוחנחס ככודו ומכחו יחייס וייס למס יאמרו סגוייס איי נח אלקיכס
(פייכ ממשס זס) ולקינו כסמיס (רק כסמיס דייקל) כל אשר ספך פסס
ככזכז

מה הגדה של פסח

יִי זָכְרֵנוּ יִזְכְּרֵךְ יִזְכְּרֵךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל יִזְכְּרֵךְ
אֶת בֵּית אַהֲרֹן׃ יִזְכְּרֵךְ יִרְאִי יִי הַקְּטָנִים עִם
הַגְּדֹלִים׃ יִסְפֵךְ יִי עֲלֵיכֶם עֲדֵיכֶם וְעַד בְּנֵיכֶם׃
בְּרוּכִים אַתֶּם לִי עוֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ׃ הַשָּׁמַיִם
שָׁמַיִם לִי וְהָאָרֶץ נָתַן לְבְנֵי אָדָם׃ לֹא הִמַּתִּים
יְהַדְּלוּ יְהוָה לֹא כָּל יוֹרְדֵי דוֹמָה׃ וְאַנְחָנוּ נִזְכְּרֵךְ
יְהִי מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ׃

אהבתי

שער מאמר אנרתא דפסחא יששכר

(כניכול כל אשר יחסוך יפשה שמה כי הוא כמו ביחו יחיש דליש חויס
ובזיון כבודו משאיכ בחרץ הוא בזיו כבודו חיו אס יפשה כך לדיק ורע
לו רשע וטוב לו וכיוצא כל הפשוקים אשר נעשים חחה הפמש כנס
שמגיטי במסיד כרלינו יחיש מימ הוא חויס בחרץ ולא נאוס למלך
הכבוד יחיש למטן כבוד שמו וחורחו ולאמוחו) כיסיר שיחקרש שיש פי
במסרס דידן ובזיאגל בקרוב:

השמים שמים לסי וסארץ נחן לבני אדם לא כמחיס יכללוי ולא
כל יורדי דומה ולאנחנו ככרך ייק מפחה ומד פולס סללוי
ייל כמסך סענין וגס יש לדקדק מאד מיש וסארץ נחן לבני אדם סלא
סוא יחיש שכינחו בשמי מעל ופל סארץ מחחה חין עוד בלי ספרש
וסגנחה פל כל פרט ופרט אך צפיכ סכונס ספשוטס כי לבני אדם
סוכני צחי חומר בחרץ נראס כן שנמסר חיו סנסגח סענפ לבני אדם
בחרץ סחחחונס (ובחמה, לא כן סוא) אכל כשמים סרוחנייס וסמלאכיס
ססכלייס סנגדליס בשמי שמים כולס ידפו ויכירו ויראו כי חין מלכדו
יחיש פיכ נאמר סשמים שמים לסי וסארץ נחן לבני אדם. ובזס יובן
מס ססמליץ בזס דספיס פל כלל ישראל וספחפך נפשו ספסורס כי
כשמים שמים לסי וסארץ נחן לבניס (סכן נראס לביס סחחחוניס כנו)
ופיז מלא סיכסיר קן בלבו לססוחו לילך אחרי סרירוח לבו צאמרו כי
חין סאוס צבוחו צפוסיו כמיס כמסלי ופירסיי סס ואחיכ כשנפטר סאדם
מעוסיו ורואס פפוחו סגדול ואלוחו אשר פפס. אכל חז) לא סמחיס
יכללוי ולא כל יורדי דומס (ולא יוכל לחקן עוד שס כי מי ספרח צפיס
יאכל צצחה, וסכיו) ולאנחנו ככרך ייק מפחה ומד פולס וגוי (חכו סנסיון
סגדול לישראל כי צפוסיו כססחר פניס בחרץ לא ויכירו סלמה כניל
וכסנאיס

הגדה של פסח

אֶהְבֶּתִי כִּי יִשְׁמַע יי אֶת קוֹלִי תַחֲנוּנָי: כִּי
הִטָּה אֲזוּנו לִי וּבְיָמֵי אֶקְרָא: אֶפְפוּנֵי תְּבִלֵי מֵוֹת
וּמִצָּרֵי שְׂאוֹל מִצְאוּנֵי צָרָה וַיַּגִּזֵן אֶמְצָא: וּבִשְׁם
יי אֶקְרָא אָנָּה יי מִלְטָה נַפְשִׁי: חֲנוּן יי וְצַדִּיק
וְאֱלֹהֵינוּ מֵרַחֵם: שׁוֹמֵר שְׂתָאִים יי דְּלוֹתַי וְלִי
יְהוֹשִׁיעַ: שׁוּבֵי נַפְשִׁי דְּמִנוּחֵיבֵי כִּי יי נִמְלַךְ
עֲלֵיכִי: כִּי חֲדַצְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֹת אֶת עֵינַי מִן
דְּמַעָה אֶת רַגְלֵי מִדְּחֵי: אֶתְהַלֵּךְ דְּסַגֵּי יי
בְּאַרְצוֹת הַהַיִּים הַאֲמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר אֲנִי עֲגִיתִי
מֵאֲד: אֲנִי אֲמַרְתִּי בְּחַסְוֵי כָּד הָאָדָם כֹּזֵב:

מָה אָשִׁיב לַיי כָּד תִּגְמֹדוּהִי עָלַי: כּוֹס
יְשׁוּעוֹת אִשָּׁא וּבִשְׁם יי אֶקְרָא: נְדַרְוֵי לַיי

אשלם

שער סאמר אנדרא דפסחא יששכר

וכשנאום אחיכ לפולס סלמח אין חשבון ודעח לחקן כנוי וכיז ולחננו
נבדך כנוי) חכו סעכס לסקביס ומלינח זכות על סס קרובו:

כּוֹס יסופוח אשח ובסס סי אקרא. יל פיד מבסרי לחזח אלוקי כו
כאז סלכב כיוחר אח בנו כחכיב ופוסס לו סובוח וחסדים
כל כיוס ובנו מחרספכ כלסכחו לפומחו כזכרו אח כסובוח ספיסס לו
אכיו אז כוח מחנפנפ וסומר איך אוכל, אכיו, לכסיב לך כגמול סכיס
מעט מסבובח ספסיח סמדו מעודו ועד כיוס כזס ומסיבו אכיו פיקר
כגמול וכסוב אשר חסיב לו כו ארחס כסובחך ויסופחך ומזס ארוס נחח
כיוחר גדול וזיס מח אסיב לכי כל חגמולכי פלי (איך אוכל לססיב לו
יחיס אשר ככל מידו וכידו ככל אך זכו סכר לסניו כלשר נושפ אכננו
כניו [ככיכול] זכו כגמול וכניר לסניו חכו) כוס יסופוח אשח ובסס סי
אקרא (כלשר כשח כוס יסופוח זכו כגמול סכודחו וכיר לסניו ופיר
כעכרכו כסמחכ לסללו ולכרכו יחיס וזיס ובסס סי אקרא) כנוי:

וּמַסָּה כרוש אאזמוריר הרב זציל דפח (כפל סס סלמס)
סמעחי כזכ (כפח ססדר) כוס יסופוח אשח ובסס סי אקרא

סייכו

אֲשֶׁלֶם נִגְדָה נָא לְקַל עֲמוֹ: יִקָּר בְּעֵינַי יי
הַמּוֹתָה לְחֶסֶדְיוֹ אָנָּה יי כִּי אָנִי עֲבָדְךָ אָנִי
עֲבָדְךָ בֶּן אִמְתְּךָ פִּתְחָתָ לְמוֹסְרֵי: לֵךְ אֲזַבַּח
זְבַח תּוֹרָה וּבָשָׂם יי אֶקְרָא: גְּדָרֵי לֵי אֲשֶׁלֶם
נִגְדָה נָא לְקַל עֲמוֹ בְּחֻצְרוֹת בֵּית יי בְּתוֹכֵבֵי
יְרוּשָׁלַיִם הַקְּלוּיָהּ:

הצטו

שער פאט- אנדרא דפסחא יששכר

סיונו כסא דדוד שיאמר בעת סגולתא אפי אנדך ולי כאס לערך כדאמרי
בפסחים (דף ק"ט פ"ב) פסיכ זס וזיש כוס ישופות אשח (בעת שינדך
דוד על כוס סגול בגולוס סמחודס ז"ב אז) ובשם סו"י אקריא (שס
יקרא ככתיבה) חסו סחרגמו סכרות כסא דפראקניא סיונו סזכו וס"י בעת
בגולוס שלימס ז"ב פנדיס:

אנר ס' כי אני פנדך אני פנדך בן אמחך. ים לדקדק לכאוי אחו
כבוד סוא לשמים אס דוד סב"ד (מרוב פנוחטות) ואכני חולפת
ולא אים בעיניו נחשב לכלוס אשר סוא פנד סמלך מלכו סמלכיס סקביס
ואחו כבוד יקר וגדולס יפעס לזס אלא ס"ל באשר דוד מלכינו ראס
סשטלוס וחשכות סיס' זסוף וזמיל בגודל סססחר פניס ופיז לוח וסאג
אזס ס' (בדרך חפלט וסחנלות, כי א"י כבוד ס' אשר רת) כי אני
פנדך (וסדומס לי נער קמן יכחבס סמחזיקיס באמונחס במלכות בית
דוד וזיאלה סמסית וז"ס) אני פנדך בן אמחך (סיונו משפחתי בית דוד
וזחס חלוי אמונה מלכות שמים ומוזדיו יח"ס אשר נקוס ליסופס. כי)
סחחה למוסרי (סגלות סחחה לנו זביאג"ל. וזא) לך אזבח זבח יודה
וגוי נגדס נא לכל עמו (יכירו וידעו כולס ויודו כי ס"י סלדר איהי
באמונח סלמחיות וסכלית סלז זביאג"ל כז"י) זחוככי ירושלים (ג' -)
כז"י:

גדררי לסי אשלט נגדס נא לכל עמו בחירות בית ס' זחוככי ירושלים
וגוי. י"ל כי דכפ"ס סגיד זאה זרוח קדשו על סלוי דר"א
זחר"ס אשר רביס לא יאמינו כי זכו חזלי מסיח ויחשבו כי מלחמות
זרות פזפיות סוא ר"ל וכנ"ל זין פאלות סבניס אך אמר כי גס אס
יסי נגדס נא לכל עמו (סיונו נג"ד רוב סעולס כי רובו ככולו יספחו
חיו לדיפות סנססדות סנ"ל כאשר סבטחנו זרניאל כז"י פכ"ז גס אס
יסאר א' זעיר וזניס זמשפחס סמאמין באמה לא יחוש לזכרו סרוב
כי לא חסי אחרו רביס לרעות כחוב וכמ"ס רש"י פס זכ"י משפטים
ויאמר

הגדה של פסח

הִדְלֹו אֶת יְיָ כָּל גּוֹיִם שִׁבְחֹהוּ וְכָל הָאָמִים :
כִּי גָבַר עָלֵינוּ חֲסְדּוֹ וְאִמַּת יְיָ דַּעוּדָם
הִדְלִינָה :

הודו

שער מאמר אנדחא דפסחא יששכר

ויאמר נגד'ס לכל עמו כנוי) בחצרות בית ס' בחוככי ירושלים (כי
סיפוטס וסודאס אמחית חוכל לסיוח רק בחוככי ירושלים וביסמיק ולא
בגלות בין האומות דעפח כסרפודיסמפין ריל סמבקסס רק לספאר
בגלות חמת ספמס ובסלומס יס'י לנו סלום) ומ'י בל ססמיוכוס לספניו
לני אמרחי בחסוי כל סארס כוזכ כספוטו סכל סארס סמייאס לחי
מן סגול'ס סוא כוז'כ ויל'ל נגדס. ובאס ססמיוכוס לאחריו מפס סללו
לח ס' בל גוי'ס וגו' כי גבר עלינו חסדו וגו' סיינו כי סגוי'ס ובסרפ
חסירי לוי'ס יחספלו וירוממו ויסללו לה' ברואוס אסר יפסס לנו סחסר
סגדול בי'כ לכל לא סנסי' לחננו חמת ירוסס וסלחננו נקבל רק מוסמליה
חי' מחסר סלסס רק כי גבר עלינו חסדו וחמת ס' לעולם סוא לח'מח
מדם יסקי'כ בי'ח ססלישו בי'כ :

א'י נדרי לה' אסלס נגדס נל לכל עמו בחצרות בית ס' בחוככי
ירושלים סללוי' יס לרקדק מי'ס .נגדס נל לכל עמו' סלל' סזו
ליו ססיקר נגד סרוא'ס עס כני' רק בלחי לה' לבדו. אך ססנין קאי
פל מי'ס 'בחצרות בית ס' בחוככי ירושלים' סיינו פל בחי' רוד מפח
לדקנו וכמי'ס אסר חרסו לוי'כד וגו' סקבוס מסיחך וגס כמי'ס רבי'ס
לומרי'ס נלסשו לין יסופחס לו וגו' וגס כמי'ס כל סארס כוזכ סיינו
סמייאס לחי מן סגול'ס (כמי'ס סס כסי' סססוט) וכמי'ס כדניאל כי
רבי'ס לא יאמינו. ווסו סססחוק חי'פ דספ'ס מסיח לרקנו כי יפסס
נדרי'ו כביסמיק בחוככי ירושלים (ופיסי' נכנס מלח ססי' חי'ג בחצרות
בית ס') .נגד'ס נל לכל עמו' סיינו בדרך ניגוד לכל ססס סספוסיס
וסגרופי'ס אסר מייאסי'ס חי'פ מגול'ס כסרפ מגול'ס נסייח וסוא סכסיח
סיקרי'כ קרבנו'כ בי'כ כביסמיק כנו' :

י'י'י עוד כזס מי'ס בחצרות בית ס' (סיינו כחילוני'ס סחל'ר) ולחי'כ
למר בחוככי ירושלים וסי' די אס נלמר 'בירושלים' ולא לרק
סדיוק 'בחוככי ירושלים'. אך כראס בחצרות בית ס' סיינו כעבודס
חילוני'ס בחי' חל'ר כעודס גסמי'ח כסקרבה קרבנו'כ כי סקרבה קרבנו'כ
כבית ס' כחלסס כספוכה כסשו ספנימי'ח טכל גס בגלות מי'כ כחי'כ
'בחצרות' בית ס' סיינו כעבודס - גסמי'ח סנקרל חצרות כנו' וכירושלים
נקפ לסון בחוככי ירושלים דייקל בחוככי סיינו בחוככי פנימי'ס ירושלים
פיר סקודס כמו סכאחרי ככר כס' פולה חמיד (דף ו' פ'כ כסגדסס)
מי'ס

הגדה של פסח

מן

הודו לַיְיָ כִּי טוֹב   כִּי לְעוֹלָם חָסְדוֹ :
 יֹאמֶר נָא יִשְׂרָאֵל   כִּי לְעוֹלָם חָסְדוֹ :
 יֹאמְרוּ נָא בֵּית אֱהֲרֹן   כִּי לְעוֹלָם חָסְדוֹ :
 יֹאמְרוּ נָא יִרְאִי יְיָ   כִּי לְעוֹלָם חָסְדוֹ :

מִן הַמִּצַּר קִרְאתִי יְהוָה עָנְנִי בַמֶּרְחֹב יְהוָה : יְיָ לִי
 לֹא אִירָא מָה יַעֲשֶׂה לִי אָדָם : יְיָ לִי בַעֲזָרִי
 וְאֲנִי אֲרֹאֶה בְּשִׁנְאֵי : טוֹב לַחֲסוֹת בֵּין מַבְטָח
 בְּאָדָם : טוֹב לַחֲסוֹת בֵּין מַבְטָח בַּגְּדִיכִים :
 כָּל גּוֹיִם סִבְבוּנִי בְּשֵׁם יְיָ כִּי אֲמִילָם : סִבּוּנִי
 גַּם סִבְבוּנִי בְּשֵׁם יְיָ כִּי אֲמִילָם : סִבּוּנִי
 כַּדְּבָרִים דַּעְבוּ כָּאֵשׁ קוֹצִים בְּשֵׁם יְיָ כִּי
 אֲמִילָם : דָּחָה דְחִיתַנִּי לְנֶפֶל וַיְיָ עֲזָרְנִי : עָזִי
 וְזִמְרַת יְהוָה וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה : קוֹל רִנָּה וִישׁוּעָה
 בְּאֶהְדִּי צְדִיקִים יָמִין יְיָ עֲשֶׂה חֵיל : יָמִין יְיָ
 רֹמְמָה יָמִין יְיָ עֲשֶׂה חֵיל : לֹא אָמוֹת כִּי
 אֶחֱיָה וְאֶסְפֵּר מַעֲשֵׂי יְהוָה : יִסַּר יִסְרָנִי יְהוָה וְלִמּוֹת
 לֹא נִתְּנָנִי : פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק אָבֹא בָם
 אוֹדָה יְהוָה : זֶה הַשַּׁעַר לַיְיָ צְדִיקִים יָבֹאוּ בוֹ :

אידך

שֵׁעַר   מֵאִמֶּר אֲנִידָתָא דַּפְסָחָא   יִשְׁשַׁבֵּר

מִיַּם צְבַסְמִין וּבְנֵס יְרוּשָׁלַיִם פִּיר סְקוּדֵס   סִינּוּ יְרוּשָׁלַיִם פִּיר סְקוּדֵס כִּי
 סְחִילּוֹנוֹת בְּנוּיִם וְאַרְמוֹנוֹת סְרִי סוּף כְּבֵס פִּיר סְסָרִים וְסַרְסָפִים וּכְמִיַּם
 שֵׁס צְבַס סְפַמִּין סְכ' צְבַס הָהִיָּה מִי גְרִשׁוֹן הַיְשׁוּבֵר זִיל פִּירִישׁ
 וּמְבַקְשִׁים רַק עַל חֶלֶק סְקוּדֵס שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם וּזְכוּ צְחוּכֵי (פְּטִימִיּוֹת
 סְקוּדֵס שֶׁל) יְרוּשָׁלַיִם וְלֹא סְבִנּוּיִם סְחִילּוֹנִים שֶׁל סְפִיר כְּנִיל :

מלח

הגדה של פסח

אֲרֹךְ בִּי עֲנִיתָנִי וַתְּהִי לִי לִישׁוּעָה : אִיִּדוֹ אֶבְרָהָם
מֵאִסוֹ הַבְּוִזִים הֵיטָה לְרֹאשׁ פְּנֵיהָ : אִבְנוֹ מֵאֵת יְיָ
הֵיטָה זֹאת הָיָא נִפְלְאוֹת בְּעֵינֵינוּ : סֵאת זֶה הַיּוֹם
עֲשֵׂה יְיָ נְגִילָה וְנִשְׂמְחָה בּוֹ : זח

אָנָּה יְיָ הוֹשִׁיעָה נָּא : אָנָּה יְיָ הוֹשִׁיעָה נָּא :
אָנָּה יְיָ הַצְּלִיחָה נָּא : אָנָּה יְיָ הַצְּלִיחָה נָּא :

בְּרוּךְ הַקָּא בְּשֵׁם יְיָ בְּרַבְנוּכֶם מִבֵּית יְיָ : כִּיִּד
אֵל יְיָ וַיָּאָר לָנוּ אֶסְרוּ חַג בְּעִבּוֹתַיִם עַד
קָרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ : אֵלֵי אֱלֹהֵי אֲתָהּ וְאֲרֹךְ אֱלֹהֵי
אֲרוֹמְמֶךָ : אֵלֵי הוֹרוּ לְיְיָ בִּי טוֹב בִּי לְעוֹלָם
חֲסָרוֹ : חורו

אֵלֵי הוֹרוּ לְיְיָ בִּי טוֹב	בִּי לְעוֹלָם חֲסָרוֹ :
הוֹרוּ לְאֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים	בִּי לְעוֹלָם חֲסָרוֹ :
הוֹרוּ לְאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים	בִּי לְעוֹלָם חֲסָרוֹ :
לְעֲשֵׂה נִפְלְאוֹת גְּדוֹלוֹת לְבָדוֹ	בִּי לְעוֹלָם חֲסָרוֹ :

פֵּעֵשָׂה

שַׁעַר   טַאמֶר אַנְדַתָּא דַפֶּסַחָא   יִשְׁשַׁבֵּר

מֵאֵת ס' סִיחַס זֹאת הוּא נִפְלְאוֹת בְּעֵינֵינוּ. פִּיִּי בַחֲפִלְתָּא צְנִיִּס פִּסִּית
לֵאמֹרִיר זִיִּיעַ (פ' וירא צדיִס כחוס סיוס ובסנסוֹת אִיס
בְּעֵינוֹחַ [מִבֵּן סַמְחַר] מֵיִס) בְּסַס כְּפִיִּס יִפּוֹת פִּסִּיכּ וִידוֹ לִסִּי חֲסָרוֹ
(לְגַבִּי סִקְצִיִּס לַמַּפְלַס אִין כִּיִּם כִּלֵּל בִּין עֲבַד לִנְס הוּא רַק בְּגוֹל חֲסָרוֹ
יִחִיִּס פּוֹסַס לַפְּמִיִּס גַּם שֵׁלָא כִּדְרִכוֹ בְּמַצַּע סַפּוֹלִס. אֲבַל) וַנִּפְלְאוֹתוֹ
(לַסַּחֲסַל מַנְּפִלְאוֹת כִּנְס הוּא רַק) לְגַבִּי סֵאֲרַס (סִיכִירוֹ פִּיִּין וִידַפּוֹ
סַפּוֹלְחוֹ יִחִיִּס לְבָדוֹ) פִּיִּיִּס בְּחַסִּיב מֵיִס צוֹס בְּאֹרֶךְ. חֲסוֹ יִלֵּן מֵאֵת ס' ס'
סִיחַס זֹאתָ (הוּא מֵאֵת ס' בְּחַיִּי זֹאתָ חֲסִיִּי שׁוֹרְחִיל בְּסוֹוִיחֵו חֲסֵא
וּכְיוֹלָא כִּדְבַר סַסוֹס וּקְיִיִּס כִּכְחַב זֹאתָ. אֲבַל) נִפְלְאוֹתָ הוּא (רַק) בְּעֵינֵינוּ
(כִּנִּיל). וַנִּפְלְאוֹתוֹ לְגַבִּי אֲדַס.) אִין אֲבָן מֵאֲכּוֹ בְּוִזִיִּס סִיחַס לְרֹאשׁ שִׁינַס
וְכֵן כֵּל פִּינִי סִנְסִיס וַנִּפְלְאוֹת בְּסַגְחַח סַסִּי. וְכֵנּוּ :

סַבְּסַלְנוּ

הדרניא	לְעֵשֶׂה דְשָׂמִים בְּתִכְנֶה	בִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :
וועדיא	לְרַנְקע דָּאָרְץ עַל דְּמַיִם	בִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :
זבדיא	לְעֵשֶׂה אַנְרִים גְּדוּלִים	בִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :
חניא	אֶת דְּשֻׁמְשׁ לְמַמְשֶׁלֶת גִּיּוֹם	בִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :
סהרא	אֶת הַיַּחַח וְכּוֹכְבֵים לְמַמְשֶׁלוֹת פְּלִיָּה	בִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :
ידידא	לְמַבְּה מְצָרִים בְּכַבּוּרֵיהֶם	בִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ : וְיָד
כרוביא	בְּיִצְאָא יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכֶם	בִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :
להמיר	בְּיַד חֲזָקָה וּבְזוּעַ גְּמוּיָה	בִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :
סהנביא	לְגִזְרוּ יַם סוּף לְגִזְרִים	בִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :
נורא	וְהִטְעִיר יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ	בִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :
נוצציא	וְנָעַר פְּרָעָה וְחִלּוּ גַיִם כּוּף	בִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ : הָי
נודיא	לְמַלְךְ עַמּוֹ בְּמִדְבָּר	בִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :
סרעיא	לְמַבְּה מַלְכֵים גְּדוּלִים	בִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :
עשא	בְּיַהֲרֹג מַלְכֵים אֲדִירִים	בִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :
סקריא	לְסִיחוֹן מַלְךְ דְּאַמּוֹדִי	בִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :
צרומא	וּלְעֹג מַלְךְ הַבְּשָׁן	בִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :
קרישא	וְנָתַן אֲרָצָם לְנַחֲלָה	בִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :
רוממיר	נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַבְדוֹ	בִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ : וְיָד
שומריא	שְׁבַשְׁפְּלִינוּ זָבַר קְנוֹ	בִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :
שמריא	וְיַפְרִקְנוּ מְצָרֵינוּ	בִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :
תומכיא	נֹתַן לָחֶם לְכָל בָּשָׂר	בִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :
תרפיא	הַזּוֹרֵן דְּאֵר דְּשָׂמִים	בִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ : הָי

נשמת

שער מאמר אנדתא דפסחא יששכר

(בהלל הגדול) **שבשפרנו** זכר לנו כליית. (כי סכונות בסידור המלאך שאומר זה שמו שומריאל) ויפרקנו מזרנו כליית (שם המלאך שמריאל) וסכס אין צויכס שינוי בשמותם רק כואז שיש בשם שומריאל שכוה אומר שבשפלנו זכר לנו יל דקאי על גאולה מצרים שהוציאנו הקביה לא פיי מלאך ולא פיי שרף אלם הקדיה בכבודו ובפנמו [ופיי צוסיק סי' בכפלאך דף קמ"ט פ"ט] וכוה

הגדה של פסח

נשמת כל חי תברך את שמך יי אלהינו. ורוח כל בשר תפאר
 ותרום וזכרה מלכנו קמיה. מן העולם ועד העולם צפה אר.
 ומבלעדיך אין לנו מלך גואר ומושיע פודה ומציל ומפרנס ועונה
 ומרחם בכל עת צרה וצוקה אין לנו מלך עוזר וסומך אלא אתה:
 אלהי הראשונים והאחרונים אלה כל בריות ארון כל תולדות
 המהלך ברוב התשבחות המנהיג עולמו בתקוה וביראתו ברחמים.
 וי ער הנה לא יגום ולא יישן המעורר ישנים והמקיץ נרדמים
 המשית אלמים והמתיר אסורים והסומך נופלים והזוקף פסוּסִים
 והמפענח געגלמים וליך לברך אֲנַחְנו מוֹדִים. אלו פיגו מלא שירה
 בים וילשונו רנה בהמון גליו ושפתותינו שבח במרחבי רקיע
 ועינו סארות בשמש ובירח וידינו פרושות בנשרי שמים והגליו
 קלות באלות אין אֲנַחְנו מספיקים להודות לך יי אלהינו ואלהי
 אבותינו ולברך את שמך מלכנו על אחת מאלף אלף אלפי אלפים
 ורבי רבבות פעמים הטובות נסים ונפלאות שעשית עם אבותינו
 ועמנו. מספרים גאלתנו יי אלהינו והפית עבדים פדיתנו בקרב
 ונתנו והשבוע בלבבתנו מתרב הצלתנו ומדבר מלמדתנו והחלים
 רעים ורבים ונאמנים דליתנו: עד הנה עזרנו רחמיך ולא עזבונו
 חסדיך ואל תמשנו יי אלהינו לנצח. על כן אברים שפלת קנו
 ורוח

שער מאמר אנדתא דפסחא יששכר

וכו' בחי' ז"א שנחלס בפ"א כלילס זו בלור גדול כמבאר בשפטיכ
 ונדע כי בחי' ז"א ח"ת הוא אוח ו' חס י"ל שנשפלטו זכר לנו דקאי
 על יז"מ זכר הקב"ה שנשפלטו ומלכנו סגרופ אשר סיו פרוס ופרי' בלי
 חורס ומלוח בשפל סמלז פ"כ לא סיו' ע"י מה לסמך ולסכלל ממ"ע
 שפרי פומאס ססיו משופים כסס כי על כן ירד הקב"ה בכבודו ובפלטו
 לסס לגלס כדו לסמרס מן סמקטריגוס וסקליפוח וז"ס. שנשפלטו זכר
 לנו' ביז"מ וירד הקב"ה בכבודו ובפלטו כביכול פ"כ נאמר כס ססס
 שומריאל סיונו ששומרני' אל יח"ס ובחוכו אוח ו' שכול ח"ס סרמו
 לסקב"ה כנדפ סיונו ס"רד בחוך מלריס לסמרנו ולגאלנו כנו' מסל"כ
 ויפרכנו חלרנו' דקאי על ססלס מלרינו גס בנלוחנו פחס ס"ס לנו
 חורס ומלוח דמגני עלן לסמרנו מפומאס סמזיקים ואל" לירד בכבודו
 ובפלטו כמו במלריס פ"כ נאמר שמריאל בלא כוא"ו כנו':

ורוח ונשמה שנפחת באפינו ולשון אשר שקפת בפינו. הן הם יודו
 ויברכו וישבחו ויפארו וירוממו ויעריצו ויקדישו וימליכו את שמך
 מלפנינו כי כל מה דך יורה וכל לשון לך תשבע וכל עין לך תצפה
 וכל כף לך תכרע וכל קומה לפניך תשתתה וכל הלכות ויראה
 וכל קרב וכליות יזמרו לשמך. בדבר שקתוב כל עצמותי תאמרנה
 יי מי כמותי. מציד עני מחזק ממני ועני ואביון סגולו מי ידמה לך
 ומי ישווה לך ומי יעריך לך : האל הגדול הגבור והנורא אל עזרון
 קונה שמים וארץ : נחללה ונשבחה ונפארה ונברה את שם קדשך.
 באטור לדוד ברכי נפשי את יי וכל ברכי את שם קדשו :

האל בתעצמות עזך הגדול בכבוד שמך.
הגבור קנצח והנורא בנוראותיך. המלך
היושב על כסא רם ונשא :

שוכן ער מרום וקדוש שמו. וכתוב רננו
 צדיקים ביי לישרים נאווה תהדה. בפי
 ישרים תתרומם. ובשפתי צריקים תתברך.
 ובקשון חסידים תתקדש. ובקרב קדושים
 תתהלל :

ובמקהלות רבבות עמך בית ישראל ברגה
 ותפאר שמך מלפניו בכל דור
 ודור שכן חובת כל היצורים. לפניך יי
 אלהינו ואלהי אבותינו דהודות להלל לשבח
 דפאר לרומם להדר לברך לעדה ולקלם
 על כל רברי שירות ותשבחות כור בן ישי
 עבדה משיחה :

הגדה של פסח

וּבְכֹוּ וַיִּשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לְעַד מְלַכְנּוּ דְאֵל הַמַּלְאָךְ
הַגָּדוֹל וְהַקְדוֹשׁ בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ כִּי לָךְ
נָאָה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שִׁיר וּשְׁבַחָה
הַלֵּל וְזִמְרָה עִזּוֹ וּמְמִשְׁלָה נְצַח גְּרָרָה וּגְבוּרָה
תְּהַדָּה וְתַפְאֶרֶת קְדוּשָׁה וּמְלָכוֹת בְּרֻכּוֹת
וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְדוֹשׁ וּמַעֲזָם
וְעַד עוֹלָם אַתָּה אֵל :

וְהַלְלוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ כָּל מַעֲשֵׂיךָ וַחֲסִידֶיךָ
צְדִיקִים עוֹשֵׂי רְצוֹנְךָ וְכָל עַמְּךָ בֵּית
יִשְׂרָאֵל בְּרִנָּה יוֹרוּ וַיְבָרְכוּ וַיִּשְׁבְּחוּ וַיִּפְאֲרוּ
וַיִּשְׁוֹרְרוּ וַיְרוֹמְמוּ וַיַּעֲרִיצוּ וַיְקַדִּישׁוּ וַיְמַלִּיכוּ
אֶת שִׁמְךָ מִלְּפָנֵינוּ תָּמִיד כִּי לָךְ טוֹב לְהוֹדוֹת
וּלְשַׁמֵּךְ נָאָה לְזִמְרָה כִּי מַעֲזָם וְעַד עוֹלָם
אַתָּה אֵל : בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ מְהֻלָּל
בַּתְּשַׁבְּחוֹת :

הנני מוכן ומזומן לקיים מצות כוים רביעי מארבע כוסות לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה על ידי ההוא סמיר ונעלם בשם כל ישראל :

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא
פְּרֵי הַגָּפֶן :
(וישתה בהסיכה)

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם עַל בְּגָסָן וְעַל פְּרֵי בְּגָסָן וְעַל
תְּנוּבַת הַשָּׂדֶה וְעַל אֶרֶץ חַמְדָּה טוֹבָה וְהַחֲבָה שְׂרָצִית וְהַנְחֵלֶת
לְאֲבוֹתֵינוּ לְאֵכּוֹל טַפְרֵיהָ וְלִשְׂבּוֹעַ מִטוֹבָה רַחֵם נָא יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל
יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ וְעַל צִיּוֹן מְשֻׁבֵּן בְּבוּדָה וְעַד מְזֻבְחָה
וְעַל

הגדה של פסח

ועד היבִּלָּה וּבְגֵה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ בְּמִהְרָה בְּיָמֵינוּ וְהַעֲלֵנוּ
 לְתוֹכָהּ וְשִׁמְחֵנוּ בְּבִנְיָנָהּ וְנֶאֱכַל סַמְרֵיהָ וְנִשְׁבַּע מִטּוֹבָהּ וְנִבְרַכְךָ עֲלֶיהָ
 בְּקֹדֶשׁהּ וּבְמִהְרָהּ: כַּשֶּׁבַת וְרָצִיה וְהִתְלַיְצָנוּ בַּיּוֹם הַשֶּׁבֶת הַזֶּה:
 בַּיּוֹם וְשִׁמְחֵנוּ בַּיּוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה: בִּי אֲתָה יְיָ טוֹב וְהַמֵּיב לְעַל
 וְנוֹדָה לָךְ עַל הָאָרֶץ וְעַל אֱרֵי הַקָּמָן: אֲרִיךְ אַתָּה יְיָ עַל הָאָרֶץ וְעַל
 אֱרֵי הַקָּמָן:

נרצה

(יהי נועם ה' אליהנו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו פוננהו):

חֶסֶד סְדוּר פֶּסַח כְּהִדְכָתוֹ. כְּכָל מִשְׁפָּטוֹ
 וְחִקְתּוֹ. כַּאֲשֶׁר זָכִינוּ לְסִדֵּר אוֹתוֹ. כִּן
 גְּזָה לַעֲשׂוֹתוֹ. זָךְ שׁוֹכֵן מְעוֹנָה. קוֹיָם קָהֵל
 עֲדַת מִי מָנָה. בְּקָרוֹב נֶהַד נְטִיעֵי כְנָה. פְּרוּיָם
 לְצִיּוֹן בְּרָנָה:

גִּם לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם:

ובנן

שער מאמר אגרתא דפסחא יששכר

י"ל סממיוכות לשנס כבאס צירושלים פס חפל סדור ספס פסמיש
 כמאמר זמן חירוחנו (לוח א') [ופי"י כמאמרנו ראשון לחדשי
 סנסס לוח ז'] כי ח'סל סדור ס'סח ר"ח ססיח כי חסדי ספס סולכיס
 וסובכיס כל ימות סנסס ופסח יסיומו אז מחמילין מחדש כמי" ססיח
 וכל כמופדוח אשר ראש לסס ספס סמס סובכיס צי"י"מ וסיקר י"י"מ
 סכנס על סנאלוס ספסודיס כניל כדכרינו כיס חס סממיוכות חפל סדור
 ספס לשנס כבאס צירושלים כמי":

לשנה כבאס צירושלים — מס שאומרים כלול א' דפסח סלא יש
 לחמוס כיון שאנחנו כגלות וחושבין ליל סבי לוי"ס ליל ססדר
 ככל סרמי" וחמורים ד'ס מיינס של חורס וכיון שאמרנו ליל שמורים לילס
 כמשומר לסגאלוס כ"כ (וחשבון סלמיחי לסמולד סוא כיס יוחלס יוחר
 לוי"ס שני רק סלוחוח סלנו מיוסדי" פסי חשבון סלמלפי כמי" סרמכיס
 זיל כסלי קיס כנודפ ולכמיל) ואוך ילמרו זכ לשנס כבאס צירושלים
 כלול א' סלא יש לחכות עוד לליל כ' מיד ולמס כמחין עד לשנס כבאס
 וסי" חלול גדול חיו לוי"ס שני כיון שנראס מזס שאין חושבין עוד כלל
 לליל

הגדה של פסח

ליל א' וּבִבְנֵי יוֹהֵי בְּחֻצֵי הַלְיָלָה :

אָז רֹב נְסִים הִפְלִיטָה בְּלֵילָהּ. בְּרֹאשׁ אֲשֶׁמֹּרֶת זֶה הַלְיָלָהּ. גַּר צָדֵק
נִצְחָתוּ בְּנִחְרָק לֹא לְיָלָהּ. וַיְהִי בְּחֻצֵי הַלְיָלָהּ : בְּנֶת פְּלֶגֶת גָּרָר

בַּחֲסִים

שער מאמר אנדרא דפסחא יששכר

לליל ס' לליל שמורים לגאולה (ובשלמה מה שחקנו חז"ל בנוסח סדרה
בסוף כוס ב' כן ג' יפנו ס' אלקינו למופדים ולרגלים אחרים שמחים
בזמין פירו ושנים בעבודתו וגאל כל שם מן סובחים ומן ספסחים זה
לא קשיר מירי דרבי חז"ל חיקנו כן וגם כ' למופדים ולרגלים אחרים
[שנסה אין אולכים ספסחים כלן] ויכלל לסיוח ספ"י שגאל מיד סיוס או
מחר בלילה ופ"י נה"י כבר במופדים ולרגלים אחרים סיינו מיד בעבודתו
סמוך צירושלים צביהמ"ק וכן להלכה או בפסח בעלמ"י ושאר רגלים
מד פולס אבל לשון לשנה סבאס צירושלים בליל א' יפלא לכא"י משום
סכ"ל) וי"ל דהא אהכס לו בכל יום שיבא הוא מ"ג סקרים וכשבא ליל
א' ולא נגאלו אז בליל שמורים יש לנסח עוד לליל שני שסוא ליל
שמורים ג"כ רק בצפוחינו לפינו בכליון עינים פ"כ יום לשנים יחשב
גם כשנגאל בליל שמורים שסוא ליל שני סרו סוא עוד מעליב (ויס
לסנה יחשב) פ"כ אומרים ספיר לשכ"ס סבאס צירושלים. יראס ספ"י
וירחס וימסר גאולתינו צב"א :

א"י לישנס סבאס צירושלים ר"ח סב"ל כי אז יס"י סחיקון סגאולה
וישופס לבני סורס סב"ל ופ"י בלק"ס לרבינו סררז"ל (ס' סופסוס)
ספ"כ ויספס לך עוד שלס פרים וג"י מס סיס"י לבני סב"ל בסוף יומיא
קודס וסמוך לסגאולה (וכבר כחבנו מזס בסק"א) ספ"י ילינו מסס
סוכו מבני קין סיינו סורס סנסמות פ"כ זסו רמוז ספיר סר"ח ספ"י
בעס סגאולה לשנס סבאס צירושלים :

א"י כי ר"ח לישנס סבאס צירושלים ר"ח ב"ל ס'מס לינלס סיינו
ג"כ מבני סב"ל שלס ימוסו עוד ולא ירדסו עוד ככ"ל פ"י"ס
בלק"ס ופ"י בסידור ככונס ביעור חמץ מסלרס מחמל"ס ססר"ח וס"ח
מ"ח לסנסוס ממנו ח"ס (כח"י א"ס ח"ס יפק"כ אבינו לא מ"ח) ופ"י
בדרבנו כזס במלמר זמן חירוחינו) ובניסן פסידין ליגאל זמן חירוחינו
חירוח מעללך סמות חס"י וס"י לפסיד ב"כ ב"ל ס'מס לינלס פ"כ ספיר
זסו רמוז צר"ח לישנס סבאס צירושלים :

בפ"י ויס"י כח"י סילוס (אחר ססדר) גר צד"ס נלחחו כנחלק לו
לילס מבואר בדרז"ל זסס ס"י בל"ל ספ"ח וי"ל זסו רמח
ככחוב ומלכי לרק מלך שלס סול"ס לחס ויין וכ"י פ"ס בצפירש"י לסרלות
לסדרסס אבינו שאין בלבו פל ססרג אס בניו בלוחו מפסס דויחליק
פליס"ח

בְּחֵרוֹם הַלַּיְלָה הַסְּחֵדָה אֲרָמִי בְּאֵמֶשׁ לַיְלָה. וַיִּשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל לֹאֵךְ וַיּוֹכַל
 לוֹ לַיְלָה-וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה; זָרַע בְּכוֹרֵי שְׁחֵרוֹם מִחֲצֹתָ בַחֲצֵי הַלַּיְלָה.
 חֵלָם לֹא מֵצְאוּ בְּקוֹמָם בַּלַּיְלָה. מִיִּסַּת נִגִּיד חֲרוּשֶׁת סִלְתָּ בְּכוֹכְבֵי
 לַיְלָה. וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה: יַעֲזַן מְחַרְף לְנוֹסֵף אוֹיֵי הַזְּבוּשֶׁת שְׁנֵרְוֵי
 בַּלַּיְלָה. קָרַע גָּל וּמֵצְבוֹ בְּאִישׁוֹן לַיְלָה. דָּאִישׁ חֲמֻדוֹת נִגְדָה רְוֵ חוֹת
 לַיְלָה. וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה: מִשְׁתַּבֵּר בְּכֹלֵי קֹדֶשׁ נִהְרַג בּוֹ בַּלַּיְלָה.
 נוֹשַׁע מִבּוֹר אֲרִיזוֹת סוֹתֵר בְּעַחְוֹתֵי לַיְלָה. שְׁנֵאָדָה נָפַר אֲנִי וּבְרַחֲב
 סְפָרִים בַּלַּיְלָה. וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה: עֹזְרָתָּ נִצְחָדָּ עֲלָיו בְּנִגְדָה שְׁנַת
 לַיְלָה. שְׁנֵרָה תִּדְרוּף לְשׁוֹמֵר מֵהַ מַּלְאָכָה. צָרַח בְּשׁוֹמֵר וְשָׁח אֲרָתָא
 בּוֹקֵר וְגַם לַיְלָה. וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה: קָרַב יוֹם אֲשֶׁר הוּא לֹא יוֹם
 וְדָא לַיְלָה. רָם דּוֹרַע בּוֹ לָהּ הַיּוֹם אַף לָהּ הַלַּיְלָה. שׁוֹמְרִים הַסְּבָר
 לְעִירָה קָד הַיּוֹם וְכֵן הַלַּיְלָה. תָּאִיר קְאוֹר יוֹם חֲשֵׁנַת לַיְלָה:

(לדיל שני) ובבין ואמרתם זבח פסח:

אוּמַן גְּבוּרוֹתֵיךְ הַפְּלֵאתָ בְּפִסְחָא. בְּרֵאשׁ כָּל מַעֲדוֹת נְשֵׂאתָ פִסְחָא.
 גְּלִיתָ לְאַזְרְחֵי חֲצוֹת לַיְלָה פִסְחָא. וְאַמְרַתֶּם זֶבַח פִּסְחָא: דְּלִתְיוּ
 דְּמַקְנֵתָ קַחוּם הַיּוֹם בְּפִסְחָא. הַסְּעִיד נּוֹצְצִים עֲנוֹת מִצּוֹת בְּפִסְחָא. וְאַל
 דְּבַקֵּר רַחַן זָכַר לְשׁוֹר עֵרְדָּ פִסְחָא. וְאַמְרַתֶּם זֶבַח פִּסְחָא: זִעְמוּ סוֹדוּמִים
 וְלִזְרֵמוּ בְּאֵשׁ בְּפִסְחָא. חֲלַן לּוֹם סִדָּם וּמִצּוֹת אָפָה בְּקַן פִּסְחָא. מְאֵמֵאתָ
 אֲדַמַּת מוֹף וְנוֹף בְּעֵבְרָה בְּפִסְחָא. וְאַמְרַתֶּם זֶבַח פִּסְחָא: יְהִי רֵאשׁ כָּל
 אֲוִן מְחֻצָּתָ גְּלִיל שִׁמּוֹר פִּסְחָא. בְּבִיר עַל כֵּן בְּכוֹר פִּסְחָתָ בְּדָם פִּסְחָא.
 לְבַלְתִּי מַת מִשְׁחִית לְבֵא בְּשִׁתֵּי בְּפִסְחָא. וְאַמְרַתֶּם זֶבַח פִּסְחָא: מִסְּבֵרַת
 סְגָרָה בְּעַתוֹתֵי פִסְחָא. גִּשְׁמָרָה מִדְּיוֹן בְּצִדִּיל שְׁעוֹרֵי עוֹמֵר פִּסְחָא. שׁוֹרְפוּ
 מִשְׁמֵנֵי פוֹל וְלוֹד בִּיקֵר יְכוֹד פִּסְחָא. וְאַמְרַתֶּם זֶבַח פִּסְחָא: עוֹד הַיּוֹם

בניב

שער מאמר אנדתא דפסחא יששכר

פּוֹלִיסִים לַיְלִים סוּא וּפְנֵדוּי סוּכ סִי בְּלִיל סַסַּח כְּנֹז. חֲסוֹ רַמַּח וּמַלְכוּ
 דְּקַן מַלְךְ שְׁלַם סוֹזִיא לַחִים וַיּוִיֵן סַסְרַאס לּוֹ עַס בְּן כַּח לַאֲפֵיס כִּי
 פִּי סַמְנוּחַם עַל לַיִלס זֹ (כִּי קִיִּים אֲכַרְסִס אֲפִי פִירוּבֵי חַבְשִׁילִין וְכַל
 סַסוֹרַס

הגדה של פסח

בַּזֹּבֵב לְעַמּוּד עַד גְּעָה עֲזַנְתָּ פֶּסַח. פֶּסֶד בְּחִבָּה לְקַעֲקַע צוּל בְּפֶסַח.
צָפָה הַצְּפוּת עֲרוּךְ הַשְּׁלֶחֶן בְּפֶסַח. וְאַמְרָתֶם זָבַח פֶּסַח : קָהַל פְּנִיסָה
הַדְּסָה צוּם לְשִׁלַּשׁ בְּפֶסַח : רֹאשׁ מִבֵּית רִשָּׁע טַחֲצֶתָּ בְּעֵץ תְּמַשִּׁים
בְּפֶסַח. שְׁתֵּי אֵלֶּה רְגַע תִּבְיֹא לְעוֹצֵיזִת בְּפֶסַח. תַּעֲזוּ יְדָה וְתֵרוּם יְמִינָה
כְּלִיל הַתְּקַבֵּשׁ חַג פֶּסַח :

כִּי לֹו נָאָה כִּי לֹו יָאָה [כְּתָר מְלוּכָה] :

אָרִיר בְּמְלוּכָה. בְּחֹור כְּהֻלָּה. גְּדוּרִיו יֹאמְרוּ
לֹו. לָהּ וּלְהָ. לָהּ כִּי לָהּ. לָהּ גַם לָהּ.
לָהּ יִי הַמְּמַלְכָה. כִּי לֹו נָאָה כִּי לֹו יָאָה כְּתָר-
מְלוּכָה : רְגוּל בְּמְלוּכָה. הָדוּר כְּהֻלָּה. וְתִיקוּ
יֹאמְרוּ לֹו. לָהּ וּלְהָ וְכוּ' : זְכָאִי בְּמְלוּכָה. חֲסִין
כְּהֻלָּה. טַסְסָרִיו יֹאמְרוּ לֹו. לָהּ וּלְהָ וְכוּ' : יְחִיד
בְּמְלוּכָה. כְּבִיר כְּהֻלָּה. לְמוּדִיו יֹאמְרוּ לֹו.
לָהּ וּלְהָ וְכוּ' : מוֹשֵׁל בְּמְלוּכָה. גּוֹרָא כְּהֻלָּה.
סְבִיבִיו יֹאמְרוּ לֹו. לָהּ וּלְהָ וְכוּ' : עֲגִיו בְּמְלוּכָה.
פּוֹרָה כְּהֻלָּה. צְדִיקוּ יֹאמְרוּ לֹו. לָהּ וּלְהָ וְכוּ' :
קְרוֹשׁ בְּמְלוּכָה. רְחוּם כְּהֻלָּה. שְׁנֵאָנִיו יֹאמְרוּ
לֹו לָהּ וּלְהָ וְכוּ' : תַּקִּיף בְּמְלוּכָה. תּוֹמֵךְ כְּהֻלָּה.
תְּמִימִיו יֹאמְרוּ לֹו. לָהּ וּלְהָ. לָהּ כִּי לָהּ. לָהּ
גַם לָהּ. לָהּ יִי הַמְּמַלְכָה. כִּי לֹו נָאָה כִּי לֹו
יָאָה כְּתָר מְלוּכָה :

אָרִיר

שַׁעַר מֵאֵם-אֲנִתָּא דַּפְסָחָא יֵשׁ שְׁכַר

סְחוּרָה עַד טַלָּה נִיחָסָה וּמְזִינוּ צִיחָסָה אֲזִינוּ סְסִצְאוּ לוּ צִלִּיל סַסְחָה אִי
לַסַּסְחָה

אֲדִיר הוּא וּבָנָה בֵּיתוֹ בְּקָרוֹב. בְּמַהֲרָה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ בְּקָרוֹב. אֵל
 בְּנֵה אֵל בְּנֵה. בְּנֵה בֵּיתְךָ בְּקָרוֹב: בַּחֹדֶר הוּא. גְּדוֹל הוּא. דָּגוּל
 דוּא. וּבָנָה בֵּיתוֹ בְּקָרוֹב. בְּמַהֲרָה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ בְּקָרוֹב. אֵל וְכוּ:
 הָדוּר הוּא. וְרִיִּק דוּא. זַפְאֵי הוּא. חֲסִיד הוּא. יְבָנָה בֵּיתוֹ בְּקָרוֹב.
 בְּמַהֲרָה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ בְּקָרוֹב. אֵל וְכוּ: מְדוּר דוּא. יָחִיד דוּא.
 בְּבִיר הוּא. לְמוֹד הוּא. מְלָךְ הוּא. נֹזְרָא דוּא. סְגִיב דוּא. עֲזוּז דוּא.
 שׂוֹרֵה הוּא. צְדִיק דוּא. וּבָנָה בֵּיתוֹ בְּקָרוֹב. בְּמַהֲרָה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ
 בְּקָרוֹב. אֵל וְכוּ: מְדוּשׁ הוּא. רְחוּם הוּא. שְׂדֵי הוּא. תְּמַקֵּף הוּא. וּבָנָה
 בֵּיתוֹ בְּקָרוֹב. בְּמַהֲרָה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ בְּקָרוֹב. אֵל בְּנֵה אֵל בְּנֵה.
 בְּנֵה בֵּיתְךָ בְּקָרוֹב:

אֶחָד מִי יוֹדֵעַ. אֶחָד אֲנִי יוֹדֵעַ. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ:
 שְׁנַיִם מִי יוֹדֵעַ. שְׁנַיִם אֲנִי יוֹדֵעַ. שְׁנַיִם לוחות הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ
 שֶׁבְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ:
 שְׁלֹשָׁה מִי יוֹדֵעַ. שְׁלֹשָׁה אֲנִי יוֹדֵעַ. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנַיִם לוחות הַבְּרִית.
 אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ:
 אַרְבַּע מִי יוֹדֵעַ. אַרְבַּע אֲנִי יוֹדֵעַ. אַרְבַּע אֲמֵרוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנַיִם
 לוחות הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ:
 חֲמִשָּׁה מִי יוֹדֵעַ. חֲמִשָּׁה אֲנִי יוֹדֵעַ. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע
 אֲמֵרוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנַיִם לוחות הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ
 שֶׁבְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ:
 שֵׁשׁ מִי יוֹדֵעַ. שֵׁשׁ אֲנִי יוֹדֵעַ. שֵׁשׁ סְדְרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי
 תוֹרָה. אַרְבַּע אֲמֵרוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנַיִם לוחות הַבְּרִית. אֶחָד
 אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

שבעה

שַׁעַר מֵאֵמֶר אַנְתָּא דַּפְסַחָא יִשְׁשַׁכְר

לַפְסַח וְאִי לַחֲנִינְיָהּ) וְפִי כַסּוּמִיָּה וְסַמְלִיָּה לַח אַח מַלְחַמְסָא וְזַכוּ סוּלִיא
 לַחִים וְיִוּיִן שַׁסּוּא סַמְלִיָּה וְסַכּוּסִיָּה כְּזִי:
(בַּסִּימָחָא) אֲדִיר סוּל וְכַכּ בֵּיתוֹ בְּקָרוֹב וְכוּ' לְמוֹד סוּל. סַכּס
 סוּסַחַח בְּסִידוּרִיָּה וְסַגְדוּת לְמוֹד סוּל (בְּקַמְיָן)
 חַחַח

הגדה של פסח

שְׁבַעַה מִי יוֹדֵעַ. שְׁבַעַה אֲנִי יוֹדֵעַ. שְׁבַעַה יָמֵי שְׁבַתָּא. שְׁשָׁה סְדְרֵי
מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אֲמָרוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת.

שְׁנֵי לַחֲזוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמַיִם וּבְאָרֶץ :

שְׁמוֹנָה מִי יוֹדֵעַ. שְׁמוֹנָה אֲנִי יוֹדֵעַ. שְׁמוֹנָה יָמֵי מִילָה. שְׁבַעַה יָמֵי
שְׁבַתָּא. שְׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע

אֲמָרוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי לַחֲזוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמַיִם
וּבְאָרֶץ :

תְּשַׁעַה מִי יוֹדֵעַ. תְּשַׁעַה אֲנִי יוֹדֵעַ. תְּשַׁעַה יָרְחֵי לִיְדָה. שְׁמוֹנָה יָמֵי
מִילָה. שְׁבַעַה יָמֵי שְׁבַתָּא. שְׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה. חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי

תוֹרָה. אַרְבַּע אֲמָרוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי לַחֲזוֹת הַבְּרִית. אֶחָד
אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמַיִם וּבְאָרֶץ :

עשרה

שער מאמר אנגרתא דפסחא יששכר

חחח הלמ"ד) ולא יחכן לומר כן ח"ו על הא"ם ב"ס וב"ש כי פ"י למוד
כיינו על אדם שהוא למוד מאחרים שלמדוהו וחלילה לומר כן על
הקב"ה לשון שהוא נחפעל ומי למד אותו. ח"ו נכון כמו שאמרו אבותינו
הקדושים ז"ע בלשון למוד הוא (בחירו"ק חחח הלמ"ד) כיינו שהוא
בעלמו שלמוד וכו' המלמד חורב לפמו ישראל וכמ"ש סרמנ"ס (כלי
יסודי ה"חורב פ"ב ס"ג ו"י) שהוא יח"ש כיוודע וכו' הודיע וכו' הוא
הדיעה עצמה הכל אחד פכל"ס [ועיי' בשער היחוד והאמונה להרב
החנ"י ז"ע ערך ז' ח"י] וכיינו כדאמרן שלשון למוד יחכן עליו יח"ש
שהוא שלמוד בעלמו וכו' הלומד לחנו' כנו' :

תשעה מי יודע השפע אתי יודע השפע ירחי לידע. והנה רבים
חמכו דמכ זה כרבווחא של ישראל שאומרים השפע מי יודע
(כיינו שאחרים ארע אונס יודעים זה) השפע אתי יודע (רק אתי
כנסי' בלבד יודע) השפע ירחי לידע. הא וכו' מופנע בענע בנ"א גם
בא"י. ושפעתי מפי זקן וחסיד ח' הוא הרב המאס"ג מר"ס יעקב סלוי
ספירא ז"ל אבדיק עארזאל שחי' בק' לאנז בימים אחרונים של פסח
בעת חלוי וספירא סה"ק רבינו בעל דברי חיים ז"ע וכו' אז שפע בנו
כגדול סה"ק ארומיר משינאווע ז"ע ואלאומיר סה"ק משר"ס ז"ע
אנדס"ק (ומלפניו אז בק' ספירא) ובעת סעודה ז"ע אחרון של פסח
כנגן המנגן זמר אחד מי יודע שאל **אאזמוריר** הדיעה הכו' אח סה"ק
משינאווע אולי יודע או שפע אחס חירון לקי' כנו' דמכ וכו' רבווחון
דישראל דהשפע ירחי לידע כניל וספיג הדיעה **מישינאווע** כי לא

יודע

עֲשָׂרָה מִי יוֹדֵעַ. עֲשָׂרָה אֲנִי יוֹדֵעַ. עֲשָׂרָה דְּבָרָא. תְּשַׁעָה יְרַחֵי לַיְדָה.
שְׁמוֹנֶה יָמֵי מִלָּה. שִׁבְעָה יָמֵי שִׁבְתָּא. שְׁשָׁה סְדְרֵי מְשָׁנָה.
חֲמִשָּׁה הוֹמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אֲמָרוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת. שְׁנֵי לַזְּכוֹת
דְּבִרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וְכֶאֱרָץ :

אחד

שער מאמר אנדחא דפסחא יששכר

יודם חירון לזכר ומכאן מפתח סגור מפתח סגור מפתח סגור. רבותי,
אם תרצו לומר דבר. הנה ניל ליישב בפסוקו כי הנה בארץ שאין
שומרים עריצת סנדק וליל מצילה אשר רוב הפיננרים וכמעט כולם הוא
גליל מצילה פ"כ לא יוכלו לחשוב ולדע מחי כלים החשמה ירחי לידם
ועחי חסי לידתו ואם הוא הולך בלידתו בן חשמה ירחים מש"כ בישראל
יודעים אלו החשמה ירחי לידם בדיוק פ"י שמורה סנדק בפסוק לוסחם
וגם מיל מצילה כח' ופנו ואמרו הכלדיקים ככל טוב דיבר מפלחו
פ"כ שמפחי מהסיה סגור. והוא נכון בפסוקו של דברים :

אולם יל עוד לזכותו של ישראל שסידר הפיומן חשמה ירחי לידם
ודפסוק ל"י שמונה ימי מילס. כי הנה פיקר מטרחה של ישראל
בפנס, ביוגם וחולדות בניסם כדי לקיים מצוה פרי ולסולד ציט בני
סורס ושומרי מצוה ס' (כנס שא"ל היוג צלחי חסוס נשמיוח כמיש
סרמ"ס שלך און מצרכן עליו כחודש מימ סכונס בלב ישראלני פנימס
סוח כדי לספיד חולדות לומדי חורס ויר"ס) וכמו שארצל אשרי למי
צובני זכרים וכי וכמו שמבקשין (בזוסיק חרומס) בצריך שמי וכי
וחסיב לי בנין דיכרין דיפדון רפוחך. והמלוס הרלסונס שמקיים צנו
בסולדתו סוח למולו לשמנס להכניסו בצריותו של חרסס חצונו כדח
של חורס ולספצרל מיניי פרלס חוי"ס ביס"ח דחפ"ח וכי כנדפס בזוסיק
ובדי שיקנס בצרים קבלת והסרלח סקדושס עליו חכו סכליחו וחחלח
מנמסו (בפנמס פנימיה לבו כנז') מפס חיוגו ופיבורו של צנו [ופל כן
סגור צנו ספולס סלסון נקי' של קדושס כסמדברים פל א"י שסשסו
נחפצרה ונפקדס כצד אומרים כי פוסס צרו"ס סנס כי לא ידפון
סודנס אס זכר אס נקבס יסי' כיון ססרלון והסכליח סוח לבן זכר
ולסכניסו בצריח כחחלח סקדושס ולגדלו לחורס כנז'] ופל כן ססוך
בפדר סמנס מצוה פ"יר וחח"כ מיד מצוה מילס (כסדר סחורס) כיון
סוסו ססכליח של מצוה פ"יר וחלויי זצי' (ופוי' כסקדמחינו לחי' אוח
עלום צדיס אוח צריח קודם וכי סיי"ס). ויש חשמה מי יודפ. (כמוני
למסרה כונס כנז') חשמה אמי יודפ, חשמה ירחי לידם (כדי לקיים)
שמונה ימי מילס (כנז') :

הגדה של פסח

אחד עֶשֶׂר מִי יוֹדֵעַ. אֶחָד עֶשֶׂר אֲנִי יוֹדֵעַ. אֶחָד עֶשֶׂר בּוֹכְבִּיא. עֲשֶׂהָ
דְּבַרְיָא. תְּשַׁעֲדָה יְרַחֵי לִידָה. שְׂמוֹנָה יְמֵי מִלָּה. שְׁבַעַה יְמֵי שְׁבַתָּא.
שֶׁשָׁה סְדְרֵי מְשָׁנָה. חֲמִשָּׁה הוֹמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אֲמָחוֹת. שְׁלֹשָׁה
אָבוֹת. שְׁנֵי לַחֲזוֹת דְּבַרְיָת. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאֲרָץ :

שְׁנַיִם עֶשֶׂר מִי יוֹדֵעַ. שְׁנַיִם עֶשֶׂר אֲנִי יוֹדֵעַ. שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבַתָּא. אֶחָד
עֶשֶׂר בּוֹכְבִּיא. עֲשֶׂרָה דְּבַרְיָא. תְּשַׁעֲדָה יְרַחֵי לִידָה. שְׂמוֹנָה יְמֵי
מִלָּה. שְׁבַעַה יְמֵי שְׁבַתָּא. שֶׁשָׁה סְדְרֵי מְשָׁנָה. חֲמִשָּׁה הוֹמְשֵׁי תוֹרָה.
אַרְבַּע אֲמָחוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת שְׁנֵי לַחֲזוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ
שְׁבַשְׁמִים וּבְאֲרָץ :

שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר מִי יוֹדֵעַ. שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר אֲנִי יוֹדֵעַ. שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר סְדְרָא.
שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבַתָּא. אֶחָד עֶשֶׂר בּוֹכְבִּיא. עֲשֶׂרָה דְּבַרְיָא. תְּשַׁעֲדָה
יְרַחֵי לִידָה שְׂמוֹנָה יְמֵי מִלָּה שְׁבַעַה יְמֵי שְׁבַתָּא. שֶׁשָׁה סְדְרֵי מְשָׁנָה.
חֲמִשָּׁה הוֹמְשֵׁי תוֹרָה. אַרְבַּע אֲמָחוֹת. שְׁלֹשָׁה אָבוֹת שְׁנֵי לַחֲזוֹת
דְּבַרְיָת. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאֲרָץ :

חר

שער מאמר אנדטא דפסחא יששכר

אחד עשר מי יודע אחד פשר אני יודע אחד פשר כוכביא גם
זוה חמסו כפולס (כמו על הנוסח חמסו ירחי לידה
כ"ל) דמס וזו שבחן של ישראל דקאמר רק אני יודע "אחד פשר
כוכביא" הלא גם הא"י ידעו מזו וזו דבר הכנעה וקיים מצדאם
שמים וחרן ובפרט בפני הכוכב ידעו הכלוכוחים ובפרט החיכס. ומזו
זה פנין לישראל דוקא. וי"ל פסימט"כ (במאמר פמר החנופה אוח א"י)
ע"ד המדרש הפולס ומוזא בולקוע ראובני (פ' צבר) הלא אחמאר חזא
דשמטא ופמר החנופה לא"י עובדי פולחנא נכרי צר לפמא קדישא
ישראל ופפירד הלדס להך מאראשונים דל שס כי זהו מפני כונח
הרבע מלווח של מספר ז' כי אלו ה' כוכבי לכה ודועיפן במספר ז'
כולס לא יוכלן אפי' להכנעפס כלל בלחי שפשו וכחא יח"ש וזו אחד
עשר מי יודע (כמוני) אחד פשר אני יודע (בלאמס. כן חומרת כנ"י)
אחד פשר כוכביא (שסס רק כוכביס משמשו מרוס וחין ל"ס שוס קיוס
וכח בלחי יח"ש המניפס ומכניגס בהשגחחו יח"י) אבל הא"י יאמינו
בס צ"א כוכביס שסס חלקיה וכדרכס בהכליפס וחכונס אבל חמנו
דפס שסס רק כוכביא וסמוליא במספר ל"אס למלס בשעות יקרא
יח"ז

**חד גדיא. חד גדיא דובין אבא
בתרי זוני. חד גדיא חד גדיא :**

ואתא שונרא ואכלה לגדיא דובין אבא בתרי זוני חד גדיא. חד גדיא :
ואתא כלבא ונשך לשונרא דאכלה לגדיא. דובין אבא בתרי זוני.
חד גדיא. חד גדיא :

ואתא חוטרא. והבה לבלבא. דנשך לשונרא. דאכלה לגדיא. דובין
אבא בתרי זוני. חד גדיא חד גדיא :

ואתא

שער מאמר אנדרתא דפסחא יששכר

יחיש ויחטלה ולא אשמער חח דימודח דח לפיזו כח' סס. פ"כ אחד
עשר אני יודע (כנח"ז זו) כמ' :

(כפיוט) אחד מי יודע וכו' **אחר עשר** מי יודע וכו' אחד עשר
כוכביא (ויסוך ל"י) שנים עשר שפטיא רל סמשך סדברים
כי סנה יפלא כניל מה סוף סרבוחס ושייכות לישראל לבד הירח כוכבי
לכה סלח סמס כנרלו לכל ספולס כולו וירל סדסיכ (כס' וישב) וסגס
ססמש וירח וחדד פסיר כוכבים משמחויס לי וסניו סמר חח סדבר.
לאסר ידע כי בר חכים סוף ל"י וסוף יס"י לדיק סדור פ"כ גס סכנע
סחחה י"ח כוכבים סחי משופכדה לו (וכמיס וסחס טוחן לכס חח
חכלס כפחו דריס כוסיק כסיריני דלדיק) וי"ס אחד עשר כוכביא
(וסמוך ל"י) שנים עשר שפטיא (מספסה סחי. סכולס נסחפכדו לסלדיק
יוסף כססנחחו יח"ס זכו חני יודע ולא חריס) כמובן ומצולח :

ובזה יל (סמשך סדברים וסמיכות) מה סנח' חח שנים עשר
שפטיא. שלסה פסר מי יודע שלסה פסר חני יודע שלסה פסר
מדיוא. כי סנה נודע סמשכה מדס י"ג מסי"ג נימין וחיקוניס לסוד ר"ב
חלוה כי סייב ממזיכין סייג ומסס נמשך ממזלח פילחס למזלח סחחס
מדס סייג ונקס ססוף סייג מדוח אספיי סניו סנון וסיו כדחי כדכחיב
סס (כס' חסח) וחוחי חח אסר חחון גוי וחכו רק לישראל חכל לאויס
מזל סייג ל"ס כלל חללס חררבה סמס יחסבו מססר י"ג לבנו מזל כנודע
ואס"ג דחיככו לא חוי מזלויי חוי וכמיס מזס ככר כמסמר סלקוסוח
(חוח ל"ז) (כס' חססה פסמרוח) פיי"ס וי"ס ספיר ססמיכות שנים עשר
לשלס פסר ככיל שלסה פסר מי יודע (סחי"ס) חין יודשין פובן ומזלן
של סייג מדוח חררבה סמסמר כלו סס גריס וסורסיס ממנו ככיל כי
חח זכ לפומח זכ פסה חלקיס) שלסה פסר (דיק) חני יודע (ססוף
מזלן של ישראל מסי"ג מדוח) ככיל :

הגדה של פסח

וְאַתָּא נִגְדָא, וְשָׂרְף לְרוּמְרָא, דְּהִפְה לְכַלְפָּא, דְּנִשְׁרָף לְשׁוּנְרָא דְאַכְלָה

לְנִגְדָא, דְּזַבִּין אָבָא בְּתַרֵּי זַוְיָא, חַד גְּדִיָא, חַד גְּדִיָא :

וְאַתָּא מִיָּא, וְכִבְה לְנוּרָא, דְּשָׂרְף לְחוּמְרָא, דְּהִפְה לְכַלְפָּא, דְּנִשְׁרָף

לְשׁוּנְרָא, דְאַכְלָה לְנִגְדָא, דְּזַבִּין אָבָא בְּתַרֵּי זַוְיָא, חַד גְּדִיָא, חַד גְּדִיָא :

וְאַתָּא חוּרָא, וְשָׂתָא לְמִיָּא, דְּכִבְּא לְנוּרָא, דְּשָׂרְף לְרוּמְרָא, דְּהִפְה

לְכַלְפָּא, דְּנִשְׁרָף לְשׁוּנְרָא, דְאַכְלָה לְנִגְדָא, דְּזַבִּין אָבָא בְּתַרֵּי

זַוְיָא, חַד גְּדִיָא, חַד גְּדִיָא :

וְאַתָּא הַשׁוּחַט, וְשַׁחַט לְחוּרָא, דְּשָׂתָא לְמִיָּא, דְּכִבְּא לְנוּרָא, דְּשָׂרְף

לְחוּמְרָא, דְּהִפְה לְכַלְפָּא, דְּנִשְׁרָף לְשׁוּנְרָא, דְאַכְלָה לְנִגְדָא, דְּזַבִּין

אָבָא בְּתַרֵּי זַוְיָא, חַד גְּדִיָא, חַד גְּדִיָא :

וְאַתָּא מְלֶאֶךָ הַמִּזְתָּה, וְשַׁחַט לְשׁוּחַט, דְּשַׁחַט לְחוּרָא, דְּשָׂתָא לְמִיָּא,

דְּכִבְּה לְנוּרָא, דְּשָׂרְף לְחוּמְרָא, דְּהִפְה לְכַלְפָּא, דְּנִשְׁרָף לְשׁוּנְרָא,

דְאַכְלָה לְנִגְדָא, דְּזַבִּין אָבָא בְּתַרֵּי זַוְיָא, חַד גְּדִיָא, חַד גְּדִיָא :

וְאַתָּא הַקָּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְשַׁחַט לְמֶלֶאֶךָ הַמִּזְתָּה, דְּשַׁחַט לְשׁוּחַט,

דְּשַׁחַט לְחוּרָא, דְּשָׂתָא לְמִיָּא, דְּכִבְּה לְנוּרָא, דְּשָׂרְף לְחוּמְרָא,

דְּהִפְה לְכַלְפָּא, דְּנִשְׁרָף לְשׁוּנְרָא, דְאַכְלָה לְנִגְדָא, דְּזַבִּין אָבָא בְּתַרֵּי

זַוְיָא, חַד גְּדִיָא, חַד גְּדִיָא :

וַיֵּלֶךְ אִתְּכֶם שִׁיר הַשִּׁירִים בְּמַחֲנוֹ וּבְנִשְׁמִימָה, חַיִּיב אֲדָם לַפְסוּק

בְּכַלְכּוֹת פֶּסַח וּבִזְיֹאחַ מַלְרִים וּלְסַטְר בְּנִסִּים וּנְסַלּוּחַ שְׁמַטָּה

סְקִיבָה מִד שְׁחַחְסַטְטוּ שִׁיבָה, וְכֹל דִּין לִיל רֵאשׁוֹן יֵשׁ גִּיב בְּלִיל

שְׁנִי, וְנוֹסְגִים שְׁלָא לְקַרוּחַ פֶּל מַטְחוּ רַק פֶּרְשַׁת שְׁמַע וְלֹא שְׂאֵר

דְּבִרִים שְׁקוּרִין בְּשֵׁר לִילּוֹת כִּי לִיל שְׁמוּרִים סוּא לְכֶס מִן סְמוּקִין :

חובתק וחובנס לאינטרנט

www.hebrewbooks.org

עֵינֵי חַיִּים תִּשְׁטִיג